FIGURES & EVENTS REVIEW
OF THE GSO (MPI)

TẠP CHÍ Con số & SỰ KIỆN

ISSN 2734-9136

TẠP CHÍ CỦA TỔNG CỤC THỐNG KÊ | BỘ KẾ HOẠCH VÀ ĐẦU TƯ | NĂM THỨ 64 - Số 685 / Kỳ I+II - 01/2025

Việt Nam
SẴN SÀNG TÂM THẾ TIẾN VÀO KỶ NGUYÊN MỚI

Chúc Mừng Năm Mới
2025

CÔNG TY TNHH MTV
XỔ SỐ KIẾN THIẾT PHÚ THỌ

Địa Chỉ: Số 2209 Đường Hùng Vương, Phường Gia Cẩm,
Thành Phố Việt Trì, Tỉnh Phú Thọ
Điện Thoại: 0913 923 332

Loại hình: Xổ số Bóc biết kết quả ngay

Loại hình xổ số kiến thiết miền Bắc (hay còn gọi là Vé xổ số truyền thống)

Loại hình Xổ số Lô tô tự chọn

Chúc Mừng Năm Mới
Xuân Ất Tỵ 2025

Khách hàng tham gia dự thưởng các loại hình xổ số kiến thiết của Công ty

Toàn cảnh Công ty TNHH MTV Xổ số kiến thiết Phú Thọ

Nhân viên công ty giới thiệu loại hình xổ số kiến thiết tới khách hàng

XỔ SỐ KIẾN THIẾT ÍCH NƯỚC LỢI NHÀ

TỔNG CỤC THỐNG KÊ

Thư Chúc Mừng Năm Mới

Xuân Ất Tỵ 2025

Nhân dịp Tết Nguyên đán Xuân Ất Tỵ 2025, thay mặt Lãnh đạo Tổng cục Thống kê, Tôi thân ái gửi tới toàn thể công chức, viên chức và người lao động ngành Thống kê cùng gia đình lời chúc tốt đẹp nhất, chúc các đồng chí và gia đình một năm mới tràn đầy sức khỏe, hạnh phúc và thành công!

Năm 2024, trong bối cảnh cả nước bứt phá, tăng tốc phấn đấu hoàn thành mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2021-2025, Tổng cục Thống kê với sự nỗ lực của toàn Ngành đã đạt nhiều kết quả tích cực trên mọi lĩnh vực hoạt động. Nổi bật là thực hiện tốt công tác thu thập, tổng hợp, biên soạn, phổ biến và cung cấp thông tin thống kê kinh tế - xã hội, tham gia xây dựng văn kiện Đại hội Đảng các cấp, thực hiện đánh giá tác động các chính sách vĩ mô... phục vụ đắc lực công tác chỉ đạo, điều hành của Đảng và Nhà nước.

Bước sang năm 2025, ngành Thống kê đối mặt với những thách thức về nguồn lực thực hiện và khối lượng công việc, về đổi mới hoạt động thống kê trước tác động của chuyển đổi số, đặc biệt là thách thức về sắp xếp, tinh gọn bộ máy tổ chức, con người... đòi hỏi sự đoàn kết, thống nhất của từng tập thể, đơn vị; sự nỗ lực, tận tâm của từng công chức, viên chức và người lao động. Tôi tin tưởng rằng, với bề dày lịch sử gần 80 năm hình thành và phát triển, nhất định ngành ta sẽ vượt qua mọi khó khăn, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ năm 2025 và ngày càng khẳng định vai trò, vị thế và uy tín trong công cuộc xây dựng và phát triển đất nước.

Nhân dịp Xuân mới Ất Tỵ 2025, một lần nữa, Tôi thân ái gửi tới các đồng chí và gia đình những tình cảm thân thiết và lời chúc năm mới sức khỏe, hạnh phúc, thành công! Chúc Ngành Thống kê ngày càng phát triển!

Thân ái

Nguyễn Thị Hương

TỔNG CỤC TRƯỞNG TỔNG CỤC THỐNG KÊ

BÁC HỒ VỚI CÔNG TÁC CÁN BỘ

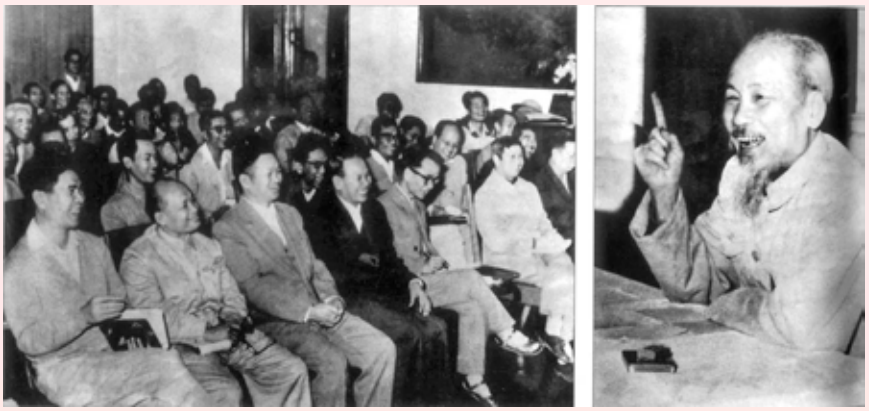
Câu chuyện không bao giờ cũ

Hoài An

Chủ tịch Hồ Chí Minh rất quan tâm đến công tác cán bộ. Nói về công tác cán bộ, Bác đã nhiều lần nhấn mạnh: Cán bộ là cái gốc của mọi công việc. Quyền lực có được sử dụng đúng hay không phụ thuộc rất lớn vào cán bộ, mà để có cán bộ tốt, trước hết phải thực hiện tốt công tác cán bộ. Tư tưởng Hồ Chí Minh về cán bộ và công tác cán bộ chứa đựng những chân lý bền vững đã được thực tiễn cách mạng Việt Nam kiểm nghiệm và rút ra những bài học quý báu về công tác cán bộ và sử dụng cán bộ, qua đó đã từng bước xây dựng một đội ngũ cán bộ, công chức Nhà nước có đủ năng lực, phẩm chất để tiếp tục lãnh đạo cách mạng Việt Nam đi đến thắng lợi.

Nghệ thuật dùng cán bộ trong tư tưởng Chủ tịch Hồ Chí Minh

Ngay từ những ngày đầu thiết lập chính quyền cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định mô hình nhà nước của Việt Nam là Nhà nước dân chủ nhân dân. Những lời dạy của Bác về cán bộ và công tác cán bộ rất mộc mạc, giản dị, dễ hiểu nhưng lại thể hiện rõ tính khoa học, nghệ thuật và tính thực tiễn rất cao. Người khẳng định "Cán bộ là cái gốc của mọi công việc; muôn việc thành công hay thất bại đều do cán bộ tốt hay kém". Xác định rõ tầm quan trọng của công tác cán bộ, Người cho rằng "phải biết rõ cán bộ", "phải cất nhắc cán bộ cho đúng"; "phải khéo dùng cán bộ"; "phải giúp cán bộ cho đúng"; "phải giữ gìn cán bộ". Khuôn khổ để lựa chọn cán bộ, Người cho rằng Đảng cần lựa chọn

Bác Hồ đến thăm và nói chuyện với cán bộ, nhân viên Bộ Ngoại giao tại Hội nghị ngoại giao tháng 03/1966

"... Những người tỏ ra rất trung thành và hăng hái trong công việc, trong đấu tranh; Những người liên lạc mật thiết với dân chúng, hiểu biết dân chúng, luôn luôn chú ý đến lợi ích của dân chúng...; Những người có thể phụ trách giải quyết các vấn đề trong những hoàn cảnh khó khăn...; Những người luôn giữ đúng kỷ luật".

Trong đề bạt cán bộ phải vì công tác, vì tài năng. Theo đó trong cuốn "Sửa đổi lối làm việc", Người tổng kết những cách làm việc để bồi dưỡng, rèn luyện đội ngũ cán bộ có đủ năng lực, phẩm chất, đáp ứng yêu cầu xây dựng Nhà nước kiểu mới như: Chỉ đạo những phương hướng đường lối công tác cho cán bộ,

Bác Hồ về thăm xã Nam Cường (Tiền Hải) ngày 26/3/1962 - Ảnh tư liệu

để họ phát huy năng lực và tinh thần sáng tạo trong những công việc cụ thể; Nâng cao trình độ cho cán bộ bằng cách tạo điều kiện để họ học thêm lý luận và chuyên môn; Thường xuyên kiểm tra rút kinh nghiệm, sửa chữa những khuyết điểm, phát huy ưu điểm trong quá trình công tác...

Sâu sát, gần gũi với cán bộ, Người hiểu được thực tiễn công tác và sớm lường trước các nguy cơ. Người cảnh báo các "bệnh" mà người cán bộ dễ mắc phải khi có quyền lực trong tay. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, *"cán bộ là cái dây chuyền của bộ máy. Nếu dây chuyền không tốt, không chạy thì động cơ dù có tốt, dù chạy toàn bộ máy cũng tê liệt..."*.

Đảng phải trọng nhân tài, trọng cán bộ, trọng người có ích cho công việc chung. Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu 6 nguyên tắc căn bản mà Đảng của giai cấp công nhân cần quán triệt trong dùng cán bộ. Đó là: *Thứ nhất,* phải hiểu biết rõ cán bộ. Thường xuyên xem xét, đánh giá cán bộ để phát hiện nhân tài và người thoái hóa, biến chất. *Thứ hai,* phải cất nhắc cán bộ một cách cho đúng. Nếu người có tài mà không dùng đúng tài của họ, cũng không được việc... *Thứ ba,* phải khéo dùng cán bộ. Không có ai cái gì cũng tốt, cái gì cũng hay. Nên phải biết tùy tài mà dùng người cho đúng. *Thứ tư,* phải phân phối cán bộ cho đúng. Phải dùng người đúng chỗ, đúng việc. *Thứ năm,* phải giúp cán bộ cho đúng để họ có điều kiện, cơ hội phát huy hết khả năng, điều kiện thực hiện tốt chức trách, nhiệm vụ được giao... *Thứ sáu*, phải thương yêu, giữ gìn, bảo vệ cán bộ.

> *"Cán bộ là cái gốc của mọi công việc; muôn việc thành công hay thất bại đều do cán bộ tốt hay kém."*
>
> **Chủ tịch Hồ Chí Minh**

Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng nêu ra năm phương thức cơ bản trong sử dụng cán bộ: *Một là*, chỉ đạo: Thả cho họ làm, thả cho họ phụ trách... *Hai là*, nâng cao: Luôn luôn tìm cách cho họ học thêm lý luận và cách làm việc, làm cho tư tưởng, năng lực của họ ngày càng tiến bộ. *Ba là*, kiểm tra: Thường xuyên kiểm tra để giúp họ rút kinh nghiệm, sửa chữa khuyết điểm, phát triển ưu điểm. *Bốn là,* cải tạo: Khi họ sai lầm thì dùng cách thuyết phục giúp cho họ sửa chữa. *Năm là*, giúp đỡ: Phải cho họ điều kiện sinh sống đầy đủ mà làm việc. Khi họ đau ốm, phải có thuốc thang. Tùy theo hoàn cảnh mà giúp họ giải quyết vấn đề gia đình. Những điều đó quan hệ với tinh thần cán bộ và sự thân ái đoàn kết, tính đạo đức, tính nhân văn trong Đảng.

Nét đặc sắc của tư tưởng Hồ Chí Minh trong công tác cán bộ chính là kiểm soát cán bộ, đảng viên. Người luôn nhắc nhở phải bảo đảm sự thống nhất về bản chất của mối quan hệ quyền lực trong hệ thống chính trị. Điều này còn được thể hiện ở tính nhất quán trong các bản Hiến pháp qua các thời kỳ. Người cũng khẳng định: *"Đảng ta là một đảng cầm quyền, mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm thuần đạo đức cách mạng, thật sự cần, kiệm, liêm chính, chí công vô tư"* và *"Đào tạo thế hệ cách mạng cho đời sau là việc rất cần thiết và rất quan trọng"*...

Với cương vị là Chủ tịch nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã có một văn bản với tiêu đề "Tìm người tài đức", đăng trên Báo Cứu quốc số 411, ra ngày 20/11/1946, Bác Hồ đã sớm quan tâm đến công tác cán bộ, mà cụ thể là cán bộ có tài đức. Từ sự trọng thị của Bác, Chính phủ lâm thời đã quy tụ được sức mạnh các tầng lớp, giai cấp khác nhau cùng lo việc nước...

Học tập tư tưởng, quan điểm của Bác Hồ về công tác cán bộ - câu chuyện không bao giờ cũ

Quán triệt quan điểm của Người, trong quá trình lãnh đạo Đảng ta luôn quan tâm và cụ thể hóa bằng các quy định, nghị quyết của Đảng như Nghị quyết Trung ương 3 khoá VIII về Chiến lược cán bộ… Nhất là từ sau Đại hội XII của Đảng đến nay, Đảng ta đặc biệt quan tâm, coi trọng công tác cán bộ bằng việc ban hành Nghị quyết Trung ương 7 khoá XII về tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược…

Có thể nói, quyết tâm của Đảng ta đã rõ ràng về công tác cán bộ, lựa chọn người có đức có tài, vừa "hồng" vừa "chuyên". Trong những năm qua, Đảng ta đã ban hành và lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện nhiều chủ trương, nghị quyết, kết luận về xây dựng tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị và đạt được nhiều kết quả quan trọng. Hệ thống tổ chức của Đảng, Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị - xã hội được đổi mới; chức năng, nhiệm vụ, mối quan hệ công tác của từng tổ chức được phân định, điều chỉnh hợp lý hơn, từng bước đáp ứng yêu cầu xây dựng, hoàn thiện nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa và phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Hệ thống chính trị cơ bản ổn định, phù hợp với Cương lĩnh và Hiến pháp; bảo đảm vai trò lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước, phát huy quyền làm chủ của nhân dân.

Nghị quyết số 18-NQ/TW ngày 25/10/2017, Hội nghị lần thứ 6 Ban chấp hành Trung ương khóa XII "Một số vấn đề về tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả" với quan điểm chỉ đạo: Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, hiệu lực quản lý của Nhà nước, phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị - xã hội và quyền làm chủ của nhân dân; bám sát Cương lĩnh, Hiến pháp, Điều lệ và các văn kiện của Đảng trong việc đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị; đặt trong tổng thể nhiệm vụ xây dựng, chỉnh đốn Đảng; thực hiện đồng bộ với đổi mới kinh tế, đáp ứng yêu cầu xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế. Thực hiện nguyên tắc một cơ quan thực hiện nhiều việc và một việc chỉ giao cho một cơ quan chủ trì thực hiện và chịu trách nhiệm chính. Mô hình và quy mô tổ chức bộ máy phải phù hợp với tính chất, đặc điểm, chức năng, nhiệm vụ của từng cơ quan, đơn vị, địa phương.

Mục tiêu tổng quát: Tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả và phù hợp với thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa nhằm tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng; nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý của Nhà nước và chất lượng hoạt động của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị - xã hội; phát huy quyền làm chủ của nhân dân. Tinh giản biên chế gắn với cơ cấu lại, nâng cao chất lượng, sử dụng hiệu quả đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức; giảm chi thường xuyên và góp phần cải cách chính sách tiền lương.

Mục tiêu cụ thể: Từ năm 2021 đến năm 2030: (1) Hoàn thành việc nghiên cứu và tổ chức thực hiện mô hình tổ chức tổng thể của hệ thống chính trị phù hợp với yêu cầu, điều kiện cụ thể của nước ta trong giai đoạn mới; giảm biên chế; (2) Phân định rõ chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của từng cơ quan, tổ chức, khắc phục được tình trạng chồng chéo, trùng lắp hoặc bỏ sót chức năng, nhiệm vụ giữa các cơ quan, tổ chức trong hệ thống chính trị; (3) Tiếp tục cụ thể hóa, thể chế hóa chủ trương, nghị quyết, kết luận của Đảng về đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy bằng các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước; (4) Phân định rõ và tổ chức thực hiện mô hình chính quyền nông thôn, đô thị, hải đảo và đơn vị hành chính - kinh tế đặc biệt; (5) Cơ bản hoàn thành việc sắp xếp thu gọn các đơn vị hành chính cấp huyện, xã và thôn, tổ dân phố theo tiêu chuẩn quy định.

Đối với các đơn vị sự nghiệp công lập từ nay đến năm 2030: Thực hiện có hiệu quả theo lộ trình, mục tiêu và nhiệm vụ, giải pháp của Nghị quyết Trung ương 6 khoá XII về "Tiếp tục đổi mới hệ thống tổ chức và quản lý, nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động của các đơn vị sự nghiệp công lập".

Về nhiệm vụ và giải pháp, Nghị quyết số 18 đưa ra nhiệm vụ và giải pháp chung đối với toàn bộ hệ thống chính trị và nhiệm vụ, giải pháp cụ thể đối với hệ thống tổ chức của Đảng; hệ thống tổ chức của Nhà nước ở Trung ương; chính quyền địa phương; Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị - xã hội và hội quần chúng.

Trong giai đoạn hiện nay, tư tưởng Hồ Chí Minh về cán bộ và công tác cán bộ vẫn luôn mang tính thời sự và có ý nghĩa rất quan trọng, là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho mọi hành động của Đảng ta. Thấm nhuần tư tưởng Chủ tịch Hồ Chí Minh về công tác cán bộ và cán bộ, qua nhiều giai đoạn lịch sử, Đảng ta luôn quan tâm đến công tác cán bộ và thực hiện nhiều giải pháp thiết thực hiệu quả để xây dựng đội ngũ cán bộ "vừa hồng, vừa chuyên"./.

NGÀNH THỐNG KÊ VƯỢT KHÓ HOÀN THÀNH TỐT NHIỆM VỤ NĂM 2024

Năm 2024, nước ta đạt được nhiều kết quả nổi bật toàn diện trên tất cả các lĩnh vực: Chính trị, Ngoại giao, Kinh tế, Xã hội. Tăng trưởng kinh tế vượt mục tiêu Quốc hội giao; sản xuất công nghiệp, dịch vụ tăng trưởng khá; sản xuất nông nghiệp dù chịu thiệt hại không nhỏ từ cơn bão số 3, song vẫn đạt mức tăng trưởng ổn định, đảm bảo an ninh lương thực; đời sống dân sinh ngày càng cải thiện, xã hội bình an, hạnh phúc... Kết quả trên phản ánh sự nỗ lực của cả hệ thống chính trị, từng doanh nghiệp, người dân. Hòa chung kết quả nổi bật đó, từng công chức, viên chức, người lao động ngành Thống kê đóng góp đầy miệt mài, hăng say, trách nhiệm với từng con số.

Năm 2024 có ý nghĩa quan trọng trong bối cảnh cả nước bứt phá, tăng tốc phấn đấu hoàn thành mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2021-2025, Tổng cục Thống kê với chức năng, nhiệm vụ được giao đã thực hiện tốt công tác tổng hợp, biên soạn, phổ biến và cung cấp thông tin thống kê kinh tế - xã hội, phục vụ hiệu quả công tác lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành của Đảng và Nhà nước.

Trong năm, toàn Ngành đã biên soạn và công bố hàng nghìn báo cáo tình hình kinh tế - xã hội và nhiều báo cáo chuyên đề phục vụ công tác chỉ đạo, điều hành của lãnh đạo các cấp và đáp ứng nhu cầu sử dụng thông tin thống kê của đông đảo người dùng tin như: Báo cáo thực trạng kinh tế - xã hội Việt Nam so với các quốc gia trong khu vực giai đoạn 2010-2030; báo cáo chuyên đề phục vụ báo cáo sơ kết 05 năm thực hiện Nghị quyết của Bộ Chính trị về nâng cao hiệu quả quản lý, khai thác, sử dụng và phát huy các nguồn lực của nền kinh tế... Công tác phổ biến thông tin thống kê được thực hiện ngày càng đa dạng, phong phú, bao phủ trên cả các kênh thông tin chính thống và mạng xã hội. Sau mỗi kỳ họp báo về tình hình kinh tế - xã hội cả nước quý, năm ở cơ quan thống kê Trung ương và địa phương, lượng thông tin thống kê xuất hiện dày đặc khẳng định sự quan tâm của xã hội và vai trò quan trọng

của công tác thống kê đối với đời sống kinh tế - xã hội, nhất là trong việc hoạch định chính sách dựa trên bằng chứng thông qua dữ liệu thống kê.

Đặc biệt trong năm 2024, Ngành tham gia xây dựng văn kiện Đại hội Đảng các cấp; đánh giá tác động các chính sách vĩ mô như: Giá, tăng lương mới, đường sắt đốc độ cao...

Hoàn thiện môi trường pháp lý và phương pháp luận cho hoạt động thống kê luôn là một trong những nhiệm vụ trọng tâm của Ngành. Trong năm 2024, Tổng cục Thống kê đã trình ban hành một số Nghị định, Thông tư. Nổi bật là Nghị định số 62/2024/NĐ-CP với nội dung chính là thay đổi lịch phổ biến một số thông tin thống kê quan trọng và quy định, sửa đổi hệ biểu thu thập thông tin biên soạn chỉ tiêu GDP và GRDP, nhằm bảo đảm công tác thu thập, biên soạn thông tin thống kê phản ánh chính xác, đầy đủ, đúng bản chất một kỳ báo cáo. Theo đó, nhiều hoạt động đã và đang được hệ thống chính trị và toàn Ngành triển khai thực hiện.

Với tác động của cuộc chuyển đổi số nhanh, mạnh; biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh... đời sống kinh tế - xã hội nước ta có những biến chuyển sâu sắc, xuất hiện những hoạt động sản xuất, kinh doanh, việc làm mới, đòi hỏi công tác thống kê cần có những nghiên cứu kịp thời. Để đáp ứng nhu cầu thông tin rộng mở và chất lượng, Tổng cục Thống kê đã chủ động nghiên cứu, tiếp cận các phương pháp thống kê mới, hiện đại; tiếp tục xây dựng và hoàn thiện phương pháp luận; xây dựng bộ chỉ tiêu đo lường về kinh tế biển, kinh tế tập thể, phát triển bền vững, các chỉ tiêu xã hội...

Công tác điều tra, thu thập thông tin được triển khai đúng kế hoạch. Trong năm, toàn Ngành đã thực hiện 24 cuộc điều tra với tổng số 187 kỳ điều tra, trong đó thực hiện thành công 2 cuộc điều tra lớn là Điều tra Dân số và nhà ở giữa kỳ và Điều tra, thu thập thông tin về thực trạng kinh tế - xã hội của 53 dân tộc thiểu số. Công tác truyền thông đặc biệt được chú trọng và đạt hiệu quả

cao, nhờ đó nâng cao nhận thức của tổ chức, cá nhân trong việc cung cấp đầy đủ thông tin cho điều tra viên.

Với tính chất của một ngành khoa học dữ liệu, chuyên môn, chuyên sâu, ngành Thống kê đã, đang và tiếp tục đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, thực hiện chuyển đổi số trong mọi mặt hoạt động từ công tác quản lý, chỉ đạo, điều hành đến hoạt động sản xuất thông tin thống kê. Các cuộc điều tra thống kê được cải tiến, áp dụng tối đa công nghệ thông tin, từ công việc thiết kế mẫu, xây dựng phần mềm, thu thập thông tin đến xử lý dữ liệu, tổng hợp và phổ biến thông tin thống kê. Nhờ đó, đã rút ngắn hơn về thời gian và chất lượng dữ liệu được nâng lên.

Hợp tác quốc tế trong công tác thống kê ngày càng thực chất, hiệu quả. Đặc biệt sự góp mặt của 2 dự án Đan Mạch và Hàn Quốc đã giúp ngành Thống kê tăng cường chất lượng trong nghiên cứu phương pháp luận, đào tạo nguồn nhân lực và xây dựng đội ngũ chuyên gia thống kê giỏi. Trong năm 2024, chỉ tính riêng Dự án Hàn Quốc đã đào tạo trực tiếp và trực tuyến cho hơn 1.400 học viên cả ở trung ương và địa phương.

Bên cạnh những kết quả nổi bật đó, các công tác khác của Tổng cục Thống kê như: Kiểm tra, thanh tra hoạt động thống kê; tổ chức cán bộ; quản lý tài chính; đầu tư công, công tác Đảng, Đoàn thể...

tiếp tục duy trì nền nếp. Các hoạt động văn nghệ, thể thao, đền ơn đáp nghĩa, thiện nguyện... được triển khai rộng khắp, góp phần tạo môi trường công sở văn minh, thân thiện, là động lực để công chức, viên chức toàn Ngành thêm gắn bó, cống hiến với cơ quan, đơn vị.

Khép lại năm 2024, Ngành Thống kê bước sang năm 2025 cùng những cơ hội và thách thức. Thách thức của cuộc cách mạng chuyển đổi số với việc sử dụng dữ liệu lớn, trí tuệ nhân tạo, học máy... trong công tác thống kê, đòi hỏi từng công chức, viên chức phải đổi mới tư duy, cách thức tiến hành để thích ứng môi trường làm việc số; đồng thời bắt kịp xu hướng thế giới trong việc dần thay đổi phương pháp điều tra truyền thống bằng các phương pháp thống kê mới và tăng cường sử dụng dữ liệu hành chính trong công tác thống kê. Đặc biệt là thách thức về đổi mới mô hình tổ chức, bộ máy hoạt động; thách thức về khối lượng công việc lớn và nguồn lực thực hiện...

Cùng với đó, năm 2025 là năm về đích thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2021-2025, vì vậy, công tác thống kê các cấp tập trung phục vụ đánh giá giai đoạn và xây dựng kế hoạch phát triển giai đoạn mới với khối lượng công việc lớn, phức tạp đòi hỏi ngành Thống kê quyết tâm hoàn thành với chất lượng tốt nhất.

Với chủ đề **"Kỷ cương, đoàn kết, tinh - gọn - mạnh, nâng cao năng lực, hiệu quả công tác thống kê"**, trong năm 2025 ngành Thống kê tập trung thực hiện một số nhiệm vụ trọng tâm:

Một là, tiếp tục hoàn thiện môi trường pháp lý cho hoạt động thống kê

Hai là, sắp xếp, kiện toàn mô hình tổ chức của Tổng cục Thống kê

Ba là, đảm bảo thông tin thống kê phục vụ lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành của Đảng, Nhà nước và xây dựng văn kiện Đại hội Đảng các cấp tiến tới Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng

Bốn là, đẩy mạnh chuyển đổi số; tăng cường kết nối, khai thác cơ sở dữ liệu hành chính trong hoạt động thống kê

Năm là, tổ chức thực hiện thành công Tổng điều tra nông thôn, nông nghiệp năm 2025 và chuẩn bị cho Tổng điều tra kinh tế năm 2026.

Để thực hiện thắng lợi nhiệm vụ được Đảng và Nhà nước giao, toàn Ngành cần tiếp tục nêu cao tinh thần đoàn kết, sáng tạo; mỗi công chức, viên chức, người lao động phát huy tinh thần học hỏi, tận tâm, trách nhiệm cùng khát vọng cống hiến xây dựng Ngành ngày càng lớn mạnh, hướng tới kỷ niệm 80 năm thành lập Ngành Thống kê, góp phần đưa đất nước vững bước tiến vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc Việt Nam./.

GS.TS. TÔ LÂM
Tổng Bí thư
Ban Chấp hành Trung ương
Đảng Cộng sản Việt Nam

"...Chuyển đổi số không đơn thuần là việc ứng dụng công nghệ số vào các hoạt động kinh tế - xã hội, mà còn là quá trình xác lập một phương thức sản xuất mới tiên tiến, hiện đại - "phương thức sản xuất số", trong đó đặc trưng của lực lượng sản xuất là sự kết hợp hài hòa giữa con người và trí tuệ nhân tạo (AI); dữ liệu trở thành một tài nguyên, trở thành tư liệu sản xuất quan trọng..."

Thống kê kết hợp với dữ liệu
TẠO RA LỰC LƯỢNG SẢN XUẤT MỚI TRONG THỜI ĐẠI SỐ

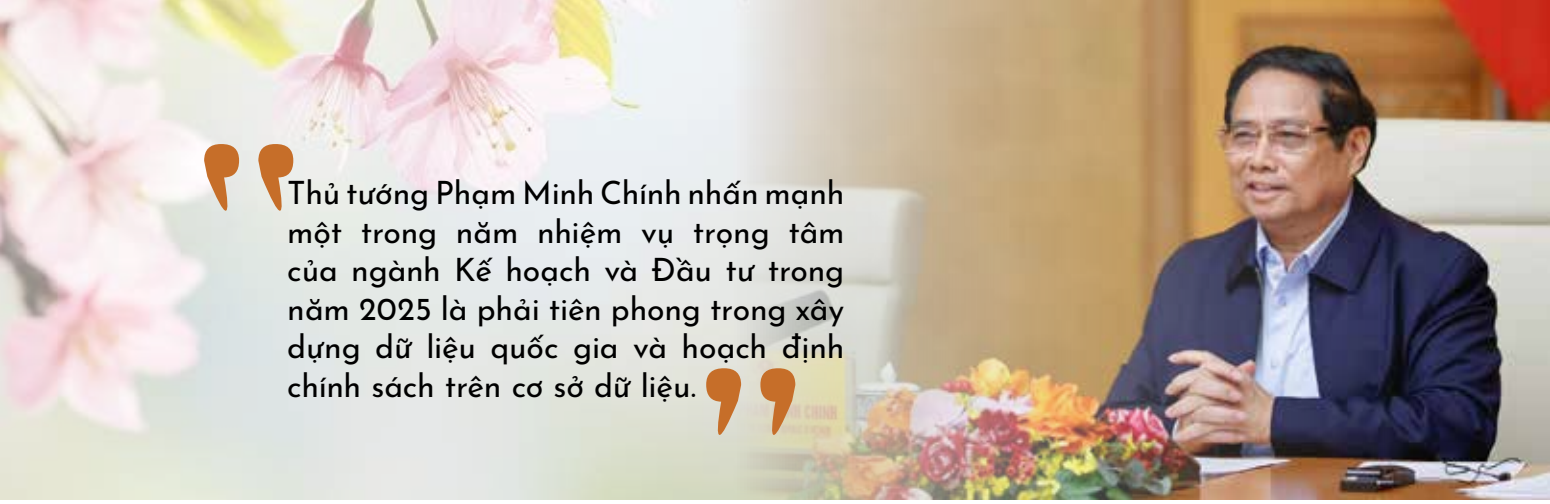
TS. Nguyễn Trí Duy
Phó Viện trưởng Phụ trách Viện Khoa học Thống kê - TCTK

Trong bài viết "Chuyển đổi số - động lực quan trọng phát triển lực lượng sản xuất, hoàn thiện quan hệ sản xuất đưa đất nước bước vào kỷ nguyên mới" nhân kỷ niệm 79 năm Quốc khánh nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, ngày 02/9/2024, GS.TS. Tô Lâm, Tổng Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam đã nhấn mạnh *"...Chuyển đổi số không đơn thuần là việc ứng dụng công nghệ số vào các hoạt động kinh tế - xã hội, mà còn là quá trình xác lập một phương thức sản xuất mới tiên tiến, hiện đại - "phương thức sản xuất số", trong đó đặc trưng của lực lượng sản xuất là sự kết hợp hài hòa giữa con người và trí tuệ nhân tạo (AI); dữ liệu trở thành một tài nguyên, trở thành tư liệu sản xuất quan trọng..."*. Như vậy, chuyển đổi số không chỉ là một công cụ kỹ thuật mà còn là một cuộc cách mạng toàn diện giúp tái cấu trúc nền kinh tế, hoàn thiện các mối quan hệ sản xuất. Việc khai thác, phân tích tài nguyên dữ liệu tạo nên một cuộc cách mạng trong cách thức tổ chức vận hành và tạo ra giá trị mới. Sự kết hợp giữa khoa học dữ liệu và thống kê đóng vai trò trung tâm trong việc chuyển đổi dữ liệu thành lực lượng sản xuất mới, thúc đẩy đổi mới và phát triển kinh tế mạnh mẽ trong kỷ nguyên số.

Dữ liệu là tài nguyên trong kỷ nguyên mới

Hiện trong thực tế có hai nguồn dữ liệu, một là dữ liệu do Hệ thống thống kê nhà nước sản xuất và hai là, dữ liệu từ internet. Mỗi nguồn dữ liệu đều có những đặc trưng riêng biệt và nếu kết hợp tốt hai loại dữ liệu này sẽ mang lại lợi ích cực kỳ to lớn cho xã hội.

Dữ liệu khổng lồ từ nguồn internet và các nền tảng công nghệ, như mạng xã hội, thương mại điện tử, và Internet vạn vật (IoT), khi kết hợp với trí tuệ nhân tạo, khoa học dữ liệu và thống kê sẽ mở ra cơ hội to lớn. Nguồn dữ liệu này giúp các doanh nghiệp hiểu rõ hơn về thị trường, tối ưu

> Thủ tướng Phạm Minh Chính nhấn mạnh một trong năm nhiệm vụ trọng tâm của ngành Kế hoạch và Đầu tư trong năm 2025 là phải tiên phong trong xây dựng dữ liệu quốc gia và hoạch định chính sách trên cơ sở dữ liệu.

hóa chiến lược tiếp thị và cá nhân hóa dịch vụ để nâng cao năng lực cạnh tranh quốc tế. Đồng thời, việc áp dụng các công cụ phân tích dữ liệu trong quản lý chuỗi cung ứng giúp dự đoán chính xác nhu cầu thị trường, tối ưu hóa vận chuyển và kho bãi, qua đó giảm chi phí và gia tăng hiệu quả trong các ngành xuất khẩu quan trọng như nông sản, dệt may và công nghiệp chế biến. Bên cạnh đó, còn thúc đẩy sản xuất thông minh thông qua công nghệ tự động hóa và trí tuệ nhân tạo, tăng năng suất lao động, giảm lãng phí tài nguyên.

Dữ liệu thống kê do Hệ thống thống kê nhà nước sản xuất, được tổ chức thu thập từ người dân, doanh nghiệp, các cơ sở kinh tế và cơ quan nhà nước thông qua điều tra thống kê, chế độ báo cáo thống kê và khai thác từ dữ liệu hành chính là nền tảng không thể thay thế. Khác với dữ liệu lớn thu thập từ các hoạt động trên internet vốn phân tán và khó kiểm chứng, cơ sở dữ liệu thống kê quốc gia bao quát toàn diện các lĩnh vực quan trọng như: Dân số, lao động, nông nghiệp, công nghiệp, thương mại, dịch vụ, du lịch, xã hội và môi trường... Đây không chỉ là công cụ hỗ trợ đắc lực trong việc hoạch định chính sách của Đảng và Nhà nước mà còn là nguồn thông tin chiến lược để doanh nghiệp dự báo xu hướng, phân tích thị trường và tối ưu hóa hoạt động, đặc biệt ở những lĩnh vực mà dữ liệu trực tuyến khó tiếp cận hoặc thiếu độ tin cậy.

Sự kết hợp giữa hai nguồn dữ liệu này bổ sung và hỗ trợ nhau tạo nên động lực mạnh mẽ cho phát triển kinh tế - xã hội. Nếu như dữ liệu từ internet thúc đẩy đổi mới sáng tạo và hiện đại hóa sản xuất, thì dữ liệu thống kê quốc gia đảm bảo tính toàn diện, tính chính xác, trở thành nền tảng vững chắc để quản lý và hoạch định chiến lược phát triển bền vững trong kỷ nguyên mới.

Sự kết hợp này được nhiều nhà khoa học trên thế giới khẳng định như: David J. Hand (1) đã chỉ ra, thống kê là một phần không thể thiếu, giúp xử lý và hiểu sâu hơn các dữ liệu phức tạp mà khoa học dữ liệu thu thập. Trevor Hastie, Robert Tibshirani và Jerome Friedman (2) cho rằng các phương pháp thống kê đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển các mô hình học máy, giúp chúng không chỉ chính xác hơn mà còn dễ hiểu và minh bạch. Trong khi đó, Hadley Wickham và Garrett Grolemund (3) khẳng định sự cần thiết của các công cụ trực quan và quy trình khoa học dữ liệu để chuyển đổi số liệu thành thông tin có giá trị, từ đó giúp các nhà quản lý và doanh nghiệp đưa ra quyết định hiệu quả. Cathy O'Neil, Rachel Schutt (4) đã phân tích sự kết hợp giữa thống kê và khoa học dữ liệu thúc đẩy các ứng dụng thực tế, từ tối ưu hóa kinh doanh đến giải quyết các vấn đề xã hội. Peter Norvig (5) nhấn mạnh tầm quan trọng của việc sử dụng các phương pháp thống kê để cải thiện độ chính xác và khả năng học tập của các hệ thống dữ liệu, giúp xây dựng các công cụ đổi mới sáng tạo.

Vai trò của khoa học dữ liệu trong thời đại số

Khoa học dữ liệu là sự kết hợp giữa thống kê, toán học, công nghệ thông tin và chuyên môn lĩnh vực để xử lý dữ liệu nhằm tạo ra giá trị thực tiễn. Khoa học dữ liệu tập trung vào việc thu thập, xử lý, phân tích, trực quan hóa và dự đoán thông tin dựa trên khối lượng dữ liệu khổng lồ, thường đến từ nhiều nguồn khác nhau như: Hệ thống cảm biến, các giao dịch kinh doanh, hoạt động trên mạng xã hội và internet vạn vật (IoT)... Đặc biệt trong thời đại số, khoa học dữ liệu trở thành yếu tố cốt lõi giúp doanh nghiệp phát triển chiến lược dài hạn, dự đoán xu hướng thị trường, tối ưu hóa quy trình và đưa ra các quyết định dựa trên dữ liệu thay vì cảm tính.

Quy trình khoa học dữ liệu thường bắt đầu từ việc thu thập dữ liệu từ nhiều nguồn khác nhau, bao gồm dữ liệu có cấu trúc (như cơ sở dữ liệu truyền thống) và dữ liệu phi cấu trúc (như văn bản, hình ảnh, hoặc âm thanh, hoặc các ý kiến bình luận, các giao dịch trên mạng xã hội…). Sau đó, dữ liệu sẽ được làm sạch và chuẩn hóa để đảm bảo tính chính xác

và đồng nhất. Giai đoạn tiếp theo là phân tích dữ liệu, trong đó các phương pháp thống kê và thuật toán học máy (Machine Learning) được sử dụng để tìm kiếm các mẫu, mối quan hệ và dự đoán trong dữ liệu. Cuối cùng, kết quả phân tích được trình bày thông qua các công cụ trực quan hóa (Data Visualization), giúp các bên liên quan dễ dàng hiểu và ứng dụng.

Với sự hỗ trợ của trí tuệ nhân tạo (AI) và học máy, việc xử lý dữ liệu phức tạp trở nên hiệu quả hơn bao giờ hết. AI và học máy không chỉ giúp tăng tốc độ xử lý mà còn tự động hóa việc phát hiện các mẫu dữ liệu tiềm ẩn mà con người khó có thể nhận ra. Ví dụ, trong thương mại điện tử, AI có thể phân tích hàng triệu giao dịch để cá nhân hóa trải nghiệm khách hàng, hoặc trong lĩnh vực tài chính, nó có thể dự đoán rủi ro và phát hiện gian lận một cách chính xác.

Một trong những điểm đáng chú ý là khả năng chuyển đổi dữ liệu tưởng như phân tán và không có giá trị thành một nguồn tài nguyên, tư liệu sản xuất đầy tiềm năng. Nhờ các phương pháp khai phá dữ liệu (Data Mining) và kỹ thuật phân tích nâng cao, doanh nghiệp có thể tìm thấy các cơ hội tiềm ẩn, cải thiện hiệu suất hoạt động và xây dựng lợi thế cạnh tranh trong thị trường ngày càng biến động.

Nhìn chung, khoa học dữ liệu không chỉ là một công cụ mà còn là một cách tiếp cận mang tính chiến lược, giúp doanh nghiệp khai thác tối đa giá trị từ dữ liệu và trở thành lực lượng sản xuất mới trong thời đại số.

Thống kê đóng vai trò cốt lõi trong khoa học dữ liệu

Thống kê đóng vai trò cốt lõi trong khoa học dữ liệu, cung cấp lý thuyết và công cụ phân tích để hiểu và khai thác dữ liệu. Trong khi khoa học dữ liệu tập trung vào xử lý dữ liệu lớn với công nghệ như trí tuệ nhân tạo và học máy, thì thống kê giúp làm rõ tính ngẫu nhiên, mối quan hệ nhân quả, và xu hướng tiềm ẩn trong dữ liệu thông qua các phương pháp thống kê.

Các mô hình thống kê như hồi quy tuyến tính, phân tích phương sai, hay kiểm định giả thuyết không chỉ hỗ trợ diễn giải ý nghĩa dữ liệu mà còn đảm bảo độ tin cậy, đánh giá rủi ro, dự báo và tối ưu hóa quy trình phân tích. Thống kê còn định lượng sai số, kiểm định mô hình và ngăn ngừa kết luận sai lệch, giữ vai trò quan trọng trong việc đảm bảo tính chính xác của các kết quả.

Sự phối hợp giữa thống kê và khoa học dữ liệu không chỉ cung cấp các phân tích mạnh mẽ hơn mà còn tạo cơ sở vững chắc để đưa ra quyết định dựa trên dữ liệu một cách chính xác và tin cậy. Điều này phản ánh vai trò không thể tách rời của thống kê trong việc khai thác và diễn giải dữ liệu phức tạp, đồng thời là nền móng để khoa học dữ liệu phát triển các công cụ và ứng dụng thực tế, đặc biệt trong trí tuệ nhân tạo. Sự giao thoa này không chỉ dừng lại ở việc tích hợp các kỹ thuật, mà còn kết hợp các nguyên tắc khoa học chặt chẽ với khả năng đổi mới sáng tạo, mang lại giá trị thực tiễn ở cả cấp độ vĩ mô và vi mô.

Bên cạnh những giá trị to lớn mà khoa học dữ liệu và thống kê mang lại trong việc thúc đẩy phát triển kinh tế và đóng góp cho xã hội, vẫn tồn tại không ít thách thức liên quan đến đạo đức, bảo mật và khung chính sách. Để khai thác tối đa lực lượng sản xuất mới này, Nhà nước và doanh nghiệp cần chú trọng đầu tư hạ tầng công nghệ hiện đại, đặc biệt xây dựng các trung tâm dữ liệu lớn mang tầm quốc tế; xây dựng trung tâm dữ liệu thống kê quốc gia kết nối, tích hợp, thống nhất và chia sẻ với các bộ, ngành và UBND các tỉnh, thành phố; đảm bảo nguồn điện cho chuyển đổi số; tăng cường nguồn nhân lực cho chuyển đổi số, đặc biệt tập trung đào tạo nhân lực chất lượng cao về thống kê, khoa học dữ liệu, công nghệ thông tin và chip bán dẫn; đồng thời đảm bảo tính minh bạch và trách nhiệm trong việc sử dụng dữ liệu.

Tóm lại, sự kết hợp giữa khoa học dữ liệu và thống kê tạo nên lực lượng sản xuất mới trong thời đại số, góp phần thay đổi cách thế giới vận hành và phát triển. Tại Hội nghị Tổng kết công tác năm 2024 và triển khai nhiệm vụ năm 2025 của ngành Kế hoạch và Đầu tư, Thủ tướng Phạm Minh Chính đã nhấn mạnh một trong năm nhiệm vụ trọng tâm của năm 2025 là phải tiên phong trong xây dựng dữ liệu quốc gia và hoạch định chính sách trên cơ sở dữ liệu. Đặc biệt, như Tổng bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam Tô Lâm đã khẳng định, chuyển đổi số chính là động lực quan trọng để phát triển lực lượng sản xuất, hoàn thiện quan hệ sản xuất và đưa đất nước bước vào kỷ nguyên mới. Trong tương lai, sự kết hợp này sẽ còn mở ra nhiều đường hướng mới cho các ngành nghề khác nhau, mang lại giá trị kinh tế và xã hội bền vững./.

Tài liệu tham khảo

(1) Giáo sư thống kê tại Imperial College London, trong bài viết *"Statistics and Data Science: A Fundamental Relationship, 2018"*

(2) Giáo sư tại Đại học Stanford, trong cuốn sách *"The Elements of Statistical Learning, 2009"*

(3) Hadley Wickham, nhà khoa học dữ liệu hàng đầu tại Công ty Posit, và Garrett Grolemund, nhà phát triển phần mềm và chuyên gia về dữ liệu, trong cuốn *"R for Data Science"* (2017)

(4) Cathy O'Neil, nhà khoa học dữ liệu và CEO của ORCAA, cùng với Rachel Schutt, giám đốc khoa học dữ liệu tại News Corp, trong cuốn *"Doing Data Science: Straight Talk from the Frontline"* (2014)

(5) Nhà nghiên cứu hàng đầu và giám đốc nghiên cứu tại Google

Việt Nam sẵn sàng tâm thế TIẾN VÀO KỶ NGUYÊN MỚI

Bích Ngọc

Năm 2025 là năm kỷ niệm 80 năm thành lập nước và 50 năm thống nhất đất nước, năm cuối quyết định việc thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII. Đây cũng là năm bản lề để đưa đất nước bước sang kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Với thế và lực của đất nước ngày hôm nay cùng sự chuẩn bị kỹ lưỡng hành trang mang theo, Việt Nam sẵn sàng tâm thế vững tin tiến vào Kỷ nguyên mới - Kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, vì một Việt Nam xã hội chủ nghĩa, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phát triển toàn diện, hội nhập thành công, tiến cùng thời đại.

Từ khóa: *Thành tựu, dân tộc, kỷ nguyên mới, vươn mình*

The year 2025 marks the 80th anniversary of the founding of the country and the 50th anniversary of national reunification, the final year to successfully implement the Resolution of the 13th National Congress of the Party. This is also a pivotal year to usher the country into a new era - the era of the nation's rise. With the strength and power of our country today, along with the thorough preparation of our belongings, Viet Nam is ready with a steadfast mindset to step into the New Era - the Era of the nation's rise, for a socialist Vietnam, prosperous people, strong nation, democracy, justice, civilization, comprehensive development, successful integration, and progress with the times.

Keywords: *Achievements, nation, new era, rise*

Tiềm lực và vị thế mới sau 40 năm đổi mới

Kỷ nguyên là một chặng đường lịch sử trong tiến trình phát triển của mỗi dân tộc, mỗi quốc gia và của cả nhân loại. Chặng đường ấy được đánh dấu bằng sự phát triển cả về chất và lượng, mang những dấu ấn đặc biệt, những thành tựu vĩ đại và quan trọng nhất.

Ngược lại chiều dài lịch sử dân tộc, sự thành công của Cách mạng tháng Tám năm 1945 đã mở ra kỷ nguyên độc lập, tự do cho dân tộc Việt Nam. Sau thắng lợi của hai cuộc kháng chiến vĩ đại, đánh thắng các thế lực xâm lược hung bạo nhất, thống nhất đất nước, năm 1975, cả nước bước vào kỷ nguyên xây dựng Chủ nghĩa xã hội và bảo vệ vững chắc Tổ quốc.

Từ năm 1986, Đảng ta khởi xướng và lãnh đạo sự nghiệp đổi mới đất nước toàn diện theo định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế sâu rộng, toàn diện. Sau 40 năm thực hiện công cuộc đổi mới, như cố Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng và vừa rồi là Tổng Bí thư Tô Lâm đánh giá, chúng ta đã đạt được những thành tựu vĩ đại, tạo ra những tiềm lực mới và thế lực mới rất mạnh. Việt Nam đã có những bước tiến rất rõ rệt, vượt bậc trên mọi phương diện chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh, đối ngoại.

Bất chấp những biến động chính trị mạnh mẽ và các cuộc cạnh tranh đa dạng, phức tạp trên bình diện khu vực và toàn cầu, Việt Nam vẫn giữ vững được sự ổn định chính trị trong gần bốn thập kỷ qua, làm nền tảng vững chắc để nước ta phát triển các lĩnh vực khác.

Lựa chọn đúng đắn con đường đi, sau 40 năm, chúng ta đã đạt được những thành tựu rất lớn về kinh tế. Quy mô kinh tế đất nước năm 2024 đạt khoảng 476,3 tỉ USD, tăng gấp 106 lần so với năm 1986 (4,5 tỉ USD). Việt Nam đã thoát khỏi vị trí của một nước nghèo và lạc hậu trở thành nước thuộc nhóm thu nhập trung bình từ những năm 2008-2009 và hiện đứng vào nhóm 34 nền kinh tế có quy mô lớn nhất trên thế giới (năm 2023). GDP bình quân đầu người tăng ấn tượng từ gần 200 USD những năm 1990 lên 4.700 USD năm 2024, gấp hơn 23 lần so năm 1990. Việt Nam tiếp tục là điểm đến an toàn, hấp dẫn của các doanh nghiệp, đối tác, nhà đầu tư quốc tế. Hiện Việt Nam ký kết 17 hiệp định thương mại tự do với trên 60 quốc gia, đối tác lớn trên toàn cầu, trở thành một mắt xích quan trọng trong các chuỗi cung ứng khu vực và toàn cầu.

Việt Nam đang trong quá trình chuyển đổi mạnh mẽ sang nền kinh tế số, kinh tế xanh, công nghệ cao, thân thiện với môi trường; đặc biệt đã và đang xác lập được vị thế quan trọng trong chuỗi công nghiệp bán dẫn toàn cầu, thu hút được nhiều tập đoàn công nghệ lớn.

Việt Nam cũng đạt được nhiều thành tựu đáng kể trong lĩnh vực khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo. Năm 2024, chỉ số đổi mới sáng tạo của Việt Nam được xếp hạng 44/133 quốc gia, nền kinh tế (theo Báo cáo GII 2024 của Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới - WIPO). Việt Nam vươn lên vị trí thứ 71/193 quốc gia trong xếp hạng chính phủ điện tử toàn cầu (theo Báo cáo khảo sát Chính phủ điện tử năm 2024 của Liên Hợp Quốc và đây là lần đầu tiên Việt Nam được xếp vào nhóm EGDI ở mức "Rất cao" và vươn lên vị trí xếp hạng cao nhất, kể từ khi bắt đầu tham gia đánh giá EGDI của Liên Hợp Quốc năm 2003.

Chúng ta cũng lập nên một kỳ tích về xóa đói giảm nghèo và được các tổ chức quốc tế coi là một bài học kinh nghiệm thành công cho nhiều nước trên thế giới. Trước đổi mới, tỉ lệ đói nghèo của nước ta là 60-70%; đến năm 2024 có tỷ lệ nghèo tiếp cận đa chiều (theo chuẩn nghèo đa chiều giai đoạn 2022-2025) ước khoảng 2,4%. Đời sống của người dân được cải thiện rõ rệt; hoàn thành về đích sớm các mục tiêu Thiên niên kỷ.

Việt Nam cũng đã có bước phát triển mới trong lĩnh vực văn hóa, góp phần vào sự phát triển bền vững của đất nước. Các chỉ tiêu về xã hội liên tục được cải thiện, đời sống nhân dân được nâng cao, tiến bộ, công bằng xã hội được chú trọng. Chất lượng giáo dục và đào tạo được nâng lên và có bước phát triển mới. Việt Nam đã phổ cập giáo dục tiểu học vào năm 2000, phổ cập giáo dục trung học cơ sở vào năm 2010; hoàn thành phổ cập giáo dục mầm non cho trẻ em dưới 5 tuổi vào năm 2017. Tuổi thọ trung bình của người dân không ngừng tăng lên, đạt 74,7 tuổi năm 2024.

Chỉ số phát triển con người (HDI) của Việt Nam liên tục cải thiện trong 30 năm qua. Năm 2022, giá trị chỉ số phát triển con người của Việt Nam là 0,726, đứng thứ 107 trên 193 quốc gia và vùng lãnh thổ. Chỉ số hạnh phúc xếp thứ 54/143 quốc gia, vùng lãnh thổ (theo Báo cáo Hạnh phúc Thế giới năm 2024 của Công ty Gallup International). Chỉ số phát triển bền vững (SDGs) xếp thứ 54/166 quốc gia được xếp hạng.

Cùng với kết quả về kinh tế - xã hội, với đường lối đối ngoại hòa bình, hữu nghị, hợp tác, phát triển, đa phương hóa, đa dạng hóa, Việt Nam có nền đối ngoại, ngoại giao ngày càng toàn diện, hiện đại, chuyên nghiệp; đảm bảo môi trường chiến lược hòa bình, hữu nghị, hợp tác thuận lợi, kiến tạo các cơ hội mới cho đất nước bước vào giai đoạn phát triển mới. Tính đến hết năm 2024, Việt Nam đã thiết lập quan hệ kinh tế với 230 quốc gia và vùng lãnh thổ. Đáng nói là Việt Nam hiện có quan hệ đối tác chiến lược và đối tác chiến lược toàn diện với tất cả các cường quốc khu vực và trên thế giới. Hơn nữa, Việt Nam còn là thành viên tích cực chủ động, có trách nhiệm trong việc gìn giữ ổn định, hòa bình ở khu vực và trên thế giới.

Có thể khẳng định, dưới sự lãnh đạo sáng suốt, tài tình, trực tiếp và toàn diện của Đảng, sau 40 năm đổi mới, đất nước ta đã đạt được những thành tựu có ý nghĩa lịch sử, tạo ra tiềm lực và vị thế mới,

làm tiền đề vững chắc cho chúng ta bước vào một kỷ nguyên phát triển mới. Đây được xác định là thời điểm "hội tụ", cũng là thời điểm ý Đảng hòa quyện với lòng dân trong khát vọng xây dựng đất nước phồn vinh, hạnh phúc, thịnh vượng, hùng cường, sớm xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội, sánh vai với các cường quốc năm châu.

Sẵn sàng tâm thế vững tin tiến vào kỷ nguyên mới

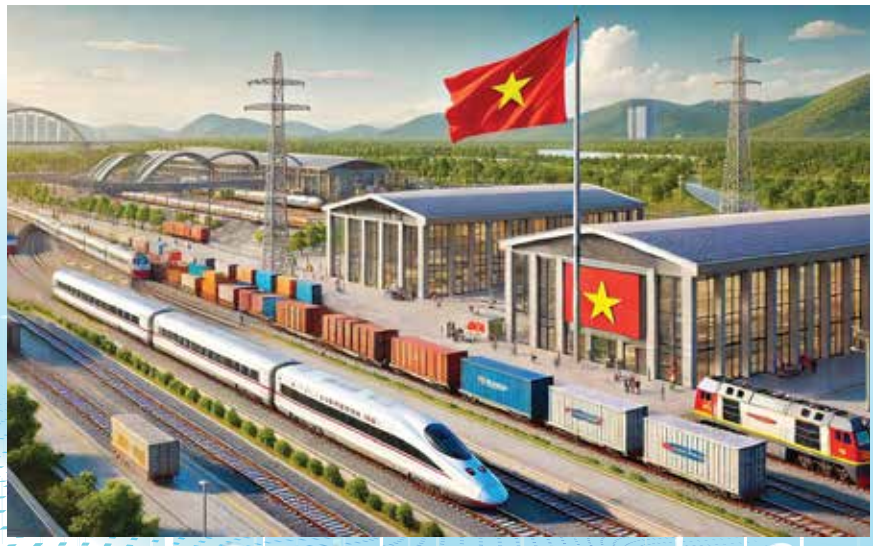
Năm 2025 là năm kỷ niệm 80 năm thành lập nước và 50 năm thống nhất đất nước, năm cuối quyết định việc thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII. Đây cũng là năm bản lề để đưa đất nước bước sang kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.

Tổng Bí thư Tô Lâm nhấn mạnh, "kỷ nguyên vươn mình của dân tộc là kỷ nguyên phát triển, kỷ nguyên giàu mạnh, kỷ nguyên thịnh vượng dưới sự lãnh đạo, cầm quyền của Đảng Cộng sản, xây dựng thành công nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh". Kỷ nguyên mới khơi dậy mạnh mẽ hào khí dân tộc, tinh thần tự chủ, tự tin, tự lực, tự cường, tự hào dân tộc, khát vọng phát triển đất nước; kết hợp chặt chẽ sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại.

Trong kỷ nguyên mới, mọi người dân đều có cuộc sống ấm no, hạnh phúc, được hỗ trợ phát triển, làm giàu; đóng góp ngày càng nhiều cho hòa bình, ổn định, phát triển của khu vực và thế giới, cho hạnh phúc của nhân loại và văn minh toàn cầu. Đích đến của kỷ nguyên vươn mình là dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phát triển theo chế độ xã hội Xã hội chủ nghĩa, sánh vai với các cường quốc năm châu.

Ưu tiên hàng đầu trong kỷ nguyên mới là thực hiện thắng lợi các mục tiêu chiến lược đến năm 2030, Việt Nam trở thành nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao; đến năm 2045 trở thành nước xã hội chủ nghĩa phát triển, có thu nhập cao; mọi người dân đều được phát triển toàn diện, có cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc, văn minh.

Việt Nam bước vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, khởi đầu bằng sự kiện trọng đại là Đại hội XIV của Đảng. Thời điểm này không chỉ định hình một chân dung thời đại cho chúng ta mà còn là dấu mốc khẳng định một thời đại chúng ta sẽ hành động, "vươn mình". Từ đây, mọi người dân Việt Nam, trăm triệu người như một, dưới sự lãnh đạo của Đảng, đoàn kết nhất trí, chung sức đồng lòng, tranh thủ tối đa thời cơ, thuận lợi, đẩy lùi nguy cơ, thách thức, đưa đất nước phát triển toàn diện, mạnh mẽ, bứt phá và cất cánh.

Xu thế toàn cầu hóa vẫn đang diễn ra, sự cạnh tranh, đối đầu gay gắt, quyết liệt trên nhiều lĩnh vực cả chính trị, kinh tế, công nghệ... có thể hình thành thế giới đa cực, vừa tạo ra cả những cơ hội và thách thức mới. Do đó kỷ nguyên mới phải được đánh dấu bằng sự phát triển về chất, bằng những thành tựu trên tất cả các lĩnh vực chính trị, kinh tế, xã hội. Tiến vào kỷ nguyên mới đòi hỏi chúng ta phải đổi mới mạnh mẽ, toàn diện mà trước hết là đổi mới tư duy, cách tiếp cận, cách làm và đặt ra yêu cầu có sự tham gia của tất cả các ngành, lĩnh vực, lực lượng, của cả hệ thống chính trị và của toàn dân tộc.

Để sẵn sàng tâm thế bước vào kỷ nguyên mới, Tổng Bí thư Tô Lâm đã chỉ rõ các nhiệm vụ lớn phải làm từ nay đến Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng và trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, trong đó tập trung vào 3 nhiệm vụ để giải quyết 3 điểm nghẽn lớn về thể chế, hạ tầng, nhân lực. Trong quá trình thực hiện nhiệm vụ đó, Đảng vẫn là người cầm lái vĩ đại, là hạt nhân trí tuệ trong bộ máy lãnh đạo, sẽ đổi mới phương thức lãnh đạo, nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền và sức chiến đấu.

Giải quyết điểm nghẽn về thể chế, Tổng Bí thư yêu cầu cần đột phá mạnh mẽ hơn về thể chế phát triển, tháo gỡ điểm nghẽn, rào cản, lấy người dân, doanh nghiệp làm trung tâm, huy động, khơi thông mọi nguồn lực bên trong, bên ngoài, nguồn lực trong dân, phát triển khoa học và công nghệ đồng bộ, thông suốt, tất cả vì sự phát triển kinh tế - văn hóa, xã hội của đất nước và phát triển nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của Nhân dân. Từ đó, tạo động lực

để đồng bộ và đột phá trong xây dựng hạ tầng kinh tế - xã hội.

Nhìn lại năm 2024, chúng ta đã có một năm đột phá về thể chế với 31 Luật được Quốc hội thông qua và nhiều nghị quyết điều hành kinh tế - xã hội liên quan đến các lĩnh vực quan trọng của đời sống xã hội được ban hành, kịp thời tháo gỡ khó khăn, vướng mắc, những điểm nghẽn về thể chế. Từ đó, giúp giải phóng sức sản xuất, khơi thông mọi nguồn lực, tạo động lực phát triển đất nước với tinh thần "chính sách thông thoáng, hạ tầng thông suốt, quản trị thông minh".

Đất nước ta đang đứng trước khởi điểm lịch sử mới. Vấn đề con người, công tác tổ chức cán bộ luôn là nhân tố quan trọng quyết định sự thành công nhiệm vụ chiến lược của kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Hiện đất nước ta đang quyết liệt, khẩn trương thực hiện cuộc cách mạng hoàn thiện, sắp xếp lại tổ chức bộ máy Nhà nước theo hướng Tinh - Gọn - Mạnh - Hiệu năng - Hiệu lực - Hiệu quả gắn với cơ cấu lại, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức theo tinh thần Nghị quyết 18-NQ/TW tinh gọn, hiệu quả để đất nước cất cánh, vững bước tiến lên.

Mới đây nhất, Bộ Chính trị có Nghị quyết số 57-NQ/TW về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia, đây là kim chỉ nam, xác định rõ hướng phát triển KHCN và chuyển đổi số của đất nước theo xu thế của thời đại. Nghị quyết chỉ rõ những cơ chế, chính sách, giải pháp đột phá cả ở tầm chiến lược và sách lược để Việt Nam có thể vươn tầm khu vực và thế giới về phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số, đưa đất nước vào quỹ đạo phát triển nhanh và bền vững.

Cũng trong năm 2024, "giấc mơ thế kỷ" đường sắt tốc độ cao trục Bắc - Nam được Quốc hội thông qua tại Nghị quyết số 172/2024/QH15 sẽ tác động sâu, rộng tới mọi mặt của nền kinh tế - xã hội nước ta, mở ra không gian phát triển mới, chắp cánh cho nước ta bay xa trên hành trình mới.

Một mùa xuân mới đang về mang theo khát vọng, niềm tin và khí thế mới. Với thế và lực của đất nước ngày hôm nay cùng sự chuẩn bị kỹ lưỡng hành trang mang theo, Việt Nam chúng ta đã sẵn sàng tâm thế vững bước và tự tin tiến vào Kỷ nguyên mới - Kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, vì một Việt Nam xã hội chủ nghĩa, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phát triển toàn diện, hội nhập thành công, tiến cùng thời đại./.

Nhiều điểm sáng tích cực TRONG BỨC TRANH KINH TẾ - XÃ HỘI NĂM 2024

Tại buổi họp báo công bố công bố số liệu thống kê tình hình kinh tế -xã hội quý IV và cả năm 2024, Tổng cục trưởng Tổng cục Thống kê Nguyễn Thị Hương cho biết, tình hình kinh tế - xã hội nước ta năm 2024 tiếp tục xu hướng phục hồi rõ nét, tăng trưởng khởi sắc dần qua từng tháng, từng quý, lạm phát thấp hơn mức mục tiêu, các cân đối lớn được đảm bảo, kết quả trên nhiều lĩnh vực quan trọng đạt và vượt mục tiêu đề ra.

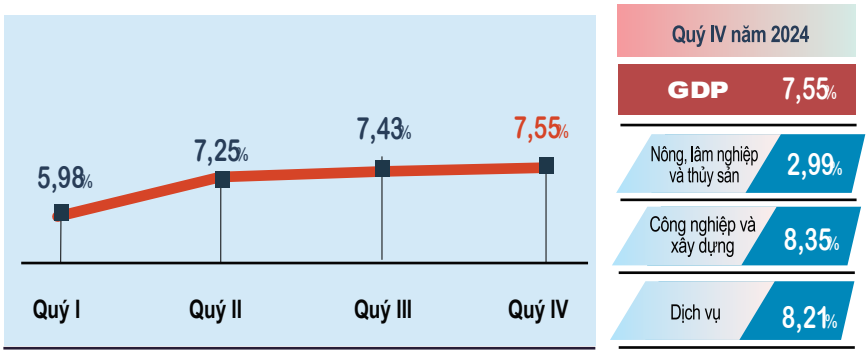
Điểm sáng về tăng trưởng kinh tế trong khu vực và trên thế giới

Năm 2024, tình hình thế giới tiếp tục diễn biến phức tạp, khó lường với nhiều yếu tố rủi ro, bất định. Tính đến tháng 12/2024, hầu hết các tổ chức quốc tế đều giữ nguyên hoặc nâng mức tăng trưởng kinh tế toàn cầu từ 0,1 đến 0,3 điểm phần trăm so với các dự báo trước đó, đạt từ 2,7% đến 3,2%, tương đương với mức tăng trưởng năm 2023.

Đối với Việt Nam, ADB dự báo tăng trưởng năm 2024 đạt 6,4%, tăng 0,4 điểm phần trăm; Ngân hàng thế giới (WB) dự báo tăng trưởng GDP đạt 6,1%, tăng 0,6 điểm phần trăm so với dự báo tại thời điểm tháng 4/2024; IMF dự báo đạt 6,1%, tăng 0,3 điểm phần trăm so với dự báo trong tháng 4/2024.

Trong bối cảnh đó, dưới sự lãnh đạo của Đảng; sự đồng hành của Quốc hội; sự chỉ đạo, điều hành chủ động, linh hoạt, quyết liệt, hiệu quả của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ; sự phối hợp chặt chẽ của các bộ ngành và địa phương; sự đoàn kết, tin tưởng, ủng hộ của Nhân dân và cộng đồng doanh nghiệp, tình hình kinh tế - xã hội nước ta năm 2024 tiếp tục xu hướng phục hồi rõ nét, tăng trưởng khởi sắc qua từng tháng tháng, từng quý và là điểm sáng về tăng trưởng kinh tế trong khu vực và trên thế giới.

Tốc độ tăng GDP các quý năm 2024

GDP năm 2024 ước tính tăng 7,09% so với năm trước, chỉ thấp hơn tốc độ tăng của các năm 2018, 2019 và 2022 trong giai đoạn 2011-2024. Tổng cục trưởng Nguyễn Thị Hương cho rằng, đây là mức tăng trưởng rất tích cực, thể hiện sự quyết tâm cao, nỗ lực lớn, hành động quyết liệt, kịp thời, hiệu quả của cả hệ thống chính trị trong chỉ đạo, điều hành và thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội trước những biến động nhanh, bất thường trong khu vực và trên thế giới, cũng như trước những thiệt hại do thiên tai, bão lũ gây thiệt hại lớn cho sản xuất kinh doanh và đời sống của Nhân dân ở nước ta.

Trong mức tăng tổng giá trị tăng thêm toàn nền kinh tế, khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản tăng 3,27%, đóng góp 5,37%; khu vực công nghiệp và xây dựng tăng 8,24%, đóng góp 45,17%; khu vực dịch vụ tăng 7,38%, đóng góp 49,46%.

Về sử dụng GDP năm 2024, tiêu dùng cuối cùng tăng 6,57% so với năm 2023; tích lũy tài sản tăng 7,20%; xuất khẩu hàng hóa và dịch vụ tăng 15,45%; nhập khẩu hàng hóa và dịch vụ tăng 16,10%.

Quy mô GDP theo giá hiện hành năm 2024 ước đạt 11.511,9 nghìn tỷ đồng, tương đương 476,3 tỷ USD.

Chất lượng tăng trưởng kinh tế được cải thiện, thể hiện qua chỉ tiêu GDP bình quân đầu người và năng suất lao động. GDP bình quân đầu người năm 2024 theo giá hiện hành ước đạt 114 triệu đồng/người, tương đương 4.700 USD, tăng 377 USD so với năm 2023. Năng suất lao động của toàn nền kinh tế năm 2024 theo giá hiện hành ước đạt 221,9 triệu đồng/lao động (tương đương 9.182 USD/lao động, tăng 726 USD so với năm 2023); theo giá so sánh, năng suất lao động tăng 5,88% do trình độ của người lao động được cải thiện (tỷ lệ lao động qua đào tạo có bằng, chứng chỉ năm 2024 ước đạt 28,3%, cao hơn 1,1 điểm phần trăm so với năm 2023).

Sản xuất nông, lâm nghiệp và thủy sản phát triển ổn định

Vụ lúa đông xuân 2024 cả nước gieo trồng được 2,95 triệu ha, tăng 1,5 nghìn ha so với năm 2023; năng suất lúa đạt 68,8 tạ/ha, tăng 0,4 tạ/ha, sản lượng đạt 20,33 triệu tấn, tăng 145,0 nghìn tấn, trong đó, vùng Đồng bằng sông Cửu Long đạt gần 10,8 triệu tấn, tăng 77,6 nghìn tấn.

Sản lượng thu hoạch của một số cây lâu năm đạt khá do thị trường tiêu thụ ổn định, lợi nhuận tăng cao như: Sầu riêng tăng 25,7%; chanh tăng 4,8%; cam tăng 3,6%; chuối tăng 3,4%; xoài tăng 3,1%; cà phê tăng 3%; cao su tăng 2,1%.

Sản lượng một số sản phẩm chăn nuôi năm 2024 tăng so với năm trước, trong đó: Thịt bò ước tăng 1,7%; thịt lợn tăng 6,6%; thịt gia cầm tăng 5,4%; sản lượng trứng gia cầm tăng 5%; sản lượng sữa tươi tăng 6%.

Sản lượng nuôi trồng thủy sản ước đạt 5.721,6 nghìn tấn, tăng 4% so với năm trước, trong đó cá tra tăng 4,8%; tôm thẻ chân trắng tăng 6,3%; tôm sú tăng 3,6%.

Kim ngạch xuất khẩu nhiều mặt hàng nông, lâm sản và thủy sản tăng cao như: Thủy sản tăng 11,9%; gỗ và sản phẩm từ gỗ tăng 20,9%; gạo tăng 21,2%; chè tăng 23,2%; rau, quả tăng 27,6%; cà phê tăng 32,5%; hạt tiêu tăng 44,4%;…

Ngành công nghiệp tiếp tục xu hướng phục hồi tích cực

Chỉ số sản xuất công nghiệp năm 2024 ước tính tăng 8,4% so với năm trước, cao nhất kể từ năm 2020 đến nay và vượt mục tiêu phấn đấu đặt ra trong Nghị quyết số 01/NQ-CP của Chính phủ. Trong đó, ngành chế biến, chế tạo tăng 9,6% (năm 2023 tăng 1,5%), đóng góp 8,4 điểm phần trăm vào mức tăng chung; ngành sản xuất và phân phối điện tăng 9,5%, đóng góp 0,8 điểm phần trăm; ngành cung cấp nước, hoạt động quản lý và xử lý rác thải, nước thải tăng 10,7%, đóng góp 0,2 điểm phần trăm.

Chỉ số sản xuất một số ngành công nghiệp trọng điểm tiếp tục phát triển và có tốc độ tăng cao, đóng góp quan trọng vào tăng trưởng toàn ngành công nghiệp: Dệt tăng 12,1%; sản xuất trang phục tăng 11,7%; sản xuất da và các sản phẩm liên quan tăng 13,7%; sản xuất sản phẩm từ cao su và plastic tăng 24,9%; chế biến gỗ và sản xuất sản phẩm từ gỗ, tre, nứa tăng 9,7%; sản xuất sản phẩm điện tử, máy vi tính và sản phẩm quang học tăng 8,3%…

Chỉ số cân bằng chung đánh giá tổng quan xu hướng sản xuất kinh doanh quý IV/2024 so với quý trước là 17,8%, trong đó có 38,0%

doanh nghiệp đánh giá hoạt động sản xuất kinh doanh tốt hơn; 20,2% doanh nghiệp đánh giá hoạt động sản xuất kinh doanh khó khăn hơn. Các chỉ số này đều tốt hơn so với quý III/2024.

Hoạt động thương mại dịch vụ sôi động và duy trì tăng trưởng

Các giải pháp đẩy mạnh phát triển thị trường trong nước, kích cầu tiêu dùng những tháng cuối năm đã góp phần tích cực thúc đẩy tăng trưởng ngành dịch vụ năm 2024. Tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng theo giá hiện hành ước đạt 6.391,0 nghìn tỷ đồng, tăng 9,0% so với năm trước (năm 2023 tăng 9,4%), nếu loại trừ yếu tố giá tăng 5,9% (năm 2023 tăng 6,8%), đạt mục tiêu đề ra tại Nghị quyết số 01/NQ-CP của Chính phủ.

So với năm 2019 - năm chưa xảy ra dịch Covid-19, tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng năm 2024 tăng 29,4%, trong đó doanh thu bán lẻ hàng hóa tăng 31,5% và doanh thu du lịch lữ hành tăng 39,8%.

Doanh thu bán lẻ hàng hóa năm 2024 ước đạt 4.921,7 nghìn tỷ đồng, chiếm 77,0% tổng mức và tăng 8,3% so với năm trước. Trong đó, nhóm hàng lương thực, thực phẩm tăng 10,8%; đồ dùng, dụng cụ, trang thiết bị gia đình tăng 3,6%; may mặc tăng 8,4%; phương tiện đi lại (trừ ô tô) tăng 8,2%; vật phẩm văn hóa, giáo dục tăng 6,0%.

Doanh thu dịch vụ lưu trú, ăn uống ước đạt 733,9 nghìn tỷ đồng, chiếm 11,5% tổng mức và tăng 12,9% so với năm trước.

Doanh thu du lịch lữ hành ước đạt 62,5 nghìn tỷ đồng, chiếm 1,0% tổng mức và tăng 16,0% so với năm trước do các địa phương ngay từ đầu năm đã tích cực đẩy mạnh xúc tiến du lịch, tăng cường thu hút khách trong nước và quốc tế.

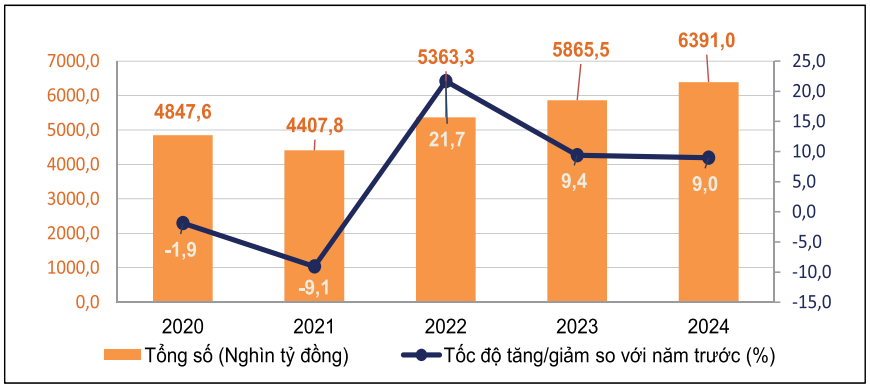
Doanh thu dịch vụ khác năm 2024 ước đạt 672,9 nghìn tỷ đồng, chiếm 10,5% tổng mức và tăng 9,0% so với năm trước.

Khách quốc tế đến Việt Nam tăng cao

Chính sách thị thực thuận lợi, các chương trình quảng bá, xúc tiến du lịch được đẩy mạnh cùng với những giải thưởng du lịch danh giá được các tổ chức quốc tế trao tặng đã thu hút khách quốc tế đến Việt Nam tăng cao trong năm 2024.

Trong tháng 12/2024, khách quốc tế đến Việt Nam đạt 1,75 triệu lượt người, tăng 27,4% so với cùng kỳ năm trước. Tính chung năm 2024, khách quốc tế đến Việt Nam đạt gần 17,6 triệu lượt người, tăng 39,5% so với năm trước và bằng 97,6% năm 2019 - năm chưa xảy ra dịch Covid-19. Trong đó, khách đến bằng đường hàng không đạt hơn 14,8 triệu lượt người, chiếm 84,4% lượng khách quốc tế đến Việt Nam và tăng 35,6% so với năm trước; bằng đường bộ đạt gần 2,5 triệu lượt người, chiếm 14,2% và tăng 63,3%; bằng đường biển đạt gần 248,1 nghìn lượt người, chiếm 1,4% và tăng 96,7%.

Tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng theo giá hiện hành các năm 2020-2024

Thu hút FDI đạt 25,35 tỷ USD, cao nhất từ trước đến nay

Tổng vốn đầu tư nước ngoài đăng ký vào Việt Nam tính đến ngày 31/12/2024 bao gồm: Vốn đăng ký cấp mới, vốn đăng ký điều chỉnh và giá trị góp vốn, mua cổ phần của nhà đầu tư nước ngoài đạt 38,23 tỷ USD, giảm 3,0% so với cùng kỳ năm trước.

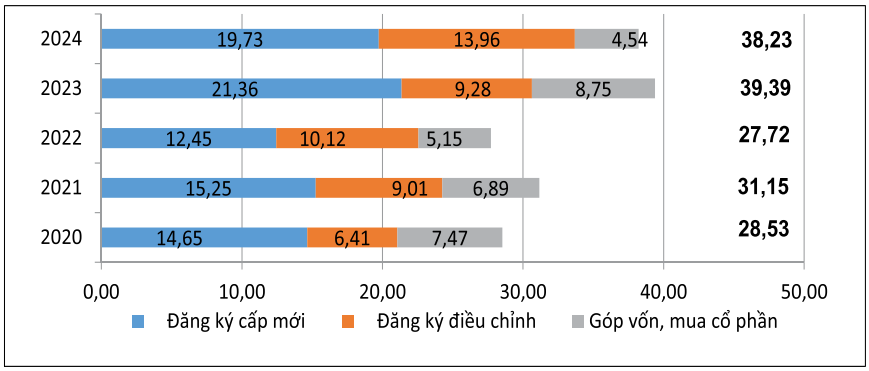
Vốn đăng ký cấp mới có 3.375 dự án được cấp phép với số vốn đăng ký đạt 19,73 tỷ USD, tăng 1,8% so với cùng kỳ năm trước về số dự án và giảm 7,6% về số vốn đăng ký. Trong đó, ngành công nghiệp chế biến, chế tạo được cấp phép mới đầu tư trực tiếp nước ngoài lớn nhất với số vốn đăng ký đạt 13,44 tỷ USD, chiếm 68,1% tổng vốn đăng ký cấp mới; hoạt động kinh doanh bất động sản đạt 3,72 tỷ USD, chiếm 18,8%; các ngành còn lại đạt 2,57 tỷ USD, chiếm 13,1%.

Trong số 80 quốc gia và vùng lãnh thổ có dự án đầu tư được cấp phép mới tại Việt Nam năm 2024, Xin-ga-po là nhà đầu tư lớn nhất với 6,26 tỷ USD, chiếm 31,7% tổng vốn đăng ký cấp mới; tiếp đến là Hàn Quốc 2,89 tỷ USD, chiếm 14,6%; Trung Quốc 2,84 tỷ USD, chiếm 14,4%; Đặc khu hành chính Hồng Công (Trung Quốc) 2,17 tỷ USD, chiếm 11,0%.

Vốn đăng ký điều chỉnh có 1.539 lượt dự án đã cấp phép từ các năm trước đăng ký điều chỉnh vốn đầu tư tăng thêm 13,96 tỷ USD, tăng 50,4% so với cùng kỳ năm trước.

Vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài thực hiện tại Việt Nam năm 2024 ước đạt 25,35 tỷ USD, tăng 9,4% so với năm trước, đạt mức cao nhất

Tổng vốn đầu tư thực hiện toàn xã hội theo giá hiện hành các năm 2020-2024 (Nghìn tỷ đồng)

từ trước đến nay. Trong đó: Công nghiệp chế biến, chế tạo đạt 20,62 tỷ USD, chiếm 81,4% tổng vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài thực hiện; hoạt động kinh doanh bất động sản đạt 1,84 tỷ USD, chiếm 7,2%; sản xuất, phân phối điện, khí đốt, nước nóng, hơi nước và điều hòa không khí đạt 1,07 tỷ USD, chiếm 4,2%.

Xuất, nhập khẩu là động lực tăng trưởng kinh tế

Trong năm 2024, nhờ nhu cầu thị trường quốc tế đang trên đà phục hồi, xuất nhập khẩu hàng hóa tiếp tục tăng trưởng và là động lực tăng trưởng của nền kinh tế. Tổng kim ngạch xuất, nhập khẩu hàng hóa năm 2024 đạt 786,29 tỷ USD, tăng 15,4% so với năm trước, trong đó xuất khẩu tăng 14,3%; nhập khẩu tăng 16,7%.

Trong năm 2024 có 37 mặt hàng đạt kim ngạch xuất khẩu trên 1 tỷ USD, chiếm 94,3% tổng kim ngạch xuất khẩu (trong đó có 8 mặt hàng xuất khẩu đạt trên 10 tỷ USD, chiếm 69,0%).

Về thị trường xuất, nhập khẩu hàng hóa năm 2024, Hoa Kỳ là thị trường xuất khẩu lớn nhất của Việt Nam với kim ngạch đạt 119,6 tỷ USD. Trung Quốc là thị trường nhập khẩu lớn nhất của Việt Nam với kim ngạch đạt 144,3 tỷ USD. Trong năm 2024, xuất siêu sang Hoa Kỳ đạt 104,6 tỷ USD tăng 25,6% so với năm trước; xuất siêu sang EU 35,4 tỷ USD, tăng 23,2%; xuất siêu sang Nhật Bản 3,2 tỷ USD, tăng 91,9%; nhập siêu từ Trung Quốc 83,7 tỷ USD, tăng 69,5%; nhập siêu từ Hàn Quốc 30,7 tỷ USD, tăng 5,9%; nhập siêu từ ASEAN 9,9 tỷ USD, tăng 18,9%.

Cán cân thương mại hàng hóa năm 2024 xuất siêu 24,77 tỷ USD (năm 2023 xuất siêu 28,4 tỷ USD). Đây là năm thứ 9 cán cân thương mại hàng hóa xuất siêu liên tiếp, nhờ đó góp phần ổn định tỷ giá, tăng dự trữ ngoại hối của nền kinh tế.

Lạm phát được kiểm soát ở mức phù hợp

Chỉ số giá tiêu dùng (CPI) bình quân năm 2024 so với năm trước tăng 3,63%, vượt mục tiêu Quốc hội đề ra là 4%-4,5%.

Lạm phát cơ bản tháng 12/2024 tăng 0,25% so với tháng trước, tăng 2,85% so với cùng kỳ năm trước. Bình quân năm 2024, lạm phát cơ bản tăng 2,71% so với năm 2023, thấp hơn mức tăng CPI bình quân chung (3,63%), chủ yếu do giá lương thực, thực phẩm, điện sinh hoạt, dịch vụ giáo dục, dịch vụ y tế là yếu tố tác động làm tăng CPI nhưng thuộc nhóm hàng được loại trừ trong danh mục tính lạm phát cơ bản.

Thu nhập bình quân của người lao động tăng so với năm trước

Lao động có việc làm năm 2024 là 51,9 triệu người, tăng 585,1 nghìn người (tương ứng tăng 1,1%) so với năm trước. Trong đó, khu vực thành thị là 19,9 triệu người, tăng 831,2 nghìn người so với năm trước; khu vực nông thôn là 32,0 triệu người, giảm 246,1 nghìn người.

Tỷ lệ lao động có việc làm phi chính thức là 64,6%, giảm 0,5 điểm phần trăm so với năm trước. Trong đó, khu vực thành thị là 49,2%, giảm 0,5 điểm phần trăm; khu vực nông thôn là 74,1%, giảm 0,2 điểm phần trăm; nam là 67,6%, giảm 0,7 điểm phần trăm và nữ là 61,0%, giảm 0,5 điểm phần trăm.

Số người thiếu việc làm trong độ tuổi lao động là 846,8 nghìn người, giảm 74,4 nghìn người so với năm trước; tỷ lệ thiếu việc làm trong độ tuổi lao động là 1,84%, giảm 0,18 điểm phần trăm so với năm trước; trong đó tỷ lệ thiếu việc làm khu vực thành thị là 1,28%, giảm 0,32 điểm phần trăm; tỷ lệ thiếu việc làm khu vực nông thôn là 2,20%, giảm 0,07 điểm phần trăm.

Thu nhập bình quân của lao động là 7,7 triệu đồng/tháng, tăng 8,6%, tương ứng tăng 610 nghìn đồng so với năm trước. Trong đó, thu nhập bình quân của lao động nam là 8,7 triệu đồng/tháng, lao động nữ là 6,5 triệu đồng; thu nhập bình quân của lao động ở khu vực thành thị là 9,3 triệu đồng/tháng, khu vực nông thôn là 6,7 triệu đồng/tháng.

Đời sống dân cư được cải thiện, an sinh xã hội được đảm bảo

Theo kết quả sơ bộ Khảo sát mức sống dân cư năm 2024, thu nhập bình quân đầu người theo giá hiện hành năm 2024 đạt khoảng 5,4 triệu đồng/người/tháng, tăng 8,8% so với năm 2023. Mức sống tối thiểu của người dân Việt Nam sơ bộ năm 2024 khoảng 1,8 triệu đồng/người/tháng, trong đó khu vực thành thị khoảng 2,3 triệu đồng/người/tháng và khu vực nông thôn khoảng 1,7 triệu đồng/người/tháng. Tỷ lệ nghèo

tiếp cận đa chiều năm 2024 (theo chuẩn nghèo đa chiều giai đoạn 2022-2025) ước khoảng 2,4%, giảm 1 điểm phần trăm so với năm 2023.

Công tác an sinh xã hội được các cấp từ Trung ương đến địa phương quan tâm thực hiện kịp thời, thiết thực. Theo báo cáo tổng hợp từ các địa phương, từ đầu năm đến ngày 28/12/2024, tổng hỗ trợ cho người có công và thân nhân của người có công với cách mạng là gần 33,9 nghìn tỷ đồng; hỗ trợ cho đối tượng bảo trợ xã hội theo Nghị định số 20/2021/NĐ-CP ngày 15/3/2021 là 27,3 nghìn tỷ đồng; hỗ trợ cho các hộ nghèo, hộ cận nghèo, hộ có hoàn cảnh khó khăn, hộ chính sách xã hội không thuộc Nghị định số 20/2021/NĐ-CP là hơn 4,9 nghìn tỷ đồng; hỗ trợ bất thường phát sinh tại địa phương là hơn 3,8 nghìn tỷ đồng. Có hơn 26,7 triệu thẻ bảo hiểm xã hội/sổ/thẻ khám chữa bệnh miễn phí được phát, tặng cho các đối tượng thụ hưởng.

Theo Tổng cục trưởng Nguyễn Thị Hương, những kết quả tích cực của năm 2024 là tiền đề quan trọng để bước sang năm 2025, nền kinh tế sẽ tăng tốc và về đích, hoàn thành cao nhất các mục tiêu trong Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm giai đoạn 2021-2025. Vì vậy, cần tập trung thực hiện một số nhiệm vụ chủ yếu sau:

Một là, chủ động điều hành linh hoạt chính sách tiền tệ, ổn định tỷ giá, mặt bằng lãi suất; kiểm soát giá cả, thị trường, bảo đảm các cân đối lớn của nền kinh tế. Theo dõi sát diễn biến tình hình thế giới, diễn biến chính sách tài khóa, tiền tệ của các nước là đối tác thương mại, đầu tư chủ yếu của Việt Nam; chủ động có phương án ứng phó kịp thời với các tình huống phát sinh. Liên tục cập nhật các kịch bản dự báo về tăng trưởng, lạm phát để có phản ứng kịp thời nhằm duy trì sự ổn định và tăng trưởng của nền kinh tế trong năm tới. Theo dõi chặt chẽ diễn biến giá các mặt hàng thiết yếu, nhất là mặt hàng xăng dầu, xây dựng các phương án điều tiết nguồn cung, hạn chế việc tăng giá đột biến nhằm giảm thiểu ảnh hưởng đến lạm phát và đời sống người dân.

Hai là, Bộ ngành, địa phương đẩy mạnh thực hiện và giải ngân vốn đầu tư công, triển khai nhanh, hiệu quả các nhiệm vụ, dự án đầu tư quy mô lớn, tăng cường thu hút vốn đầu tư nước ngoài chất lượng cao. Triển khai thực hiện mạnh mẽ các quy hoạch tỉnh, vùng, ngành tạo động lực mới cho phát triển kinh tế năm 2025. Tập trung thúc đẩy tiến độ thi công các dự án quan trọng quốc gia, các công trình trọng điểm, hạ tầng giao thông quan trọng; phát huy nguồn lực đầu tư của các tập đoàn, doanh nghiệp Nhà nước; thu hút, sử dụng hiệu quả nguồn lực khu vực tư nhân, khu vực nước ngoài. Có chính sách ưu đãi, cạnh tranh, tạo điều kiện kinh doanh thuận lợi thu hút các dự án lớn, trọng điểm quốc gia, dự án công nghệ cao…, thu hút các nhà đầu tư chiến lược, các tập đoàn đa quốc gia đầu tư, đặt trụ sở và thành lập các trung tâm R&D tại Việt Nam.

Ba là, đẩy mạnh tiêu dùng, tập trung phát triển thị trường trong nước. Thực hiện hiệu quả các Chương trình xúc tiến thương mại, thúc đẩy phân phối hàng hóa qua nền tảng số, thương mại điện tử để mở rộng tiêu dùng nội địa. Vận động người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam. Chú trọng đầu tư hiện đại hóa hệ thống phân phối ở vùng nông thôn, miền núi để tăng cường tiêu thụ hàng Việt Nam, đẩy mạnh triển khai các hoạt động kích cầu tiêu dùng nội địa tại các địa phương có các sản phẩm đặc thù, lợi thế. Nâng cao chất lượng các loại dịch vụ, nhất là dịch vụ ăn uống, lưu trú, du lịch nội địa; tăng cường thu hút khách du lịch quốc tế.

Bốn là, tăng cường các giải pháp hỗ trợ doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp nhỏ và vừa tiếp cận với vốn vay ưu đãi, lãi suất hợp lý; hỗ trợ giảm chi phí cho doanh nghiệp, tăng cường khả năng tiếp cận nguồn lực hỗ trợ của Nhà nước; cắt giảm, đơn giản hóa các quy định liên quan đến hoạt động kinh doanh; thúc đẩy chuyển đổi số, đổi mới sáng tạo trong doanh nghiệp; cung cấp thông tin thị trường và hỗ trợ pháp lý trong thương mại, đầu tư quốc tế, cập nhật thông tin đầy đủ, chính xác, thường xuyên những thông tin quy định chính sách của các thị trường xuất khẩu chủ yếu như châu Âu, Mỹ, Ca-na-đa, Nhật Bản…

Năm là, thúc đẩy, tạo đột phá cho các động lực tăng trưởng mới, đẩy mạnh phát triển kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn, thương mại điện tử, các mô hình kinh doanh mới. Hỗ trợ doanh nghiệp tiếp cận và ứng dụng trí tuệ nhân tạo, chuyển đổi số, chuyển đổi xanh, tuần hoàn, phát thải các bon thấp, tiết kiệm tài nguyên, phát triển bền vững…; đẩy mạnh xúc tiến xuất khẩu các sản phẩm xanh, thân thiện với môi trường.

Sáu là, tăng cường công tác phòng chống bệnh dịch; chủ động phương án phòng chống thiên tai, cảnh báo mưa lũ, sạt lở, tác động của hạn hán, xâm nhập mặn nhằm hạn chế tối đa thiệt hại tới sản xuất và cuộc sống của người dân.

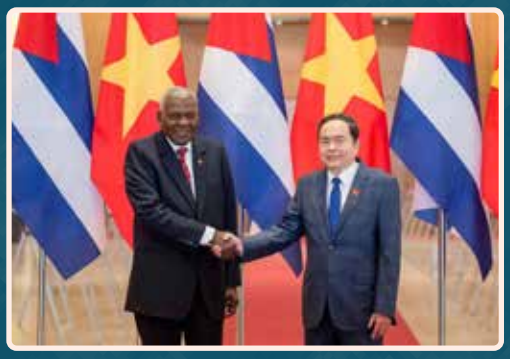
Thực hiện có hiệu quả các chính sách an sinh xã hội, lao động, việc làm; công tác trợ giúp đột xuất, bảo đảm người dân khi gặp rủi ro, thiên tai được hỗ trợ kịp thời, khắc phục khó khăn, ổn định cuộc sống.../.

P.V *(Tổng hợp theo nguồn Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội quý IV và năm 2024 của TCTK)*

Đối ngoại Việt Nam năm 2024

TẦM VÓC MỚI GÓP PHẦN TẠO THẾ VÀ LỰC ĐỂ ĐẤT NƯỚC BƯỚC VÀO KỶ NGUYÊN VƯƠN MÌNH CỦA DÂN TỘC

Quang Vinh

Năm 2024 đánh dấu một năm quan trọng đối với hoạt động ngoại giao của Việt Nam, khi đất nước tiếp tục củng cố vị thế trên trường quốc tế, đồng thời mở rộng quan hệ đối ngoại, nâng tầm ảnh hưởng trong khu vực và toàn cầu. Trong bối cảnh thế giới đầy biến động với nhiều diễn biến mới, phức tạp, chúng ta tự hào Việt Nam vẫn giữ vững cục diện đất nước hòa bình, ổn định, phát triển và được dư luận quốc tế coi là một trong những "điểm sáng" ở khu vực.

Từ khóa: Ngoại giao, đối ngoại, kinh tế, văn hóa, dấu ấn, vai trò, vị thế

The year 2024 marks an important year for Vietnam's diplomatic activities, as the country continues to consolidate its position on the international stage, while also expanding foreign relations and enhancing its influence in the region and globally. In the context of a world full of upheavals with many new and complex developments, we are proud that Vietnam has maintained a peaceful, stable, and developing national situation and is regarded by international public opinion as one of the "bright spots" in the region.

Keywords: *Diplomacy, foreign affairs, economy, culture, imprint, role, status*

Hoạt động đối ngoại cấp cao đạt nhiều kết quả mang tầm quan trọng chiến lược và lâu dài

Trên nền tảng đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, đa phương hóa, đa dạng hóa, hoạt động đối ngoại, ngoại giao Việt Nam trong năm 2024 ngày càng năng động, sáng tạo, chủ động, bài bản hơn và rộng khắp với nhiều đối tác và tại nhiều diễn đàn, cơ chế đa phương quan trọng. Theo Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Bùi Thanh Sơn, trong năm vừa qua, các lãnh đạo chủ chốt của Việt Nam đã thực hiện 60 hoạt động đối ngoại, trong đó có 21 chuyến thăm tới các nước và tham dự các hội nghị đa phương lớn; đón 25 đoàn Lãnh đạo các nước thăm nước ta. Những chuyến thăm, hoạt động đối ngoại cấp cao đã đạt được nhiều kết quả có tầm quan trọng chiến lược và lâu dài, nâng tầm quan hệ đối ngoại của đất nước.

Điểm nhấn quan trọng trong hoạt động ngoại giao nước ta năm 2024 là đường lối ngoại giao mềm mại, khéo léo, luôn thể hiện sự tôn trọng, chân thành, tin cậy, bình đẳng. Việt Nam đã nâng cấp quan hệ lên Đối tác chiến lược toàn diện với 3 đối tác lớn là Australia, Pháp, Malaysia; nâng cấp quan hệ lên Đối tác chiến lược với Brazil; thiết lập quan hệ đối tác toàn diện với Mông Cổ, Các Tiểu Vương quốc Arab Thống nhất (UAE) và ký kết nhiều cam kết, thỏa thuận quốc tế trên tất cả các kênh Đảng, Nhà nước và Nhân dân, các cấp, các lĩnh vực. Qua đó tạo dựng khuôn khổ quan hệ với 32 đối tác hàng đầu, bao gồm các nước láng giềng, các nước lớn, các đối tác quan trọng và bàn bè truyền thống và ký kết mới hơn 170 thỏa thuận hợp tác trên nhiều lĩnh vực.

Cùng với đó, nước ta đã thiết lập quan hệ ngoại giao với Malawi, đánh dấu việc nước ta chính thức có quan hệ ngoại giao với tất cả các nước châu Phi và nâng tổng số các nước Việt Nam có quan hệ ngoại giao lên 194 nước, đưa hợp tác giữa Việt Nam với các nước ngày càng đi vào chiều sâu, hiệu quả, mở lối đột phá vào thị trường Trung Đông, châu Phi bên cạnh tạo động lực mới khai thác các thị trường truyền thống.

Điều này thể hiện sự năng động, chủ động của đối ngoại, ngoại giao nước ta, đồng thời cho thấy sự coi trọng của các nước đối với giá trị, vai trò địa chiến lược của Việt Nam.

Ngoại giao kinh tế tiếp tục đóng góp tích cực vào những thành tựu kinh tế chung của đất nước

Ngoại giao kinh tế luôn giữ vai trò trung tâm của nền ngoại giao nước ta, thể hiện ở việc nội dung kinh tế ngày càng chiếm số lớn trong các hoạt động đối ngoại cấp cao và các cấp. Năm 2024 khép lại, đánh dấu một chặng đường đầy sôi động và rực rỡ của hoạt động ngoại giao kinh tế, đóng góp tích cực vào những thành tựu kinh tế chung của đất nước.

Dấu ấn ngoại giao kinh tế trong năm qua không thể không nhắc tới sự kiện Việt Nam - Các Tiểu Vương quốc Arab Thống nhất (UAE) ký Hiệp định Đối tác kinh tế toàn diện (CEPA) vào tháng 10/2024, đã mở ra một giai đoạn phát triển mới về hợp tác kinh tế, thương mại, đầu tư giữa hai bên, đưa tổng số Hiệp định thương mại tự do (FTA) ký kết của nước ta lên con số 17 Hiệp định. Với cách làm mới, nước ta đã khai thác hiệu quả 17 FTA với hơn 60 đối tác, tháo gỡ các rào cản thị trường, qua đó đưa kim ngạch xuất nhập khẩu năm 2024 lên 786,29 tỷ USD, trong đó xuất khẩu trên 405,5 tỷ USD, xuất siêu 24,77 tỷ USD.

Cùng với đó, ngoại giao kinh tế giúp Việt Nam tiếp tục là điểm đến hấp dẫn của dòng vốn FDI vốn đang suy giảm và cạnh tranh ngày càng quyết liệt giữa các quốc gia. Theo Cục Đầu tư nước ngoài, Bộ Kế hoạch và Đầu tư, năm 2024, tổng vốn đầu tư nước ngoài đăng ký vào Việt Nam (bao gồm: Vốn đăng ký cấp mới, vốn đăng ký điều chỉnh và giá trị góp vốn, mua cổ phần của nhà đầu tư nước ngoài) đạt 38,23 tỷ USD. Vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài thực hiện tại Việt Nam năm 2024 ước đạt 25,35 tỷ USD, tăng 9,4% so với năm trước. Điều đáng nói là các hoạt động ngoại giao trong năm 2024 đã thúc đẩy các động lực mới, tạo kết nối Việt Nam với các đối tác chủ chốt, các tập đoàn lớn toàn cầu về công nghệ, đổi mới sáng tạo, bán dẫn… để có những bước đột phá trong chuyển đổi số, chuyển đổi xanh, công nghiệp bán dẫn, trí tuệ nhân tạo (AI)… Các thỏa thuận hợp tác Việt Nam với NVIDIA và các tập đoàn công nghệ số gần đây là một ví dụ minh chứng cho việc xác lập vị thế Việt Nam là một mắt xích bền vững, quan trọng, có vị trí ngày càng cao trong chuỗi cung ứng và chuỗi sản xuất toàn cầu đang định hình.

Bên cạnh đó, ngoại giao kinh tế cũng mở rộng cánh cửa cho doanh nghiệp xuất nhập khẩu trong nước tham gia vào chuỗi cung ứng mới là sản phẩm Halal cho thị trường Trung Đông nhờ sự kiện Hiệp định CEPA. Đây là những động lực để Việt Nam tiếp tục thúc đẩy các hoạt động ngoại giao chuyên sâu, chuyên ngành như ngoại giao công nghệ, ngoại giao khí hậu, ngoại giao nông nghiệp, ngoại giao hạ tầng, ngoại giao kinh tế số… phục vụ đắc lực cho sự phát triển kinh tế của đất nước trong thời gian tới.

Ngoại giao văn hóa "bội thu"

Năm 2024 cũng là năm "bội thu" của ngoại giao văn hóa Việt Nam, tạo nền tảng để phát huy sức mạnh mềm, nâng cao vị thế đất nước trên trường quốc tế. Việt Nam đã được tín nhiệm bầu

và hiện đang phát huy vai trò thành viên tại 6/7 cơ chế điều hành then chốt của Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên Hợp Quốc (UNESCO), trong đó có vai trò Phó Chủ tịch Đại hội đồng Công ước 2003 về bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể (từ tháng 6/2024). Ngoại giao đã góp phần vận động thành công UNESCO ghi danh thêm 6 danh hiệu và di sản, giúp nâng tổng số danh hiệu UNESCO của Việt Nam lên 71 danh hiệu, di sản. Trong đó công nhận thêm 2 thành phố trở thành thành viên mạng lưới Thành phố Học tập toàn cầu là Thành phố Hồ Chí Minh và Sơn La (tháng 2/2024); danh hiệu Di sản Tư liệu Thế giới (tháng 5/2024) cho Những bản đúc trên 9 đỉnh đồng ở Hoàng cung Huế, danh hiệu Di sản Văn hóa phi Vật thể đại diện của nhân loại cho Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ Núi Sam (tháng 12/2024)...

Các hoạt động giao lưu văn hóa với các nước như Lễ hội Việt Nam-Nhật Bản, Liên hoan Múa quốc tế 2024, Giao lưu Nghệ thuật quốc tế "Chào Năm mới 2024"… cũng giúp thúc đẩy tình hữu nghị và sự hiểu biết lẫn nhau giữa Việt Nam và các nước.

Ngoại giao văn hóa đã góp phần tạo nên một Văn hóa Việt "quyến rũ" hơn, thu hút ngày càng nhiều du khách nước ngoài, từ đó tạo một nguồn lực mới cho phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội ở các địa phương một cách bền vững. Minh chứng là năm 2024, Việt Nam tiếp tục là điểm đến hấp dẫn, đón hơn 17,6 triệu lượt khách du lịch quốc tế, tăng 39,5% so với năm 2023.

Việt Nam cũng được nhiều tổ chức du lịch, các tạp chí uy tín và du khách quốc tế đánh giá cao như được công nhận là "Điểm đến hàng đầu châu Á 2024", "Điểm đến di sản hàng đầu châu Á 2024" và "Điểm đến thiên nhiên hàng đầu châu Á 2024" tại Giải thưởng Du lịch thế giới (World Travel Awards) khu vực châu Á và châu Đại Dương. Theo Chỉ số Quyền lực châu Á 2024 của Viện nghiên cứu Lowy (Australia), sức mạnh tổng thể của Việt Nam đã tăng 1,2% so với năm 2023, tạo ra sức ảnh hưởng mạnh mẽ trong khu vực.

Nhiều dấu ấn nổi bật trên các diễn đàn khu vực và toàn cầu

Đẩy mạnh và nâng tầm đối ngoại đa phương là chủ trương xuyên suốt và là định hướng chiến lược quan trọng của nước ta. Việt Nam đã chuyển từ chủ trương "tham gia, tham dự" sang phát huy vai trò "thành viên tích cực, có trách nhiệm", khởi xướng, dẫn dắt nhiều sáng kiến, ý tưởng hợp tác; ngày càng khẳng định năng lực, vai trò, vị thế, uy tín trong các vấn đề quốc tế.

Năm vừa qua, tiếp tục phát huy vai trò chủ động, đóng góp tích cực, trách nhiệm vào các ý tưởng, sáng kiến và với nhiều cách làm mới, Việt Nam đã để lại những dấu ấn nổi bật trên các diễn đàn khu vực và toàn cầu quan trọng như: ASEAN, Liên Hợp Quốc, Tiểu vùng Mekong, Diễn đàn Hợp tác kinh tế châu Á - Thái Bình Dương (APEC), Nhóm các nền kinh tế mới nổi và phát triển hàng đầu thế giới (G20), Nhóm các nền kinh tế mới nổi hàng đầu thế giới (BRICS), Hội đồng liên Nghị viện Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (AIPA), Phong trào Không liên kết, Pháp ngữ.

Thành công trong hoạt động ngoại giao ở khu vực là lần đầu nước ta tổ chức thành công Diễn đàn tương lai ASEAN, thiết lập cơ chế trao đổi, thúc đẩy vai trò của Việt Nam trong định hình tương lai của ASEAN sau năm 2025, tầm nhìn đến năm 2045; tạo dựng tiếng nói chung, nâng cao hiệu quả hoạt động của các cơ chế hợp tác Mekong, góp phần cùng các đối tác thúc đẩy phát triển bền vững và thịnh vượng ở tiểu vùng.

Ở tầm toàn cầu, việc Đại hội đồng Liên Hợp Quốc thông qua Công ước Liên hợp quốc về chống tội phạm mạng cuối tháng 12/2024 và chọn Việt Nam là địa điểm tổ chức Lễ ký Công ước trong năm 2025 đánh dấu một mốc mới trong công tác hội nhập pháp lý quốc tế nói riêng và đối ngoại đa phương của Việt Nam nói chung. Việt Nam cũng tích cực xây dựng, định hình các tiến trình toàn cầu quan trọng như Hội nghị Thượng đỉnh Tương lai, Thỏa thuận toàn cầu về Rác thải nhựa, Ban cố vấn của Tổng Thư ký Liên Hợp Quốc về khoáng sản thiết yếu cho chuyển đổi năng lượng… khẳng định Việt Nam là đối tác tích cực, tin cậy và có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế.

Bên cạnh đó, nước ta còn đảm nhiệm tốt trọng trách của Hội đồng Nhân quyền Liên Hợp Quốc, đóng góp có trách nhiệm trong các vấn đề chung toàn cầu như chống biến đổi khí hậu, gìn giữ hòa bình, an ninh lương thực, an ninh nguồn nước…

Có thể nói, kết quả thực chất của hoạt động đối ngoại năm 2024 đã tạo nên tầm vóc đối ngoại mới, góp phần vào những thành tựu chung của đất nước; nâng cao vai trò, vị thế, uy tín, mức độ tin cậy của Việt Nam trên trường quốc tế. Việt Nam khẳng định là quốc gia có thể duy trì quan hệ cân bằng, hài hòa, tích cực với tất cả các nước láng giềng, các nước lớn, các đối tác quan trọng, bạn bè truyền thống trong bối cảnh quốc tế đầy biến động và được cộng đồng quốc tế đánh giá cao.

Bên lề Hội nghị Cấp cao G20 diễn ra vào tháng 11/2024 tại Brazil, trong cuộc trao đổi với Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính, Tổng Thư ký Liên Hợp Quốc Antonio Guterres đã nói Việt Nam là "một hình mẫu của hòa bình và phát triển bền vững, là điểm sáng trong quan hệ quốc tế mà các nước cần học tập".

Năm 2025 là năm quan trọng, có ý nghĩa đặc biệt đối với dân tộc ta, là năm kỷ niệm 80 năm thành lập nước và 50 năm thống nhất đất nước, năm nước rút thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ XIII, đồng thời cũng là năm bản lề bước vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Năm 2025 cũng là năm quan trọng, có nhiều dấu mốc lớn trong đối ngoại đa phương như 30 năm Việt Nam gia nhập ASEAN, 80 năm thành lập Liên Hợp Quốc. Đây còn là năm ngành ngoại giao Việt Nam nhìn lại chặng đường 80 năm vẻ vang với những đóng góp quan trọng đối với sự nghiệp đấu tranh, bảo vệ và xây dựng đất nước.

Đất nước ta đang đứng trước khởi điểm lịch sử mới, đặt ra những nhiệm vụ mới cho hoạt động đối ngoại, ngoại giao. Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Ngoại giao Bùi Thanh Sơn cho rằng nhiệm vụ bao trùm của đối ngoại - ngoại giao trong năm 2025 cũng như cho kỷ nguyên mới là tiếp tục kế thừa các mục tiêu, nguyên tắc, phương châm, phương thức đối ngoại đã được khẳng định trong chặng đường 80 năm của nền đối ngoại, ngoại giao cách mạng Việt Nam. Đồng thời, trước những biến chuyển to lớn của thời đại, đối ngoại, ngoại giao Việt Nam phải có những đổi mới căn bản đáp ứng yêu cầu của giai đoạn mới.

Năm 2024, công tác đối ngoại và ngoại giao đã được triển khai chủ động, đồng bộ, sáng tạo và hiệu quả, tiếp tục đóng góp quan trọng vào củng cố vững chắc môi trường hòa bình, ổn định và cục diện đối ngoại rộng mở, thuận lợi cho phát triển kinh tế - xã hội và bảo vệ độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ, đồng thời tiếp tục nâng cao vị thế, uy tín quốc tế của đất nước.

BÙI THANH SƠN

Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Ngoại giao

Hoạt động ngoại giao sẽ cần tiếp tục phát huy vai trò "trọng yếu, thường xuyên", củng cố cục diện đối ngoại thuận lợi cho đất nước, tạo dựng các khuôn khổ quan hệ vững vàng trước những biến đổi của thời đại. Cùng với đó, đối ngoại cần giữ vững vai trò kiến tạo, động lực, mở ra các cơ hội mới cho đất nước. Cách tiếp cận đối ngoại cũng cần đổi mới từ tiếp nhận sang đóng góp, từ học tập sang dẫn dắt, từ hội nhập sâu rộng sang hội nhập đầy đủ, từ một quốc gia đi sau sang một quốc gia đang vươn lên, sẵn sàng đảm nhận những trách nhiệm mới.

Thêm vào đó, hoạt động ngoại giao cần phát huy "sức mạnh mềm" của dân tộc, tương xứng với tầm vóc lịch sử và văn hóa, vị thế chính trị và kinh tế của đất nước và xây dựng nền đối ngoại, ngoại giao Việt Nam toàn diện, hiện đại, chuyên nghiệp.

Trong không khí cả nước hân hoan chào đón năm mới 2025, tin tưởng rằng hoạt động ngoại giao nước ta sẽ tiếp tục đóng góp xứng đáng vào thực hiện thắng lợi đường lối đối ngoại theo tinh thần Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII, tiếp đà đóng góp của Việt Nam cho các vấn đề chung của thế giới, tạo thế và lực để đất nước bước vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc./.

Hoạt động sản xuất CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM NĂM 2024 VÀ XU HƯỚNG NĂM 2025

Phí Thị Hương Nga
Vụ trưởng Vụ Thống kê Công nghiệp và Xây dựng - TCTK

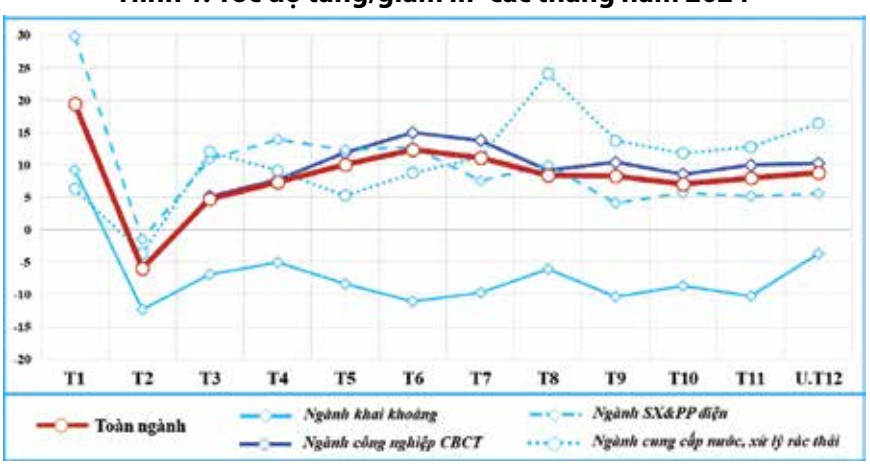
Năm 2024, tình hình thế giới tiếp tục diễn biến khó lường, cạnh tranh chiến lược ngày càng gay gắt, xung đột chính trị, quân sự tiếp tục leo thang; kinh tế, thương mại thế giới phục hồi chậm, thiếu vững chắc và không đồng đều. Trong nước, với mục tiêu ổn định kinh tế vĩ mô, kiểm soát lạm phát và giữ vững mục tiêu tăng trưởng, dưới sự chỉ đạo, điều hành của Chính phủ, Bộ, ngành, địa phương, hoạt động sản xuất công nghiệp năm 2024 có bước phát triển vượt bậc, chỉ số sản xuất công nghiệp (IIP) năm 2024 tăng 8,4% so với năm trước, đạt mức tăng trưởng cao nhất trong 5 năm qua.

Sản xuất công nghiệp năm 2024 duy trì tăng trưởng ổn định

Nối tiếp đà phục hồi từ cuối năm 2023, sản xuất công nghiệp các tháng trong năm 2024 vẫn duy trì tăng trưởng ổn định. Tuy nhiên, do ảnh hưởng của cơn bão số 3 (Yagi) trong tháng 9/2024 đã ảnh hưởng đến hoạt động sản xuất của các doanh nghiệp. Do vậy, sản xuất công nghiệp có xu hướng tăng chậm lại vào các tháng cuối năm, cụ thể: Quý I/2024 tăng 5,9%; quý II/2024 tăng 9,9%; quý III/2024 tăng 9,3% và ước quý IV/2024 tăng 7,9% so với cùng kỳ năm trước.

Xét theo ngành công nghiệp cấp I, chỉ số sản xuất ngành công nghiệp chế biến, chế tạo (ngành chiếm trên 74% giá trị tăng thêm toàn ngành công nghiệp) tăng 9,6% so với năm trước, đóng góp 8,35 điểm phần trăm vào mức tăng chung của toàn ngành;

Hình 1: Tốc độ tăng/giảm IIP các tháng năm 2024

ngành khai khoáng giảm 6,5%, làm giảm 1,02 điểm phần trăm; ngành sản xuất, phân phối điện tăng 9,5%, đóng góp 0,84 điểm phần trăm; ngành cung cấp nước và xử lý nước thải, rác thải tăng 10,7%, đóng góp 0,17 điểm phần trăm.

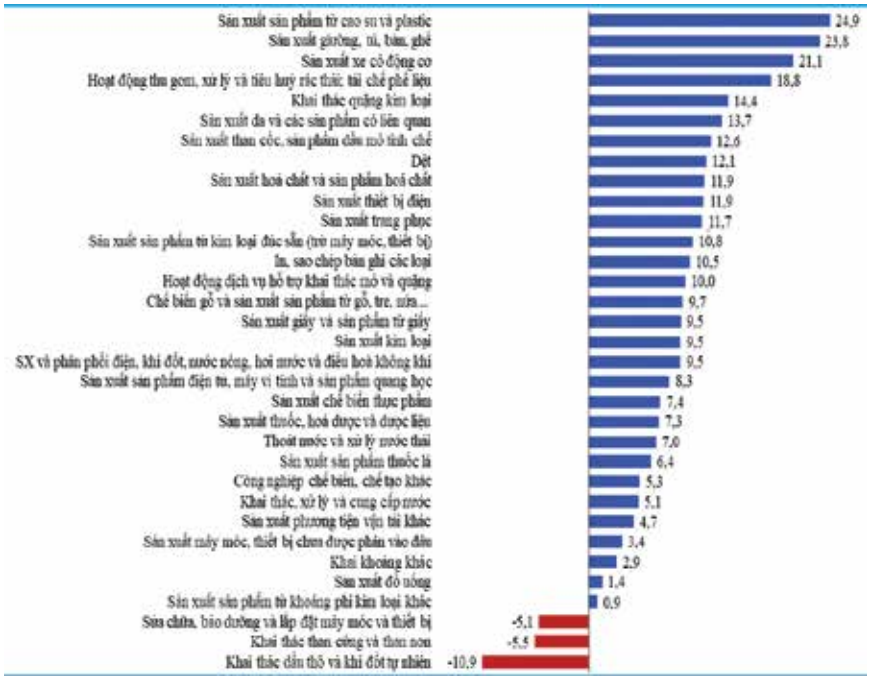
Trong ngành công nghiệp chế biến, chế tạo, chỉ số tiêu thụ năm 2024 tăng 11,3% so với năm trước, chỉ số tồn kho tại thời điểm 31/12/2024 ước tăng 10,6% so cùng thời điểm năm trước, tỷ lệ tồn kho bình quân năm 2024 là 77,1%.

Các yếu tố tích cực tạo nên điểm sáng trong bức tranh sản xuất công nghiệp năm 2024

Thứ nhất, chỉ số sản xuất toàn ngành công nghiệp năm 2024 tăng 8,4%, trong đó, ngành công nghiệp chế biến, chế tạo tăng 9,6% so với năm trước, là mức tăng cao nhất trong giai đoạn 2020-2024 kể từ khi dịch Covid-19 bùng phát.

Thứ hai, chỉ số sản xuất của 30/33 ngành công nghiệp cấp 2 tăng so với năm trước, trong đó, nhiều ngành có chỉ số sản xuất tăng cao trên 10%, gồm: Sản xuất sản phẩm từ cao su, plastic tăng 24,9%; sản xuất giường, tủ, bàn, ghế tăng 23,8%; sản xuất xe có động cơ tăng 21,1%; hoạt động thu gom, xử lý và tiêu hủy rác thải tăng 18,8%; khai thác quặng kim loại tăng 14,4%; sản xuất da và các sản phẩm có liên quan tăng 13,7%; sản xuất than cốc, sản phẩm dầu mỏ tinh chế tăng 12,6%; dệt tăng 12,1%; sản xuất hóa chất, sản phẩm hóa chất và sản xuất thiết bị điện cùng tăng 11,9%; sản xuất trang phục tăng 11,7%; sản xuất sản phẩm từ kim loại đúc sẵn tăng 10,8%; in, sao chép bản ghi tăng 10,5%.

Hình 2: Tốc độ tăng/giảm IIP các ngành công nghiệp cấp 2 năm 2024 so năm trước (%)

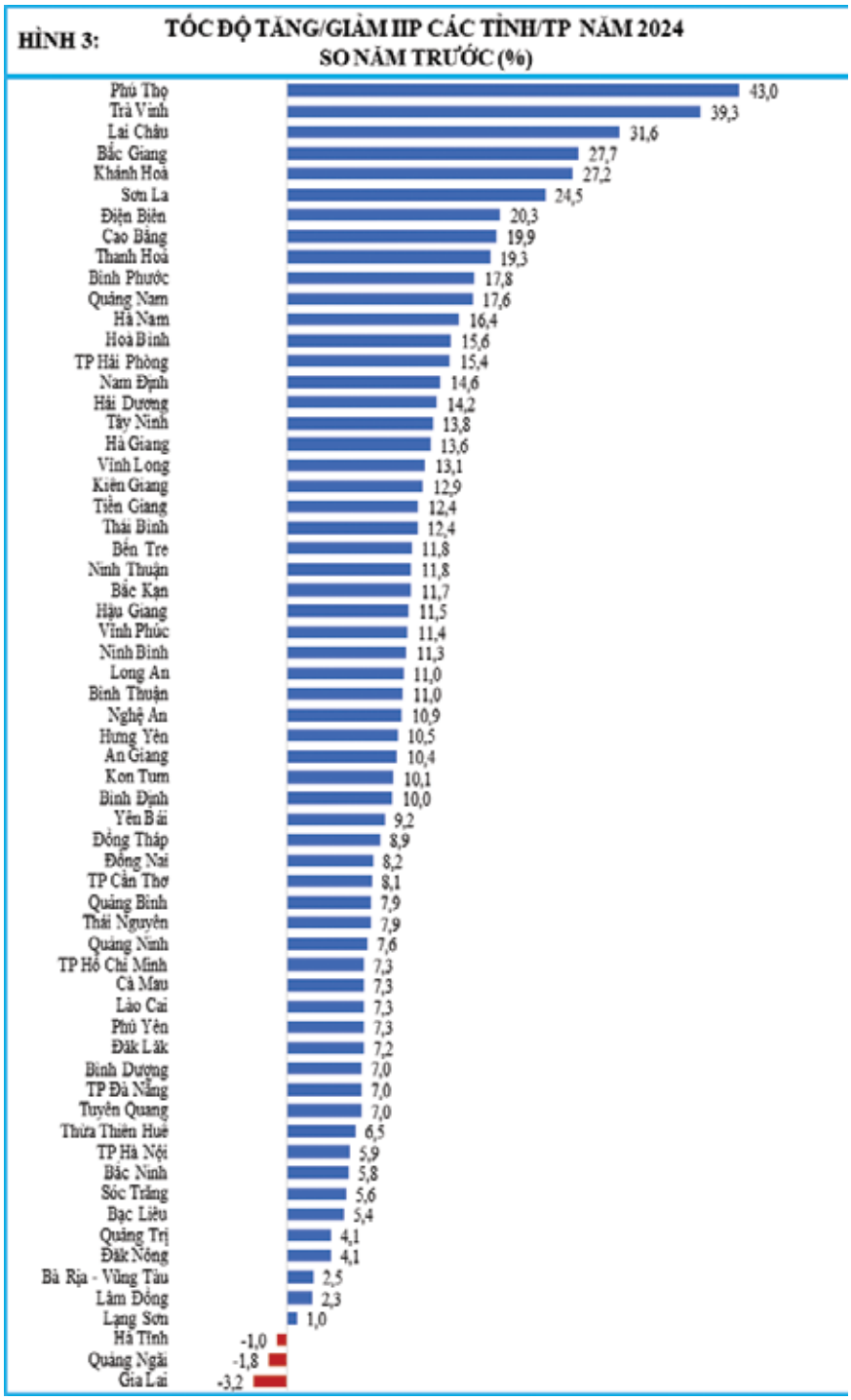
Bên cạnh đó, sản lượng sản xuất của một số sản phẩm công nghiệp tăng cao trên 10% so với năm trước, gồm: Ô tô tăng 27%; thép thanh, thép góc tăng 18,7%; tivi các loại tăng 18,6%; đường kính và vải dệt từ sợi tự nhiên cùng tăng 16,7%; xăng, dầu các loại tăng 14%; thép cán tăng 13,8%; phân hỗn hợp NPK tăng 11%; sữa bột tăng 10,9%; thủy hải sản chế biến tăng 10,4%...

Thứ ba, sản lượng tiêu thụ một số ngành tăng cao, tạo điều kiện kích thích sản xuất phát triển. Cụ thể, chỉ số tiêu thụ sản phẩm năm 2024 các ngành tăng cao gồm: Sản xuất thiết bị điện tăng 39,8%; sản xuất sản phẩm từ cao su và plastic tăng 24,8%; sản xuất xe có động cơ tăng 21,3%; sản xuất hóa chất và sản phẩm hóa chất tăng 20,5%; sản xuất máy móc thiết bị chưa được phân vào đâu và in, sao chép bản ghi các loại cùng tăng 18,7%; sản xuất hóa chất và sản phẩm hóa chất tăng 15,1%; sản xuất giường, tủ, bàn, ghế tăng 14,6%; sản xuất sản phẩm từ kim loại đúc sẵn tăng 13,1%; sản xuất sản phẩm điện tử, máy vi tính tăng 12,2%; sản xuất da và các sản phẩm có liên quan tăng 12,1%.

Thứ tư, có 60/63 tỉnh, thành phố trong cả nước có chỉ số sản xuất công nghiệp năm 2024 tăng so với năm 2023. Một số tỉnh, thành phố tăng cao do điện sản xuất tăng cao gồm: Trà Vinh, Khánh Hòa, Thái Bình, Lai Châu, Sơn La, Điện Biên, Cao Bằng, Hòa Bình, Hà Giang. Một số tỉnh, thành phố tăng cao do sản xuất chế biến, chế tạo tăng cao gồm: Phú Thọ, Bắc Giang, Thanh Hóa, Bình Phước, Quảng Nam, Hà Nam, Hải Phòng, Nam Định, Hải Dương, Tây Ninh, Vĩnh Long, Kiên Giang.

Thứ năm, sản lượng tiêu thụ tăng cao hơn sản lượng sản xuất dẫn đến sản lượng tồn kho có xu hướng giảm. Cụ thể, trong ngành công nghiệp chế biến, chế tạo, chỉ số sản xuất năm 2024 tăng 9,6% trong khi chỉ số tiêu thụ tăng 11,3% (mức tăng chỉ số tiêu thụ cao hơn 1,7 điểm phần trăm so với chỉ số sản xuất), chỉ số tồn kho thời điểm 31/12/2024 ước tăng 10,6% so với cùng thời điểm năm trước, thấp hơn nhiều so với chỉ số tồn kho cùng thời điểm năm 2023 (tăng 19,8%). Tỷ lệ tồn kho toàn ngành chế biến,

Hình 3: Tốc độ tăng/giảm IIP các tỉnh/TP năm 2024 so với năm trước (%)

chế tạo bình quân năm 2024 là 77,1%, thấp hơn nhiều so với tỷ lệ này năm 2023 là 88%.

Sản xuất công nghiệp năm 2024 có một số khó khăn

Một là, sản xuất công nghiệp năm 2024 tăng trưởng cao trên nền năm 2023 tăng trưởng thấp (năm 2023 tăng 1,3% so với cùng kỳ), tốc độ tăng trưởng những tháng cuối năm 2024 (quý IV/2024) không được như kỳ vọng với xu hướng tăng trưởng chậm lại do các tháng cuối năm 2023 hoạt động sản xuất công nghiệp đã tăng trưởng trở lại.

Hai là, chỉ số sản xuất của 03/33 ngành công nghiệp cấp 2 giảm so với năm trước, gồm: Khai thác dầu thô và khí đốt tự nhiên giảm 10,9%; khai thác than giảm 5,5%; sửa chữa, bảo dưỡng và lắp đặt máy móc thiết bị giảm 5,1%. Sản lượng sản xuất một số sản phẩm công nghiệp giảm so với năm trước gồm: Khí đốt thiên nhiên giảm 15,4%; khí hóa lỏng LPG giảm 12,5%; dầu thô khai thác giảm 5,8%; than sạch giảm 5,6%; điện thoại di động giảm 4,2%; bia các loại giảm 1%; alumin giảm 0,9%.

Một số ngành có chỉ số tiêu thụ năm 2024 giảm hoặc tăng thấp so với cùng kỳ năm 2023, gồm: Sản xuất đồ uống giảm 0,2%; sản xuất sản phẩm từ khoáng phi kim loại tăng 1,1%; công nghiệp chế biến, chế tạo khác tăng 1,7%. Một số ngành có chỉ số tồn kho tăng cao hơn mức tăng chung, gồm: Sản xuất than cốc, sản phẩm dầu mỏ tinh chế tăng 151,1%; sản xuất thiết bị điện tăng 33,9%; sản xuất sản phẩm từ kim loại đúc sẵn tăng 33,8%; sản xuất sản phẩm điện tử, máy vi tính tăng 29,6%; sản xuất kim loại tăng 25,6%; sản xuất đồ uống tăng 23,7%.

Ba là, vẫn còn 03/63 tỉnh có chỉ số sản xuất công nghiệp giảm do các ngành sản xuất chủ lực tại các địa phương này sụt giảm, cụ thể: Gia Lai giảm 3,2% chủ yếu do điện sản xuất giảm; Quảng Ngãi giảm 1,8% chủ yếu do sản xuất xăng, dầu giảm; Hà Tĩnh giảm 1% chủ yếu do sản xuất kim loại giảm. Bên cạnh đó, một số địa phương là trung tâm công nghiệp lớn của cả nước sản xuất công nghiệp tăng chậm, cụ thể: Hà Nội tăng 5,9%; Bắc Ninh tăng 5,8%; Bà Rịa-Vũng Tàu tăng 2,5%.

Các yếu tố đem lại kết quả tăng trưởng tích cực trong năm 2024

Thứ nhất, sự chỉ đạo, điều hành linh hoạt, có hiệu quả của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, nhiều chính sách của Chính phủ ban hành kịp thời giúp tháo gỡ

một phần các khó khăn cho doanh nghiệp như: Nghị định 109/NĐ-CP của Chính phủ về việc tiếp tục giảm 50% lệ phí trước bạ cho ô tô sản xuất, lắp ráp trong nước có hiệu lực từ 1/9/2024 đến 30/11/2024 đã có tác động tích cực, tạo điều kiện cho các doanh nghiệp sản xuất ô tô trong nước tăng khối lượng sản xuất trong quý IV/2024 và cả năm 2024.

Thứ hai, các hoạt động xúc tiến đầu tư, quảng bá, tìm kiếm thị trường xuất khẩu mới của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ trong cả năm 2024 liên tục được thực hiện. Bên cạnh đó, Việt Nam đã tận dụng tốt các lợi thế từ quốc tế mang lại như: Sự gia tăng đơn hàng dệt, may do xung đột tại Bangladesh, việc tiên phong trong sản xuất ô tô chạy bằng pin... đã tạo cơ hội cho các doanh nghiệp mở rộng sản xuất, kim ngạch xuất khẩu tăng cao. Các ngành hàng hướng đến xuất khẩu đều tăng trưởng cao như: Sản xuất giường, tủ, bàn, ghế; dệt, may; da giầy; sản xuất xe có động cơ; sản xuất thiết bị điện...

Thứ ba, sự vào cuộc chủ động, quyết liệt của địa phương: Các chính quyền địa phương trong năm 2024 đã nỗ lực cải cách thủ tục hành chính, thủ tục đầu tư, từng bước nâng cao chất lượng cơ sở hạ tầng, nhờ vậy kết quả sản xuất công nghiệp tại một số địa phương tăng trưởng cao như: Bắc Giang, Hải Phòng, Quảng Ninh, Bắc Ninh, Nghệ An, Bà Rịa-Vũng Tàu (ngành công nghiệp chế biến, chế tạo tăng cao, ngành khai khoáng giảm).

Thuận lợi, thách thức đối với sản xuất công nghiệp trong năm 2025

Năm 2025 là năm cuối thực hiện Kế hoạch 5 năm 2021-2025, là năm có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng, hoạt động sản xuất công nghiệp có thể phải đối mặt với một số khó khăn như: Tình hình thế giới tiếp tục diễn biến phức tạp, khó lường và còn nhiều rủi ro tiềm ẩn. Các rủi ro này có thể có những tác động không tốt tới các nền kinh tế có độ mở lớn như Việt Nam. Bên cạnh đó, yêu cầu về sản xuất xanh, sạch và hướng tới phát triển bền vững đòi hỏi các doanh nghiệp phải chủ động đầu tư cho sản xuất, nâng cao tay nghề người lao động để đáp ứng các yêu cầu mới của các đơn hàng quốc tế.

Bên cạnh những khó khăn trên, hoạt động sản xuất công nghiệp cũng có một số thuận lợi, đó là sự đồng hành của Chính phủ, các Bộ, ngành, địa phương đối với doanh nghiệp. Trong thời gian qua Chính phủ, các Bộ, ngành, địa phương đã có nhiều chính sách kịp thời tháo gỡ khó khăn cho hoạt động sản xuất kinh doanh, giúp các doanh nghiệp ổn định và phát triển sản xuất như: Tiếp tục giảm thuế VAT 2% cho doanh nghiệp và hộ sản xuất kinh doanh; giảm lãi suất cho vay; từng bước tháo gỡ các nút thắt về khó khăn của thị trường bất động sản, tạo điều kiện thúc đẩy các ngành xây dựng và sản xuất vật liệu xây dựng phát triển; đầu tư công liên tục được đẩy mạnh tạo điều kiện thuận lợi hơn về cơ sở hạ tầng, đặc biệt là hạ tầng giao thông, góp phần thúc đẩy nhanh hơn lưu thông hàng hóa, làm giảm chi phí logistic cho doanh nghiệp và góp phần thu hút đầu tư mở rộng sản xuất kinh doanh. Các hoạt động xúc tiến đầu tư của Chính phủ, các Bộ, ngành, địa phương liên tục được thực hiện cả trong và ngoài nước, một số dự án đầu tư trực tiếp nước ngoài lớn thuộc ngành công nghiệp chế biến, chế tạo được ký kết và mở rộng trong năm 2024 góp phần là động lực tăng trưởng cho sản xuất công nghiệp trong năm 2025.

Bên cạnh đó, xu hướng dịch chuyển chuỗi cung ứng của quốc tế trong thời gian gần đây đang tạo cơ hội rất lớn cho Việt Nam. Nếu Việt Nam tận dụng tốt lợi thế này, đồng thời đẩy mạnh chuyển đổi số, chuyển đổi xanh nhanh hơn nữa, đáp ứng sự dịch chuyển chuỗi cung ứng cũng như đảm bảo các yêu cầu ngày càng khắt khe của thị trường quốc tế thì có thể tạo đột phá trong tăng trưởng công nghiệp năm 2025 và các năm tiếp theo./.

Thu hút FDI năm 2024
ĐIỂM SÁNG CỦA NỀN KINH TẾ

Thu Hường

Liên tục từ năm 2022 đến nay, vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) thực hiện tại Việt Nam ngày càng đi vào thực chất, có nhiều dự án đầu tư mới quy mô lớn, chất lượng cao và luôn duy trì con số hơn 20 tỷ USD/năm. Năm 2024, thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) tiếp tục là một điểm sáng của nền kinh tế và Việt Nam nằm trong nhóm 15 nước đang phát triển thu hút đầu tư nước ngoài lớn nhất thế giới.

Điểm sáng trong bức tranh kinh tế

Trong bối cảnh dòng vốn đầu tư quốc tế có xu hướng chậm lại, Việt Nam vẫn được đánh giá là một điểm sáng thu hút vốn FDI. Trong năm 2024, hàng loạt tập đoàn lớn đã đầu tư vào Việt Nam như: Tập đoàn công nghệ Amkor đầu tư 1,07 tỷ USD, Tập đoàn LG đầu tư 1 tỷ USD, Tập đoàn Hyosung đầu tư 700 triệu USD vào Dự án nhà máy sợi sinh học Bio-BDO (Butanediol), Tập đoàn Talway đầu tư 700 triệu USD, Capital Land đầu tư 661 triệu USD, Foxconn đầu tư 551 triệu USD vào Dự án về sản phẩm giải trí thông minh và thiết bị hệ thống thông minh...

Bên cạnh đó, hàng chục tập đoàn doanh nghiệp nước ngoài đến thăm và hứa hẹn sẽ đầu tư vào Việt Nam. Điển hình là sự kiện tỷ phú Jensen Huang, nhà sáng lập kiêm Giám đốc điều hành Tập đoàn NVIDIA (Mỹ) chính thức ký thỏa thuận hợp tác với Chính phủ Việt Nam về việc thành lập Trung tâm Nghiên cứu và Phát triển trí tuệ nhân tạo (VRDC) và Trung tâm Dữ liệu trí tuệ nhân tạo tại Việt Nam.

Các trung tâm này sẽ không chỉ đóng vai trò chủ chốt trong việc hỗ trợ các sáng kiến nghiên cứu, phát triển ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI), thúc đẩy hoạt động đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp mà còn tạo ra cơ hội việc làm cho đội ngũ nhân tài tại Việt Nam. Như vậy, sau hai chuyến thăm và làm việc trực tiếp, "phù thủy công nghệ" Jensen Huang đã quyết định "biến Việt Nam thành quê hương thứ hai của NVIDIA". Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư Nguyễn Chí Dũng khẳng định, đây là sự kiện mang tính bước ngoặt lịch sử đối với Việt Nam, đưa nước ta trở thành trung tâm nghiên cứu và phát triển AI hàng đầu tại châu Á.

Đồng thời, đó cũng là thành quả của quá trình xúc tiến đầu tư có trọng tâm, trọng điểm của Chính phủ liên tục trong hai năm qua để thực hiện mục tiêu "xây tổ đón đại bàng công nghệ" như đã tuyên bố với giới đầu tư quốc tế.

Ngoài NVIDIA, nhiều doanh nghiệp lớn trong ngành điện tử, bán dẫn cũng có kế hoạch mở rộng đầu tư tại Việt Nam. Cụ thể, SpaceX có kế hoạch đầu tư 1,5 tỷ USD tại Việt Nam, đồng thời 15 công ty Mỹ, bao gồm cả các công ty bán dẫn cho biết sẵn sàng đầu tư 8 tỷ USD vào cơ sở hạ tầng năng lượng sạch tại Việt Nam.

Đáng chú ý, đối tác quen thuộc của Việt Nam là các doanh nghiệp Hàn Quốc cũng công bố hàng loạt kế hoạch mở rộng trong năm nay như: Hyosung (Hàn Quốc) đã đầu tư 3,5 tỷ USD vào Việt Nam và dự kiến đầu tư thêm 2 tỷ USD; Samsung dự kiến đầu tư thêm 1 tỷ USD mỗi năm tại Việt Nam. Samsung Display cũng đã ký bản ghi nhớ phát triển dự án màn hình, linh kiện điện tử tại Bắc Ninh trị giá 1,8 tỷ USD.

Trong làn sóng đa dạng hóa chuỗi cung ứng và giảm sự phụ thuộc vào chip bán dẫn từ Trung Quốc và Đài Loan (Trung Quốc), nhiều công ty bán dẫn của EU đang tìm kiếm đối tác thay thế ở khu vực châu Á, trong đó Việt Nam và Ấn Độ là hai ứng cử viên tiềm năng. Alibaba dự định xây trung tâm dữ liệu tại Việt Nam, lãnh đạo Tập đoàn Sembcorp cam kết sẽ tiếp tục đầu tư mạnh vào VSIP hay Google cũng xác nhận mở công ty Google Việt Nam.

Tổng cục Thống kê cho biết, những tín hiệu tích cực trên đã đưa vốn FDI năm 2024 của Việt Nam đạt mức cao kỷ lục nhất từ trước đến nay. Theo đó, vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài thực hiện tại Việt Nam năm 2024 ước đạt 25,35 tỷ USD, tăng 9,4% so với năm trước. Như vậy, một trong những mục tiêu thành phần của Nghị quyết số 50-NQ/TW ngày 20/8/2019 của Bộ Chính trị về định hướng hoàn thiện thể chế, chính sách, nâng cao chất lượng, hiệu quả hợp tác đầu tư nước ngoài đến năm 2030 đã về đích sớm một năm so với chiến lược đề ra.

Số liệu của Tổng cục Thống kê cho thấy, tổng vốn đầu tư nước ngoài đăng ký vào Việt Nam tính đến ngày 31/12/2024 bao gồm: Vốn đăng ký cấp mới, vốn đăng ký điều chỉnh và giá trị góp vốn, mua cổ phần của nhà đầu tư nước ngoài đạt 38,23 tỷ USD, giảm 3,0% so với cùng kỳ năm trước. Tuy nhiên, vốn thực hiện và vốn tăng thêm của các dự án lại có sự tăng trưởng rất ấn tượng. Cụ thể, có 1.539 lượt dự án đã cấp phép từ các năm trước đăng ký tăng vốn 13,96 tỷ USD, tăng 50,4% so với năm 2023, chủ yếu là các dự án thuộc lĩnh vực công nghiệp chế biến, chế tạo.

Vốn thực hiện của các dự án FDI ước đạt khoảng 25,35 tỷ USD, tăng 9,4% so với năm 2023. Theo Tổng cục trưởng Tổng cục Thống kê Nguyễn Thị Hương, vốn thực hiện tăng cao cho thấy niềm tin mạnh mẽ của nhà đầu tư vào môi trường kinh doanh Việt Nam, đồng thời khẳng định cam kết của các nhà đầu tư nước ngoài vào Việt Nam là thực chất. Đây cũng là minh chứng cho thấy khu vực FDI ngày càng có những đóng góp trực tiếp quan trọng cho tăng trưởng kinh tế.

Cùng với số lượng dự án FDI vào Việt Nam, chất lượng các dự án đầu tư, cơ cấu đầu tư tiếp tục có sự điều chỉnh tích cực. Phần lớn các dự án tập trung trong lĩnh vực công nghiệp chế biến, chế tạo (chiếm 81,4% tổng vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài thực hiện). Trong đó, có nhiều dự án lớn ở các lĩnh vực bán dẫn, năng lượng (sản xuất pin, tế bào quang điện, thanh silic), sản xuất linh kiện, sản phẩm điện tử, sản phẩm giá trị gia tăng cao được đầu tư mới và mở rộng. Điều này không chỉ tạo ra việc làm mà còn giúp chuyển giao công nghệ và nâng cao năng lực sản xuất cho doanh nghiệp trong nước.

Nhận xét về tình hình thu hút đầu tư nước ngoài tại Việt Nam, Tổng cục Thống kê cho biết, vốn đầu tư tiếp tục tập trung nhiều vào các tỉnh, thành phố có nhiều lợi thế trong thu hút đầu tư nước ngoài như: Cơ sở hạ tầng tốt, nguồn nhân lực ổn định, nỗ lực cải cách thủ tục hành chính và năng động trong công tác xúc tiến đầu tư…, như: Bắc Ninh, Quảng Ninh, Thành phố Hồ Chí Minh, Hải Phòng, Hà Nội, Bình Dương, Bà Rịa-Vũng Tàu, Đồng Nai, Nghệ An, Bắc Giang.

Các chuyên gia nhận định, trong bối cảnh dòng đầu tư toàn cầu trong xu hướng chậm lại, Việt Nam vẫn là một trong những lựa chọn ưu tiên của các nhà đầu tư nước ngoài. Điều này cho thấy khả năng phục hồi và sức hấp dẫn của nền kinh tế Việt Nam.

Hình mẫu thành công trong thu hút FDI

Với mức giải ngân vốn kỷ lục, Việt Nam đang được xem là hình

mẫu thành công trong thu hút FDI nhờ thể chế và môi trường đầu tư ngày càng được hoàn thiện, nền tảng chính trị ổn định và nền tảng tăng trưởng kinh tế khá cao. Đặc biệt, trong bối cảnh nền kinh tế đang phải đối mặt với nhiều thách thức từ bên ngoài cho thấy, khả năng phục hồi và sức hấp dẫn của Việt Nam với tư cách là điểm đến đầu tư và đối tác thương mại.

Cụ thể, trong đánh giá tình hình kinh tế vĩ mô Việt Nam, Ngân hàng HSBC dự báo trong năm 2025, dòng vốn FDI vào lĩnh vực sản xuất sẽ vẫn tiếp tục tăng trưởng. Đặc biệt, chuyến thăm gần đây của Tổng Bí thư Tô Lâm tới Mỹ đã mở ra ý định đầu tư từ nhiều công ty, điển hình như Meta hay Shunsin - một công ty con của Foxconn, được cho là đã xin giấy phép đầu tư 80 triệu USD để sản xuất mạch tích hợp tại tỉnh Bắc Giang.

Bên cạnh đó, các chuyên gia kinh tế cho rằng, việc ông Donald Trump tái đắc cử Tổng thống Mỹ vào ngày 20/1/2025 có thể sẽ giải quyết các cuộc xung đột đang leo thang theo hướng hòa bình, làm cho thế giới ổn định hơn. Tuy vậy, việc sử dụng thuế quan với mức thuế lên đến 60% đối với hàng hóa Trung Quốc và 20% đối với nhập khẩu từ các nước khác nhằm hỗ trợ các doanh nghiệp trong nước sẽ khiến các doanh nghiệp Trung Quốc đẩy mạnh đầu tư và xây dựng nhà máy vào Việt Nam, sản xuất hàng hóa và xuất đi Mỹ. Do đó, nguồn FDI của Việt Nam sẽ tăng lên đáng kể trong năm 2025.

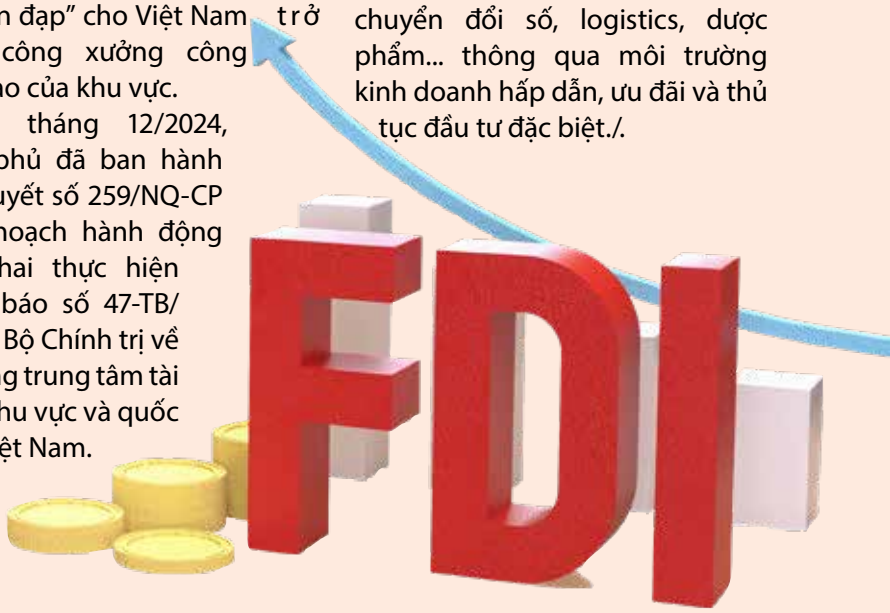
Đặc biệt, giữa bối cảnh cạnh tranh khu vực và toàn cầu đang trở nên gay gắt trong ngành công nghiệp bán dẫn và trí tuệ nhân tạo (AI), Chính phủ đã ban hành Nghị định số 182/2024/NĐ-CP quy định về thành lập, quản lý và sử dụng quỹ hỗ trợ đầu tư. Đối tượng được hưởng hỗ trợ là các doanh nghiệp công nghệ cao; doanh nghiệp có dự án đầu tư sản xuất sản phẩm công nghệ cao; doanh nghiệp có dự án ứng dụng công nghệ cao; doanh nghiệp có dự án đầu tư trung tâm nghiên cứu và phát triển.

Quỹ cũng thực hiện hỗ trợ chi phí dự án đầu tư sản xuất sản phẩm công nghệ cao; chi phí đào tạo, phát triển nguồn nhân lực; chi phí nghiên cứu và phát triển; chi phí đầu tư tạo tài sản cố định; chi phí sản xuất sản phẩm công nghệ cao…

Các chuyên gia kinh tế nhận định, sự ra đời của quỹ là cần thiết, nhằm bảo đảm sức cạnh tranh và hấp dẫn của môi trường đầu tư Việt Nam, giúp ổn định môi trường đầu tư, khuyến khích, thu hút các nhà đầu tư chiến lược, các tập đoàn đa quốc gia và hỗ trợ các doanh nghiệp trong nước đối với một số lĩnh vực cần khuyến khích đầu tư trong bối cảnh áp dụng thuế tối thiểu toàn cầu từ đầu năm 2024. Đặc biệt, khi các doanh nghiệp "đại bàng" như NVIDIA bắt đầu đầu tư, nhiều khả năng sẽ xuất hiện làn sóng đầu tư tương tự từ các tập đoàn khác. Nếu được triển khai đúng đắn, chính sách này không chỉ đem lại sự phát triển kinh tế bền vững mà còn tạo "bàn đạp" cho Việt Nam trở thành công xưởng công nghệ cao của khu vực.

Cuối tháng 12/2024, Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 259/NQ-CP về kế hoạch hành động triển khai thực hiện Thông báo số 47-TB/TW của Bộ Chính trị về xây dựng trung tâm tài chính khu vực và quốc tế tại Việt Nam. Theo kế hoạch, trung tâm tài chính tại Thành phố Hồ Chí Minh và Đà Nẵng sẽ được thành lập và vận hành trong năm 2025. Đây là "cú huých" và động lực mới thúc đẩy phát triển không chỉ cho Thành phố Hồ Chí Minh và Đà Nẵng mà cho cả nước, góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng. Cùng với việc xây dựng các trung tâm tài chính, Chính phủ cam kết sẽ tăng cường đối thoại kinh tế, thu hút các dự án đầu tư nước ngoài lớn, có tính lan tỏa, dẫn dắt cho các ngành, lĩnh vực kinh tế mới, chuỗi giá trị trong nước và tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị toàn cầu. Đồng thời, xây dựng chính sách đủ mạnh để kết nối kinh doanh, hợp tác cùng phát triển giữa doanh nghiệp trong nước với doanh nghiệp đầu tư nước ngoài.

Với những tín hiệu tích cực trong năm 2024, các chuyên gia nhận định, giải ngân vốn FDI vào Việt Nam trong năm 2025 có thể đạt mức kỷ lục hơn 30 tỷ USD, nhờ dịch chuyển chuỗi cung ứng của các tập đoàn lớn như: Samsung, LG, Intel, cùng quyết tâm phát triển ngành công nghiệp công nghệ cao như các ngành công nghiệp bán dẫn, trí tuệ nhân tạo, chuyển đổi số, logistics, dược phẩm... thông qua môi trường kinh doanh hấp dẫn, ưu đãi và thủ tục đầu tư đặc biệt./.

Cuộc gặp

GIỮA THỦ TƯỚNG PHẠM MINH CHÍNH VÀ ÔNG CHỦ NVIDIA HỨA HẸN VỀ MỘT NVIDIA VIỆT NAM

Thu Hiền

Cuộc gặp gỡ giữa người đứng đầu Chính phủ Việt Nam - Thủ tướng Phạm Minh Chính và ông Jensen Huang, người sáng lập và là CEO của NVIDIA không chỉ là sự kiện mang tính biểu tượng mà còn là dấu mốc quan trọng. Từ đây, mở ra cơ hội hợp tác to lớn giữa Việt Nam và NVIDIA - tập đoàn công nghệ hàng đầu thế giới trong lĩnh vực Trí tuệ nhân tạo (AI) và bán dẫn, là tiền đề thúc đẩy sự phát triển công nghệ mạnh mẽ tại Việt Nam theo chuẩn mực quốc tế, tạo đà cho hệ sinh thái đổi mới sáng tạo và ngành công nghệ cao tại khu vực Đông Nam Á.

Từ khóa: Thỏa thuận, Việt Nam, NVIDIA, AI, bán dẫn, hạ tầng, nguồn lực...

Abstract: *The meeting between the head of the Vietnamese Government - Prime Minister Pham Minh Chinh and Mr. Jensen Huang, founder and CEO of NVIDIA - is not only a symbolic event but also an important milestone. From here, great cooperation opportunities open up between Vietnam and NVIDIA - the world's leading technology corporation in the field of Artificial Intelligence (AI) and semiconductors, which is a premise to promote strong technological development. strong in Vietnam according to international standards, creating momentum for the innovation ecosystem and high-tech industry in Southeast Asia.*

Keywords: *Agreement, Vietnam, NVIDIA, AI, semiconductor, infrastructure, resources...*

Mở ra cơ hội hợp tác giữa Chính phủ Việt Nam và "người khổng lồ" NVIDIA

Việt Nam đang trong quá trình chuyển mình mạnh mẽ thành một quốc gia công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập sâu rộng vào nền kinh tế toàn cầu. Đặc biệt, ngành công nghiệp công nghệ của Việt Nam đã có những bước tiến vượt bậc trong những năm gần đây. Các khu công nghệ cao tại Thành phố Hồ Chí Minh, Đà Nẵng và Hà Nội đang thu hút sự chú ý của các nhà đầu tư lớn trong và ngoài nước.

Cùng với đó, Chính phủ Việt Nam luôn thể hiện quyết tâm và khẳng định mục tiêu đưa đất nước trở thành một trung tâm công nghệ trong khu vực ASEAN, đặc biệt là trong các lĩnh vực như AI, công nghệ blockchain và dữ liệu lớn. Việt Nam cũng đang đầu tư mạnh vào cơ sở hạ tầng kỹ thuật số với các dự án phát triển hạ tầng 5G, điện toán đám mây và trung tâm dữ liệu quy mô lớn. Những yếu tố này sẽ tạo ra một nền tảng vững chắc để các công ty công nghệ toàn cầu có thể đầu tư và phát triển tại Việt Nam.

Trong khi đó, NVIDIA từ lâu đã trở thành một tên tuổi không thể thiếu trong ngành công nghiệp công nghệ toàn cầu, được biết đến nhiều nhất với các sản phẩm GPU phục vụ cho ngành game. NVIDIA đã chứng tỏ sự tiên phong trong việc ứng dụng công nghệ GPU vào các lĩnh vực khác như trí tuệ nhân tạo, tự động hóa và điện toán đám mây. Các sản phẩm của NVIDIA hiện nay không chỉ đơn thuần là những công cụ phục vụ nhu cầu chơi game, mà còn là các nền tảng hỗ trợ các nghiên cứu về AI, xe tự lái và các dự án khoa học đột phá. Dòng sản phẩm NVIDIA A100 với khả năng xử lý dữ liệu và đào tạo mô hình AI khổng lồ, đã trở thành công cụ không thể thiếu trong các phòng thí nghiệm nghiên cứu hàng đầu trên thế giới. Công ty cũng đang đầu tư mạnh mẽ vào các hệ sinh thái AI, tạo ra các nền tảng phần cứng và phần mềm hỗ trợ cho việc phát triển và triển khai AI ở mọi quy mô. Tại thời điểm đầu tháng 11/2024, NVIDIA đạt giá trị vốn hóa thị trường 3.650 tỷ USD, vượt mức kỷ lục 3.570 tỷ USD mà Apple thiết lập trước đó trong tháng 10/2024, trở thành công ty giá trị lớn nhất thế giới.

Với những thành tựu đáng kể đó, NVIDIA đã khẳng định vị thế "người khổng lồ công nghệ" không thể thay thế trong chuỗi cung ứng công nghệ toàn cầu. Mỗi bước đi của NVIDIA đều mang tính đột phá và có tác động sâu rộng đến toàn bộ ngành công nghiệp, từ game, thiết kế đồ họa đến các ứng dụng AI trong y tế, tự động hóa và nghiên cứu khoa học.

Tất cả các mắt xích trên được xâu chuỗi, liên kết lại thành những mảnh ghép trong bức tranh hợp tác triển vọng thông qua cuộc gặp của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính và nhà sáng lập, CEO Jensen Huang của Tập đoàn NVIDIA tại Thung lũng Silicon (Hoa Kỳ) vào tháng 9/2023. Trong chuyến thăm và làm việc này, người đứng đầu Chính phủ Việt Nam và CEO Tập đoàn NVIDIA đã có những trao đổi về xu hướng phát triển AI toàn cầu và ý nghĩa quan trọng về tiềm năng hợp tác rộng mở giữa công ty với Việt Nam.

Chỉ 03 tháng sau sự kiện đó, CEO Jensen Huang có mặt tại Việt Nam, gặp gỡ cộng đồng công nghệ trong nước. CEO Jensen Huang đánh giá, Việt Nam đã sẵn sàng cho công nghệ mới và sẽ đầu tư nâng cao năng lực về con người cũng như hạ tầng cho Việt Nam. NVIDIA mong muốn thiết lập một trung tâm, cứ điểm tại Việt Nam để thu hút nhân tài trên khắp thế giới, góp phần phát triển hệ sinh thái bán dẫn và trí tuệ nhân tạo, thúc đẩy các công ty khởi nghiệp, thiết kế, phát triển các siêu máy tính, sản xuất các phần mềm của tương lai… "Chúng tôi cam kết với Thủ tướng sẽ biến Việt Nam thành quê hương thứ hai của NVIDIA", là lời khẳng định chắc chắn của vị CEO này.

Tầm nhìn, sự khuyến khích, cùng các thông điệp của Thủ tướng Phạm Minh Chính trong chuyến thăm năm 2023 đã thuyết phục được vị CEO NVIDIA về năng lực của Việt Nam, cũng như tương lai thịnh vượng mà trí tuệ nhân tạo có thể đưa ra cho Việt Nam. Để từ đó, trong tháng 12/2024, Chính phủ Việt Nam và Tập đoàn NVIDIA ghi dấu ấn mạnh mẽ trên toàn cầu với Thỏa thuận về hợp tác thành lập Trung tâm Nghiên cứu và Phát triển (R&D) về trí tuệ nhân tạo (AI) của NVIDIA và Trung tâm Dữ liệu AI tại Việt Nam. Việt Nam trở thành "cứ điểm" R&D AI đầu tiên của NVIDIA tại Đông Nam Á giữa vô số lời mời gọi đầu tư hấp dẫn.

Theo Thủ tướng Phạm Minh Chính, thỏa thuận hợp tác giữa NVIDIA và Chính phủ Việt Nam được ký kết chỉ sau hơn 1 năm sau khi Thủ tướng tới thăm NVIDIA tại Hoa Kỳ (tháng 9/2023) là dấu mốc quan trọng, thể hiện quyết tâm và cam kết mạnh mẽ của Chủ tịch Jensen Huang trong việc biến Việt Nam thành "ngôi nhà thứ hai của NVIDIA" với tinh thần "đã nói là làm, đã cam kết phải thực hiện, đã làm, đã thực hiện phải mang lại hiệu quả cụ thể", thời gian, trí tuệ và sự quyết đoán đúng lúc là những yếu tố quyết định thành công.

Cuộc gặp gỡ giữa người đứng đầu Chính phủ Việt Nam - Thủ tướng Phạm Minh Chính và Chủ tịch tập đoàn NVIDIA đã thu hút sự chú ý đặc biệt của giới truyền thông và công nghệ trong

và ngoài nước. Không chỉ vì vai trò của NVIDIA trong ngành công nghệ toàn cầu, mà còn mở ra cơ hội lớn lao về tiềm năng phát triển của ngành công nghệ cao tại Việt Nam, nhất là trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo (AI), điện toán đám mây và sản xuất chip, với khả năng hình thành một "NVIDIA Việt Nam" trong tương lai không xa.

Thỏi nam châm thu hút đầu tư thực hiện giấc mơ cường quốc công nghệ

Trước Thỏa thuận hợp tác, NVIDIA đã đầu tư khoảng 250 triệu USD vào Việt Nam. Trong tháng 4/2024, NVIDIA và FPT công bố dự án trị giá 200 triệu USD thành lập nhà máy AI (AI Factory) tại Việt Nam với định hướng cùng xây dựng cơ sở hạ tầng mới cho tương lai - nền tảng siêu điện toán AI để thúc đẩy sự tiến bộ của con người. Nhà máy không sản xuất phần cứng mà tăng cường khả năng nghiên cứu, phát triển AI, hoạt động dựa trên bộ ứng dụng và khung công nghệ NVIDIA AI Enterprise và chip đồ họa GPU H100 Tensor Core.

Ngay sau khi ký kết Thỏa thuận với Chính phủ Việt Nam nhân chuyến thăm và làm việc của Chủ tịch Jensen Huang, NVIDIA đã triển khai ngay các công việc liên quan như tuyển người, kiện toàn bộ máy lãnh đạo và củng cố, thu hút nhân tài trong và ngoài nước về làm việc tại Trung tâm nghiên cứu và phát triển. Ngoài việc mở Trung tâm R&D tại Việt Nam, Tập đoàn NVIDIA cũng cam kết sẽ dịch chuyển các nhà máy trong chuỗi cung ứng sản xuất sang Việt Nam trong thời gian tới, với giá trị đầu tư của các nhà máy này lên tới nhiều tỷ USD. Đây là dấu mốc quan trọng, mở ra cơ hội để Việt Nam trở thành Trung tâm Nghiên cứu và phát triển về AI hàng đầu châu Á, tạo đột phá cho các ngành công nghệ then chốt và mở rộng cơ hội nghề nghiệp cho nguồn nhân lực trong nước.

NVIDIA sở hữu hơn 28 nghìn kỹ sư và sở hữu hệ sinh thái rộng lớn gồm gần 100 doanh nghiệp về AI, hợp tác với 36 trường đại học lớn trên toàn cầu. Trong khi đó, Việt Nam đã hội tụ các thành phần quan trọng để tận dụng làn sóng AI như: Tài sản dữ liệu về ngôn ngữ, văn hóa sau hàng thập kỷ số hóa và người dân sẵn sàng sử dụng các nền tảng di động; hạ tầng công nghệ và nguồn nhân lực. Đây cũng là lĩnh vực mà Việt Nam có nhiều tiềm năng, lợi thế nhờ nguồn lực hơn 6 nghìn kỹ sư trong lĩnh vực công nghiệp bán dẫn, làm việc cho các doanh nghiệp trong và ngoài nước. Mục tiêu đến năm 2023, Việt Nam sẽ đào tạo 50 nghìn kỹ sư chất lượng cao, trong đó ưu tiên đào tạo các kỹ sư thiết kế vi mạch bán dẫn. Mặt khác, Việt Nam có một nền giáo dục khoa học và công nghệ đang ngày càng cải thiện, với các trường đại học và viện nghiên cứu có chất lượng. Đồng thời, có gần 30 nghìn sinh viên sang học tập tại Hoa Kỳ mỗi năm, đứng đầu trong số các nước Đông Nam Á, đứng trong top 5 các nước có nhiều du học sinh nhất tại Hoa Kỳ.

Trung tâm Nghiên cứu và Phát triển AI tiêu chuẩn thế giới, được đầu tư, vận hành bởi một tập đoàn công nghệ hàng đầu như NVIDIA là tiền đề quan trọng để phát triển hệ sinh thái AI Việt Nam, qua đó thúc đẩy R&D và triển khai ứng dụng các công nghệ AI tiên tiến. Trung tâm được kỳ vọng sẽ thu hút nhiều nhân tài, các kỹ sư về công nghệ cao, trí tuệ nhân tạo về Việt Nam làm việc và sinh sống; tạo tiền đề tiếp cận và thu hút nguồn lực khổng lồ của NVIDIA cho Việt Nam. NVIDIA sẽ đầu tư vào các chương trình thực tập và học bổng để đào tạo nhân tài mới

Việc ký kết thỏa thuận hợp tác giữa Chính phủ Việt Nam và Tập đoàn NVIDIA được đánh giá một sự kiện mang tính bước ngoặt lịch sử, trong bối cảnh Việt Nam đang hướng đến mục tiêu phát triển hệ sinh thái công nghệ cao bền vững, làm động lực đưa đất nước vươn mình trong kỷ nguyên mới. Với Thỏa thuận hợp tác giữa Chính phủ Việt Nam và Tập đoàn NVIDIA, NVIDIA tiếp tục tư vấn để Việt Nam phát triển lĩnh vực này phù hợp xu thế thời đại và điều kiện, hoàn cảnh, truyền thống văn hóa - lịch sử của Việt Nam; hợp tác phát triển hạ tầng trí tuệ nhân tạo; hợp tác đào tạo nhân lực để phát huy trí tuệ, năng lực con người Việt Nam, với quan điểm coi con người là trung tâm, chủ thể, là mục tiêu, nguồn lực, động lực phát triển; hợp tác phát triển trí tuệ nhân tạo để khai thác không gian ngầm, không gian biển, không gian vũ trụ; hợp tác thúc đẩy phong trào khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo, nhất là truyền cảm hứng cho thế hệ trẻ; phát triển công nghệ phát huy hết tiềm năng của Việt Nam thông qua trí tuệ nhân tạo.

cho Việt Nam trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo và các lĩnh vực công nghệ cao khác.

Tiềm năng và các cơ hội hợp tác đã rõ ràng và "cái bắt tay" giữa Việt Nam và NVIDIA không chỉ giúp thúc đẩy sự phát triển của ngành công nghiệp công nghệ cao trong nước mà còn tạo ra một làn sóng đầu tư và sáng tạo mới từ các đối tác khác. Đồng thời, biến Việt Nam trở thành thỏi nam châm thu hút đầu tư công nghệ cao, công nghiệp bán dẫn và AI với lượng vốn hàng tỷ USD, từng bước tiến dần và hiện thực hóa giấc mơ cường quốc công nghệ. Điều này không chỉ thúc đẩy các lĩnh vực như sản xuất bán dẫn, trí tuệ nhân tạo, và công nghệ tự động hóa mà còn tạo tiền đề cho sự bùng nổ của thu hút vốn đầu tư nước ngoài trong tương lai.

Theo giới chuyên gia công nghệ quốc tế nhận định, vị thế công nghệ của Việt Nam đang thay đổi. Việt Nam trở thành điểm sáng nổi bật trong bản đồ công nghệ Đông Nam Á thời điểm hiện tại. Tính đến đầu tháng 12/2024, Việt Nam đã thu hút được 174 dự án FDI trong lĩnh vực bán dẫn với tổng vốn đăng ký gần 11,6 tỷ USD. Làn sóng đầu tư công nghệ cao đang hướng đến Việt Nam như một điểm đến chiến lược của ngành công nghiệp bán dẫn toàn cầu. Việt Nam đã, đang hình thành và phát triển hệ sinh thái đổi mới sáng tạo hoàn chỉnh, đưa Trung tâm Đổi mới sáng tạo Quốc gia nói riêng và Việt Nam nói chung trở thành đối tác tin cậy của các tập đoàn công nghệ và trung tâm đổi mới sáng tạo hàng đầu thế giới, như: Google, NVIDIA, Meta, Samsung, SK… Bên cạnh đó, nhiều tập đoàn công nghệ hàng đầu như: Qualcomm, Google, Meta, LAM Research, Qorvo, AlChip... đã có kế hoạch cụ thể chuyển dịch chuỗi cung ứng sang Việt Nam, phát triển các trung tâm nghiên cứu, mở rộng đầu tư, kinh doanh, sản xuất tại Việt Nam. Là một quốc gia an ninh, an toàn, có nguồn nhân lực cao đáp ứng được nhu cầu của các nhà đầu tư, với sức thu hút từ môi trường kinh doanh rất hấp dẫn, môi trường pháp lý thuận lợi cùng những chính sách, ưu đãi thuế, thủ tục hành chính ngày càng cải thiện, tin rằng sau NVIDIA, sẽ có nhiều "người khổng lồ" công nghệ khác chọn Việt Nam là "ngôi nhà thứ hai".

Xa hơn những con số đầu tư, Việt Nam không chỉ nâng cao giá trị gia tăng trong sản xuất mà còn từng bước thực hiện tham vọng có một vị thế công nghệ mới, thông qua những cam kết hợp tác với các tập đoàn công nghệ nước ngoài với sự vươn lên mạnh mẽ, làm thay đổi cán cân công nghệ của khu vực. Đây là cơ hội để Việt Nam tận dụng lợi thế nguồn nhân lực, vươn lên trở thành trung tâm công nghệ và nghiên cứu phát triển đẳng cấp thế giới, từng bước hiện thực hóa giấc mơ trung tâm của châu Á và thế giới trong phát triển ngành công nghiệp bán dẫn và trở thành cường quốc về AI trong tương lai. Bên cạnh mục tiêu nâng tầm vị thế đất nước Việt Nam trên bản đồ tăng trưởng thế giới, còn góp phần thúc đẩy Đông Nam Á trở thành điểm đến hàng đầu cho các công ty công nghệ toàn cầu, vượt qua giá trị của các công xưởng sản xuất, tiến đến là cái nôi của những công nghệ tiến bộ mới, đóng góp tích cực cho sự phát triển chung của khu vực và thế giới./.

Khởi sắc THƯƠNG MẠI VIỆT NAM NĂM 2024

Phương Thảo

Năm 2024 đánh dấu bước ngoặt quan trọng trong lĩnh vực thương mại của Việt Nam với những bước phát triển mạnh mẽ, gặt hái được nhiều thành tựu trong bối cảnh nền kinh tế phục hồi mạnh mẽ và trở lại đường đua tăng trưởng bất chấp kinh tế toàn cầu còn nhiều thách thức. Xuất nhập khẩu liên tục ghi nhận dấu mốc kỷ lục mới với kim ngạch tăng trưởng ấn tượng, tiếp tục khẳng định vai trò động lực cất cánh của nền kinh tế.

Từ khóa: Xuất khẩu, nhập khẩu, thương mại, chuỗi giá trị, hàng hóa...

Abstract: *The year 2024 marks an important turning point in Vietnam's trade sector with strong developments, reaping many achievements in the context of a strong economic recovery and returning to the growth track despite the economic downturn. The global economy still has many challenges. Import-export continuously recorded new record milestones with impressive growth turnover, continuing to affirm its role as a driving force for take-off of the economy.*

Keywords: *Export, import, trade, value chain, goods...*

Kim ngạch xuất khẩu ấn tượng, giữ vững cán cân xuất siêu

Năm 2024, vượt qua nhiều thách thức từ việc thiếu hụt nguồn cung nguyên liệu và các khó khăn trong chuỗi cung ứng toàn cầu, xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam vẫn tiếp tục tăng trưởng mạnh mẽ. Các sản phẩm chủ lực như điện tử, dệt may, giày dép, nông sản, thủy sản, gỗ… tiếp tục đóng vai trò quan trọng trong kim ngạch xuất khẩu. Cùng với đó, các mặt hàng công nghiệp chế biến, chế tạo có sự chuyển biến rõ nét về chất lượng và giá trị gia tăng, không chỉ đáp ứng nhu cầu trong nước mà còn xuất khẩu đi nhiều quốc gia và vùng lãnh thổ.

Số liệu của Tổng cục Thống kê cho thấy, năm 2024, tổng kim ngạch xuất, nhập khẩu hàng hóa cả nước đạt 786,29 tỷ USD, tăng 15,4% so với năm 2023. Trong đó, kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam đạt cao nhất từ trước đến nay với kỷ lục 405,53 tỷ USD, tăng 14,3% so với năm trước; kim ngạch nhập khẩu hàng hóa đạt 380,76 tỷ USD, tăng 16,7% so với năm trước.

Nhiều mặt hàng xuất khẩu của Việt Nam đã ghi nhận sự tăng trưởng vượt bậc so với năm 2023. Điển hình phải kể đến: Điện tử, máy tính và linh kiện điện tử tăng 26,6%; máy móc, thiết bị, dụng cụ và phụ tùng khác tăng 21,0%; gỗ và sản phẩm gỗ tăng 20,9%... Đây cũng là các ngành có giá trị gia tăng cao, giúp Việt Nam không chỉ xuất khẩu nguyên liệu mà còn gia tăng tỷ lệ chế biến sâu và mang lại giá trị lớn hơn. Bên cạnh đó, dệt may và giày dép tiếp tục là hai ngành chủ lực trong xuất khẩu, lần lượt 11,2% và 13,0%, với các đơn hàng lớn từ các thị trường truyền thống như Mỹ, EU và Nhật Bản. Trong đó, ngành dệt may đã tăng trưởng mạnh mẽ nhờ vào việc cải thiện năng lực sản xuất, áp dụng công nghệ tiên tiến và đặc biệt

là sự gia tăng nhu cầu về các sản phẩm thân thiện với môi trường. Ngành thủy sản cũng đạt được những kết quả đáng khích lệ khi xuất khẩu tôm, cá tra và các loại thủy sản khác sang các thị trường quốc tế như Nhật Bản, EU, Mỹ và Trung Quốc tăng trưởng tốt. Điều này không chỉ nhờ vào chất lượng sản phẩm mà còn nhờ vào việc nâng cao quy trình chế biến, đóng gói và tuân thủ các tiêu chuẩn quốc tế.

Xuất khẩu nông sản trở thành điểm sáng, đóng góp thêm gam màu rực rỡ cho bức tranh thương mại Việt Nam trong năm 2024, khi vượt xa mục tiêu 54-56 tỷ USD đặt ra, đạt mốc kỷ lục 62,5 tỷ USD - mức cao kỷ lục từ trước đến nay, tăng 18,7% so với năm 2023. Thậm chí, nếu so với định hướng phát triển chung là tổng giá trị xuất khẩu các sản phẩm nông - lâm - thủy sản của Việt Nam đạt khoảng 60-62 tỷ USD vào năm 2030 thì toàn ngành đã về đích trước 6 năm.

Hầu hết các thị trường xuất khẩu đều tăng trưởng tốt, nhất là xuất khẩu sang các nước ASEAN và các nền kinh tế như: EU, Hàn Quốc, Hồng Kông (Trung Quốc), Hoa Kỳ trong năm 2024 đều tăng so với cùng kỳ năm trước. Xuất khẩu sang các thị trường đã ký kết hiệp định thương mại tự do (FTA) cũng đạt tăng trưởng cao. Đồng thời, xuất khẩu khu vực kinh tế trong nước và nhập khẩu ghi nhận sự phục hồi mạnh mẽ.

Bên cạnh kim ngạch xuất khẩu tăng trưởng mạnh, Việt Nam cũng ghi nhận sự gia tăng trong hoạt động nhập khẩu. Các mặt hàng nhập khẩu chủ yếu là nguyên liệu, máy móc thiết bị và linh kiện phục vụ cho sản xuất trong nước. Điều này cho thấy nền kinh tế Việt Nam vẫn đang trong quá trình phát triển mạnh mẽ, khi nhu cầu về nguyên liệu đầu vào cho sản xuất ngày càng lớn.

Đáng chú ý, năm 2024, thặng dư thương mại của Việt Nam tiếp tục đạt 2 con số với 24,77 tỷ USD, cán cân thương mại ghi nhận xuất siêu năm thứ 9 liên tiếp, góp phần tích cực cho cán cân thanh toán, giúp nâng cao dự trữ ngoại hối, ổn định tỷ giá và các chỉ số kinh tế vĩ mô khác. Đây là kết quả tích cực, phản ánh sức mạnh xuất khẩu của nền kinh tế và khả năng duy trì cán cân thương mại ổn định.

Thành tựu thương mại đạt được trong năm 2024 nhờ sự phục hồi vững chắc của nền kinh tế sau ba năm đối mặt với đại dịch COVID-19. Mặc dù năm 2023, nền kinh tế vẫn gặp nhiều khó khăn do ảnh hưởng của khủng hoảng năng lượng và lạm phát toàn cầu, nhưng đến năm 2024, các chính sách hỗ trợ của Chính phủ đã giúp ổn định nền kinh tế, khôi phục chuỗi cung ứng và đẩy mạnh hoạt động thương mại quốc tế. Các ngành công nghiệp chủ lực như sản xuất, chế biến và xuất khẩu hàng hóa nhanh chóng trở lại quỹ đạo tăng trưởng.

Một trong các yếu tố quan trọng giúp thương mại Việt Nam khởi sắc trong năm 2024 phải kể đến sự gia tăng mạnh mẽ của dòng vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI). Với chính sách mở cửa, cải cách môi trường kinh doanh và sự ổn định về chính trị, Việt Nam tiếp tục thu hút được sự quan tâm lớn từ các nhà đầu tư trên thế giới. Đồng thời, trong bối cảnh toàn cầu hóa và sự chuyển dịch của chuỗi cung ứng, Việt Nam trở thành điểm đến lý tưởng cho các nhà đầu tư và đối tác thương mại quốc tế. Sự gia tăng FDI không chỉ giúp tạo ra nhiều cơ hội việc làm cho người lao động Việt Nam mà còn thúc đẩy chuyển giao công nghệ, nâng cao năng lực sản xuất và cải thiện chất lượng sản phẩm, giúp doanh nghiệp Việt Nam có lợi thế cạnh tranh hơn trên thị trường quốc tế. Các khu công nghiệp và các dự án FDI lớn đang đóng góp tích cực vào việc phát triển hạ tầng và cải thiện khả năng xuất khẩu của Việt Nam.

Bên cạnh đó, trong năm 2024, Việt Nam triển khai chiến lược phát triển thương mại hướng đến nền kinh tế xanh và phát triển bền vững. Các chính sách môi trường và năng lượng sạch được Chính phủ đẩy mạnh đã tạo ra những cơ hội mới cho doanh nghiệp trong việc xuất khẩu các sản phẩm công nghệ xanh, năng lượng tái tạo và các giải pháp bảo vệ môi trường... Việc gia tăng xuất khẩu các sản phẩm công nghệ xanh như năng lượng mặt trời, gió và các giải pháp tiết kiệm năng lượng đã chứng tỏ xu hướng chuyển dịch mạnh mẽ trong chiến lược thương mại của Việt Nam. Đồng thời, các doanh nghiệp Việt Nam cũng ngày càng quan tâm đến việc áp dụng các tiêu chuẩn quốc tế về bảo vệ môi trường, tuân thủ các cam kết thương mại, từ đó mở rộng cơ hội hợp tác với các đối tác quốc tế.

Từng bước trở thành mắt xích quan trọng trong chuỗi cung ứng toàn cầu

Báo cáo của CEBR đánh giá, năm 2024, quy mô nền kinh tế Việt Nam dự kiến ở vị trí 34 trên Bảng xếp hạng liên minh kinh tế thế giới (World Economic League Table - WELT). Đồng thời, Việt Nam cũng nằm trong số 20 nền kinh tế hàng đầu về thương mại; giữ vị trí trong 15 nền kinh tế hàng đầu về thu hút FDI và thuộc 46 nước đứng đầu thế giới về chỉ số đổi mới sáng tạo.

Số liệu của Tổng cục Thống kê cho thấy, Việt Nam đã duy trì được tăng trưởng GDP bình quân 3 năm (2021 - 2023) đạt 5,2%/năm (mức cao của khu vực và thế giới). Riêng năm 2024 tăng trưởng GDP đạt 7,09%, cao hơn mức Quốc hội giao (6,5-7%); quy mô GDP theo giá hiện hành ước đạt 11.511,9 nghìn tỷ đồng, tương đương 476,3 tỷ USD; GDP bình quân đầu người theo giá hiện hành ước đạt 114 triệu đồng/người, tương đương 4.700 USD, tăng 377 USD so với năm 2023.

Nhờ hội nhập tốt với thương mại quốc tế, Việt Nam đang ở vị thế thuận lợi để nắm giữ thị phần ngày càng tăng trong sản xuất và xuất khẩu toàn cầu. Việt Nam hiện có quan hệ ngoại giao với 194 quốc gia, là thành viên tích cực của gần 70 tổ chức khu vực và quốc tế. Với 17 Hiệp định thương mại (FTA) đã ký kết và 2 FTA đang tham gia đàm phán, Việt Nam đã và đang tham gia 19 FTA với trên 60 đối tác FTA phủ rộng khắp các châu lục với tổng sản phẩm (GDP) chiếm gần 90% GDP toàn cầu.

Việt Nam luôn chú trọng đến việc đa dạng hóa các thị trường xuất khẩu để giảm thiểu rủi ro phụ thuộc vào một số thị trường truyền thống. Các chiến lược tăng cường xuất khẩu sang các khu vực mới như châu Phi, Trung Đông và Nam Mỹ bắt đầu phát huy hiệu quả.

Đáng chú ý, trong năm 2024, Hiệp định Đối tác kinh tế toàn diện giữa Việt Nam và Các Tiểu vương quốc Ả rập Thống nhất (UAE) được ký kết sau hơn một năm đàm phán. Đây là FTA đầu tiên mà Việt Nam ký với một nước Ả rập, mở ra chương mới trong quan hệ hợp tác kinh tế, thương mại giữa Việt Nam với UAE và các nước Trung Đông - châu Phi. Hiệp định có sức lan tỏa mạnh mẽ, tạo tiếng vang ở bán đảo Ả rập và trở thành "cú huých" trong ký kết các FTA với nhiều quốc gia khác trên thế giới. Bên cạnh đó, Việt Nam đang triển khai kế hoạch thực thi Hiệp định Thương mại Tự do giữa Việt Nam và Israel (VIFTA), đàm phán nâng cấp và đàm phán mới các hiệp định thương mại tự do trong khuôn khổ ASEAN.

Trong khi đó, các FTA đa phương mà Việt Nam tham gia, như: Hiệp định Thương mại Tự do Việt Nam - EU (EVFTA), Hiệp định Đối tác Toàn diện và Tiến bộ xuyên Thái Bình Dương CPTPP), Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện khu vực (RCEP)… đều là FTA tự do có độ mở lớn, đem lại cơ hội lớn cho doanh nghiệp Việt Nam trong việc thâm nhập vào các thị trường lớn như Liên minh châu Âu, Nhật Bản, Hàn Quốc và các quốc gia ASEAN.

Với việc tham gia nhiều FTA, thị trường xuất, nhập khẩu hàng hóa của Việt Nam ngày càng được mở rộng theo hướng đa dạng hóa và đa phương hóa các quan hệ kinh tế. Các FTA song phương và đa phương giúp Việt Nam gia tăng cơ hội xuất khẩu nhờ ưu đãi về thuế quan, giảm bớt hàng rào kỹ thuật, mở rộng thị trường tiêu thụ, tạo điều kiện thuận lợi cho hàng hóa Việt Nam. Hiện, hàng hóa xuất khẩu của Việt Nam đã có mặt trên 230 quốc gia và vùng lãnh thổ, trong đó, châu Á vẫn là khu vực thị trường xuất khẩu chủ yếu của Việt Nam với tỷ trọng kim ngạch chiếm gần 70% tổng kim ngạch xuất nhập khẩu. Cùng với Hoa Kỳ, các nước: Trung Quốc, Hàn Quốc và Nhật Bản là các thị trường xuất khẩu lớn nhất của Việt Nam trong nhiều năm, đây đều là những thị trường khó tính, đòi hỏi yêu cầu cao về chất lượng hàng hóa, sản phẩm. Với sự tăng trưởng mạnh mẽ về thị phần tại những thị trường này, hàng hóa Việt Nam ngày càng khẳng định uy tín, thương hiệu, tạo dựng niềm tin đối với những thị trường quốc tế khác và ngày càng mở rộng thị phần. Nhờ đó, Việt Nam đã chuyển từ nhập siêu sang xuất siêu 9 năm liên tiếp từ năm 2016 đến nay.

Từ những nỗ lực và thành tựu đạt được, Việt Nam đang từng bước trở thành mắt xích quan trọng trong chuỗi cung ứng hàng hóa toàn cầu, là một trong những nền kinh tế có thành tích tốt nhất trong khu vực châu Á và ở vị trí trung tâm trong xu hướng điều chỉnh và dịch chuyển chuỗi cung ứng của thế giới. Ngoài ra, vị thế của Việt Nam không ngừng được nâng cao với vai trò quan trọng trong mạng lưới quan hệ đối tác của các quốc gia trên thế giới.

Kết quả đạt được là nhờ những nỗ lực không ngừng của Chính phủ, các cơ quan chức năng và cộng đồng doanh nghiệp trong việc cải thiện môi trường kinh doanh, mở rộng thị trường xuất khẩu, nâng cao chất lượng sản phẩm, cũng như tận dụng tốt các hiệp định thương mại tự do (FTA) mà Việt Nam đã ký kết. Đồng thời, các chỉ số xuất khẩu, nhập khẩu, cũng như thặng dư thương mại trong năm 2024 đều cho thấy một triển vọng lạc quan, khẳng định vai trò quan trọng của lĩnh vực thương mại, giúp nền kinh tế Việt Nam duy trì mức tăng trưởng ổn định.

Năm 2025, Việt Nam phấn đấu tổng kim ngạch xuất khẩu tăng trên 10-12% so với năm 2024 và cán cân thương mại tiếp tục có xuất siêu ở mức trên 20 tỷ USD. Để làm được điều đó, cần có những chiến lược dài hạn và bền vững, nhằm đối phó với các thách thức đến từ môi trường quốc tế và nội tại của nền kinh tế. Trong đó, doanh nghiệp cần tận dụng tối đa lợi thế từ các FTA để đa dạng hóa thị trường và sản phẩm; cần tăng cường đầu tư vào công nghệ và hạ tầng logistics, tạo điều kiện tiên quyết để nâng cao sức cạnh tranh, ứng dụng đổi mới công nghệ, chuyển đổi số trong lĩnh vực xuất nhập khẩu; khuyến khích triển khai các kênh thương mại điện tử theo cả mô hình doanh nghiệp tới doanh nghiệp (B2B) cũng như doanh nghiệp tới người tiêu dùng (B2C)./.

Tài liệu tham khảo:

1. Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội Quý IV và năm 2024, Tổng cục Thống kê;

2. Tổng hợp các FTA của Việt Nam tính đến tháng 10/2024, Trung tâm WTO và Hội nhập, Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam.

Bảo tồn di sản văn hóa
PHÁT HUY SỨC MẠNH MỀM CỦA DÂN TỘC

Nguyễn Hà Thu

Với bề dày hơn 4000 năm lịch sử, Việt Nam đã xây dựng được một kho tàng di sản văn hóa vô cùng phong phú và đa dạng. Đây không chỉ là tài sản vô giá của dân tộc mà còn là nguồn lực quan trọng cho sự phát triển bền vững. Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế sâu rộng, các giá trị di sản văn hóa chính là cội rễ của sức mạnh mềm văn hóa dân tộc, là sức mạnh nội sinh, là nguồn lực và động lực to lớn để đất nước phát triển thịnh vượng.

Kho tàng di sản văn hóa hùng vĩ, sức mạnh mềm của dân tộc

Với bề dày lịch sử, văn hóa hàng nghìn năm, Việt Nam có hệ thống di sản văn hóa vật thể và phi vật thể vô cùng đa dạng, độc đáo, giàu giá trị. Di sản văn hóa Việt Nam bao gồm di sản văn hóa phi vật thể và di sản văn hóa vật thể, là sản phẩm tinh thần, vật chất có giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học, được lưu truyền từ thế hệ này qua thế hệ khác.

Theo thống kê của Cục Di sản (Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch), tính đến giữa năm 2024, trên toàn quốc có hơn 40.000 di tích, trong đó có 8 Di sản văn hóa và thiên nhiên thế giới được UNESCO

công nhận, 130 di tích quốc gia đặc biệt, 3.621 di tích quốc gia, hơn 10.000 di tích được xếp hạng cấp tỉnh/thành phố.

Về di sản văn hóa phi vật thể, có khoảng 70.000 di sản đã được kiểm kê trên địa bàn cả nước, 15 di sản văn hóa phi vật thể được UNESCO ghi danh tại Danh sách Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại và Di sản văn hóa phi vật thể cần được bảo vệ khẩn cấp; 9 di sản tư liệu thuộc chương trình Ký ức thế giới của UNESCO; 498 di sản văn hóa phi vật thể được đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia và 265 hiện vật, nhóm hiện vật đã được Thủ tướng Chính phủ công nhận là Bảo vật quốc gia. Đặc biệt, Quần thể danh thắng Tràng An hiện là di sản hỗn hợp thế giới duy nhất không chỉ ở Việt Nam mà cả khu vực Đông Nam Á.

Kho tàng di sản văn hóa hùng vĩ của Việt Nam không những tạo nên sự đa dạng, phong phú và bản sắc của nền văn hóa dân tộc trong bối cảnh hội nhập quốc tế, mà còn là nhân tố, nguồn lực quan trọng cho sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Các di sản văn hóa không chỉ làm phong phú đời sống tinh thần cho con người và xã hội, mà còn là nguồn lực quý giá để phát triển ngành du lịch theo hướng bền vững.

Trên phương diện kinh tế-xã hội, nhiều di sản văn hóa đã trở thành sản phẩm văn hóa - du lịch hoàn chỉnh, vừa là động lực, vừa là mục tiêu cho sự phát triển du lịch. Theo báo cáo của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, trong 5 năm 2016-2020, tổng số lượng khách du lịch tại các khu Di sản thế giới ở Việt Nam năm 2016 là 14,3 triệu khách, năm 2019 tăng lên khoảng 18,2 triệu khách. Tổng doanh thu từ bán vé tham quan, dịch vụ tại các khu Di sản thế giới ở Việt Nam năm 2016 khoảng 1.776 tỷ đồng, năm 2019 đạt khoảng 2.322 tỷ đồng. Tuy nhiên, từ năm 2020, do ảnh hưởng từ đại dịch COVID-19 nên số lượng du khách và doanh thu giảm mạnh, song lượng khách du lịch đang dần phục hồi trở lại.

Với sự góp sức của hệ thống di sản văn hóa đậm đà bản sắc, du lịch Việt Nam liên tục được đánh giá cao ở nhiều cuộc bầu chọn và giải thưởng quốc tế. Năm 2023, Việt Nam vinh dự nhận 19 giải thưởng hàng đầu Thế giới và 54 giải thưởng hàng đầu châu Á do Tổ chức giải thưởng du lịch thế giới (World Travel Awards) trao tặng. Trong đó, Việt Nam lần thứ 4 được vinh danh là "Điểm đến Di sản hàng đầu thế giới"; lần thứ 5 liên tiếp đạt danh hiệu "Điểm đến hàng đầu châu Á".

Các danh hiệu, giải thưởng là minh chứng sống động cho việc phát huy giá trị của di sản trong phát triển du lịch, kinh tế - xã hội; tạo sinh kế cho cộng đồng nơi có di sản, góp phần cân bằng, bảo vệ môi trường, thúc đẩy phát triển bền vững. Điều này góp phần quảng bá hình ảnh du lịch Việt Nam sâu rộng hơn tới bạn bè quốc tế, đồng thời khẳng định nỗ lực bảo tồn, phát huy giá trị di sản của cộng đồng người dân, góp phần định vị thương hiệu quốc gia, dân tộc trong thời kỳ hội nhập toàn cầu.

Bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa để lan tỏa sức mạnh mềm

Nhận thức được tầm quan trọng của các di sản văn hóa Việt Nam, Đảng ta đã nhất quán chủ trương quan tâm, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc. Ngày 23/11/1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ký Sắc lệnh số 65/SL "Ấn định nhiệm vụ của Đông Phương Bác cổ Học viện" - đây là Sắc lệnh đầu tiên của Nhà nước ta về việc bảo tồn di sản văn hóa dân tộc. Sắc lệnh khẳng định việc bảo tồn cổ tích "là công việc rất quan trọng và rất cần thiết cho công cuộc kiến thiết nước Việt Nam".

Kể từ đó, nhận thức về vai trò của di sản văn hóa trong phát triển kinh tế - xã hội ngày càng được nâng cao. Chính phủ đã ban hành nhiều nghị quyết nhằm kết nối di sản văn hóa với phát triển bền vững, khẳng định rằng văn hóa không chỉ là mục tiêu mà còn là động lực cho sự phát triển. Những văn bản đó có tác động sâu sắc đến quá trình giữ gìn bảo vệ và phát huy giá trị các di sản văn hóa của dân tộc.

Năm 2001, Luật Di sản văn hóa được Quốc hội khóa X, Kỳ họp thứ 9 thông qua. Đây là cơ sở pháp lý cao nhất nhằm bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa ở Việt Nam. Và vào năm 2005, Thủ tướng Chính phủ đã quyết định lấy ngày 23/11 là "Ngày Di sản Văn hóa Việt Nam", nhằm "phát huy truyền thống và ý thức trách nhiệm của những người làm công tác bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa Việt Nam, động viên các tầng lớp xã hội tham gia tích cực vào sự nghiệp bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa dân tộc". Nhiều năm qua, Ngày Di sản văn hóa Việt Nam đã trở thành ngày hội lớn, thắp sáng ngọn lửa di sản văn hóa dân tộc trong trái tim hàng triệu người dân Việt Nam.

Đặc biệt, sự phát triển tư duy lý luận của Đảng về "phát huy sức mạnh mềm của văn hóa Việt Nam" - lần đầu tiên xuất hiện trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng - đã khẳng định các giá trị di sản văn hóa vật thể và phi vật thể tốt đẹp của dân tộc Việt Nam. Bản sắc văn hóa Việt Nam và sức mạnh con người Việt Nam đã trở thành cội rễ của sức mạnh mềm văn hóa dân tộc, là sức mạnh nội sinh, là nguồn lực và động lực to lớn của đất nước trong phát triển bền vững và hội nhập quốc tế. Bảo tồn di sản văn hóa không chỉ là trách nhiệm của nhà nước

mà còn là nhiệm vụ của mỗi cá nhân trong xã hội. Chỉ khi chúng ta cùng nhau chung tay gìn giữ những giá trị quý báu này, di sản văn hóa Việt Nam mới có thể mãi tỏa sáng trong lòng mỗi người dân và bạn bè quốc tế.

Bên cạnh đó, để bắt nhịp với những tiến bộ công nghệ và ứng dụng chuyển đổi số, việc áp dụng công nghệ mới trong quản lý và bảo tồn di sản, xây dựng cơ sở dữ liệu số về di sản văn hóa đã được Nhà nước đặt ra và ngày càng gia tăng. Ngày 2/12/2021, Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Chương trình số hóa Di sản văn hóa Việt Nam giai đoạn 2021-2030. Trên cơ sở đó, các cơ quan, đơn vị đã bước đầu hình thành số hóa, chuẩn hóa dữ liệu hiện có của các bảo tàng, ban quản lý di tích trên toàn quốc, nhằm từng bước hình thành cơ sở dữ liệu dùng chung của ngành. Điều này không chỉ hữu ích trong công tác bảo tồn, tạo kho tàng lưu giữ thông tin chi tiết về các giá trị vật thể và phi vật thể mà còn tạo nền tảng khai thác tối đa tiềm năng của di sản trong công nghiệp văn hóa.

Cùng với xây dựng hành lang pháp lý, trong những năm qua, Chính phủ đã hỗ trợ hàng nghìn tỷ đồng cho các địa phương trên cả nước để bảo vệ, tu bổ, tôn tạo và phục hồi di tích. Chính quyền địa phương các cấp cũng đã có những cơ chế, chính sách huy động các nguồn lực hợp pháp để phục vụ việc tu bổ, tôn tạo, chống xuống cấp các di tích trên địa bàn. Nhiều di tích sau khi được tu bổ, tôn tạo đã phát huy hiệu quả, phục vụ thiết thực nhu cầu sinh hoạt văn hóa cộng đồng địa phương. Điển hình như: Quần thể di tích Cố đô Huế (năm 1993) và Vịnh Hạ Long (năm 1994), khi mới được ghi danh là Di sản Văn hóa và Thiên nhiên Thế giới chỉ có vài chục nghìn khách du lịch, đến nay đã thu hút tới hàng triệu khách tới tham quan, nghiên cứu mỗi năm; Quần thể danh thắng Tràng An, sau 5 năm được UNESCO ghi danh đã thu hút hơn 6,3 triệu lượt khách/năm.

Công tác xã hội hóa hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di tích cũng đạt được những hiệu quả tích cực, đã huy động được nguồn vốn không nhỏ từ các tổ chức, đoàn thể, doanh nghiệp, cộng đồng và nguồn vốn viện trợ của UNESCO, các tổ chức chính phủ, phi chính phủ cho bảo vệ, tu bổ, tôn tạo và phục hồi di tích. Các dự án trùng tu di tích lịch sử như Chùa Một Cột hay các công trình tại Cố đô Huế đã được thực hiện với sự tham gia tích cực của cộng đồng địa phương. Điều này không chỉ bảo tồn giá trị lịch sử mà còn tạo ra cơ hội cho du lịch phát triển.

Ở nhiều địa phương, di sản văn hóa đã góp phần lớn trong việc dịch chuyển và thay đổi cơ cấu kinh tế. Sau 20 năm từ khi trở thành Di sản thế giới, Hội An đã giúp ngành du lịch địa phương tăng trưởng vượt bậc, hiện chiếm tỷ trọng hơn 70% GDP toàn thành phố. Các nguồn thu này đã bổ sung đáng kể vào chi phí của địa phương trong việc cải thiện cơ sở hạ tầng, giáo dục, y tế, an ninh và cho chính việc bảo tồn các di sản.

Có thể nói, bảo tồn và phát huy giá trị các di sản văn hóa là con đường ngắn nhất để lan tỏa "sức mạnh mềm" văn hóa Việt Nam, đồng thời cũng sẽ tạo ra nguồn lực như những "cú hích" trực tiếp cho phát triển kinh tế, văn hóa, du lịch, dịch vụ. Muốn vậy cần có cơ chế và giải pháp đúng nhằm xử lý mối quan hệ giữa bảo tồn và phát triển, phát huy các giá trị văn hóa, lịch sử truyền thống với việc xây dựng nền văn hóa và con người trong bối cảnh mới nhằm hướng tới xây dựng nền văn hóa tiên tiến, giàu bản sắc, lan tỏa sức mạnh mềm của Việt Nam ra quốc tế./.

Tinh thần người Việt
"Chia ngọt sẻ bùi"

Kim Loan

Trong suốt chiều dài lịch sử, dân tộc Việt Nam luôn được biết đến với những giá trị nhân văn sâu sắc, thể hiện qua tinh thần đoàn kết, tương thân tương ái, sẵn sàng "chia ngọt sẻ bùi" trong mọi hoàn cảnh. Đây là một trong những giá trị văn hóa cốt lõi, đã được hình thành và hun đúc qua hàng nghìn năm lịch sử và tiếp tục được duy trì cho đến tận ngày nay; không chỉ là nền tảng của sự phát triển cộng đồng mà còn là nguồn động lực mạnh mẽ giúp người Việt vượt qua những thử thách, khó khăn trong cuộc sống.

Từ khóa: Người Việt, chia ngọt sẻ bùi, giúp đỡ, dân tộc, đoàn kết...

Abstract: *Throughout history, the Vietnamese people have always been known for their profound human values, expressed through the spirit of solidarity, mutual love, and willingness to share happiness and joy in all circumstances. This is one of the core cultural values, which has been formed and molded over thousands of years of history and continues to be maintained until today; is not only the foundation of community development but also a strong source of motivation to help Vietnamese people overcome challenges and difficulties in life.*

Keywords: *Vietnamese people, sharing sweets, sharing, helping, nation, solidarity*

Truyền thống tương thân tương ái được hun đúc từ cội nguồn dân tộc suốt chiều dài lịch sử

Từ thuở xa xưa, người Việt Nam dù già hay trẻ, đều ghi nhớ trong lòng về nguồn gốc con Rồng, cháu Tiên, cùng máu đỏ, da vàng, cùng sinh ra từ "bọc trăm trứng" của mẹ Âu Cơ. Nguồn gốc ấy gắn kết dòng máu chảy trong mỗi người Việt, tạo nên sự đoàn kết, gắn bó giữa các dân tộc trên dải đất hình chữ S. Từ câu chuyện huyền thoại đó, trong tâm khảm mỗi người Việt Nam luôn nhắc nhở nhau phải biết nhớ ơn tổ tiên, những người đã khai mở ra giống nòi dân tộc, đất nước; đồng thời phải nhớ về cội nguồn, đoàn kết, yêu thương, đùm bọc, giúp đỡ lẫn nhau. Nhờ đó, truyền thống đoàn kết, đùm bọc đã liên tục được bồi đắp và phát huy mạnh mẽ qua các thời kỳ lịch sử của dân tộc, tiếp sức cho đồng bào ta vững vàng trước sóng gió đe dọa của giặc ngoại xâm, vượt lên thách thức từ thiên nhiên, góp phần hàn gắn những thương đau, rạn nứt qua thăng trầm lịch sử.

Từ 80 vạn người dân thời Hùng Vương dựng nước, gần 20 triệu người vào đầu thế kỷ XX và đến nay là trên 100 triệu trái tim Việt, dù sinh sống ở miền núi, đồng bằng hay miền biển, dù ở trong hay ngoài nước vẫn luôn nuôi dưỡng và hình thành ý thức dân tộc, nghĩa tình đồng bào, gắn kết thành một khối sức mạnh. Ý thức về cội nguồn, trách nhiệm với quê hương, đất nước là những giá trị vô cùng to lớn tạo nên sức mạnh của dân tộc, đưa đất nước vượt qua mọi trở ngại. Trong đó, tinh thần "chia ngọt sẻ bùi" là một trong những đặc trưng văn hóa sâu sắc trong cộng đồng người Việt Nam, đặc biệt được duy trì qua hàng nghìn năm lịch sử, trở thành một trong những yếu tố quan trọng giúp cộng đồng người Việt vượt qua thử thách, xây dựng một xã hội vững mạnh, phát triển bền vững. Sự sẻ chia không chỉ là hành động hỗ trợ nhau trong những hoàn cảnh khó khăn mà còn là cách thể hiện sự đoàn kết, gắn bó, yêu thương giữa những con người trong cùng một cộng đồng, bất kể là mối quan hệ huyết thống hay xã hội.

Đặc biệt vào những thời điểm đất nước gặp gian khó, trong các cuộc kháng chiến chống ngoại xâm, hay những thời điểm khủng hoảng thiên tai, đại dịch, người Việt luôn thể hiện lòng đoàn kết, tương thân tương ái. Trong hai cuộc chiến tranh trường kỳ giữ nước, khi đất nước phải đối mặt với biết bao hy sinh và mất mát, tinh thần đoàn kết dân tộc đã giúp đất nước đứng vững và thành công trong đấu tranh giành độc lập chủ quyền. Những cuộc hành quân vào chiến trường xa xôi, những chuyến xe chở hàng cứu trợ từ miền Bắc vào miền Nam trong thời kỳ chiến tranh, hay những gói quà, những lá thư động viên cho các chiến sĩ trên tuyến đầu, tất cả đều là minh chứng cho tinh thần "chia ngọt sẻ bùi", đồng cam cộng khổ của nhân dân Việt Nam anh hùng bất khuất.

Thắm tình đồng bào trong khó khăn hoạn nạn

Trong thời đại hiện nay, khi xã hội ngày càng phát triển và hội nhập sâu rộng với thế giới, tinh thần "chia ngọt sẻ bùi" của người dân Việt Nam vẫn luôn là một giá trị nhân văn sâu sắc, được toàn thể người dân trân trọng và gìn giữ.

Năm 2024, đất nước phát triển đi lên đầy khởi sắc, nhưng cũng chứng kiến nhiều đau thương, mất mát do thiên tai gây ra. Điển hình phải nhắc đến những thiệt hại do cơn bão số 3 lịch sử (bão Yagi) - cơn bão mạnh nhất trong năm 2024 và trong nhiều thập kỷ qua, đã đổ bộ vào các tỉnh miền Trung và miền Bắc Việt Nam, gây ra những thiệt hại nặng nề về người và tài sản. Mưa lớn, gió mạnh kéo dài khiến hàng nghìn ngôi nhà bị tốc mái, đất đai bị xói mòn, sạt lở, ruộng vườn và hoa màu bị tàn phá. Hàng ngàn người dân không chỉ đối mặt với sự mất mát về tài sản mà còn là nỗi đau mất người thân, sự thiếu thốn lương thực và điều kiện sinh sống. Bên cạnh đó, không thể không nhắc đến trận lũ lịch sử trong hơn 4 thập kỷ tại Quảng Bình khiến hàng chục người tử vong, nhấn chìm hàng chục nghìn nhà dân, khiến những người dù đã quen sống chung với lũ lụt hàng chục năm vẫn phải bàng hoàng lo sợ trước sự tàn phá của mưa lũ.

Nhưng giữa phong ba bão táp, tinh thần đoàn kết, sự sẻ chia và tình người của dân tộc Việt Nam một lần nữa bừng lên, sáng ngời như viên ngọc quý, soi đường giúp người dân khó khăn vượt qua mọi thử thách. Cộng đồng người Việt đã cùng nắm chặt tay nhau

để vững vàng vượt qua bão tố, chia sẻ từ vật chất đến tinh thần, hết lòng hỗ trợ những vùng bị ảnh hưởng và ghi thêm nhiều hình ảnh đẹp về một dân tộc có truyền thống tương trợ, đoàn kết trong hoạn nạn. Ngay trong và sau thiên tai, các cơ quan chức năng, đoàn thể xã hội và chính quyền địa phương luôn nhanh chóng triển khai các hoạt động cứu trợ, cứu nạn và hỗ trợ khẩn cấp. Chính quyền các cấp huy động lực lượng quân đội, công an và các đoàn thể thanh niên, phụ nữ để giúp người dân dọn dẹp, sửa chữa nhà cửa, cung cấp lương thực và thuốc men.

Hàng nghìn tấn gạo, thực phẩm, nước uống, và thuốc men đã được chuyển đến các vùng chịu ảnh hưởng nặng nề của bão. Các đoàn xe tải chở hàng cứu trợ từ khắp mọi miền đất nước đổ về các vùng bị ảnh hưởng nặng nề nhất. Đặc biệt, những đoàn cứu trợ không chỉ đến từ các tỉnh thành lân cận mà còn từ những vùng miền khác trên cả nước. Bên cạnh đó, hàng nghìn tình nguyện viên không quản ngại khó khăn, hiểm nguy, đến các vùng bị ảnh hưởng, tham gia vào các hoạt động cứu trợ, tìm kiếm người mất tích, dọn dẹp nhà cửa... giúp đỡ người dân.

Những người dân từ các vùng chưa bị ảnh hưởng của bão cũng không đứng ngoài cuộc, họ mở lòng và đóng góp vào các quỹ cứu trợ, gửi tấm lòng hảo tâm của mình đến những vùng bị thiệt hại nặng nề. Chỉ trong 90 ngày phát động, tính từ ngày 10/9/2024 đến ngày 8/12/2024, hàng nghìn tỷ đồng ủng hộ đồng bào bị thiệt hại do bão số 3 của các cơ quan, tổ chức, cá nhân đã được chuyển vào các tài khoản của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Ngoài ra, nhiều tổ chức, cá nhân đã phát động các chiến dịch quyên góp tiền, quần áo, thuốc men và vật dụng cần thiết để gửi tới người dân vùng bão. Các cá nhân, tổ chức, doanh nghiệp đã gửi tiền, vật phẩm và các chuyến hàng cứu trợ tới các khu vực bị ảnh hưởng, giúp đỡ những gia đình mất mát và khó khăn.

Thậm chí, có những người nghèo, những hộ gia đình khó khăn vẫn sẵn lòng ủng hộ đồng bào thiệt hại; chia sẻ mớ rau, quả trứng hay ít gạo còn lại; sẵn sàng mở rộng cánh cửa đón nhận những người bị mất nhà, giúp nhau tìm chỗ ở tạm thời. Cộng đồng đã thực sự trở thành một nguồn động viên lớn lao cho những người đang vật lộn với khó khăn. Họ không chỉ mang đến những món quà cứu trợ mà còn mang lại những lời động viên, chia sẻ nỗi đau, cùng nhau vượt qua thảm họa. Nhờ đó, bên cạnh những giọt nước mắt đau thương vì mất mát còn có những giọt nước mắt hạnh phúc vì được sẻ chia, được sưởi ấm bởi tình người.

Xuân yêu thương đong đầy ý nghĩa trong vòng tay chia sẻ của cộng đồng

Với sự vào cuộc quyết liệt của cấp ủy, chính quyền địa phương, sự đoàn kết, đồng lòng của người dân, những ngôi nhà mới, ngôi làng mới cho người dân tại vùng thiệt hại nặng do thiên tai dần hình thành, bảo đảm các tiêu chí tốt hơn nơi ở cũ. Các cơ quan chức năng, tổ chức xã hội, và người dân tiếp tục đồng lòng làm việc để khôi phục lại hạ tầng, nhà cửa, đồng ruộng và các dịch vụ thiết yếu.

Tại Yên Bái, sau 3 tháng nỗ lực khắc phục hậu quả thiên tai, cuộc sống của nhân dân vùng bị ảnh hưởng đã trở lại bình thường, dự kiến 100% hộ dân bị thiệt hại về nhà ở đều có nhà mới trước Tết Nguyên đán Ất Tỵ.

Đối với người dân Làng Nủ (xã Phúc Khánh, huyện Bảo Yên, tỉnh Lào Cai) - nơi chứng kiến trận sạt lở kinh hoàng vùi lấp cả ngôi làng với bao đau thương trong tháng 9/2024. Với sự quan tâm của Chính phủ cùng người dân cả nước cuối tháng 12/2024, những ngôi nhà ở khu tái định cư được hoàn thành để đón bà con vào ở, Làng Nủ đang từng bước khôi phục, hướng tới tương lai, cuộc sống mới sau thiên tai. Trong những ngày cuối năm, mùa xuân như đến sớm với người dân khu tái định cư ở các địa phương bị thiệt hại do thiên tai.

Tinh thần chia sẻ, tương trợ của người Việt không chỉ diễn ra khi có khó khăn, hoạn nạn mà còn thường trực trong cuộc sống hàng ngày và kéo dài trong suốt năm, tháng. Trong đó, Ngày Vì người nghèo Việt Nam (17/10) là dịp để mỗi cơ quan, tổ chức, đơn vị, doanh nghiệp, nhân dân thể hiện "Tinh thần tương thân, tương ái", bằng những hành động thiết thực, cụ thể chia sẻ, hỗ trợ người nghèo, người có hoàn cảnh khó khăn; chung tay thực hiện mục tiêu hỗ trợ nhà ở cho hộ nghèo, cận nghèo; trao sinh kế, tạo giá đỡ an sinh, giúp người nghèo có cơ hội thay đổi cuộc đời và có cuộc sống tốt hơn. Ngoài ra, hưởng ứng phong trào thi đua "Cả nước chung tay vì người nghèo - Không để ai bị bỏ lại phía sau" của Thủ tướng Chính phủ, thời gian qua các cấp, ngành, cơ quan, đơn vị,

doanh nghiệp và địa phương đã huy động nguồn lực của toàn xã hội trợ giúp người nghèo vượt qua khó khăn, vươn lên thoát nghèo. Những nguồn quỹ đóng góp, ủng hộ mang theo cả giá trị vật chất và tinh thần đã hỗ trợ, giúp đỡ hộ nghèo, hộ cận nghèo vượt qua khó khăn, lan tỏa tinh thần "tương thân tương ái" của dân tộc. Phong trào thi đua cả nước chung tay xóa nhà tạm, nhà dột nát trên phạm vi cả nước đến năm 2025 với chủ đề "Mái ấm cho đồng bào tôi" hướng đến xóa bỏ hoàn toàn tình trạng nhà tạm, nhà dột nát cho hộ nghèo, hộ cận nghèo, người dân bị ảnh hưởng bởi thiên tai, biến đổi khí hậu để người dân an cư lạc nghiệp, cải thiện đời sống.

Trong các cơ quan, doanh nghiệp của người Việt Nam, việc chia sẻ công việc, giúp đỡ đồng nghiệp khi gặp khó khăn diễn ra tự nhiên như lẽ tất yếu của cuộc sống. Các dự án cộng đồng, tinh thần "chia ngọt sẻ bùi" cũng được phát huy mạnh mẽ. Các tổ chức, các nhóm thiện nguyện không ngừng đưa ra các chương trình giúp đỡ người nghèo, người khuyết tật, trẻ em mồ côi, hoặc hỗ trợ các gia đình gặp khó khăn. Các chiến dịch quyên góp, từ thiện với sự tham gia của hàng triệu người dân trên khắp cả nước đã minh chứng cho một dân tộc luôn đoàn kết, sẻ chia vì cộng đồng.

Trong những ngày xuân về, các hoạt động chăm lo Tết cho người dân được triển khai rộng khắp trên mọi miền đất nước, thể hiện sự quan tâm, chia sẻ của cả cộng đồng với đối tượng chính sách, người có hoàn cảnh khó khăn. Trước thềm năm mới 2025, các chương trình như: Tết nhân ái, Tết vì người nghèo… đã, đang được các địa phương triển khai thực hiện mạnh mẽ. Qua đó, góp phần lan tỏa, tạo sự chung tay rộng rãi trong cộng đồng, hướng tới mục tiêu mọi người dân đều được đón xuân an vui, tết đầm ấm.

Có thể nói, trong bối cảnh hội nhập quốc tế, tinh thần "chia ngọt sẻ bùi" của người Việt không chỉ giúp xây dựng một xã hội thịnh vượng, công bằng mà còn góp phần tạo nên những giá trị tốt đẹp lan tỏa ra thế giới. Các hoạt động từ thiện, hỗ trợ cộng đồng còn được mở rộng ra toàn cầu, như: Các hoạt động quyên góp hỗ trợ các quốc gia nghèo khó, tổ chức các chương trình hỗ trợ trẻ em mồ côi, người tị nạn hay giúp đỡ những cộng đồng bị ảnh hưởng bởi biến đổi khí hậu… Tinh thần chia sẻ của người Việt không còn bó hẹp trong biên giới quốc gia mà đã trở thành một phần trong phong trào nhân ái toàn cầu, được quốc tế ghi nhận và đánh giá cao.

Hình ảnh những người dân đoàn kết, giúp đỡ nhau vượt qua thiên tai, dịch bệnh, khó khăn không phân biệt giàu nghèo, địa vị, luôn là minh chứng rõ nét nhất cho tinh thần "chia ngọt sẻ bùi" mà người Việt luôn tự hào. Đây không chỉ là một giá trị văn hóa, mà là một đặc điểm nổi bật của dân tộc, là yếu tố giúp chúng ta vượt qua mọi khó khăn thử thách, đồng thời củng cố niềm tin vào sự đoàn kết, tương trợ và lòng nhân ái. Và đây chính là sức mạnh giúp dân tộc ta vươn lên và chiến thắng./.

Bề dày lịch sử của một trong những trung tâm công nghiệp lớn xứ Bắc Kỳ

Mảnh đất Thành Nam với hơn 760 năm hình thành và phát triển, là nơi phát tích của Vương triều nhà Trần lừng lẫy hào khí Đông A oai hùng, hào sảng, có vị thế hết sức đặc biệt trong suốt tiến trình lịch sử Việt Nam. Theo "Đại Việt sử ký toàn thư", mùa xuân năm 1262, Thượng hoàng Trần Thái Tông ban chiếu thăng hương Tức Mặc (nay thuộc thành phố Nam Định) thành phủ Thiên Trường, cho xây dựng cung điện để Vua nối ngôi ngự mỗi khi về yết kiến Thái Thượng hoàng. Từ đó, nơi đây trở thành một trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa sầm uất, được coi như kinh đô thứ hai sau kinh thành Thăng Long.

Từ thế kỷ XV, trải qua các triều đại nhà Mạc, Lê, Nguyễn, Phủ Thiên Trường được coi là vùng đất xung yếu trong chiến lược bảo vệ Tổ quốc, có nhiều đóng góp quan trọng cho công cuộc khai hoang, lấn biển, mở mang bờ cõi đất nước. Cũng như Hà Nội, Huế, Thành Nam xưa phát triển theo mô hình: Từ "làng" lên "đô" rồi lên "thị". Đầu thế kỷ XIX, nhà Nguyễn cho xây thành bằng gạch (năm 1833), xây Cột Cờ (năm 1843), năm 1921, toàn quyền Đông Dương ra Nghị định thành lập thành phố Nam Định. Cùng với thăng trầm, biến thiên của lịch sử, từ mạch nguồn văn hóa, phong cách văn hóa và truyền thống văn hiến của đất và người Thành Nam mang đậm "cá tính riêng", vừa đặc sắc, hòa quyện và đan xen văn hóa biển và văn hóa châu thổ, văn hóa bác học và văn hóa dân gian.

Nổi tiếng là vùng đất "địa linh, nhân kiệt", Nam Định được cả nước biết đến là quê hương có truyền thống hiếu học, khoa bảng, là một trong 6 nơi trên cả nước có trường thi Hương, là một trong 3 đô thị (bao gồm Hà Nội, Huế, Nam Định) được dựng Cột Cờ. Trong 187 khoa thi dưới các triều đại phong kiến, Nam Định có 87 đại khoa, 11 trạng nguyên, bảng nhãn, thám hoa. Nhiều bậc hiền nho, danh nhân tài đức xuất thân từ quê hương Nam Định đã nổi danh, đóng góp công sức, tài trí vào sự nghiệp đấu tranh chống xâm lược, bảo vệ, xây dựng và phát triển đất nước qua các thời kỳ lịch sử.

Thành Nam xưa còn là trung tâm thương nghiệp có nền thủ công mỹ nghệ đa dạng, với các phố phường nổi tiếng nghề thủ công, buôn bán sôi động không kém đất

Thành Nam - Mảnh đất "địa linh nhân kiệt" hào hùng TRONG DÒNG CHẢY LỊCH SỬ ĐẤT NƯỚC

Thu Hiền

Thành Nam là tên gọi cổ xưa của thành phố Nam Định - nơi được biết đến là vùng đất văn hiến, "địa linh nhân kiệt", nơi sinh dưỡng những danh nhân, võ tướng, trạng nguyên, khôi nguyên và nhiều trí thức làm rạng danh non sông đất nước; là một trung tâm kinh tế phồn thịnh của xứ Bắc Kỳ xưa. Đến nay, thành Nam - thủ phủ của Thiên Trường xưa và Nam Định nay luôn giữ một vị trí chiến lược và có vai trò quan trọng trong sự phát triển chung của vùng Nam sông Hồng và tỉnh Nam Định.

Từ khóa: Thành Nam, Nam Định đô thị, văn hóa, phát triển, truyền thống...

Abstracts: *Thanh Nam is the ancient name of Nam Dinh city - a place known as a land of civilization, a "spiritual land of outstanding people", a breeding ground for famous people, martial generals, poinsettias, laureates and many working intellectuals. bring glory to the country; is a prosperous economic center of ancient Tonkin. Up to now, Nam Citadel - the capital of ancient Thien Truong and present Nam Dinh - has always held a strategic position and played an important role in the overall development of the Southern Red River region and Nam Dinh province.*

Keywords: *Thanh Nam, Nam Dinh urban area, culture, development, tradition...*

Thăng Long, phố Hiến. Nhất là vào thế kỉ XIX, sau khi Vua Minh Mạng cho đào con sông nối liền giữa sông Hồng và sông Đáy, lấy tên gọi là sông Đào, thành phố Nam Định trở thành trung tâm thương mại, buôn bán giao thương sầm uất, là nơi giao thương nổi tiếng, thu hút các thương lái từ các tỉnh trong cả nước. Năm 1897, để phục vụ công cuộc khai thác thuộc địa, sông Đào được nạo vét, khơi thông đường thủy, khánh thành đường xe lửa tuyến Hà Nội - Nam Định, mở mang giao thông đường bộ, xây dựng nhà máy nước, nhà máy điện…

Vào cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX, ngành công nghiệp ở Nam Định đã hình thành và phát triển khá nhanh chóng. Cùng với Sài Gòn, Hà Nội, Hải Phòng, quá trình đô thị hóa diễn ra nhanh chóng đã biến Nam Định trở thành một trung tâm công nghiệp lớn của Bắc Kỳ nói riêng và toàn xứ Đông Dương nói chung. Trên cơ sở đó, ngày 17/10/1921, Toàn quyền Đông Dương ban hành Nghị định thành lập thành phố Nam Định. Nghị định này cũng chính là cơ sở để chính quyền Pháp xây dựng các công sở, trường học, nhà máy, xí nghiệp lớn đồng thời thực hiện quy hoạch, xây dựng các khu phố. Diện mạo đô thị Thành Nam đã có nhiều đổi thay với sự kết nối hài hòa hai nét kiến trúc và văn hóa Đông - Tây. Cùng với những nếp quen cũ, những tập quán sinh hoạt truyền thống của người

Thành Nam, diện mạo mới của một đô thị phương Tây đã khiến cho lối sống của người dân có thêm nhiều điều mới mẻ. Sự cộng hưởng đó đã tạo nên một dấu ấn riêng cho mảnh đất và con người Thành Nam ngày nay.

Nổi bật lên tại thành cổ Nam Định là nhà máy dệt được đầu tư xây dựng từ thời Pháp thuộc, tận dụng nguồn nguyên liệu và nhân công của nhiều làng nghề dệt thủ công truyền thống. Đây là nhà máy dệt lớn nhất cả nước, đồng thời cũng là nhà máy dệt lớn nhất Đông Dương thời bấy giờ. Vào năm 1924, số công nhân của Nhà máy đã lên tới 6.000 người. Đến năm 1939, nhà máy phát triển lên với quy mô 3 nhà sợi, 3 nhà dệt, 1 xưởng nhuộm, 1 xưởng chăn, 1 xưởng cơ khí, 1 xưởng động lực... Cao điểm là thời kỳ sau năm 1975, nhờ có những giải pháp mạnh dạn thay đổi phương thức kinh doanh sản xuất như vay vốn ngân hàng để nhập khẩu máy móc, tơ, sợi và thuốc nhuộm để đa dạng hóa mặt hàng, liên doanh, liên kết với các doanh nghiệp trong nước để hoàn thiện sản phẩm, nhà máy dệt Nam Định tạo công ăn việc làm cho tới gần 18 nghìn lao động, chiếm 10% dân số Thành Nam". Trong suốt thời kỳ dài thời bao cấp, Nam Định với ngành dệt may luôn là một trong số ít những thành phố công nghiệp lớn nhất miền Bắc, đóng góp to lớn vào công cuộc xây dựng và phát triển kinh tế đất nước.

Cùng với tháp Phổ Minh, nhà máy dệt là một trong hai địa danh của tỉnh Nam Định được in trên đồng tiền 100 đồng và 2000 đồng của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam hiện nay. Các sản phẩm dệt may tơ tằm, đặc biệt là "sa tanh Nam Định" trở thành thương hiệu nổi tiếng trong nước và nước ngoài. Các sản phẩm thủ công mỹ nghệ của mỗi làng nghề truyền thống ở Thành Nam không chỉ đơn thuần là sản phẩm tiêu dùng, mà chứa đựng giá trị văn hóa bản địa độc đáo.

Ngày nay, những dấu ấn văn hóa đặc trưng của đất Thành Nam còn lưu giữ với nhiều địa điểm nổi tiếng như chợ Rồng, nơi từng được coi là trung tâm thương mại lớn thứ hai khu vực Bắc Kỳ, chỉ sau chợ Đồng Xuân, Hà Nội. Thành Nam có tới 35/38 phố Hàng như: Hàng Sắt, Hàng Đồng, Hàng Giấy, Hàng Rượu, Hàng Hàn... cùng 4 phố Bến, 4 phố Cửa nức tiếng sầm uất một thời. So với các phố Hàng ở Hà Nội, phố Hàng ở thành Nam có nhiều nét tương đồng, song vẫn có khác biệt đặc trưng. Khu phố cổ Thành Nam xưa buôn bán mặt hàng gì thì phố mang tên mặt hàng đó, vì vậy, trên cùng một đường dài có thể có nhiều phố. Các phường buôn, phường nghề ở với nhau trong cùng một dãy lập đền thờ tổ nghề, đây cũng là nơi hội họp của phường hội. Phần lớn đền thờ tổ nghề nằm trong phố nghề. Khu phố cổ mang 2 phong cách phổ biến, bao gồm phong cách thuần Việt và phong cách Pháp, dấu ấn xưa vẫn còn phảng phất, xen kẽ với các kiến trúc hiện đại trên những con phố Hàng Tiện, Hàng Cấp, Hàng Thao, Hàng Đồng, Hàng Sắt…

Âm vang hào khí Đông A

Âm vang của hào khí Đông A trên mảnh đất Thành Nam xưa đã tiếp thêm sức mạnh nội lực để thành phố Nam Định phát huy các giá trị và nguồn lực để xây dựng thành phố văn minh, hiện đại, kết hợp hài hòa giữa giữ gìn bản sắc văn hóa với phát triển kinh tế. Với bề dày truyền thống và những giá trị văn hóa đặc sắc, thành phố Nam Định luôn gìn giữ, phát huy giá trị di sản văn hóa vật thể và phi vật thể, giá trị văn hóa nhân văn, tạo động lực trong sự nghiệp phát triển và hội nhập của Tỉnh.

Đền Trần và chùa Phổ Minh là hai công trình văn hóa tâm linh nổi bật, là cụm di tích tiêu biểu trong hệ thống di tích thời Trần ở Nam Định nói riêng và cả nước nói chung. Nơi đây cũng là một trung tâm tôn giáo, tín ngưỡng lớn ở khu vực châu thổ sông Hồng. Hàng năm, tại đây diễn ra một số lễ hội, với nhiều hình thức sinh hoạt văn hóa dân gian đặc sắc, mang ý nghĩa ghi nhớ và tôn vinh thời đại nhà Trần. Trong đó, có hai kỳ lễ hội quan trọng nhất là lễ Khai ấn đầu Xuân và lễ hội tháng Tám - kỷ niệm ngày mất của vị anh hùng dân tộc, Đức thánh Trần Hưng Đạo. Ngôi chùa Phổ Minh lưu giữ nhiều bảo vật thời nhà Trần, dấu tích của hào khí Đông A, cũng là nơi đặt vạc Phổ Minh - một trong tứ đại khí của đất nước Đại Việt và là nơi đặt tượng Đức Vua - Phật hoàng Trần Nhân Tông niết bàn. Với những giá trị đặc biệt về lịch sử và kiến trúc nghệ thuật của di tích, Thủ tướng Chính phủ đã quyết định xếp hạng Di tích lịch sử và kiến trúc nghệ thuật đền Trần và chùa Phổ Minh là Di tích quốc gia đặc biệt vào năm 2012.

Trên địa bàn thành phố Nam Định hiện nay có 67 di tích, trong đó có 1 di tích xếp hạng quốc gia đặc biệt (là đền Trần, chùa Phổ Minh, phường Lộc Vượng), 8 di tích xếp hạng quốc gia, 11 di tích xếp hạng cấp tỉnh. Các di sản văn hóa vật thể trên địa bàn thành phố có nhiều giá trị tiêu biểu về lịch sử, văn hóa và kiến trúc nghệ thuật. Tiêu biểu là lễ hội đền Trần, phường Lộc Vượng được công nhận là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia; văn hóa ẩm thực có bánh cuốn làng Kênh, kẹo Sìu Châu Nguyên Hương, bánh Gai bà Thi… Các nghề truyền thống lâu đời, như: Hương trầm với các thương hiệu "hương Hàng Giấy", hương trầm Thuận Xương ở các phố như: Hàng Giấy (nay là phố Hoàng Văn Thụ); Hàng Nâu

(nay là phố Minh Khai); làng trồng hoa, cây cảnh Phù Long (xã Nam Phong); làng làm bún Phong Lộc Tây (phường Cửa Nam), phố nghề thuốc bắc (nay là phố Bắc Ninh và Hoàng Văn Thụ)…

Phát huy Hào khí Đông A, qua nhiều giai đoạn phát triển, thành phố Nam Định luôn phấn đấu đạt được nhiều thành tựu quan trọng, xứng đáng là trung tâm đầu não chính trị - kinh tế - văn hóa - xã hội của tỉnh.

Đặc biệt trong những năm gần đây, với mục tiêu phát huy tiềm năng, lợi thế; xây dựng, phát triển thành phố Nam Định theo hướng hiện đại, đồng bộ, có bản sắc riêng, có tính bền vững, có không gian đô thị mở rộng theo quy hoạch, xây dựng chính phủ điện tử, đô thị thông minh, Ban Chấp hành Đảng bộ thành phố đã tập trung lãnh đạo đạt được nhiều thành tựu quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội, củng cố quốc phòng an ninh, phát triển xây dựng đô thị văn minh.

Bước vào kỷ nguyên 4.0, Đảng bộ, chính quyền và nhân dân thành phố Nam Định phát huy truyền thống văn hiến, cách mạng, đoàn kết, năng động, sáng tạo, phấn đấu xây dựng thành phố Nam Định văn minh, hiện đại, gắn với đô thị thông minh, hình thành rõ nét một số chức năng trung tâm vùng Nam đồng bằng sông Hồng. Để tạo bước đột phá, ngay từ đầu nhiệm kỳ 2020-2025, Thành ủy đã ban hành 3 Nghị quyết chuyên đề: Nghị quyết số 05-NQ/TU, ngày 21-6-2021 về "Tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác tổ chức, cán bộ giai đoạn 2021-2025"; Nghị quyết số 06-NQ/TU, ngày 21-6-2021 về "Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với hoạt động của Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể các cấp, giai đoạn 2021-2025" và Nghị quyết số 07-NQ/TU, ngày 21-6-2021 về "Nâng cao năng lực quản lý đô thị, trọng tâm là trật tự xây dựng đô thị, kỷ cương và văn minh đô thị thành phố Nam Định, giai đoạn 2021-2025".

Nhờ đó, kinh tế Thành phố liên tục tăng trưởng; cơ cấu kinh tế chuyển dịch tích cực, đúng hướng.

Năm 2024 là năm kỷ niệm tròn 70 năm giải phóng thành phố Nam Định khỏi ách đô hộ, chiếm đóng của thực dân Pháp xâm lược. Thành Nam - một đô thị cổ đã có nền móng từ thế kỷ XIII, đơn vị hành chính thành phố Nam Định đã có trên 100 năm tuổi, từng bị tàn phá bởi bom đạn trong chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ, cũng từng là một trong 3 trung tâm công nghiệp lớn của miền Bắc. Trải qua gần 7 thập kỷ xây dựng, mặc dù có những bước thăng trầm, song đến nay, Thành Nam vẫn từng bước xây dựng và phấn đấu xứng đáng vị thế đô thị trung tâm vùng Nam đồng bằng sông Hồng.

Năm 2024, Nam Định tiếp tục ghi dấu ấn với mức tăng trưởng GRDP 10,01% so với năm 2023, đạt thứ hạng thứ 4 trong khu vực đồng bằng sông Hồng, thứ 9 trên toàn quốc và là năm thứ hai liên tiếp tỉnh Nam Định đạt mức tăng trưởng hai con số. Sự tăng trưởng GRDP của Nam Định trong năm 2024 đến từ sự cải thiện rõ rệt ở tất cả các lĩnh vực kinh tế chủ chốt. Khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản tăng 2,83%; khu vực công nghiệp và xây dựng ghi nhận mức tăng 14,27%, là động lực chính của sự tăng trưởng GRDP; khu vực dịch vụ đạt mức tăng 8,56%, không chỉ giúp thúc đẩy nền kinh tế mà còn tạo ra hệ sinh thái hỗ trợ cho các doanh nghiệp và người dân.

Mức tăng trưởng ấn tượng là dấu hiệu cho thấy những chính sách phát triển của Nam Định đã và đang phát huy tác dụng, qua đó tạo nền tảng vững chắc cho sự phát triển bền vững và mục tiêu trở thành cực phát triển của vùng đồng bằng sông Hồng.

Mục tiêu thành phố đề ra đến năm 2025 là xây dựng phát triển thành phố Nam Định theo hướng hiện đại, đồng bộ, có bản sắc riêng, có tính bền vững, có không gian đô thị mở rộng theo quy hoạch, xây dựng chính phủ điện tử, đô thị thông minh đưa nền kinh tế thành phố tăng trưởng vượt bậc cả về quy mô cũng như giá trị. Theo quy hoạch tỉnh Nam Định, đến năm 2030 sẽ mở rộng địa giới, phát triển thành phố Nam Định (sáp nhập toàn bộ huyện Mỹ Lộc) trở thành đô thị loại I; cùng với thành lập thêm 10 đô thị mới.

Để xây dựng, phát triển theo hướng hiện đại, đồng bộ và có bản sắc riêng, thành phố Nam Định đang dần hình thành 3 vùng phát triển. Vùng phát triển đô thị trung tâm hiện hữu với chức năng là trung tâm hành chính, thương mại, văn hóa của Tỉnh. Vùng phát triển đô thị về phía Tây và Tây Bắc, hình thành các khu vực đô thị tổng hợp, khu công nghiệp. Vùng phát triển đô thị về phía Nam và Đông Nam thành phố, hình thành đô thị dịch vụ, thương mại, phát triển vùng sinh thái nông nghiệp./.

Tài liệu tham khảo:

1. Quyết định số 1729/QĐ-TTg ngày 29/12/2023 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Quy hoạch tỉnh Nam Định giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050.

2. "Phát huy các giá trị và nguồn lực văn hóa, tạo động lực xây dựng thành phố Nam Định trở thành đô thị văn minh, hiện đại", Tạp Chí Cộng sản, 2024.

Tổng quan dự báo TÌNH HÌNH KINH TẾ THẾ GIỚI QUÝ IV VÀ NĂM 2024

TS. Hoàng Thị Thanh Hà
Vụ trưởng Vụ Thống kê nước ngoài và Hợp tác quốc tế - TCTK

DỰ BÁO KINH TẾ TOÀN CẦU

Các tổ chức quốc tế giữ nguyên hoặc điều chỉnh tăng nhẹ triển vọng kinh tế toàn cầu năm 2024

Tại thời điểm cuối năm, dự báo tăng trưởng kinh tế toàn cầu năm 2024 được các tổ chức quốc tế giữ nguyên hoặc điều chỉnh tăng nhẹ so với các dự báo đưa ra trước đó. Cụ thể, Tổ chức Hợp tác và Phát triển kinh tế (OECD), Quỹ Tiền tệ quốc tế (IMF) và Liên minh châu Âu (EU) đều dự báo tăng trưởng GDP toàn cầu năm 2024 đạt 3,2%, giữ nguyên so với dự báo đưa ra trước đó và bằng hoặc cao hơn 0,1% so với tăng trưởng năm 2023. Fitch Ratings (FR) dự báo tăng trưởng kinh tế toàn cầu năm 2024 đạt 2,8%, cao hơn 0,1 điểm phần trăm so với dự báo trong tháng 9/2024 nhưng thấp hơn so với tăng trưởng 3,0% của năm 2023. Liên Hợp Quốc (UN) dự báo tăng trưởng GDP toàn cầu thấp nhất, đạt 2,7% trong năm 2024, tăng 0,3 điểm phần trăm so với dự báo tháng 01/2024 và bằng với đánh giá tăng trưởng năm 2023 của tổ chức này.

Các tổ chức quốc tế (UN, IMF, EU, OECD) nhận định tăng trưởng toàn cầu năm 2025 bằng hoặc cao hơn năm 2024, dao động từ 2,7% - 3,3%. Riêng FR dự báo tăng trưởng năm 2025 thấp hơn năm 2024, đạt 2,6%.

Hình 1. Đánh giá tăng trưởng toàn cầu năm 2023, dự báo tăng trưởng năm 2024 và 2025 của các tổ chức quốc tế

Nguồn: OECD, EU, IMF, FR và UN

Tổng quan biến động thị trường thế giới

Thương mại hàng hóa toàn cầu ổn định trong năm 2024

Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO), WB và OECD cùng nhận định khối lượng thương mại toàn cầu ổn định vào năm 2024. WTO dự báo tăng trưởng khối lượng thương mại năm 2024 đạt khoảng 2,7%. Đối với xuất khẩu hàng hóa, trừ chỉ số linh kiện điện tử (95,4), các chỉ số thành phần đều trên xu hướng, cụ thể: Chỉ số đơn đặt hàng xuất khẩu và nguyên liệu thô đạt 100,5, vận tải hàng không đạt 102,9, sản phẩm ô tô 104,0 và vận chuyển container 105,8. Chỉ số vận tải container cho thấy sự cải thiện lớn nhất trong ba tháng gần đây. Chỉ số đơn đặt hàng xuất khẩu đạt 100,5 cho thấy tăng trưởng thương mại ổn định trong thời gian tới.

Lạm phát tiếp tục giảm trên toàn cầu

IMF và OECD đều nhận định lạm phát chung tiếp tục giảm ở hầu hết các quốc gia trong năm 2024 do giá thực phẩm, năng lượng và hàng hóa giảm mạnh. Tại khoảng 2/3 các nền kinh tế phát triển và 3/5 các nền kinh tế thị trường mới nổi, lạm phát đã đạt mục tiêu của ngân hàng trung ương trong tháng 10/2024. Tuy nhiên, lạm phát cơ bản vẫn cao hơn mức mong muốn ở nhiều quốc gia, cho thấy áp lực giá vẫn còn dai dẳng.

Báo cáo Toàn cầu hàng tháng của WB số ra tháng 12/2024 nhận định giá hàng hóa có xu hướng biến động. Giá dầu thô Brent dao động chủ yếu trong khoảng 71-76 đô la Mỹ/thùng trong nửa đầu tháng 11/2024, giảm so với mức hơn 80 đô la Mỹ/thùng vào đầu tháng 10/2024, trong bối cảnh đồng đô la Mỹ mạnh và lo ngại về nhu cầu yếu. Giá khí đốt tự nhiên của Hoa Kỳ đã giảm trong nửa đầu tháng 11/2024 do thời tiết ôn hòa hơn dự kiến và lượng hàng tồn kho dồi dào. Giá kim loại đã giảm trong nửa đầu tháng 11/2024, sau khi tăng 5,0% vào tháng 10/2024. Giá nông sản nhìn chung không thay đổi nhiều trong tháng 10/2024, khi mức tăng 1,0% của giá thực phẩm được bù đắp bởi mức giảm tương đương của giá đồ uống. Chỉ số giá lương thực, thực phẩm của FAO (FFPI) đạt trung bình 127,5 điểm vào tháng 11/2024, tăng 0,5% so với mức của tháng 10/2024. Mức tăng này chủ yếu do giá các sản phẩm từ sữa và dầu thực vật tăng, bù đắp cho mức giảm của giá thịt, ngũ cốc và đường.

Điều kiện thị trường tài chính tiếp tục nới lỏng

OECD và EU cho rằng điều kiện tài chính đã dễ dàng hơn nhiều kể từ năm 2023 ở cả các nền kinh tế phát triển và các thị trường mới nổi. Lãi suất thực tế trong thời gian tới vẫn ở mức tương đối cao so với trước đại dịch, nhưng giá cổ phiếu tăng và các điều kiện tín dụng bắt đầu được cải thiện. Đồng đô la Mỹ tăng giá đáng kể trong những tháng gần đây. Theo WB, tình hình tài chính tại Hoa Kỳ dịu đi sau cuộc bầu cử, khi giá cổ phiếu của Hoa Kỳ giảm, phản ánh kỳ vọng của thị trường về chế độ thuế doanh nghiệp và quy định ôn hòa hơn. Các ngân hàng trung ương lớn của các nền kinh tế phát triển tiếp tục cắt giảm lãi suất chính sách theo kỳ vọng. Tuy nhiên, đồng euro mất giá so với đồng đô la Mỹ và lợi suất trái phiếu chính phủ tăng do không chắc chắn về triển vọng thương mại với Hoa Kỳ và bất ổn chính trị tại Đức đã khiến khu vực này có xu hướng thắt chặt.

Thị trường lao động bớt thắt chặt tại các quốc gia phát triển

Ở hầu hết các quốc gia OECD, thị trường lao động đang hạ nhiệt sau thời kỳ thắt chặt nghiêm trọng trong quá trình phục hồi sau đại dịch. Tỷ lệ việc làm trống đang giảm và tỷ lệ thất nghiệp tăng lên ở một số quốc gia OECD, cho thấy giai đoạn thắt chặt thị trường lao động theo chu kỳ đã gần kết thúc. Lao động có kỹ năng vẫn đang thiếu hụt tại các quốc gia phát triển, đặc biệt trong một số lĩnh vực quan trọng như chăm sóc sức khỏe, thông tin và truyền thông.

Một số nhân tố rủi ro tác động tới triển vọng kinh tế thế giới

Trong ngắn hạn, IMF đề cập đến bảy rủi ro chính làm giảm triển vọng tăng trưởng kinh tế thế giới.

Thứ nhất, thắt chặt chính sách tiền tệ gây tác động nhiều hơn dự kiến. Mặc dù lãi suất chính sách được dự báo sẽ bình thường hóa, nhưng việc tăng lãi suất bất thường có thể làm giảm tăng trưởng trong ngắn hạn và gia tăng thất nghiệp.

Thứ hai, thị trường tài chính định giá lại do đánh giá lại chính sách tiền tệ. Nền kinh tế toàn cầu đang ở chặng cuối của quá trình giảm lạm phát và có thể đặt ra những thách thức lớn hơn đối với chính sách tiền tệ. Nếu lạm phát cơ bản không giảm như dự kiến, người tiêu dùng có thể điều chỉnh kỳ vọng lạm phát trong ngắn hạn, buộc các ngân hàng trung ương phải điều chỉnh lộ trình bình thường hóa chính sách tiền tệ. Điều này sẽ làm suy yếu niềm tin của người tiêu dùng và doanh nghiệp, dẫn đến việc định giá lại thị trường và thắt chặt điều kiện tài chính, làm chậm quá trình phục hồi kinh tế.

Thứ ba, căng thẳng nợ công gia tăng ở các thị trường mới nổi và các nền kinh tế đang phát triển. Mặc dù chênh lệch trái phiếu chính phủ đã giảm kể từ khi đạt đỉnh vào tháng 7/2022, nhưng một số thị trường mới nổi và các nền kinh tế đang phát triển vẫn dễ bị tổn thương trước việc định giá lại rủi ro. Điều này có thể gia tăng chênh lệch

nợ công và đẩy các quốc gia này vào tình trạng khó khăn về nợ. Các quốc gia phụ thuộc vào nguồn tài trợ ngoài nước và dự trữ quốc tế thấp sẽ bị ảnh hưởng nhiều nhất khi có ít không gian để điều chỉnh chính sách tài khóa. Ngoài ra, các quốc gia thu nhập thấp sẽ dễ bị tổn thương do không gian tài khóa hạn chế trong khi vẫn phải duy trì chi tiêu hỗ trợ phát triển kinh tế.

Thứ tư, ngành bất động sản Trung Quốc thu hẹp sâu hơn dự kiến. Các điều kiện cho thị trường bất động sản có thể trở nên khó khăn hơn và giá tiếp tục được điều chỉnh trong bối cảnh doanh số và đầu tư giảm. Giá tiếp tục giảm có thể làm giảm lòng tin của người tiêu dùng (vốn đã ở mức thấp kỷ lục), làm suy yếu thêm tiêu dùng hộ gia đình. Điều này có thể khiến nhu cầu trong nước chững lại, tác động tiêu cực lan tỏa đến các nền kinh tế thị trường phát triển và mới nổi.

Thứ năm, giá hàng hóa tăng đột biến do hậu quả của các cú sốc khí hậu, xung đột khu vực hoặc căng thẳng địa chính trị rộng hơn. Gia tăng xung đột khu vực, đặc biệt là xung đột rộng hơn ở Trung Đông và U-crai-na, có thể làm gián đoạn thêm hoạt động thương mại, dẫn đến giá lương thực, năng lượng và các mặt hàng khác tăng. Biến động giá hàng hóa có thể khiến lạm phát cao hơn, đặc biệt đối với các quốc gia nhập khẩu hàng hóa. Nắng nóng khắc nghiệt và hạn hán kéo dài trong bối cảnh nhiệt độ cao kỷ lục trên toàn thế giới cũng có thể ảnh hưởng đến mùa vụ, làm tăng thêm áp lực lên giá lương thực và an ninh lương thực. Các quốc gia thu nhập thấp có khả năng bị ảnh hưởng nặng nề.

Thứ sáu, các quốc gia tăng cường chính sách bảo hộ. Sự rút lui ồ ạt khỏi hệ thống thương mại toàn cầu đang khiến nhiều quốc gia thực hiện các hành động đơn phương. Việc tăng cường các chính sách bảo hộ không chỉ làm trầm trọng thêm căng thẳng thương mại và phá vỡ chuỗi cung ứng toàn cầu, mà còn có thể làm giảm triển vọng tăng trưởng trung hạn bằng cách hạn chế lan tỏa tích cực từ đổi mới và chuyển giao công nghệ.

Thứ bảy, bất ổn xã hội tiếp diễn. Bất ổn xã hội đã gia tăng ở một số khu vực trên toàn cầu. Sự tái bùng phát của bất ổn xã hội, tác động lan tỏa từ các cuộc xung đột và bất bình đẳng gia tăng có thể làm chậm tăng trưởng kinh tế. Bất ổn xã hội cũng có thể làm phức tạp thêm việc thông qua và thực hiện cải cách cần thiết.

TĂNG TRƯỞNG CỦA MỘT SỐ NỀN KINH TẾ

Hoa Kỳ

Các tổ chức quốc tế (OECD, FR, IMF và ADB) đều điều chỉnh tốc độ tăng trưởng kinh tế năm 2024 của Hoa Kỳ tăng từ 0,2 - 0,3 điểm phần trăm so với dự báo trước đó, lên mức 2,7% - 2,8%, sau đó giảm xuống mức 1,8% - 2,4% năm 2025. Trong đó, IMF và OECD dự báo tăng trưởng năm 2024 của Hoa Kỳ đạt 2,8% còn ADB và FR dự báo tốc độ tăng trưởng kinh tế Hoa Kỳ năm 2024 đạt 2,7%, đều thấp hơn mức 2,9% của năm 2023.

Hình 2. Đánh giá tăng trưởng của Hoa Kỳ năm 2023 và dự báo tăng trưởng năm 2024 và 2025 theo các tổ chức quốc tế

Nguồn: IMF, OECD, ADB và FR

Theo Trading Economics dự báo tăng trưởng GDP Quý IV/2024 của Hoa Kỳ tăng 1,7% so với quý trước và tăng 2,8% so với cùng kỳ năm 2023. Chỉ số PMI tổng hợp của Hoa Kỳ tháng 12/2024 đạt 56,6 điểm, tăng 1,7 điểm so với mức 54,9 điểm trong tháng 11/2024, phản ánh mức tăng mạnh mẽ của hoạt động khu vực tư nhân, trong đó ngành dịch vụ đóng góp nhiều nhất. Chỉ số PMI dịch vụ đạt 58,5 điểm, tăng 2,4 điểm so với mức 56,1 điểm trong tháng 11/2024, do đơn hàng mới của ngành dịch vụ tăng ở mức cao chưa từng có kể từ tháng 10/2021 và việc làm tăng lần đầu tiên kể từ tháng 7/2024. PMI chế biến chế tạo đạt 49,4 điểm (giảm 0,3 điểm so với mức 49,7 điểm trong tháng 11/2024) do hoạt động của các nhà máy sản xuất tại Hoa Kỳ tiếp tục giảm trong 6 tháng qua, trong khi đơn hàng mới của ngành chế biến chế tạo vẫn đang trên đà giảm, chạm ngưỡng thấp nhất kể từ tháng 8/2009 (không tính cú sốc do đại dịch gây ra vào Quý II/2020).

Khu vực đồng Euro

Các tổ chức quốc tế (ADB, OECD, IMF và FR) đều nhận định tăng trưởng kinh tế của khu vực đồng Euro dự báo sẽ phục hồi từ mức tăng trưởng thấp của năm 2023 (0,4% - 0,5%) lên mức 0,8% năm 2024 và tiếp tục duy trì đà tăng trưởng trong năm 2025, dự báo đạt khoảng 1,2% - 1,3%.

Hình 3. Đánh giá tăng trưởng của khu vực đồng Euro năm 2023 và dự báo tăng trưởng năm 2024 và 2025 theo các tổ chức quốc tế

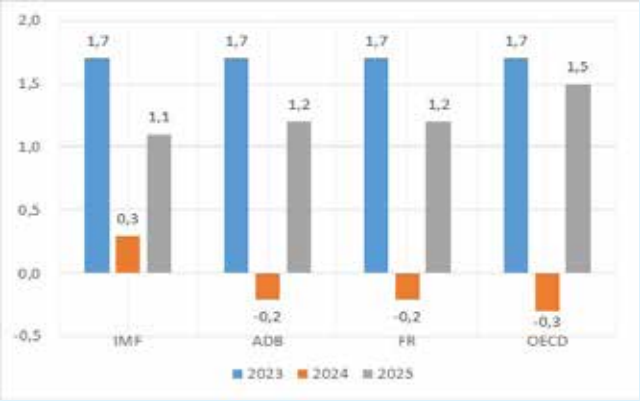
Nguồn: OECD, ADB, IMF và FR

Theo Trading Economics, GDP Quý IV/2024 của khu vực đồng Euro dự báo tăng 0,3% so với Quý III/2024 và tăng 1,2% so với cùng kỳ năm trước. Chỉ số PMI tổng hợp của khu vực đồng Euro trong tháng 12/2024 đạt 49,5 điểm, tăng 1,2 điểm so với mức 48,3 điểm của tháng 11/2024, phản ánh tăng trưởng mạnh mẽ của khu vực dịch vụ. Chỉ số PMI chế biến chế tạo đạt 45,2 điểm tháng 12/2024, không đổi so với tháng 11/2024 trong khi PMI dịch vụ đạt 51,4 điểm, tăng 1,9 điểm so với 49,5 điểm của tháng 11/2024.

Nhật Bản

Hầu hết các tổ chức quốc tế (OECD, ADB và FR) đều dự báo tốc độ tăng trưởng kinh tế của Nhật Bản năm 2024 đạt mức âm (khoảng -0,3% đến -0,2%), giảm từ 1,9 - 2,0 điểm phần trăm so với mức tăng trưởng 1,7% năm 2023. Riêng IMF nhận định khả quan hơn, khi cho rằng năm 2024 kinh tế Nhật Bản tăng trưởng 0,3%, chỉ giảm 1,4 điểm phần trăm so với tăng trưởng của năm 2023. Mặc dù nhận định không mấy khả quan về tăng trưởng kinh tế Nhật Bản năm 2024 nhưng các tổ chức quốc tế đều dự báo kinh tế

Hình 4. Đánh giá tăng trưởng của Nhật Bản năm 2023 và dự báo tăng trưởng năm 2024 và 2025 theo các tổ chức quốc tế

Nguồn: IMF, ADB, FR và OECD

Nhật Bản sẽ khởi sắc trong năm 2025 và tăng trưởng GDP đạt khoảng 1,1% - 1,5%.

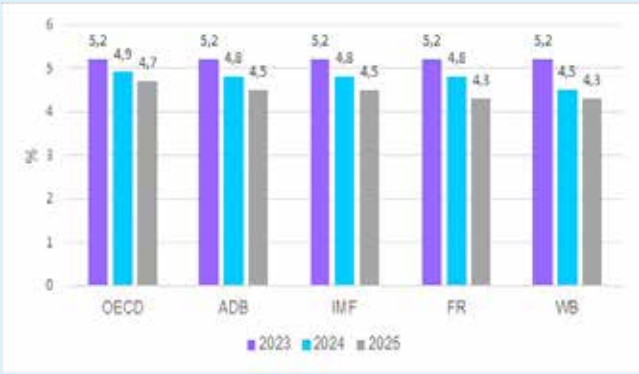
Trading Economics dự báo GDP Quý IV/2024 của nền kinh tế Nhật Bản tăng 0,5% so với quý trước và tăng 1,0% so với cùng kỳ năm trước.

Chỉ số PMI tổng hợp tháng 12/2024 của Nhật Bản đạt 50,8 điểm, tăng 0,7 điểm so với mức 50,1 điểm của tháng 11/2024, phản ánh tháng tăng thứ 2 liên tiếp của khu vực tư nhân và đạt tốc độ tăng cao nhất kể từ tháng 9/2024 do tăng trưởng mạnh mẽ của ngành dịch vụ (PMI dịch vụ đạt 51,4 điểm, tăng 0,9 điểm so với mức 50,5 điểm của tháng 11/2024). PMI chế biến chế tạo đạt 49,5 điểm, tăng 0,5 điểm so với mức 49,0 điểm của tháng 11/2024.

Trung Quốc

Các tổ chức quốc tế cùng nhận định tăng trưởng của Trung Quốc năm 2024 sẽ chậm lại, đạt khoảng 4,5% - 4,9%, thấp hơn mức 5,2% của năm 2023 và tiếp tục giảm trong năm 2025, chỉ đạt khoảng 4,3 - 4,7%.

Hình 5. Đánh giá tăng trưởng của Trung Quốc năm 2023 và dự báo tăng trưởng năm 2024 và 2025 theo các tổ chức quốc tế

Nguồn: OECD, ADB, IMF, FR và WB

Theo Trading Economics, GDP Quý IV/2024 của nền kinh tế Trung Quốc dự báo tăng 0,7% so với Quý III/2024 và tăng 4,8% so với cùng kỳ năm 2023.

Chỉ số PMI tổng hợp của Trung Quốc trong tháng 11/2024 đạt 52,3 điểm, tăng 0,4 điểm so với chỉ số của tháng trước, đồng thời là tháng tăng cao nhất kể từ tháng 6/2024, phản ánh 13 tháng tăng liên tục của hoạt động khu vực tư nhân, trong đó lĩnh vực chế biến chế tạo tăng nhanh hơn đã bù đắp cho lĩnh vực dịch vụ giảm nhẹ. Chỉ số PMI dịch vụ giảm từ mức 52,0 điểm của tháng 10/2024 xuống 51,5 điểm trong tháng 11/2024. PMI chế biến chế tạo của tháng 11/2024 tăng 1,2 điểm so với mức 50,3 điểm của tháng 10/2024 (đạt 51,5 điểm).

Đông Nam Á

ADB điều chỉnh tăng trưởng của Đông Nam Á năm 2024 tăng 0,2 điểm phần trăm so với dự báo

tháng 9/2024, từ 4,5% lên 4,7% nhờ xuất khẩu và chi tiêu công mạnh hơn ở các nền kinh tế trong khu vực. Tăng trưởng GDP năm 2024 của Việt Nam được dự báo cao nhất khu vực, đạt 6,4%, theo sau là Phi-li-pin đạt 6,0%, In-đô-nê-xi-a và Ma-lai-xi-a đạt 5,0%. Tốc độ tăng trưởng kinh tế của Xin-ga-po và Thái Lan được dự báo lần lượt đạt 3,5% và 2,6%.

Hình 6. Đánh giá tăng trưởng năm 2023 và dự báo tăng trưởng năm 2024 và 2025 của các quốc gia ASEAN

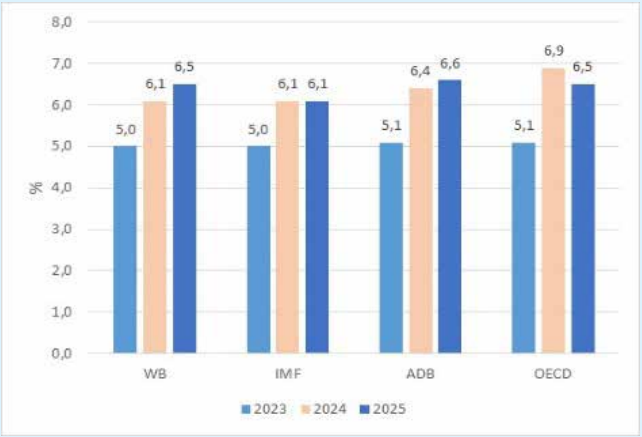
Nguồn: ADB

Theo Trading Economics, dự báo tăng trưởng Quý IV/2024 so với cùng kỳ năm trước của Phi-li-pin đạt 6,0%; In-đô-nê-xi-a 5,2%; Ma-lai-xi-a 6,0%; Thái Lan 2,9%, Xin-ga-po 3,1%. Tăng trưởng Quý IV/2024 so với quý trước của các quốc gia trên lần lượt là 1,2%; 0,5%; -0,8%; -0,2% và 0,8%.

Việt Nam

Các tổ chức quốc tế đều nhận định tăng trưởng của Việt Nam năm 2024 đạt từ 6,1% - 6,9% và đạt từ 6,1% - 6,6% trong năm 2025. Cụ thể, IMF và WB nhận định tăng trưởng kinh tế của Việt Nam đạt 6,1% trong năm 2024, trong khi đó con số này của ADB là 6,4%, tăng 0,2 điểm phần trăm so với nhận định trong tháng 9/2024. OECD dự báo tăng trưởng GDP của Việt Nam đạt 6,9% trong năm 2024. Theo Trading Economics, tăng trưởng Quý IV/2024 của Việt Nam so với cùng kỳ năm trước đạt 7,0%.

Hình 7. Đánh giá tăng trưởng năm 2023 và dự báo tăng trưởng năm 2024 và năm 2025 của Việt Nam theo các tổ chức quốc tế

Nguồn: WB, IMF, ADB và OECD

Văn hóa Óc Eo

Tiếng gọi từ nền văn minh cổ đại đất Việt

Mai Trang

Khoảng 10 thế kỷ đầu công nguyên, nền văn hóa cổ đại Óc Eo hình thành và phát triển ở vùng đồng bằng Nam Bộ. Trải qua quá trình khảo cổ và nghiên cứu, diện mạo đặc sắc của nền văn hóa cổ đại Óc Eo trở nên rõ nét, góp phần tô đậm thêm sắc màu văn hóa phong phú, đa dạng của đất nước Việt Nam nghìn năm văn hiến.

Chứng tích vật chất của quốc gia cổ Phù Nam

Văn hóa Óc Eo được gọi tên sau khi nhà khảo cổ học người Pháp Louis Malleret tiến hành cuộc khai quật khảo cổ học đầu tiên năm 1944 tại khu di tích Óc Eo thuộc xã Vọng Thê, huyện Thoại Sơn, tỉnh An Giang. Văn hóa cổ đại Óc Eo hình thành và phát triển từ thế kỷ 1 đến thế kỷ sau Công nguyên. Đây là một nền văn hóa lớn trong lịch sử Việt Nam, gắn liền với đất nước, con người ở vùng châu thổ hạ lưu sông Mê Kông và có quan hệ mật thiết với lịch sử Đông Nam Á cổ đại.

Văn hóa Óc Eo là một văn hóa bản địa gắn liền với sự tồn tại của Phù Nam - một vương quốc hùng mạnh tại Đông Nam Á trong những thế kỷ 4-6 trước Công nguyên. Phạm vi phân bố của nền văn hóa này trải rộng không chỉ ở vùng Nam Bộ, Việt Nam, mà còn ảnh hưởng sang tới Campuchia, Thái Lan, Myanmar và một phần Malaysia hiện nay. Tại Nam Bộ, nhiều di tích văn hóa Óc Eo đã được khai quật ở các tỉnh thành như: An Giang, Kiên Giang, Đồng Tháp, Cần Thơ, Bạc Liêu, Vĩnh Long, Tiền Giang, Long An, Tây Ninh, Thành phố Hồ Chí Minh, Đồng Nai… Khu vực Óc Eo - Ba Thê được xem là trung tâm của nền văn hóa này.

Trên cơ sở các cuộc khai quật vào năm 1944, chuyên gia khảo cổ cho rằng, cánh đồng Óc Eo là một thành thị cổ và đặt tên là thành thị Óc Eo hay thị cảng Óc Eo, có diện tích rộng tới 450ha với một tiền cảng có tên là Tà Keo, cách Óc Eo 12km về phía Tây Nam. Vùng đất Óc Eo không chỉ mang dáng hình của một đô thị quy củ mà còn có nhiều dấu tích của một trung tâm tôn giáo - văn hóa lớn với 3 cụm quần thể kiến trúc là Vùng Linh Sơn Tự, vùng Đông Bắc núi Ba Thê và vùng Giồng Cát, Giồng Xoài.

Cư dân Óc Eo chủ yếu dùng lúa gạo làm lương thực chính; sống trên các nhà sàn bằng gỗ ven hệ thống sông rạch tự nhiên và nhân tạo, mái lợp lá hoặc ngói; hoặc chọn các gò, giồng cao xây dựng những trung tâm sinh hoạt tinh thần, mở rộng khu vực xung quanh làm nơi cư trú, tiến đến mở rộng địa bàn canh tác.

Người Óc Eo theo Phật giáo và Ấn Độ giáo, điều này được thể hiện qua những dấu vết được in đậm trong nghệ thuật tạo hình với giai đoạn phát triển rực rỡ nhất từ thế kỷ 4 đến thế kỷ 7. Đặc biệt, trong văn hóa Óc Eo còn có những pho tượng Phật bằng gỗ khá lớn và độc đáo như tượng gỗ ở di tích Gò Tháp.

Từ đầu thế kỷ 20, những cổ vật đầu tiên của văn hóa Óc Eo đã được phát hiện trên cánh đồng Óc Eo-Ba Thê thuộc xã Vọng Thê, huyện Thoại Sơn, tỉnh An Giang với sự phong phú về loại hình, độc đáo về chất liệu và mang vẻ đẹp rực rỡ của mỹ thuật chế tác. Các di chỉ thuộc văn hóa Óc Eo được tìm thấy có: Các loại tượng to nhỏ, nhẫn, hoa tai, hạt đá quý, mã não, hạt thủy tinh, con dấu, bùa đeo, công cụ bằng đồng và bằng đá; các loại hiện vật bằng đất nung như dọi xe sợi, bếp lò, đĩa đèn, chậu, nồi, vò… Hiện vật được khai quật của Óc Eo thể hiện tính phong phú và đa dạng của nền văn hóa này; tính bản địa, sự giao thoa và đan xen giữa các nền văn hóa trong khu vực cũng như với các vùng khác.

Văn hóa Óc Eo còn có những giao lưu văn hóa rộng lớn với những nền văn minh thời cổ đại như với văn minh Đông Sơn (những hoa văn trang trí và những hiện vật đồng kiểu tương tự như văn minh Đông Sơn); với Ấn Độ (những tượng thờ thuộc Ấn Độ giáo, Phật giáo, đồ trang sức, hoa văn chạm chìm, con dấu, văn tự…); với thế giới Địa Trung Hải và Trung Đông (huy chương La Mã, hoa văn trang trí, hình chạm chìm, tượng đồng, hạt chuỗi La Mã, hình tượng vua Ba Tư…); và với Trung Hoa (mảnh gương đồng, tượng phật nhỏ).

Nền văn minh cực thịnh từ nghìn năm trước

Trong thời kỳ hưng thịnh, cư dân Óc Eo làm chủ khắp vùng châu thổ sông Mê Kông, phát triển kinh tế ở trình độ cao, tạo dựng nên các trung tâm thành thị lớn. Nhờ có lợi thế về vị trí địa lý nằm sát con đường giao thương quốc tế trên biển, cùng hệ thống sông ngòi, kênh rạch dày đặc, cư dân Óc Eo đã đưa nền kinh tế thủ công nghiệp, thương mại, đặc biệt là ngoại thương đi đến giai đoạn phát triển cực thịnh. Khu di tích Óc Eo tại An Giang ngày nay từng là một cảng thị quan trọng và nổi tiếng trên hải trình thương mại thời cổ đại.

Đồ gốm có mặt trong hầu hết các di tích và là loại hình hiện vật mang đậm dấu ấn bản địa nhất. Hàng loạt di chỉ từ Đồng Nai đến Kiên Giang được khai quật cho thấy rất nhiều cổ vật bằng đá, mã não, thạch anh, thủy tinh... được chế tác thành vòng, nhẫn, bông tai, dây chuyền, hạt chuỗi, dùng làm đồ trang sức với nhiều màu sắc, kiểu dáng, kích thước. Đồ trang sức Óc Eo phổ biến làm bằng vàng, hợp kim thiếc, đá ngọc, mã não, thạch anh, thủy tinh với nhiều màu sắc, kiểu dáng độc đáo. Các di chỉ còn cho thấy người dân Óc Eo đã biết nấu thủy tinh và phát triển nghề kim hoàn.

Người Óc Eo sử dụng nhiều loại tiền khác nhau để trao đổi, buôn bán; trong đó, loại tiền Mặt trời mọc - Đền Srivatsa xuất hiện nhiều nhất, được sử dụng rộng rãi và phổ biến ở cả miền Nam Việt Nam, Thái Lan và Myanmar. Loại tiền này được đúc một mặt nổi hình mặt trời mọc lên từ biển, mệnh giá của đồng tiền Mặt trời mọc tương ứng với số lượng tia sáng mặt trời trên đồng tiền đó. Mặt còn lại, ở trung tâm đúc nổi hình ngôi đền Srivatsa, biểu tượng cho sự giàu có, thịnh vượng và may mắn. Nhiều đồng tiền Mặt trời mọc được cắt làm tư hay cắt làm tám phần cho thấy người Óc Eo cổ đã phải dùng đến những đơn vị tiền tệ rất nhỏ trong việc trao đổi buôn bán tại thương cảng.

Các di chỉ đồ gốm đến từ đế chế La Mã, Ấn Độ, Trung Quốc và Tây Á cho thấy khu di tích Óc Eo - Ba Thê và Nền Chùa không chỉ được biết đến là một phức hợp đô thị cổ, có vai trò rất quan trọng trong lịch sử vương quốc Phù Nam, mà còn có mối quan hệ giao thương rất rộng mở với nhiều vương quốc cổ Đông Nam Á và cả các quốc gia ở Nam Á, Tây Nam Á, Đông Bắc Á… thông qua con đường hải thương quốc tế.

Kết quả khảo cổ đã minh chứng Óc Eo là một di tích rất lớn, một trung tâm văn hóa cổ của đồng bằng sông Cửu Long, một hình mẫu của sự kết hợp những yếu tố nội sinh và ngoại sinh trong sự phát triển; một vốn quý và điểm chốt quan trọng trong việc nghiên cứu những vấn đề lịch sử văn hóa của đất nước và khu vực Đông Nam Á. Năm 2021, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định phê duyệt Quy hoạch bảo quản, tu bổ, phục hồi Di tích quốc gia đặc biệt Óc Eo - Ba Thê, thị trấn Óc Eo, huyện Thoại Sơn, tỉnh An Giang. Bên cạnh đó, tỉnh An Giang đang xây dựng hồ sơ đề cử Khu di tích khảo cổ Óc Eo - Ba Thê trình UNESCO công nhận là Di sản Văn hóa thế giới. Đây là nỗ lực nhằm bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa, lịch sử quan trọng, nền văn minh cổ đại rực rỡ của Việt Nam nói riêng và thế giới nói chung./.

Dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh
DẤU ẤN 10 NĂM DI SẢN VĂN HÓA PHI VẬT THỂ

Kim Hải

Dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh là mảng màu đặc sắc trong bức tranh văn hóa Việt Nam, vừa là tài sản tinh thần của người dân xứ Nghệ vừa là di sản quý báu của dân tộc Việt Nam. Ngày 27/11/2014, dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh được UNESCO vinh danh là di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Đến nay, sau 10 năm được ghi danh, dân ca Ví, Giặm đã vượt khỏi phạm vi không gian một vùng văn hóa để trở thành một di sản được cả thế giới biết đến và công nhận, đánh dấu mốc quan trọng trong chặng đường bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa dân tộc.

Hành trình di sản

Xứ Nghệ từ lâu đã trở thành vùng đất địa linh nhân kiệt, nơi hội tụ văn hóa truyền thống đặc sắc, trong đó, dân ca Ví, Giặm là tiếng lòng, là hơi thở tâm hồn của người Nghệ Tĩnh, sinh ra từ cuộc sống lao động, sinh hoạt đời thường. Những ca từ, giai điệu mộc mạc, dân dã được thể hiện trong ngữ âm, xứ Nghệ đã làm nên chất riêng của dân ca Ví, Giặm, thắm đượm tình yêu quê hương, đất nước, con người và tình yêu đôi lứa, góp phần gìn giữ các tập tục, truyền thống tốt đẹp trong ứng xử xã hội ở làng xã.

Trải dài, phủ rộng trên địa bàn hai tỉnh Nghệ An và Hà Tĩnh, từ miền núi đến đồng bằng ven biển và hai bên bờ sông Lam, ở đâu trên mảnh đất này cũng chất chứa dáng hình những câu hò, điệu Ví của ông cha, để làm nên mạch nguồn nuôi dưỡng cốt cách, tâm hồn mỗi thế hệ người dân xứ Nghệ. Dân ca Ví, Giặm có đặc tính địa phương về thang điệu, điệu thức, tiết tấu, giai điệu và giọng hát; được diễn xướng theo ba hình thức: Hát lẻ, hát đối, hát cuộc. Mỗi cuộc hát thường có ba chặng: Hát dạo, hát đối và hát xe kết, nổi bật nhất là hát giao duyên. Ca từ bằng thể thơ lục bát, song thất lục bát, lục bát biến thể (hát Ví), 5 chữ (hát Giặm), cô đọng, súc tích, dễ thuộc, dễ nhớ, dễ hát. Hát Ví có âm điệu tự do phụ thuộc vào lời ca, bối cảnh và tâm tính của người hát, âm vực không quá một quãng 8; Hát Giặm có tiết tấu rõ ràng, có phách mạnh, phách nhẹ, nhịp 3/4 và 6/8. Hai lối hát này luôn xen kẽ cùng nhau. Đây cũng là những nét riêng có của dân ca ví, giặm Nghệ Tĩnh.

Dân ca Ví, Giặm là cách để người dân giãi bày tâm tư, tình cảm; để trai gái thể hiện tình yêu đôi lứa; cộng đồng thể hiện sự gắn gũi, gắn kết; con người thể hiện tình yêu quê hương, đất nước. Dân ca Ví, Giặm cũng thể hiện tính địa phương rất cao, chưa có loại dân ca nào ở Việt Nam lại mang đậm chất phương ngữ, thổ ngữ

như vậy. Chính sắc thái riêng biệt trong phát âm giọng Nghệ, tiếng Nghệ là một yếu tố tạo nên nét đặc trưng vùng miền trong Ví, Giặm, làm cho dân ca vùng này không trộn lẫn với các vùng khác.

Ngày 27/11/2014, dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh chính thức được UNESCO công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Đây là niềm tự hào không chỉ của vùng đất Nghệ Tĩnh mà còn của cả dân tộc Việt Nam, khi di sản văn hóa dân gian độc đáo được tôn vinh trên bản đồ thế giới. Sự công nhận đó không chỉ tôn vinh tầm vóc, giá trị văn hóa mang bản sắc vùng miền, là hồn cốt của Nghệ Tĩnh - mạch nguồn tạo nên tình đất và tình người xứ Nghệ, mà còn vinh danh lớp lớp người dân Nghệ Tĩnh đã tạo ra, bồi đắp nên một di sản văn hóa đi vào lịch sử nhân loại, được quan tâm, giữ gìn và giá trị phát huy.

Hòa cùng dòng chảy văn hóa đương đại

Trong chặng đường 10 năm qua, dân ca Ví, Giặm đã chứng minh sức sống và sức lan tỏa mạnh mẽ qua các hoạt động truyền dạy, trao truyền di sản trong cộng đồng; Mở rộng mạng lưới câu lạc bộ, đưa Ví, Giặm đến với cả nước và quốc tế. Thể hiện được cam kết trách nhiệm của chính quyền và cộng đồng trong bảo tồn và phát huy giá trị di sản.

10 năm là một hành trình tuy chưa dài nhưng cũng đủ để 2 tỉnh Nghệ An - Hà Tĩnh cùng nhìn lại chặng đường đã qua, rút ra những bài học kinh nghiệm quý trong việc bảo tồn, phát huy di sản văn hóa nhân loại, từ đó có chiến lược, kế hoạch dài hơn cho dân ca Ví, Giặm phát triển trong dòng chảy văn hóa đương đại.

Chính phủ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, các cấp ngành liên quan, 2 tỉnh Nghệ An - Hà Tĩnh và chính cả cộng đồng dân cư xứ Nghệ chung tay, góp phần làm cho di sản của quê hương ngày càng trở nên tốt hơn, hội nhập, lan tỏa và phát triển cùng với thời đại. Nhiều cơ chế, chính sách quan trọng được ban hành và triển khai thực hiện làm cơ sở cho việc bảo vệ và phát huy giá trị, khẳng định được vị thế và sức lan tỏa của các làn điệu Ví, Giặm trong cộng đồng.

Trong 10 năm kể từ khi được UNESCO vinh danh, cùng với sự đầu tư nguồn lực (cả nhân lực và kinh phí) phục dựng, sưu tầm, nghiên cứu các làn điệu dân ca Ví, Giặm cổ, ngành văn hóa Nghệ An - Hà Tĩnh đã có những chương trình, đề án dài hơi cho việc phát triển Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Theo đó, Tỉnh không chỉ tìm kiếm, phát hiện, bồi dưỡng, ươm mầm các tài năng dân ca Ví, Giặm để trao truyền - kế thừa, mà còn đưa ra nhiều chính sách khuyến khích, tạo điều kiện cho các câu lạc bộ ví, giặm hình thành và phát triển. Hiện nay, toàn tỉnh đã có 130 câu lạc bộ dân ca Ví, Giặm và 48 nghệ nhân dân ca Ví, Giặm được công nhận.

Cùng với việc tổ chức các cuộc thi, liên hoan dân ca Ví, Giặm hàng năm, ngành Văn hóa còn phối hợp với ngành Giáo dục - Đào tạo đưa dân ca vào trường học, tổ chức cuộc thi học sinh với dân ca Ví, Giặm; xây dựng không gian diễn xướng, đầu tư phát triển Trung tâm bảo tồn và phát huy dân ca Ví, Giặm; tổ chức các cuộc thi sáng tác các làn điệu dân ca, khen thưởng biểu dương và tôn vinh kịp thời các nghệ sỹ, nghệ nhân có những đóng góp cho dân ca Ví, Giặm.

Đặc biệt, kỷ niệm dấu mốc 10 năm được UNESCO ghi danh, Nghệ An - Hà Tĩnh đã tổ chức nhiều hoạt động văn hóa sôi nổi như: Triển lãm "Sắc màu Di sản văn hóa"; các hoạt động Liên hoan

Nghệ thuật dân gian truyền thống "Việt Nam - những sắc màu di sản"; Giao lưu nghệ thuật "Về miền Di sản"; Giao lưu nghệ thuật "Nhịp sống trẻ"; Giao lưu nghệ thuật quần chúng "Về với Nghệ An"; Lễ kỷ niệm 10 năm Di sản văn hóa và chương trình Nghệ thuật "Ví, Giặm - Hồn quê tỏa sáng"; cầu truyền hình nghệ thuật "Đôi bờ Ví, Giặm"...

Những nỗ lực của chính quyền, nhân dân 2 tỉnh Nghệ An và Hà Tĩnh đã giúp dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh có chỗ đứng vững chãi hơn trong dòng chảy văn hóa đương đại, góp phần lan tỏa di sản của quê hương tới bạn bè trong nước và quốc tế.

Tiếp tục bảo tồn, phát huy giá trị di sản

Việc bảo vệ và phát huy Dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh không chỉ là nhiệm vụ của cộng đồng người dân xứ Nghệ mà còn là nhiệm vụ của quốc gia, dân tộc nhằm bảo vệ di sản văn hóa của nhân loại.

Theo đó, ngành Văn hóa đẩy mạnh hoạt động sân khấu hóa dân ca Ví, Giặm trên sân khấu kịch hát Nghệ Tĩnh, đưa kịch hát dân ca đến gần hơn với quần chúng. Thông qua các hoạt động này của ngành Văn hóa từ tỉnh đến cơ sở, Ví, Giặm đang ngày càng gắn bó trực tiếp với cuộc sống sinh hoạt thường ngày của người dân xứ Nghệ, tạo nên sức sống và sự lan tỏa sâu rộng trong cộng đồng. Đặc biệt, vai trò của cộng đồng trong bảo vệ, phát huy các giá trị của dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh ngày càng được phát huy.

Cùng với đó, trong suốt 10 năm qua, hai tỉnh Nghệ An và Hà Tĩnh đã triển khai rất nhiều biện pháp nhằm bảo tồn và phát huy các giá trị của Dân ca Ví, Giặm. Hai địa phương đã tổ chức các cuộc hội thảo khoa học, đề tài nghiên cứu và tuyển tập, biên tập cuốn sách Dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh; tổ chức tọa đàm "Tương lai nào cho Ví, Giặm Nghệ Tĩnh", hội thảo "Đưa dân ca Ví, Giặm vào trường học", hội thảo "Kịch hát dân ca Nghệ Tĩnh-xu thế hội nhập và phát triển"...

Hai địa phương Nghệ An và Hà Tĩnh cũng đã tổ chức nhiều cuộc liên hoan dân ca Ví, Giặm cấp liên tỉnh và Festival dân ca Ví, Giặm; Xây dựng các chuyên trang, chuyên mục, viết tin, bài về dân ca này trên các trang website, phương tiện thông tin đại chúng; phối hợp xây dựng phóng sự, phim tài liệu, phát hành đĩa CD, VCD về dân ca Ví, Giặm; Tham gia giao lưu, biểu diễn dân ca Ví, Giặm tại các liên hoan, ngày hội, festival của các tỉnh, thành trong cả nước và các nước EU, Đông Nam Á…

Bên cạnh đó, hai tỉnh tiếp tục đẩy mạnh công tác phát triển mạng lưới câu lạc bộ dân ca Ví, Giặm xuống từng thôn, xóm; duy trì tổ chức liên hoan, thi hát dân ca Ví, Giặm hàng năm; triển khai có hiệu quả các hoạt động truyền dạy dân ca Ví, Giặm trong cộng đồng.

Đồng thời, chú trọng phục dựng không gian diễn xướng của dân ca Ví, Giặm, ưu tiên phục hồi, lưu truyền các bài hát và hình thức diễn xướng truyền thống đã bị mai một, đồng thời khuyến khích các tác phẩm tự biên. Xây dựng các vở diễn, các chương trình biểu diễn giới thiệu và quảng bá dân ca Nghệ Tĩnh trong, ngoài tỉnh và quốc tế.

Mới đây, phát biểu tại Lễ kỷ niệm 10 năm dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh được UNESCO công nhận di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại (2014-2024) tổ chức tại thành phố Vinh, Thứ trưởng Văn hóa, Thể thao và Du lịch Tạ Quang Đông nhấn mạnh: Bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa là góp phần gìn giữ hồn cốt của dân tộc. Bảo tồn, phát huy giá trị di sản được UNESCO ghi danh vừa là niềm vinh dự, tự hào nhưng đồng thời cũng là trách nhiệm, là cam kết không chỉ của hai tỉnh Nghệ An-Hà Tĩnh mà là của quốc gia với UNESCO trong việc thực hiện Công ước về bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể năm 2003.

Để dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh thực sự lan tỏa và trường tồn, Thứ trưởng Tạ Quang Đông đề nghị chính quyền hai tỉnh cần tiếp tục đẩy mạnh các hoạt động tuyên truyền, giáo dục nhằm nâng cao nhận thức và trách nhiệm của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội, đặc biệt là thế hệ trẻ đối với việc bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh; đồng thời, tăng cường đầu tư các nguồn lực cho công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa, trong đó có di sản dân ca Ví, Giặm, để đưa loại hình nghệ thuật này thành sản phẩm du lịch đặc trưng của xứ Nghệ./.

Ngất ngây MEN RỪNG ĐẠI NGÀN TÂY NGUYÊN

Minh Hà

Có dịp đến với Tây Nguyên, du khách không chỉ bị cuốn hút bởi nét văn hóa đặc trưng của vùng đất đỏ bazan, mà còn có cơ hội thưởng thức hương vị men rừng đại ngàn - thức uống không thể thiếu trong các lễ hội của đồng bào dân tộc. Men rừng đậm đà trong những chum rượu cần, thổi bùng lên hào khí của vùng đất nắng gió, mang đậm dấu ấn đời sống văn hóa của người dân Tây Nguyên.

Từ ngàn xưa, các lễ hội của người Tây Nguyên, nhất là lễ hội đầu năm mới thường gắn liền với rượu cần. Rượu cần là lễ vật dâng cúng thần linh trong những nghi lễ thiêng và là chất men tạo niềm hưng phấn trong sinh hoạt thế tục. Chỉ với chút men rừng và hương lúa nương Yàng mà khiến cả đại ngàn say nghiêng say ngả theo hồn thiêng sông núi.

Rượu cần trở thành nét văn hóa đặc trưng không thể thiếu trong các dịp lễ hội buôn làng, dòng tộc, tiếp khách quý và trong những đêm khan tại bản làng đồng bào dân tộc thiểu số. Vào mỗi dịp lễ hội, âm thanh trầm hùng, mạnh mẽ của cồng chiêng hòa quyện với hương vị đậm đà của rượu cần tạo nên sự kết hợp hoàn hảo, đem lại không khí vừa trang nghiêm, vừa náo nhiệt, lại vừa ấm cúng. Tại đây, đồng bào thường cùng nhau uống rượu cần, nhảy múa theo tiếng cồng chiêng. Rượu cần không chỉ là thức uống, mà còn là một phần của nghi lễ, giúp con người xích lại gần nhau hơn. Văn hóa rượu giản dị của người Tây Nguyên với chất men độc đáo, chẳng giống với loại men ủ nào trên đất nước Việt Nam và trên cả thế giới.

Chất liệu làm nên rượu cần là sản vật của đất và nước, núi và rừng Tây Nguyên như gạo nếp, bắp, mì, khoai… hòa quyện với chất men được cất lên từ tinh túy của một số lá cây, rễ cây rừng quý. Để làm nên những ché rượu cần thơm ngon, đồng bào Tây Nguyên lấy gạo tẻ ngâm nước một ngày, vớt để ráo nước rồi giã thành bột. Sau đó, dùng rễ cây đòng phơi khô, giã nát trộn với bột gạo, cho thêm ít nước đủ để nặn thành những chiếc bánh to bằng nắm tay. Đem phơi bánh một tuần cho thật cứng rồi xâu vào nhau treo cạnh bếp lửa. Cách làm cơm rượu

thì không khó lắm, cơm được nấu thật chín rồi đổ ra nia cho nguội. Lấy khoảng nửa cân trấu lúa cho vào trộn lẫn với cơm và men đã bóp vụn, cứ ba cân cơm thì một cân men. Lớp trên cùng của ché phủ một lớp trấu, sau khi đã đậy bằng một tấm lá chuối, lấy tro sạch nhào với nước đắp thành nắp phủ kín miệng ché.

Dù Tây Nguyên có rất đông đồng bào thuộc các dân tộc khác nhau, nhưng có lội qua mấy cánh rừng, đặt chân đến mấy buôn làng, mấy tộc người thì cách làm rượu cần cũng cơ bản giống nhau, chỉ là có những bí quyết khác nhau đôi chút. Nếu người Cơ Ho dùng rễ cây đòng thì người Mạ dùng lá cây kộp làm chất liệu chính chế men và người Chu Ru thì lại sử dụng một loại cây rừng khác. Riêng người M'Nông có bí quyết riêng, đó chính là men rừng (từ một số loại lá, vỏ, rễ và một loài cây rừng đặc biệt) đã tạo ra mùi hương đặc trưng. Khi men rượu được ủ đủ ngày, đủ tháng sẽ được giã nhuyễn, rải đều và trộn cùng với một trong các loại nguyên liệu nêu trên, đã được nấu chín. Sau đó, các nguyên liệu đã phối trộn được cho vào ché để ủ. Gần miệng ché, người M'Nông lót các lớp lá dứa. Đây là phương pháp tạo thêm hương vị đặc trưng cho rượu, sau đó mới đậy nắp ché và quá trình lên men bắt đầu. Các ché rượu trong thời gian ủ được sắp xếp tại những nơi thoáng mát, khô ráo nhất trong nhà. Tùy kích thước ché mà thời gian ủ rượu sẽ khác nhau. Rượu có thời gian ủ từ một năm trở lên sẽ cho hương vị đậm đà, thơm ngọt.

Trong các nghi lễ có cúng Yàng (thần tối cao) hoặc các nghi lễ quan trọng khác thì lễ vật nhất thiết không thể thiếu rượu cần, mà rượu mời Yàng về "uống" phải là ché rượu ngon nhất, được ủ trong chiếc ché cổ quý nhất. Trong buổi lễ hôm đó, nghi thức "rách Yàng", mời Yàng về hưởng nước rượu đầu tiên cũng như nhận những lời khấn cầu của buôn làng là quan trọng nhất. Lúc này, chủ lễ sẽ cầm cần rượu đã cắm vào ché hướng về cõi thần và khấn cầu những điều tốt đẹp nhất cho buôn làng.

Rượu cần được uống ngay trong ché, không qua chưng cất hay chắt lọc. Muốn uống rượu cần phải có sự chuẩn bị, thông thường đồng bào dân tộc ở Tây Nguyên dựng những cây cột tre cao chừng 2-3m, được trang trí thêm những tua chỉ hay hoa văn truyền thống theo tộc người, dùng để buộc rượu thành vòng tròn hay hàng ngang tùy theo tính chất của buổi uống rượu. Các ché rượu được buộc chặt vào từng cột để tránh bị đổ và còn mang ý nghĩa là đường dẫn để các Yàng xuống uống rượu chung vui.

Mọi người cùng sống chung một buôn, uống chung một dòng nước, ăn chung một miếng thịt rừng nên uống chung một cần rượu để biết đùm bọc yêu thương nhau. Đó không chỉ là một phương cách ẩm thực mà là một minh triết, chiếc cần rượu duy nhất trên chóe rượu đã trở thành thước đo của sự cộng cảm.

Uống rượu cần cũng đòi hỏi sự hiểu biết và nghi thức trang trọng. Từ chiếc cần duy nhất, rượu được chính chủ nhà hay chủ lễ tiam (nếm) trước, khách quý nhất sẽ là người thứ hai cầm cần, cứ thế, chủ khách quay vòng. Trong khi cầm chiếc cần duy nhất ấy, người đang uống phải tuân thủ nguyên tắc: Có thể ngừng, nghỉ để nói chuyện, hát hoặc làm việc khác nhưng tay luôn giữ cần rượu một cách trang trọng, không được bỏ cần ra ngoài, bỏ thõng xuống đất hoặc rời tay khỏi cần". Qua đó thể hiện một lối ứng xử của cư dân rừng, thể hiện sự tôn kính dòng rượu ngọt Yàng ban và trân quý vẹn đôi đường chủ - khách.

Rượu cần nồng nhưng ngọt, hòa quyện rất nhiều hương vị cây trái của núi rừng Tây Nguyên, cho người uống cảm giác bồng bềnh lâng lâng, chuếnh choáng và đầy cảm xúc. Trong bồng bềnh men say, chỉ có đất trời, cỏ cây mới chứng kiến hết được hơi thở cuộc sống cao nguyên; núi đồi tốt tươi và con người cũng phồn sinh như sắc xanh đồi núi. Già trẻ, trai gái, quây quần quanh đống lửa trại đỏ rực, nhịp bước điệu nhảy theo tiếng cồng chiêng, cùng với men say đại ngàn, say ngả say nghiêng cùng hồn thiêng sông núi./.

Nghệ thuật
ĐIÊU KHẮC TRÊN ĐỈNH ĐỒNG HUẾ

Tại Hội nghị Toàn thể lần thứ 10 của Ủy ban Chương trình Ký ức Thế giới khu vực châu Á - Thái Bình Dương của UNESCO tại Ulan Bator (Mông Cổ), hồ sơ "Những bản đúc nổi trên 9 đỉnh đồng ở Hoàng cung Huế" của Việt Nam đã chính thức được ghi danh Di sản tư liệu Chương trình Ký ức Thế giới khu vực châu Á - Thái Bình Dương.

Bộ Cửu đỉnh ngoài tính biểu trưng cho các vị vua, thể hiện quyền lực của vương triều nhà Nguyễn thì Cửu đỉnh như một bộ "Địa dư chí lược" của Việt Nam đầu thế kỷ XIX được ghi bằng ngôn ngữ tạo hình với tổng cộng 162 họa tiết được chạm nổi tinh xảo. Đồng thời, Cửu đỉnh góp phần quan trọng trong nghiên cứu và nhận thức về kỹ thuật đúc đồng thời Nguyễn thế kỷ XIX.

Cửu đỉnh Nhà Nguyễn - Báu vật truyền đời sau

Cửu đỉnh Nhà Nguyễn là chín cái đỉnh bằng đồng, được an vị tại sân chầu trước Thế Tổ Miếu, phía sau Hiển Lâm Các trong Hoàng Thành (Đại Nội) của kinh thành Huế.

Cửu đỉnh được Vua Minh Mạng cho đúc từ năm 1835 đến năm 1837 thì hoàn thành. Cửu Đỉnh gắn liền với con số 9, một con số thiêng liêng theo quan niệm phương Đông, tượng trưng cho trời, cho sự hoàn thiện tuyệt đối, cho quyền uy và sức mạnh của người đứng đầu thiên hạ.

Giá trị của Cửu Đỉnh trước hết nằm ở tầm vóc to lớn và trình độ đúc đồng tinh xảo của những người thợ thủ công Phường Đúc, Huế. Chiếc cao nhất tới 2,5m, chiếc thấp nhất 2,3m. Chu vi vòng lưng từ 4,64m tới 4,72m. Trọng lượng chiếc nặng nhất 2061kg, chiếc nhẹ nhất 1935kg. Các cặp quai trên miệng đỉnh không hoàn toàn giống nhau, cặp đúc vuông, cặp đúc tròn, cặp xoắn theo kiểu dây thừng. Chân đỉnh cũng khác nhau, có bộ uốn theo kiểu chân quỳ, có bộ đúc thẳng... Tất cả các loại cảnh vật đều được chọn lọc và sắp xếp theo số 9. Các hoa văn, họa tiết trang trí trên Cửu đỉnh là một thực thể độc lập và duy nhất, không lặp lại ở bất kỳ nơi đâu.

Vua Minh Mạng cho đúc cửu đỉnh nhằm biểu thị sự trường tồn của triều đại, sự giàu đẹp và thống nhất toàn vẹn lãnh thổ của đất nước Việt Nam.

Những bản đúc nổi trên chín đỉnh đồng ở Hoàng cung Huế đã lưu trữ các giá trị về mối quan hệ giao thoa và tiếp xúc văn hóa xã hội của đất nước Việt Nam với các quốc gia trong khu vực Đông Á. Song hành cùng những thăng trầm của một triều đại, sau gần 200 năm dù đã trải qua bao biến cố của thời cuộc và biến thiên của thời gian vẫn vẹn nguyên.

Cửu đỉnh triều Nguyễn vì thế là nguồn tư liệu độc đáo, quý hiếm, được giới nghiên cứu Việt Nam và nước ngoài rất quan tâm, bởi nó mang giá trị nội dung về lịch sử, văn hóa - giáo dục, địa lý, phong thủy, y dược, nghệ thuật thư pháp... Đây cũng là bảo vật hiếm hoi còn lại, tượng trưng cho vương quyền và sự tồn tại của triều đại phong kiến ở các nước Á Đông.

Với những giá trị, ý nghĩa lớn lao về văn hóa, lịch sử và là đỉnh cao của kỹ thuật chế tác, Cửu Đỉnh đã được Thủ tướng Chính phủ công nhận là Bảo vật Quốc gia vào năm 2012. Tại Hội nghị Toàn thể lần thứ 10 của Ủy ban Chương trình Ký ức Thế giới khu vực châu Á - Thái Bình Dương của UNESCO tại Ulan Bator (Mông Cổ), hồ sơ "Những bản đúc nổi trên 9 đỉnh đồng ở Hoàng cung Huế" của Việt Nam đã chính thức được ghi danh Di sản tư liệu Chương trình Ký ức Thế giới khu vực châu Á - Thái Bình Dương.

Đỉnh cao của kỹ nghệ đúc đồng truyền thống

Những bản đúc nổi trên Cửu đỉnh chứa đựng những giá trị tiêu biểu, độc đáo về cả hình thức lẫn nội dung thông tin, đồng thời nó cũng cho thấy đỉnh cao của kỹ nghệ đúc đồng truyền thống thời Nguyễn thế kỷ XIX.

Công việc đúc Cửu đỉnh đã được Bộ Công gấp rút chuẩn bị mọi mặt liên quan và khởi công đúc vào Tháng 10 năm Ất Mùi, Minh Mạng thứ mười sáu (12.1835). Công việc đúc và sau đó gia công mất 15 tháng và đến tháng Giêng năm Đinh Dậu, Minh Mạng thứ mười tám (1837) thì hoàn thành.

Cửu Đỉnh là một minh chứng cho sự phát triển và thăng hoa của nghệ thuật đúc đồng ở thời điểm đó. Những công trình đúc đồng đã cho thấy một thái độ làm việc tỉ mẩn, cẩn trọng của các nghệ nhân đúc đồng ở Huế.

Về mỹ thuật, trong số 162 họa tiết chạm nổi tỉnh xảo trên Cửu đỉnh, có tới 90 hình ảnh là về các loài động, thực vật đặc trưng của Việt Nam, như: Tinh tú, núi sông, cửa biển, lãnh hải, cửa ải, cây cối, hoa cỏ, động vật, binh khí, xe thuyền… Hình ảnh biển đảo của nước ta đã được chạm khắc rõ ràng. Tất cả 162 hình trên Cửu Đỉnh là 162 bức chạm độc lập, là sự kết hợp điêu luyện giữa nghệ thuật đúc và chạm nổi đồ đồng của Việt Nam, là bách khoa toàn thư về cuộc sống con người Việt Nam nửa đầu thế kỷ XIX.

Mặt trước của thân mỗi đỉnh đều khắc nổi tên gọi, năm đúc, trọng lượng cùng 17 hình ảnh được xếp thành 3 tầng: Trên, dưới, giữa chạy tròn quanh thân mỗi đỉnh.

Trong hình khối thống nhất, hài hòa, từng phần ở mỗi đỉnh lại có sự đổi mới, tạo nét chấm phá của sự sáng tạo và trí tuệ. Cụ thể, quai đỉnh hình chữ U úp, nhưng góc đáy ở các đỉnh Cao, Nhân, Dụ và Huyền thì vuông góc, còn ở các đỉnh khác lại uốn cong. Mặt quai thì tùy đỉnh mà bện thừng, cong vỏ măng, cong lòng máng, phẳng bẹt hay có gờ, triện hoặc để trơn. Số đông đỉnh có cổ hình lòng máng, nhưng ở đỉnh Cao, Dụ lại để thẳng. Vành miệng các đỉnh Thuần, Dụ và Huyền đều cong nửa vỏ măng, còn ở các đỉnh khác thì thẳng đứng với gờ vuông. Vai nhiều đỉnh có gờ đơn hoặc gờ kép, nhưng một số đỉnh để trơn. Đáy bầu đỉnh phần lớn cong một phần của khối cầu, nhưng ở một số đỉnh khác lại bằng và hơi lõm lên. Chân chỉ ở Dụ đỉnh là được tạo đáy thẳng hơi chếch, còn ở các đỉnh khác đều cong dạng chân quỳ. Trên thân của đỉnh lại trang trí một kiểu riêng, biểu hiện sự giàu đẹp mọi miền của Tổ quốc; núi sông, cây cỏ, động vật, xe thuyền và các quan niệm về vũ trụ và thiên nhiên v.v.

Bên cạnh vẻ đẹp sáng tạo về hình dáng, nổi bật trong nghệ thuật trang trí ở mỗi đỉnh là các mảng hình chạm trên bàu của đỉnh, mặt bàu chia thành ba tầng, mỗi tầng có 6 hình xen kẽ với 6 mảng trống, trong đó tầng trên và tầng dưới bố trí lệch đi một khoảng so với tầng giữa, tạo ra sự sống "động" của đỉnh. Với cách bày trí này cho thấy một trật tự trang trí được tuân thủ chặt chẽ trên cả mặt đỉnh cũng như từng tầng trải dài xuyên suốt cả bộ Cửu đỉnh. Tầng giữa của đỉnh được tập trung những hình quan trọng nhất: Lấy tên đỉnh làm nội dung trang trí chính, đối lại phía sau là các mô hình thể hiện vũ trụ như các tinh cầu hay các biểu tượng thiên nhiên mạnh mẽ và thần bí, hai bên trên đỉnh là hình núi cao hùng vĩ, trập trùng và đối lại bên kia là biển cả mênh mông hay cửa sông rộng mở, tiếp theo hai bên là những con sông lớn của cả nước. Tầng trên và tầng dưới không có hình ở hai phía trước và sau, mà dàn sang hai bên nhưng vẫn mang tính đăng đối.

Người nghệ sĩ khi thể hiện những hình trên Cửu đỉnh đã thoát ra ngoài cái nhìn cố định, không lệ thuộc vào trạng thái tự nhiên của vật thể, cũng như tỷ lệ kích thước của chúng, mà họ đã sáng tạo bằng sự sắp xếp lại cho vừa một mảng diện tích tương đương nhau trên bàu của đỉnh. Vì thế có những vật thể thu nhỏ nhiều, nhưng lại có những vật thể thu lại không đáng kể; có hình rất khái quát, nhưng lại có hình khá chi tiết. Hình được khắc họa trên Cửu đỉnh nhìn rất động với những chi tiết đặc thù giúp người xem có thể nhận biết được rõ ràng. Với kỹ thuật khắc nổi, mỗi hình trên Cửu đỉnh là một tác phẩm điêu khắc độc lập.

Về kỹ thuật chế tác với những đánh giá của vua Minh Mạng khi khánh thành bộ Cửu đỉnh đã cho thấy trình độ kỹ thuật của người thợ đúc đồng thời bấy giờ phát triển đến đỉnh cao hoàn mỹ. Đó là, cả thảy đều "to lớn sừng sững, đứng cao, không vết nứt nẻ chút nào".

Cửu đỉnh được đúc theo lối thủ công truyền thống nên việc tạo khuôn đúc cũng thực hiện thủ công qua việc chọn lựa loại đất sét phù hợp. Sau khi hoàn thành, tất cả khuôn đúc được phá bỏ để tránh sự sao chép. Sự đa dạng, tính thống nhất, tinh tế và sự hài hòa đã thể hiện tư duy sáng tạo và năng động của nghệ nhân đúc đồng thời bấy giờ.

Có thể khẳng định rằng, Cửu đỉnh Huế là một tác phẩm nghệ thuật đặc sắc thời Nguyễn còn đem đến ngày nay, có giá trị rất cao về mặt văn hóa và lịch sử của dân tộc Việt Nam. Với óc thẩm mỹ tinh tế, sự sáng tạo cộng với trình độ kỹ thuật cao, các nghệ nhân đúc đồng đã biểu đạt thành công và xuất sắc nhãn quan qua tác phẩm của mình. Sự đa dạng và hài hòa trong Cửu đỉnh đã tôn thêm giá trị nghệ thuật của tác phẩm và trình độ nghệ thuật của người xưa./.

PV

Mỹ thuật trẻ
HIỆN THỰC HÓA ĐỜI SỐNG CỦA GIỚI TRẺ

Trang Nguyễn

Thị trường mỹ thuật Việt Nam hiện nay đã có những bước phát triển, trong đó thế hệ nghệ sĩ trẻ mang đến cho đời sống mỹ thuật những cách nhìn, cảm nhận và hình thức biểu đạt mới. Các nghệ sĩ trẻ không chỉ khẳng định được tài năng trong nước mà còn hướng đến thị trường thế giới,i qua đó tạo cơ hội mở rộng giao lưu với các nền nghệ thuật lớn trên thế giới và đưa nền mỹ thuật Việt Nam vươn mình, đổi mới tích cực.

Mỹ thuật trẻ Việt Nam hiện thực hóa đời sống của giới trẻ

Trong thời kỳ Việt Nam đang ngày càng hội nhập với thế giới, đời sống mỹ thuật trong nước đang có những chuyển biến với tư duy sáng tạo mới trong quan điểm sáng tác nghệ thuật của các nghệ sĩ trẻ. Sự trăn trở của các nghệ sĩ trẻ với các vấn đề của cuộc sống xã hội đương đại được gửi gắm vào tác phẩm, qua đó giúp công chúng yêu nghệ thuật có cái nhìn rõ nét hơn về nghệ thuật đương đại.

Các loại hình nghệ thuật đương đại như sắp đặt, trình diễn, video art… hiện đang phát triển mạnh mẽ, thu hút sự quan tâm, sáng tạo của đội ngũ các họa sĩ, nhà điêu khắc, nghệ sĩ trẻ.

Hiện, Việt Nam đang có một đội ngũ họa sĩ trẻ đông đảo đầy nhiệt tình trong lao động, tìm tòi, khám phá và tạo đà cho mỹ thuật phát triển. Một số tác giả đã nhận được giải thưởng Mỹ thuật danh dự trong nước và khu vực. Tài năng, tư duy nghệ thuật của các nghệ sĩ trẻ Việt Nam hiện nay dễ dàng hội nhập với đời sống mỹ thuật thế giới.

Các nghệ sĩ mỹ thuật trẻ Việt Nam có nhiều sân chơi nghệ thuật đáp ứng nhu cầu sáng tác như: Chương trình nghệ thuật "Art in the forest" tại Flamingo Đại Lải Resort (tỉnh Vĩnh Phúc); Câu lạc bộ Nghệ sĩ trẻ (Hội Mỹ thuật Việt Nam) thường xuyên trao đổi nghề nghiệp, hỗ trợ, tổ chức các triển lãm cho các thành viên, mà mới đây là 2 triển lãm "Mời bạn vào", "Nghệ sĩ trẻ Việt Nam"... Đặc biệt là sân chơi Festival Mỹ thuật trẻ, đây là hoạt động mỹ thuật được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch chủ trì, phối hợp với các cơ quan, đơn vị liên quan tổ chức định kỳ 2 năm một lần, thể hiện sự quan tâm của Đảng và Nhà nước đối với nền mỹ thuật Việt Nam nói chung và các họa sĩ, nhà điêu khắc, nghệ sĩ trẻ nói riêng. Festival Mỹ thuật trẻ là "sân chơi" thiết thực, tạo điều kiện giao lưu, học tập, trao đổi kinh nghiệm, công bố, phổ biến tác phẩm và phản ánh trung thực quá trình lao động nghệ thuật, thể hiện cách nhìn riêng về đời sống đương đại, quan điểm sáng tác của các nghệ sĩ trẻ Việt Nam. Đây cũng là sự kiện văn hóa đáp ứng nhu cầu đời sống tinh thần, hưởng thụ mỹ thuật ngày càng cao của Nhân dân, góp phần phát triển kinh tế - xã hội, là cơ hội giao lưu văn hóa, trao đổi kinh nghiệm; phản ánh những khó khăn, thuận lợi, cách nhìn, quan điểm sáng tác trong quá trình lao động sáng tạo nghệ thuật của các họa sĩ, nhà điêu khắc, nghệ sĩ trẻ Việt Nam.

Bước sang mùa thứ 7, Festival Mỹ thuật Trẻ năm 2024 mang đến diện mạo mới hơn, trẻ hơn trong sáng tác và phản ánh sinh động đời sống văn hóa và tinh thần của

con người trong thời đại mới. Với đề tài sáng tác tự do, Festival Mỹ thuật trẻ lần thứ 7 đã mang đến bức tranh muôn màu của cuộc sống qua góc nhìn mỹ thuật trẻ ở tất cả các loại hình như: Hội họa, đồ họa, điêu khắc, nghệ thuật sắp đặt, nghệ thuật trình diễn, nghệ thuật hình ảnh và các hình thức nghệ thuật đương đại khác.

Thông qua các tác phẩm, nghệ sĩ trẻ đã khắc họa nên câu chuyện của thời đại mình. Chọn phong cách vẽ ý niệm, tác giả trẻ Vàng Hải Hưng với tác phẩm bức tranh sơn dầu "Mẹ tôi" giải Nhất thể loại hội họa đã tạo ra tính ẩn dụ, khi trong tranh không có hình ảnh con người mà thể hiện qua chiếc xe đạp cũ kỹ, nón lá rách sờn, con đường đất nâu khô cằn… để khuyến khích trí tưởng tượng của người xem và cho phép họ tạo nên những câu chuyện của riêng mình. Hai tác phẩm giải Nhất là "Suốt" (thể loại sắp đặt) của tác giả Phạm Thùy Dương và "Sau cơn mưa" (thể loại đồ họa) của Bùi Thị Yến Vy đã vượt qua giới hạn của các chất liệu truyền thống tạo nên những hiệu ứng mang tính thị giác rất lớn cho người xem ngoài và cả người chuyên môn. Ngoài ra, còn có thể kể tới một số tác phẩm nổi bật như "Cơn bão trong đêm" giải Ba của tác giả Cấn Văn Ân; "Mùa cá" giải Nhì của tác giả Lê Công Vương; "Ngàn năm soi bóng" giải Nhì của tác giả Nguyễn Tuấn Dũng.

Qua bảy mùa tổ chức, Festival Mỹ thuật trẻ đang tích cực chuyển mình, làm tròn vai trò phản ánh diện mạo nghệ thuật đương đại qua những "đôi mắt" trẻ và ươm mầm tài năng mới cho nền mỹ thuật, phục vụ nhu cầu nâng cao đời sống tinh thần. Thông qua các tác phẩm được lựa chọn để trưng bày triển lãm và các tác phẩm được ban tổ chức, hội đồng nghệ thuật lựa chọn trao giải thưởng đã ghi nhận những đóng góp mới của các nghệ sĩ. Đặc biệt là tiếng nói đương đại, tiếng nói của ngôn ngữ mới cho nền mỹ thuật Việt Nam đang khẳng định một sự tự tin, sự bứt phá mới của những người rất trẻ.

Có thể thấy, mỹ thuật trẻ trong hành trình phát triển đang góp một phần không nhỏ làm phong phú thêm cho giá trị văn học, nghệ thuật cả nước. Với cách tiếp cận đề tài phóng khoáng, khai mở nhãn quan mỹ thuật ở nhiều góc độ khác nhau, các nghệ sĩ trẻ đang từng bước hòa vào bức tranh mỹ thuật chung để chinh phục các giá trị Chân - Thiện - Mỹ.

Từng bước khẳng định vị thế trong khu vực và thế giới

Trong những năm qua, mỹ thuật Việt Nam luôn nhận được sự quan tâm của Đảng và Nhà nước. Phát triển mỹ thuật nhiều nghị quyết, chỉ thị của Đảng đã được ban hành như Nghị quyết số 04-NQ/HNTW, ngày 14/1/1993, Hội nghị Trung ương 4 khóa VII về "Một số nhiệm vụ văn hoá, văn nghệ những năm trước mắt"; Nghị quyết số 03-NQ/TW, ngày 16/7/1998 của Hội nghị Trung ương 5 khóa VIII về "Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc"; Nghị quyết số 23-NQ/TW, ngày 16/6/2008 của Bộ Chính trị về "Tiếp tục xây dựng và phát triển văn học, nghệ thuật trong thời kỳ mới"; Nghị quyết số 33-NQ/TW, ngày 09/6/2014 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI về "Xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước". Đặc biệt, Quyết định số 1253/QĐ-TTg, ngày 25/7/2014 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Quy hoạch phát triển mỹ thuật đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030 đã chỉ rõ: "*Phát triển mỹ thuật nhằm góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện, hướng đến chân, thiện, mỹ, thấm nhuần tinh thần dân tộc, nhân văn, dân chủ, khoa học; đóng góp cho phát triển kinh tế và hội nhập quốc tế; bảo tồn và phát huy các giá trị mỹ thuật truyền thống; đồng thời, xây dựng và phát triển các giá trị mỹ thuật hiện đại; đẩy mạnh xã hội hóa các hoạt động mỹ thuật nhằm huy động các nguồn lực đầu tư phát triển mỹ thuật...*"

Thời gian qua, từ các nghị quyết, chỉ thị của Đảng và Quy hoạch phát triển mỹ thuật của Thủ tướng Chính phủ đã được cụ thể hóa trong hoạt động phát triển mỹ thuật Việt Nam đem lại nhiều kết quả. Sáng tác mỹ thuật đã hòa nhập dòng mạch chính là chủ nghĩa yêu nước và nhân văn, gắn bó với dân tộc, nỗ lực phản ánh chân thực lịch sử, đất nước và công cuộc đổi mới gắn với trách nhiệm xã hội và nghĩa vụ công dân. Trong sáng tác mỹ thuật, các cá nhân được tự do sáng tạo, do đó các tác phẩm mỹ thuật có sự đa dạng về nội dung, phong cách nghệ thuật. Mỗi tác phẩm mỹ thuật đều mang đậm nét dấu ấn cá tính sáng tạo của tác giả và thể hiện được thành tựu của sáng tác mỹ thuật trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế của nền mỹ thuật Việt Nam.

Các tác phẩm mỹ thuật có đề tài sáng tạo đa dạng, rộng mở, với nhiều góc nhìn, cảm nhận khác nhau

của từng nghệ sĩ đáp ứng đòi hỏi của cuộc sống hiện đại và nhu cầu thưởng thức của công chúng. Đề tài được các nghệ sĩ quan tâm sáng tác có thể kể tới như: Đề tài về lịch sử, chiến tranh, cách mạng và những vấn đề thời sự của đất nước hiện nay trong thực hiện công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Trong sáng tạo nghệ thuật, nhiều xu hướng nghệ thuật đan xen nhau cùng phát triển. Các hình thức nghệ thuật đa dạng, mang nhiều sắc thái, từ bút pháp đến phong cách. Người nghệ sĩ tiếp thu tinh hoa các trào lưu nghệ thuật trên thế giới và kế thừa thành tựu của các thế hệ đi trước tạo ra những tác phẩm nghệ thuật phản ánh bức tranh chân thực về cuộc sống hiện tại.

Mỹ thuật trẻ đã nắm bắt kịp thời thay đổi của thời đại trong sáng tạo nghệ thuật của nền mỹ thuật trong nước và thế giới, xu hướng hiện thực mới đã được các nghệ sĩ trẻ Việt Nam quan tâm. Chất lượng nghệ thuật ngày càng nâng cao, định hình tác phẩm và tác giả tiêu biểu. Thị trường mỹ thuật Việt Nam hiện nay đã có những bước phát triển, thế hệ nghệ sĩ trẻ mang đến cho đời sống mỹ thuật cách nhìn - cảm nhận - biểu đạt mới. Các loại hình mỹ thuật như: Hội họa, đồ họa, điêu khắc, mỹ thuật ứng dụng, nghiên cứu lý luận phê bình mỹ thuật phát triển khá đồng đều và đa dạng.

Về hội họa, các nghệ sĩ trẻ đặc biệt quan tâm đến xu hướng tìm tòi thể nghiệm chất liệu và ngôn ngữ tạo hình đương đại. Các tác giả đã tự tin hơn trong việc khẳng định cá tính sáng tạo và con đường nghệ thuật riêng, tạo thương hiệu riêng biệt. Sự phát triển của hội họa không chỉ tập trung ở các trung tâm mỹ thuật lớn, như Thành phố Hồ Chí Minh, Hà Nội, Huế mà còn phát triển rộng rãi ở nhiều tỉnh, thành trong cả nước.

Về đồ họa, thời gian qua cũng đã có bước phát triển mạnh mẽ và phổ biến. Loại hình đồ họa giá vẽ ngoài những chất liệu truyền thống, như khắc gỗ, khắc thạch cao, in đá, in lưới... đã phổ biến các kỹ thuật đồ họa mới được ứng dụng khoa học - kỹ thuật hiện đại, như khắc đồng, khắc kẽm, in độc bản, khắc gỗ phá bản... Việc tìm tòi thể nghiệm hướng đi mới, đã nâng cao chất lượng về ngôn ngữ và kỹ xảo tạo hình cho các tác phẩm mang hơi thở của thời đại.

Ngoài ra, các tác phẩm tranh cổ động, tranh biếm họa, biểu trưng được quan tâm và hình thành đội ngũ nghệ sĩ mới tham gia các cuộc thi sáng tác. Trong thời đại kỹ thuật số hiện nay, đã hình thành một đội ngũ họa sĩ trẻ, nhà thiết kế về các thể loại đồ họa ấn loát giúp minh họa, trang trí sách, báo đã có sự phát triển mạnh, góp phần vào chất lượng các sản phẩm đồ họa công, thương nghiệp của Việt Nam trong cơ chế thị trường.

Về điêu khắc, đã có sự đột phá trong ngôn ngữ, bố cục, chất liệu, tạo ra diện mạo mới cho các tác phẩm điêu khắc, đặc biệt là các tác phẩm điểu khắc của các nghệ sĩ trẻ. Các nghệ sĩ đã ứng dụng thành tựu khoa học - công nghệ vào kỹ thuật làm tượng đài như kỹ thuật ép đồng, đổ đồng, sử dụng máy in 3D để tạo hình tượng và phù điêu với kích thước lớn. Chất lượng các tượng đài đã được nâng lên từ ngôn ngữ nghệ thuật tới không gian và cảnh quan của tác phẩm. Họ cũng đang góp phần hình thành một đội ngũ sáng tác chuyên nghiệp, đông đảo, giàu kinh nghiệm với tay nghề vững vàng cùng với đội ngũ công nhân, kỹ thuật viên thể hiện tượng đài có tay nghề cao.

Về mỹ thuật ứng dụng, các loại hình mỹ thuật sản phẩm, mỹ thuật thủ công, mỹ thuật công nghiệp cũng có sự phát triển cả về sáng tạo và tạo hình. Phục vụ trực tiếp cho sản xuất các sản phẩm ứng dụng trong đời sống ngày càng nâng cao của nhân dân, từ đó giúp cho hàng hóa của Việt Nam tiếp cận với thẩm mỹ hàng hóa chung của quốc tế. Ngoài ra, mỹ thuật môi trường có bước phát triển mạnh mẽ, hiện đại, đáp ứng yêu cầu của các công trình xây dựng văn hóa, kinh tế, xã hội. Đội ngũ các nghệ sĩ mỹ thuật sân khấu - điện ảnh tiếp thu được nhiều kỹ thuật và kỹ xảo mới, làm phong phú, nâng cao chất lượng của nghệ thuật sân khấu và điện ảnh, truyền hình, truyền thông đa phương tiện.

Với sự phát triển mạnh mẽ của nền mỹ thuật trong nước, mỹ thuật Việt Nam cũng đã có những bước hội nhập với thế giới. Giá trị các tác phẩm mỹ thuật Việt Nam ngày càng nâng cao, tranh Việt Nam cũng đã xuất hiện trong nhiều cuộc đấu giá quốc tế. Đội ngũ nghệ sĩ mỹ thuật Việt Nam ngày càng đông đảo, có tay nghề vững vàng, từ đó đã và đang tạo ra một lực lượng sáng tác chuyên nghiệp./.

Tác phẩm đoạt giải Nhất - "Suốt" của tác giả Phạm Thùy Dương, tại Festival Mỹ thuật trẻ lần thứ 7 năm 2024

Cách GenZ "nêm gia vị" CHO CUỘC SỐNG HIỆN ĐẠI

Nhịp sống số đang thay đổi cách sống của chúng ta. Trong một xã hội hiện đại bùng nổ công nghệ số, những tưởng các bạn trẻ ngày nay bị "chìm đắm" trong xu hướng hội nhập, pha trộn và giao thoa văn hóa đa quốc gia mà thờ ơ với các giá trị nghệ thuật truyền thống. Nhưng trái ngược với điều đó, giới trẻ Việt Nam đang định hình lại cách họ tìm hiểu, giữ gìn, phát huy và thưởng thức những giá trị văn hóa truyền thống, vốn là hồn cốt của quốc gia. Giữa các dòng văn hóa ngoại lai du nhập mạnh mẽ, các bạn trẻ GenZ - thế hệ sinh ra và lớn lên trong thời kỳ số, toàn cầu hóa đã biết cách "nêm gia vị" cho cuộc sống của mình thêm thú vị hơn bằng sự sáng tạo, kết hợp giữa công nghệ, nghệ thuật và giao lưu quốc tế để khám phá và lan tỏa giá trị nghệ thuật văn hóa truyền thống đa lĩnh vực, từ hội họa, kiến trúc, trang phục, văn học cho tới âm nhạc, kịch nghệ...

Trong lĩnh vực âm nhạc, các nghệ sĩ trẻ đã khéo léo "kết duyên" giữa âm nhạc truyền thống và hiện đại, đưa những bài vè, đồng dao... vào trong lời hát, hay đưa các nhạc cụ truyền thống như tiếng khèn, đàn nguyệt... trở thành một phần trong bản phối, tạo nên một sản phẩm âm nhạc khác lạ, vừa mang nét độc đáo, duyên dáng của văn hóa dân gian, vừa có sự tươi mới thời thượng của nghệ thuật hiện đại.

Chương trình "Anh trai vượt ngàn chông gai" được nhắc đến như một cầu nối đưa các bạn trẻ trở lại với văn hóa dân gian và những ca khúc "đi cùng năm tháng". Những bản cover (làm lại từ bản gốc) đầy sáng tạo, dàn dựng bối cảnh và tạo hình đậm chất hoài cổ đã biến tấu chất liệu dân gian như chèo cổ, cải lương, múa chén... hòa cùng phong cách rap và hơi hướng R&B mang màu sắc đương đại, mới mẻ đã làm sống lại những giai điệu quen thuộc như "Trống cơm", "Áo mùa đông - Trở về", "Mẹ yêu con", "Mưa trên phố Huế" hay những bản kinh điển "Dạ cổ hoài lang", "Đào liễu"... Ngọn lửa đam mê với văn hóa dân tộc của những người làm nên "Anh trai vượt ngàn chông gai" đã vẽ nên một bức tranh văn hóa Việt Nam đa sắc màu, sống động, mang vẻ đẹp của dòng chảy âm nhạc qua từng thời kỳ. Chương trình đã tạo được tiếng vang, mang sức lan tỏa lớn, làm mới và nâng cao giá trị của kho tàng văn hóa Việt Nam và được thế hệ GenZ đón nhận nồng nhiệt.

Dù trong guồng quay hối hả của cuộc sống hiện đại, song vẫn có những bạn trẻ âm thầm thắp lên ngọn lửa tình yêu với di sản văn hóa cha ông. Minh chứng là nghệ thuật "Xẩm" đang được hồi sinh trước dòng chảy mạnh mẽ của nghệ thuật giải trí hiện đại, với sự du nhập của nhiều loại hình mới qua những lớp học của các bạn trẻ có niềm đam mê gìn giữ nền âm nhạc cổ truyền Việt Nam. Đến với chương trình "Xẩm trong phố" nằm trong chuỗi dự án "Di sản trong lòng phố" thuộc Trung tâm Xúc tiến, Quảng bá di sản văn hóa phi vật thể Việt Nam (VICH),

Các loại hình nghệ thuật biểu diễn của Việt Nam được các tác giả thế hệ trẻ minh họa bằng các bức hình trừu tượng, độc đáo nhưng vẫn giữ được những nét đẹp văn hóa của người Việt

không ít các bạn trẻ thế hệ GenZ chìm đắm trong không gian hoài niệm của căn nhà cổ Hà Nội, lắng nghe tiếng "xẩm đàn - xẩm kể - xẩm ca" và được "gieo" tình yêu xẩm bởi những người bạn cùng trang lứa của nhóm Xẩm 48h. Cũng ở không gian đó, nhiều làn điệu cách tân dựa trên chính các giai điệu xẩm cổ của cha ông đã được các bạn trẻ nhóm Xẩm 48h sáng tạo, lồng ghép, thổi vào xẩm hơi thở thời đại gần gũi, dễ tiếp thu hơn, giúp công chúng dễ dàng "chạm" vào nghệ thuật truyền thống.

Hay đến với nhóm Xẩm Hà thành, thế hệ GenZ sẽ được tìm hiểu những câu chuyện "Xẩm từ đâu tới?", "Xẩm đến Hà Nội thế nào?", "Xẩm thăng hoa ra sao những năm đầu thế kỷ XX?" và bị "hớp hồn" bởi những bài xẩm thời hiện đại như: Tiêu diệt Corona, Chồng say…. Đưa hát xẩm hòa nhịp với hơi thở cuộc sống đương đại, nhóm Xẩm Hà thành còn đưa hát xẩm lên nền tảng số qua các kênh âm nhạc nổi tiếng của Việt Nam, thậm chí là các kênh quốc tế như: Spotify, Apple Music… và đưa Xẩm trở thành sản phẩm công nghiệp văn hóa.

Ở lĩnh vực hội họa, hình ảnh của những tác phẩm nghệ thuật mang phong cách hội họa truyền thống cũng ngày một xuất hiện nhiều hơn trong cộng đồng trẻ. Thông qua các thiết bị di động như smartphone, tablet... nhiều họa sĩ trẻ đã sử dụng nhiều hình ảnh chủ đạo quen thuộc với người Việt Nam như áo tứ thân, nón lá, nghệ thuật tuồng... cùng nét vẽ hoạt họa tạo ấn tượng để thổi hồn dân tộc vào trong các tác phẩm của mình.

Số hóa di sản đang là xu hướng để giới trẻ lan tỏa nét đẹp văn hóa dân tộc. Mang tinh thần trẻ trung, sáng tạo, những bạn trẻ đam mê tìm hiểu văn hóa và nghệ thuật dân tộc ở thành phố Hồ Chí Minh đã ứng dụng công nghệ, đồ họa kỹ thuật số để số hóa các hoa văn Zèng của thổ cẩm dân tộc Tà Ôi, huyện A Lưới (Thừa Thiên Huế) trên nền phong cách bitmap và pixel, vừa lan tỏa nét đẹp truyền thống, vừa góp phần bảo tồn và phát huy nghề dệt truyền thống thổ cẩm Zèng bằng các phương tiện hiện đại; giúp những giá trị tốt đẹp của nghề dệt Zèng xuất hiện nhiều hơn trong thời đại số. Chuỗi câu chuyện "Hồi xưa" và "GenZ tả ZènG, từ A đến Z" của các bạn trẻ đã mang đến cho cộng đồng những trải nghiệm của các chuyến đi thực tế về huyện A Lưới, những câu chuyện về con người và vùng đất, tín ngưỡng, tập quán… qua lăng kính công nghệ số, để mọi người có thể khám phá nghề dệt qua nền tảng số và lan tỏa nét đẹp truyền thống của di sản văn hóa phi vật thể Việt Nam.

Trình diễn các thiết kế từ chất liệu dân gian, nghệ thuật truyền thống trong show thời trang "Vĩnh họa Thăng Long".

Bên cạnh thay đổi "khẩu vị" thưởng thức các loại hình nghệ thuật, thay vì chọn những điểm đến xa hoa, giới trẻ ngày nay ưu tiên khám phá các làng nghề truyền thống, các khu chợ cổ và tham gia các lớp học trải nghiệm như làm gốm ở Bát Tràng, nấu ăn truyền thống ở Hội An, hay vẽ tranh Đông Hồ. Giới trẻ còn hào hứng tới "check in" và tìm hiểu lịch sử tại những di tích lịch sử, văn hóa như Văn Miếu - Quốc Tử Giám, Quảng trường Ba Đình, căn nhà nơi Bác Hồ viết Tuyên ngôn Độc lập...

Bảo tàng lịch sử dường như bị ngủ quên cũng được các bạn trẻ đánh thức sau một giấc ngủ dài. Đặc biệt gần đây, sự xuất hiện của Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam đã tạo ra một "cơn sốt", thu hút sự chú ý của thế hệ GenZ. Các bạn trẻ hào hứng đến tham quan để tận mắt chứng kiến những hiện vật được trưng bày tại bảo tàng, hiểu hơn những câu chuyện lịch sử hào hùng của dân tộc; thấm thía hơn về những công lao và sự hy sinh to lớn của cha ông ta trong các cuộc kháng chiến chống ngoại xâm.

Rõ ràng, giữa dòng chảy hội nhập của cuộc sống hiện đại cùng sự hỗn tạp văn hóa ngoại lai du nhập, thế hệ trẻ GenZ vẫn biết cách chọn lọc và kết hợp hài hòa giữa các yếu tố hiện đại và truyền thống để bắt nhịp với bước đi của thời đại, hướng tới xây dựng một diện mạo nghệ thuật đương đại mang đậm bản sắc Việt, song mới mẻ và ấn tượng hơn.

Với sự sáng tạo và tinh thần cởi mở, nhiệt huyết, thế hệ GenZ đang góp phần không nhỏ vào việc gìn giữ và phát triển văn hóa dân tộc. Họ không chỉ là những người thừa hưởng trải nghiệm mà còn là những người "định hình" lại giá trị văn hóa theo cách riêng, đưa văn hóa Việt Nam đến gần hơn với thế hệ mới và bạn bè quốc tế./.

Mạng xã hội

NƠI THẾ HỆ TRẺ THỂ HIỆN LÒNG TỰ TÔN DÂN TỘC, lan tỏa tình yêu đất nước

Trong thời đại công nghệ số hiện nay, mạng xã hội (MXH) dần trở thành một phương tiện truyền thông - giải trí không thể thiếu trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta, đặc biệt đối với thế hệ trẻ. Nhiều bạn trẻ hàng ngày sử dụng các nền tảng mạng xã hội như Facebook, TikTok, Instagram… không chỉ để thông tin, kết nối, chia sẻ ý tưởng, quan điểm, mà còn thể hiện lòng yêu nước một cách mạnh mẽ.

Nhờ sự hỗ trợ của các nền tảng số, các bạn trẻ ngày nay thỏa sức sáng tạo nội dung, từ bài viết, video, hình ảnh ấn tượng đến các chiến dịch truyền thông truyền cảm hứng để thể hiện lòng tự tôn dân tộc. Đáng chú ý là có những chia sẻ trên MXH thu hút tới hàng triệu lượt view.

Xuất phát chung từ mong muốn lan tỏa tinh thần yêu nước và bày tỏ lòng biết ơn về sự hy sinh của cha ông để bảo vệ nền độc lập cho Tổ quốc, họ đã sáng tạo nhiều video truyền cảm hứng trên mạng xã hội hướng tới ngày đại lễ của dân tộc Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, khiến cộng đồng mạng thích thú với những lời ca tiếng hát, video hóa thân tái hiện hình ảnh các anh hùng dân tộc; các chú bộ đội, công an hay cả người mẹ Việt Nam anh hùng… trên nền nhạc của những bài hát như Khát vọng tuổi trẻ, Hào khí Việt Nam… Tất cả đều thể hiện niềm tự hào, lòng yêu nước và khát vọng cống hiến của giới trẻ cùng sự biết ơn thế hệ cha ông đã hy sinh để dành độc lập, hòa bình cho dân tộc. Điều này dường như thôi thúc các bạn trẻ tìm hiểu về ý nghĩa của các biểu tượng và nhân vật lịch sử, từ đó cảm thấy tự hào hơn về nguồn cội và di sản văn hóa của mình.

Có lẽ cộng đồng mạng không thể quên trào lưu biến hình mang tên "Huyền thoại vùng đất đỏ" với lời thoại gây sốt của nữ anh hùng dân tộc chị Võ Thị Sáu trở thành hot trend phổ biến khắp các diễn đàn. Bắt đầu từ một đoạn âm thanh với lời thoại: *"Các anh đào huyệt mộ cho tôi à? Tặng các anh bông hoa này. Cảm ơn các anh đã đào huyệt mộ cho tôi. Hôm nay đào huyệt nhỏ, ngày mai phải đào một cái thật to. Đào một cái thật to để chôn tất cả những kẻ bắn tôi ngày hôm nay"*, nhiều Tiktoker đã sử dụng đoạn âm thanh lời thoại kiên cường bất khuất này trên nền nhạc hào hùng để hóa thân thành nữ anh hùng Võ Thị Sáu. Hầu hết những cô gái đều xuất hiện đơn sơ, giản dị, "nhép lại" đoạn thoại gây sốt với biểu cảm bằng ánh mắt kiên cường được nhiều người hưởng ứng. Các netizen đã vô cùng ấn tượng khi xem video và bày tỏ lòng biết ơn những vị anh hùng dân tộc đã không quản ngại hy sinh để mang lại độc lập chủ quyền cho đất nước hôm nay.

Đến hẹn lại lên, mỗi năm, khi cả nước hòa trong không khí tưng bừng chào mừng ngày Quốc khánh 2/9, hàng vạn người trong cộng đồng mạng lại hào hứng hưởng ứng trào lưu thay ảnh đại diện có hình cờ đỏ sao vàng và gắn các hashtag như: #ngayQuocKhanh, #QuocKhanh2Thang9, #ToiyeuToquoctoi, #TuHaoVietNam… lên tài khoản cá nhân, tạo nên làn sóng mạnh mẽ trên khắp các nền tảng. Ngọn lửa tình yêu Tổ quốc trong các bạn trẻ rực cháy với hàng loạt "xu hướng" xuất hiện trên MXH như trào lưu "Chụp ảnh với lá cờ Tổ quốc", ghép ảnh vào khung mẫu trang trí sẵn, kèm dòng chữ "Tự hào là người Việt Nam"…

Mừng ngày Tết độc lập dân tộc, nhiều nhà sáng tạo nội dung còn khéo léo chèn những thước phim đen trắng ghi lại khoảnh khắc giành độc lập dân tộc hào hùng, thiêng liêng khi xưa hay tạo trend "Cờ Tổ quốc ở trong mắt - Tổ quốc ở trong tim", thực hiện các video

chào cờ, để hình ảnh phản chiếu của lá cờ đỏ sao vàng hiện lên trong mắt, thể hiện tình cảm thiêng liêng dành cho dân tộc trong ngày đặc biệt. Các video theo xu hướng trên đạt đến hàng triệu lượt xem, cho thấy sự quan tâm của người dùng mạng xã hội đến các nội dung thể hiện tinh thần yêu nước của người trẻ.

Cũng trong trào lưu đó, cộng đồng mạng còn bị thu hút sự chú ý bởi các video "chào cờ" ghi lại khoảnh khắc người trẻ mặc áo dài in hình lá cờ đỏ sao vàng, đưa tay lên chào cờ trong nét mặt trang nghiêm trên nhạc nền tiếng hô vang "Nghiêm, chào cờ, chào", theo sau là câu nói của cố Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng: "Nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam muôn năm. Vinh quang đời đời thuộc về dân tộc Việt Nam văn hiến và anh hùng".

"Biến mỗi mái nhà thành một lá cờ Tổ Quốc" cũng là một trào lưu "hot" được lan tỏa rộng rãi và thu hút sự tham gia của cộng đồng mạng. Những hình ảnh, video từ trên cao nhìn xuống những mái nhà được nhuộm đỏ và hình ngôi sao vàng 5 cánh nổi bật sáng chói đã trở thành một hiện tượng trên không gian số, nhận hàng nghìn lượt bình luận và chia sẻ; khơi dậy niềm xúc động, tự hào của người xem.

Tinh thần yêu nước không phân biệt thế hệ, nhưng rõ ràng cách thể hiện của mỗi thế hệ lại có sự khác biệt đáng kể. Các trào lưu mà người trẻ truyền tải qua MXH rất gần gũi nhưng cũng rất mới, mang cá tính riêng, tạo hiệu ứng khá tốt, giúp nâng cao nhận thức về lịch sử, văn hóa và các giá trị quốc gia. Điều đó là minh chứng cho thấy dù ở thế hệ nào, với cách thức thể hiện ra sao, tình yêu Tổ quốc vẫn luôn trong tim mỗi người con đất Việt.

Có thể nói, MXH đã chứng tỏ là công cụ hiệu quả để thế hệ trẻ Việt Nam hôm nay thể hiện và lan tỏa tình yêu đất nước và chắp cánh cho tình yêu đó vượt qua biên giới quốc gia, để cộng đồng mạng xã hội thế giới biết đến rằng tình yêu nước, lòng biết ơn vẫn luôn chảy trong máu, trong tim mỗi người dân Việt Nam.

Thông qua mạng xã hội, cảm xúc của người dân được lan tỏa, cộng hưởng nhiều hơn bao giờ hết. Với cách nhìn nhận đúng đắn hơn về các giá trị lịch sử, văn hóa của dân tộc, gánh vác sứ mệnh và trách nhiệm của người trẻ, thế hệ trẻ hôm nay tiếp tục góp sức mình trong việc khơi dậy lòng tự tôn dân tộc, lòng yêu nước. Điều đó thể hiện thông qua việc sáng tạo, quảng bá các hình ảnh, clip về vẻ đẹp của con người Việt Nam, bản sắc văn hóa của dân tộc hay phong cảnh, lễ hội, tập tục, sinh hoạt của người Việt một cách trong sáng và đầy trân trọng. Với sự sáng tạo và đổi mới trong cách thể hiện, mỗi bạn trẻ đều có thể trở thành những đại sứ văn hóa mang Việt Nam đến gần hơn với cộng đồng mạng thế giới./.

Ngọc Linh

Trong tiếng Phạn, Naga có nghĩa là con rắn lớn, cũng là tên gọi của vị thần rắn trong Ấn Độ giáo. Rắn Naga được gắn với hai vị thần là Vishnu và Shiva, với ý nghĩa cuộn tròn lấy cái gốc của trục thế gian, biểu trưng cho sự sinh thành, phát triển và hủy diệt, nâng đỡ và bảo đảm sự ổn định của thế giới.

Đối với đồng bào dân tộc Khmer, rắn Nagar được gọi là Niệk, biểu trưng cho nghệ thuật điêu khắc và văn hóa tín ngưỡng bản địa thờ rắn. Có rất nhiều truyền thuyết nói về nguồn gốc ra đời của rắn Nagar. Trong đó, có truyền thuyết lập quốc của người Khmer khi xưa kể rằng, vị vua đầu tiên sáng lập ra vương quốc Chân Lạp là Kampu. Ngài là một quốc vương tài giỏi, được nhân dân yêu thương, tôn sùng và kính trọng. Một lần, trên đường du hành sang đất nước Indonesia, ngài gặp một nàng công chúa xinh đẹp, thông minh, lại dịu hiền và có tài quyết đoán. Nàng là con gái của vua rắn Nagar. Trước sắc đẹp và tài hoa của công chúa, vị vua đã đem lòng yêu mến và quyết cưới nàng làm vợ. Để cưới được công chúa, vua Kampu phải dùng sức mạnh và tài năng của mình trổ tài qua các kỳ thi thử sức đầy gay go, quyết liệt của vua rắn Nagar. Cuối cùng, vua Kampu cũng giành chiến thắng và cưới được vợ. Quốc vương Kampu và Hoàng hậu Nagar cùng nhau sáng lập và xây dựng nên đất nước Campuchia ngày nay. Từ đó, hình tượng rắn Nagar được xây dựng khắp nơi tại các ngôi chùa, cổng chùa và đền thờ, với ý nghĩa là vị thần canh giữ chốn thiêng liêng và là loài có khả năng bảo vệ nguồn nước.

Trong sự tích kể về cuộc đời của đức Phật Thích Ca Mâu Ni cũng có liên quan đến hình tượng rắn Nagar. Lúc hoàng hậu Maya hạ sinh ngài tại vườn Lâm Tì Ni, Thái tử Tất Đạt Đa được một vua rắn Nagar chín đầu phun nước tắm, điển tích này được người Trung Hoa mô tả bằng đề tài điêu khắc là hình tượng chín con rồng bao quanh Đức Phật sơ sinh, mà người ta quen gọi là "Tượng Cửu Long".

Một câu chuyện khác lại kể rằng, rắn Nagar chính là vị thần Hộ pháp canh giữ viên ngọc của mọi điều ước, viên ngọc ấy cũng tượng trưng cho Tam Bảo của nhà Phật (Buddha: Phật; Dahma: Pháp, Sangha: Tăng). Đặc biệt nhất là câu chuyện kể về sự tích "Bảy ngày tu đầu tiên của Đức Phật". Trong thời gian tu khổ hạnh, Đức Phật ngồi tọa thiền dưới cội Bồ Đề thì mưa to gió lớn nổi lên, nước dâng cao ngập cả chỗ ngồi thiền của Đức Phật. Khi ấy, có một vị vua rắn Nagar liền bò ra khỏi nơi trú ẩn của mình, lấy thân cuốn lại thành bảy vòng tròn như bảo tọa

Rắn thần Naga
TRONG VĂN HÓA CỦA NGƯỜI KHMER

Trong tín ngưỡng dân gian của người Khmer, huyền thoại rắn thần Naga chiếm một vị trí rất quan trọng trong đời sống tâm linh. Người Khmer thờ thần rắn với niềm tin Thần là người làm chủ nguồn nước, tạo ra mưa thuận gió hòa cho vạn vật sinh sôi.

cho Đức Phật ngồi nhập định khỏi bị ngập nước và vươn cao 7 chiếc đầu phình to ra tạo thành cái táng che chở cho Đức Phật. Do vậy, rắn Nagar là hình tượng cực kỳ phổ biến trong văn hóa Khmer, biểu hiện ý nghĩa đức Phật đã cảm hóa được rắn độc và thần rắn đã phát nguyện tùng phục, theo hầu đức Phật.

Nét đẹp văn hóa tôn thờ rắn Nagar xuất phát từ sự giao thoa giữa tín ngưỡng Phật giáo và điều kiện môi trường sống của người Khmer. Trước đây, người Khmer vào khai hoang vùng đất Nam bộ, họ sống trên vùng đất ẩm thấp, nhiều rừng rậm, nước ngập quanh năm do chưa có hệ thống trị thủy. Đây cũng chính là điều kiện môi trường thích hợp với các loài bò sát: Rắn, cá sấu, chim, cò... quy tụ về sinh sống. Riêng về loài rắn, nhất là rắn hổ mang. Rắn hổ mang tuy độc nhưng người Khmer đã sớm biết cách thuần hóa.

Bởi từ lâu, đạo Phật luôn thể hiện rõ sự nhân đạo và rắn Nagar đã được đưa vào kiến trúc điêu khắc tại các ngôi chùa với ý nghĩa giáo lý, đức Phật đã cảm hóa được cái ác. Chùa là nơi để học đạo, cải hóa người không tốt thành người tốt, có ích cho đạo cho đời. Con rắn vốn có nọc độc gây chết người, nhưng vẫn được cảm hóa trở nên hiền từ và có ích vì nó biết tu theo Phật. Đây được xem là tư tưởng mang đậm truyền thống văn hóa tốt đẹp, có giá trị nhân văn sâu sắc của người Khmer.

Rắn Nagar cũng là mô típ trang trí quan trọng trong nghệ thuật điêu khắc Phật giáo Khmer Nam bộ. Tại các ngôi chùa Khmer, hình tượng rắn Nagar ngự trị trên các mái chùa, các đầu đao, cổng rào với ý nghĩa để xua đuổi tà ma và bảo vệ đức Phật. Ngoài ra cũng có hình tượng rắn Nagar được chạm trổ bằng xà cừ uốn lượn quấn quanh những cánh cửa chùa, trên những chiếc tủ đựng kinh sách, trên những chiếc xe tang đưa người chết đến nơi hỏa thiêu, tượng trưng cho vị thần đưa linh hồn người tốt lên cõi Niết Bàn.

Theo quan niệm của người Khmer, mỗi hình ảnh điêu khắc về rắn Nagar có kết cấu, họa tiết số lượng đầu, cũng có ý nghĩa khác nhau như: Rắn Nagar 3 đầu tượng trưng cho thiên - địa - nhân, 5 đầu theo thuyết ngũ hành kim - mộc - thủy - hỏa - thổ, 7 đầu tượng trưng cho sự đắc đạo trong tu hành và 9 đầu chính là con đường dẫn lên thiên đàng. Trong đó, hình tượng rắn Nagar 7 đầu còn biểu trưng cho năng lực của người nam, sự vĩnh hằng, sự vô tận và sự bất tử, biểu trưng cho 7 sắc cầu vồng. Tuy nhiên, phổ biến nhất trong các chùa Khmer ở Nam Bộ là rắn Naga 5 đầu.

Xuất phát từ nhận thức trên, rắn đã trở thành một giá trị của biểu tượng đầy ý nghĩa, vừa mang giá trị tinh thần cao, vừa mang tính phong thủy, hàm ý mang lại sự bình an trong cuộc sống của đồng bào Khmer, vừa có vai trò như một họa tiết hoa văn trang trí mặc định trong điêu khắc kiến trúc chùa, trên các phù điêu đền tháp hoặc trên những nông cụ, với ý nghĩa mang lại niềm tin và sự may mắn./.

P.V

Trẩy Hội chùa Hương

HÀNH TRÌNH VỀ ĐẤT PHẬT

Duy Hưng

Chùa Hương tọa lạc tại huyện Mỹ Đức, thành phố Hà Nội, không chỉ là một quần thể di tích lịch sử – văn hóa nổi tiếng mà còn là điểm hẹn tâm linh của hàng triệu người dân Việt Nam mỗi độ xuân về. Lễ hội chùa Hương, hay còn gọi là trẩy hội chùa Hương, là một trong những lễ hội lớn nhất và kéo dài nhất trong năm, thu hút đông đảo Phật tử và du khách thập phương tìm về chốn thanh tịnh hành hương, vãn cảnh.

Hành trình về miền đất Phật

Câu "Trẩy hội chùa Hương - Hành trình về đất Phật" không chỉ đơn thuần là một câu nói mà còn thể hiện sâu sắc ý nghĩa tâm linh của lễ hội. Đến với chùa Hương, người dân không chỉ đến để cầu may mắn, tài lộc mà còn tìm kiếm sự an yên trong tâm hồn, hướng về cõi Phật. Hành trình đến với chùa Hương còn là một hành trình du ngoạn lý thú, vượt qua những con đường núi non hùng vĩ, hay xuôi theo dòng suối Yến thơ mộng để đến với những ngôi chùa cổ kính ẩn mình trong những hang động kỳ bí.

Lễ hội Chùa Hương gắn liền với tín ngưỡng thờ Mẫu, đặc biệt là thờ Chúa Ba (Liễu Hạnh), một trong Tứ Bất Tử của tín ngưỡng dân gian Việt Nam. Động Hương Tích với danh xưng "Nam thiên đệ nhất động" nơi thờ Phật Bà Quan Âm, được coi là điểm đến linh thiêng, thu hút nhiều người dân hành hương và du khách. Việc kết hợp thờ Mẫu và thờ Phật thể hiện sự dung hòa tôn giáo, sự tôn trọng và tiếp nhận các giá trị tâm linh khác nhau. Qua đó, có thể thấy được sự giao thoa và hòa quyện giữa tín ngưỡng bản địa và Phật giáo, tạo nên một nét đặc trưng của văn hóa Việt Nam. Ngoài ra, du khách cũng có thể ghé thăm các điểm di tích khác như: Chùa Thiên Trù, chùa Long Vân,

động Tiên Sơn, chùa Giải Oan… Mỗi điểm đến đều mang một vẻ đẹp riêng, góp phần tạo nên một bức tranh tổng thể hài hòa và thiêng liêng.

Lễ hội chùa Hương thường bắt đầu từ mùng 6 tháng Giêng âm lịch và kéo dài đến hết tháng Ba âm lịch. Thời gian chính hội tập trung từ rằm tháng Giêng đến ngày 18 tháng Hai âm lịch. Trong suốt thời gian diễn ra lễ hội, không gian chùa Hương trở nên vô cùng nhộn nhịp và sống động. Hàng ngàn con thuyền nối đuôi nhau trên suối Yến, chở du khách đến với bến Trò.

Để đến được trung tâm của chùa Hương, đặc biệt là động Hương Tích, người hành hương phải trải qua một hành trình khá dài. Khởi hành từ bến Đục, bơi thuyền trên suối Yến, len lỏi giữa những ngọn núi đá vôi, rồi leo bộ qua hàng trăm bậc thang đá. Hành trình gian nan này tượng trưng cho sự tu hành khổ luyện, vượt qua những khó khăn, thử thách của cuộc đời để đạt đến giác ngộ. Ngày nay, dù đã xây dựng cáp treo, nhưng nhiều du khách hành hương vẫn chọn cách đi bộ vừa để trải nghiệm, chiêm ngưỡng cảnh vật, vừa để kiếm tìm sự an yên, thanh thản trên quãng đường đi. Tham gia lễ hội chùa Hương cũng đồng nghĩa với việc tạm gác lại những lo toan, bộn bề của cuộc sống thường nhật. Hành trình này là một khoảng lặng để con người tĩnh tâm, suy ngẫm về cuộc sống và hướng về những giá trị tâm linh.

Ở góc độ tâm linh, hành trình đến chùa Hương là hành trình tìm về sự thanh tịnh, gột rửa những bụi trần, bày tỏ lòng thành kính và mong muốn được giác ngộ. Không gian trong lành, tĩnh mịch của chùa Hương, cùng cảnh quan thiên nhiên hùng vĩ, những câu chuyện về Phật pháp được lưu truyền nơi đây giúp cho con người chiêm nghiệm về lẽ sống, về nhân quả, về thiện ác.

Nét đẹp văn hóa tâm linh từ không gian lễ hội

Không gian lễ hội chùa Hương không chỉ giới hạn trong khuôn viên một ngôi chùa mà trải rộng trên một vùng non nước hữu tình, tạo nên một bức tranh tổng thể hài hòa giữa thiên nhiên và kiến trúc tâm linh tạo nên một không gian hùng vĩ, trữ tình. Quần thể kiến trúc tôn giáo đồ sộ, bao gồm nhiều ngôi chùa, đền, động nằm rải rác trên các ngọn núi, các công trình kiến trúc được xây dựng hài hòa với thiên nhiên, vừa linh thiêng, vừa gần gũi với con người.

Dòng suối uốn lượn là tuyến giao thông chính trong lễ hội, tấp nập hàng ngàn con thuyền nối đuôi nhau chở khách hành hương, đem lại khung cảnh nhộn nhịp và đặc sắc. Đến với lễ hội chùa Hương cũng là hành trình văn hóa kết nối cộng đồng, củng cố tình đoàn kết, là dịp để mọi người từ khắp nơi tụ họp, giao lưu, chia sẻ những giá trị văn hóa và tâm linh. Bên cạnh hoạt động tôn giáo, trẩy hội chùa Hương còn là một nét đẹp văn hóa truyền thống của người Việt Nam, giúp khám phá và trải nghiệm những giá trị văn hóa đặc sắc như hát chèo, hát văn, các nghi lễ truyền thống…

Trong lễ hội, du khách có thể được thưởng thức những làn điệu Chèo, hát Văn đặc sắc, thường được biểu diễn tại các điểm dừng chân hoặc trên thuyền. Đây là những loại hình nghệ thuật truyền thống, góp phần làm phong phú thêm không gian lễ hội. Do Chùa Hương là nơi thờ Phật, nên ẩm thực trong lễ hội chủ yếu là đồ chay, được chế biến đa dạng và hấp dẫn, thể hiện sự khéo léo của người dân địa phương.

Tại nơi đây, con người và thiên nhiên hòa quyện vào nhau trong không gian lễ hội. Con người đến với thiên nhiên để tìm kiếm sự thanh tịnh, còn thiên nhiên lại làm tôn thêm vẻ đẹp của các công trình kiến trúc tâm linh. Bên cạnh là một sự kiện tôn giáo, lễ hội chùa Hương còn là một bức tranh văn hóa đa dạng và phong phú, phản ánh những giá trị truyền thống tốt đẹp của người Việt. Có thể nói, đó là hành trình tìm về cội nguồn, tìm về sự thanh tịnh trong tâm hồn và hướng đến những giá trị tốt đẹp trong cuộc sống. Hành trình về miền đất Phật - chùa Hương không chỉ là một chuyến đi mà còn là một một trải nghiệm văn hóa ý nghĩa./.

Lễ hội Lam Kinh

DI SẢN VĂN HÓA PHI VẬT THỂ VÔ GIÁ

Trúc Linh

Trong kho tàng di sản văn hóa xứ Thanh, Lễ hội Lam Kinh được ví như một viên ngọc quý với nhiều giá trị vô giá, đặc trưng. Lễ hội không chỉ lưu giữ nhiều giá trị độc đáo, mà còn là dịp để người dân đất Việt ôn lại và tự hào về truyền thống đấu tranh dựng nước, giữ nước của các bậc tiền nhân.

Lễ hội Lam Kinh gắn với Khu Di tích lịch sử Lam Kinh và vùng đất Lam Sơn (tỉnh Thanh Hóa). Năm 1433, sau khi vua Lê Thái Tổ băng hà, được an táng ở Lam Kinh. Từ đây, các điện miếu cũng bắt đầu được xây dựng.

Sách "Việt sử thông giám cương mục" đã ghi lại những lần xây dựng Lam Kinh: Năm 1433, vua Lê Thái Tổ mất, thi hài được đưa về Lam Kinh, an táng ở Vĩnh Lăng; tháng Mười hai cùng năm "các quan theo hầu về Tây Kinh dựng Miếu Điện Lam Sơn". Đến tháng 4/1434, vua Lê Thái Tông sai "Hữu bộc xạ Lê Nhữ Lãm đến Lam Kinh dựng miếu thờ Thái mẫu".

Cứ vài ba năm một lần, vua và các quan trong triều đình nhà Lê lại vào Lam Kinh hành lễ, để tưởng nhớ công đức khai sáng cơ nghiệp của vua Lê Thái Tổ. Các nghi thức hành lễ đều thực hiện nghi thức cung đình. Nghi thức cúng tế gồm: "Tế tẩm miếu dùng bốn con trâu, đánh trống đồng, quân lính reo hò hưởng ứng theo. Về nhạc võ thì múa nhạc "Bình Ngô phá trận". Văn thì múa nhạc "Chư hầu lai triều"...

Về phần hội, sách "Đại Việt sử ký toàn thư" chép: Hoàng đế Lê Thái Tông "tưởng nhớ công lao của tiền bối, sáng tác điệu vũ bình Ngô". Việc tổ chức diễn xướng điệu vũ bình Ngô được sách trên ghi lại khá cụ thể: "Năm Thái Hòa thứ 7 (1449) mùa Xuân tháng Giêng vua ban yến cho quan, múa nhạc bình Ngô. Công hầu có người xúc động phát khóc"; "Bảy năm sau (1456), vua Nhân Tông trong dịp về Lam Kinh bái yết Sơn lăng, đã cho đánh trống đồng, diễn khúc "Bình Ngô phá trận" và "Chư hầu lai triều".

Trải qua nhiều biến cố, triều Lê sụp đổ và khu miếu điện Lam Kinh cũng theo đó mà suy tàn. Đồng thời, những nghi thức tế lễ mang tính cung đình cũng đã biến mất trong "đời sống" vùng đất Lam Kinh suốt một thời gian dài. Phải đến đầu thế kỷ XX, làng Lam Sơn mới dựng ngôi đền thờ ngay trên đất Lam Kinh để thờ vua Lê Thái Tổ, Nguyễn Trãi, Lê Lai và Bạch Y Công chúa. Nhiều nghi thức lễ tế cũng dần khôi phục, được Nhân dân thực hành, gìn giữ. Có lẽ điều này đã tạo nên nét đặc trưng, khác biệt và hấp dẫn cho Lễ hội Lam Kinh, vừa mang tính cung đình, vừa mang tính cộng đồng.

Ngày nay, Lễ hội Lam Kinh diễn ra vào các ngày từ 21 - 22/8 âm lịch hàng năm gắn với lời nhắc nhở: "Hăm mốt Lê Lai, hăm hai Lê Lợi". Lễ hội Lam Kinh được tổ chức với nhiều lễ nghi trang trọng và linh thiêng. Phần lễ với các nghi thức rước kiệu vua Lê Thái Tổ, kiệu Trung túc vương Lê Lai, đọc chúc văn, tấu cáo tiên tổ dâng hương tưởng niệm vua Lê Thái Tổ và nghĩa sĩ Lam Sơn.

Về với lễ hội Lam Kinh không chỉ để chứng kiến phần đại lễ quy mô hoành tráng; mà còn để mỗi người dân được sống dậy tinh thần yêu nước sục sôi của hào khí Lam Sơn; hòa mình trong không khí hào hùng của cuộc khởi nghĩa Lam Sơn qua các màn trình diễn được đầu tư công phu, với sự tham gia của hàng trăm nghệ sĩ. Phần sân khấu hóa đã tái hiện lại những dấu ấn với "hội thề Lũng Nhai", "Lê Lai cứu chúa", "Giải phóng thành Đông Quan", "Lê Thái tổ đăng quang". Mỗi một phân cảnh, một tiếng trống chiêng, cờ quạt như đang rút ngắn khoảng cách hiện tại - quá khứ; đưa người dân về những trận chiến, sự kiện đã làm nên danh tiếng lẫy lừng của khởi nghĩa Lam Sơn. Từ đó, người dân có thể hình dung cụ thể những cống hiến, công đức của người anh hùng áo vải cùng các tướng sĩ và Nhân dân Thanh Hóa nói riêng, Nhân dân cả nước nói chung trong cuộc khởi nghĩa chống quân Minh xâm lược diễn ra cách đây hơn 600 năm.

Lễ hội Lam Kinh còn là nơi trình diễn các trò diễn dân gian truyền thống xứ Thanh như: Xuân Phả, trò chiềng, múa Rồng, Bình Ngô, Sanh Ngô, trống hội... mà tiêu biểu hơn cả là trò Xuân Phả - di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Trò diễn làm tăng thêm tính đặc sắc cho lễ hội Lam Kinh với các điệu múa, hát, âm nhạc hay những chiếc mặt nạ kỳ dị cùng những biểu tượng linh vật tượng trưng cho phẩm cấp quan lại phong kiến. Sự kết hợp của các trò diễn cho thấy sức sống mãnh liệt, dẻo dai của các trò diễn trong đời sống văn hóa tinh thần của người dân. Đồng thời, khẳng định Thanh Hóa là một vùng đất giàu truyền thống, một kho tàng văn hóa phi vật thể phong phú, sống động, giàu màu sắc, biểu cảm và cũng đầy tính nghệ thuật của người dân các dân tộc Thái, Mường, Kinh.

Với không gian văn hóa đặc sắc, lễ hội Lam Kinh ngày càng khẳng định vai trò quan trọng trong dòng chảy lịch sử. Đồng thời, thể hiện sức mạnh tự thân, sức sống quật cường trước bao biến động lịch sử.

Ngày nay, Lễ hội cũng là dịp để giới thiệu, quảng bá giá trị và hình ảnh Di tích Quốc gia đặc biệt Lam Kinh. Nâng cao ý thức, trách nhiệm của cộng đồng đối với công tác bảo tồn, phát huy giá trị các di sản văn hóa trong thời kỳ hội nhập; thúc đẩy sự liên kết, hợp tác trong quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị các di tích lịch sử; tuyên tuyền về truyền thống lịch sử, văn hoá, đất và người xứ Thanh đến bạn bè trong nước và quốc tế.

Gìn giữ lễ hội Lam Kinh chính là sự tôn vinh công lao của các anh hùng hào kiệt; là gìn giữ văn hóa truyền thống. Đồng thời, giáo dục mọi thế hệ luôn biết trân trọng lịch sử, để xác định trách nhiệm của mình trong gìn giữ và phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc./.

Hà Nội: Khẳng định vị thế "KINH ĐÔ ẨM THỰC" CỦA VIỆT NAM

Trúc Linh

Hà Nội là mảnh đất ngàn năm văn hiến, nổi tiếng thanh lịch, tinh tế, vì lẽ đó mà nơi đây còn là nơi hội tụ những nét tinh hoa ẩm thực của đất nước. Theo đánh giá của Michelin Guide, cẩm nang ẩm thực danh giá hàng đầu thế giới, sự phong phú và tinh tế của ẩm thực Hà Nội đã chinh phục những thực khách khó tính nhất, khẳng định vị thế là một "kinh đô ẩm thực" của Việt Nam.

Khẳng định vị thế "kinh đô ẩm thực"

Từ hàng trăm năm nay, Hà Nội luôn là nơi hội tụ, kết tinh, lan tỏa các giá trị văn hóa, trong đó ẩm thực là một trong những loại hình được kế thừa, phát triển đạt đến độ tinh hoa. Nét tinh hoa của ẩm thực Hà Nội không chỉ đơn thuần là hương vị thơm ngon, mà còn là sự thăng hoa của nghệ thuật cân bằng hương vị. Ẩm thực miền Bắc nói chung và Thủ đô Hà Nội nói riêng mang đến những món ăn nhẹ nhàng, tinh tế, với sự kết hợp hài hòa giữa vị ngọt, mặn, chua và cay, tạo nên một bản "giao hưởng" hương vị độc đáo.

Nhắc đến ẩm thực Hà Nội là nhắc đến những những món ăn mang tính đặc trưng,

tạo nên thương hiệu ẩm thực Thủ đô như: Bánh cuốn Thanh Trì, bún ốc Hồ Tây, chả cá Lã Vọng, giò chả Ước Lễ, trà sen Tây Hồ, cà phê Giảng, bún chả, nem cuốn, Phở... Đáng chú ý, chỉ riêng "Phở Hà Nội" đã có đến hàng chục thương hiệu gia truyền nổi tiếng cả nước như: Phở Thìn Bờ Hồ, phở Thìn Lò Đúc, phở Lý Quốc Sư, phở Tư Lùn... Mỗi quán phở đều mang những hương vị, phong cách riêng làm nên tên tuổi của mình.

Đặc sản ở Hà Nội cũng vô cùng đa dạng, có những đặc sản bắt nguồn từ mảnh đất Tràng An, có những đặc sản xuất xứ từ địa phương khác. Dù vậy, các món đều được người Hà Nội khéo léo chắt lọc, sáng tạo, chế biến theo phong cách của mình, tạo nên hương vị riêng biệt, chuyển tải nét văn hóa rất riêng của Hà Nội.

Sức hấp dẫn của văn hóa ẩm thực Hà Nội không chỉ ở hương vị, màu sắc, cách bài trí món ăn mà còn từ tri thức, kỹ thuật, thực phẩm, cách chế biến và những câu chuyện xung quanh thể hiện bề dày lịch sử, văn hóa. Theo các chuyên gia văn hóa, mặc dù trong bối cảnh hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, phong cách ẩm thực có sự pha trộn, biến tấu giữa các vùng miền, quốc gia, dân tộc. Song phong vị ẩm thực Hà thành vẫn giữ được nét đặc trưng đầy mê hoặc. Ẩm thực Hà Nội không chỉ làm say lòng thực khách phổ thông mà còn thuyết phục cả những chính trị gia hay các nhà ẩm thực uy tín, như: Cựu Tổng thống Pháp Francois Hollande; cựu Tổng thống Mỹ Barack Obama; cố đầu bếp danh tiếng Anthony Bourdain; Tổng thống Hàn Quốc Yoon Suk-yeol; Ngoại trưởng Mỹ Antony John Blinken…

Với nền tảng ẩm thực phong phú, đặc sắc, tại Hà Nội từ lâu đời đã hình thành những tuyến phố ẩm thực nổi tiếng, thu hút rất nhiều thực khách trong và ngoài nước như: Tạ Hiện, Mã Mây, Đồng Xuân, Cầu Gỗ, Cấm Chỉ, Tống Duy Tân… Bên cạnh đó, nhiều tuyến phố trong khu vực phố cổ Hà Nội vẫn còn lưu giữ những nếp sành ăn, sành mặc của người Hà Nội xưa.

Các chuyên gia ẩm thực cho rằng, ẩm thực Hà Nội hội đủ yếu tố vật chất (chất liệu, mùi vị, màu sắc) và yếu tố tinh thần (ứng xử, giao tiếp trong ăn uống, nghệ thuật chế biến, cách trang trí…). Ẩm thực Hà Nội cũng đạt được các tiêu chí về danh tiếng, nguồn gốc, lựa chọn nguyên liệu, phương thức chế biến, cách thưởng thức và không gian thưởng thức.

Hiện nay, Hà Nội đã có 4 món ăn được đưa vào Danh mục Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, đó là: Cốm Mễ Trì, Xôi Phú Thượng, ướp trà sen Quảng An và phở Hà Nội.

Có thể nói, ẩm thực Hà Nội không chỉ dừng lại ở những món ăn quen thuộc như phở hay bún chả, mà còn là một hành trình khám phá vô tận những hương vị độc đáo và tinh tế. Du khách đến với Thủ đô sẽ không chỉ được trải nghiệm những giá trị văn hóa, lịch sử lâu đời, mà còn có cơ hội

Năm 2024, nhiều sự kiện, lễ hội ẩm thực có quy mô thành phố và quốc tế được tổ chức tại Hà Nội

Tháng 8/2024, tại Không gian đi bộ phố Trần Nhân Tông (quận Hai Bà Trưng), Sở Du lịch Hà Nội tổ chức Lễ hội quà tặng du lịch Hà Nội 2024 với chủ đề "Thức quà Hà Nội", hướng đến tôn vinh tinh hoa ẩm thực Hà thành, góp phần bảo tồn và phát huy văn hóa ẩm thực dân gian. Lễ hội còn phát hiện và vinh danh nghệ nhân dân gian, sưu tầm, bảo tồn những công thức, cách chế biến xưa nay, gìn giữ và phát huy kho tàng ẩm thực không chỉ của người Việt, mà còn của đồng bào các dân tộc trên khắp đất nước, góp phần vào phát triển ngành du lịch Thủ đô.

Mới đây, từ 29/11 đến 01/12, Lễ hội văn hóa ẩm thực Hà Nội năm 2024 với chủ đề "Hà Nội kết nối năm châu" do Sở Văn hóa và Thể thao Hà Nội tổ chức tại Công viên Thống nhất, thu hút gần 11 vạn người dân và du khách. Lễ hội quy tụ hơn 80 gian hàng với rất nhiều món đặc sản của Hà Nội, 8 tỉnh thành khác trong nước (Hà Giang, Sơn La, Lạng Sơn, Hưng Yên, Bắc Ninh, Khánh Hòa, Thanh Hóa, Quảng Bình) và 16 đại sứ quán như Ấn Độ, Nhật Bản, Mông Cổ, Lào, Pháp... Đặc biệt trong khuôn khổ Lễ hội văn hóa ẩm thực Hà Nội còn diễn ra chương trình "Phở số Hà Thành" nhằm tôn vinh "Phở truyền thống của Hà Nội" và giới thiệu tới người dân "Phở số" với cái nhìn hoàn toàn khác biệt về ứng dụng công nghệ và chuyển đổi số trong ngành ẩm thực Việt Nam.

Ngay sau Lễ hội Văn hóa ẩm thực Hà Nội, Cục Phục vụ Ngoại giao đoàn (Bộ Ngoại giao) phối hợp với các đơn vị tổ chức Liên hoan ẩm thực quốc tế 2024 với chủ đề "Ẩm thực kết nối". Đây là sự kiện lớn, với sự tham gia của 60 quốc gia, vùng lãnh thổ, là cơ hội để Việt Nam giới thiệu tới bạn bè năm châu về đất nước, con người, nghệ thuật ẩm thực của mình.

hòa mình vào một thế giới ẩm thực phong phú, đa dạng, từ những quán ăn bình dị trên các con phố nhỏ đến những nhà hàng sang trọng. Với số lượng nhà hàng, cơ sở ăn uống đạt tiêu chuẩn ngày một nhiều, Hà Nội đang hình thành một bản đồ ẩm thực uy tín, chất lượng, khẳng định vị thế là "kinh đô ẩm thực" của Việt Nam.

Nhiều giải thưởng quốc tế vinh danh ẩm thực Hà Nội

Giới chuyên gia cho biết, ẩm thực Hà Nội được đánh giá cao và ngày càng khẳng định dấu ấn trên bản đồ ẩm thực thế giới. Những năm qua, đã có nhiều giải thưởng quốc tế vinh danh ẩm thực của Hà Nội.

Cụ thể, năm 2023, Hà Nội đã vượt qua những "đối thủ mạnh" như Kuala Lumpur (Malaysia) và Đài Bắc (Đài Loan, Trung Quốc) để giành danh hiệu "Điểm đến thành phố ẩm thực mới nổi xuất sắc nhất châu Á" của Giải thưởng Ẩm thực Thế giới. Năm 2024, Hà Nội lại tiếp tục xuất sắc vượt qua các đối thủ nặng ký như Bangkok, Seoul và Tokyo... để giành ngôi đầu ở hạng mục "Điểm đến thành phố ẩm thực nổi bật nhất châu Á". Đáng chú ý, một số nhà hàng và khách sạn tại Hà Nội cũng được xướng tên tại lễ trao giải như: Nhà hàng Hibana by Koki nhận giải "Nhà hàng khách sạn tốt nhất thế giới 2024" và khách sạn Capella Hanoi với danh hiệu "Điểm đến ăn trưa ngon nhất châu Á 2024".

Cũng trong đầu năm nay, Hà Nội được xếp hạng là một trong 15 điểm đến ẩm thực hàng đầu thế giới bởi trang web du lịch TripAdvisor - một nền tảng hướng dẫn du lịch lớn nhất thế giới.

Năm 2023, Hà Nội có 3 nhà hàng được cẩm nang ẩm thực Michelin Guide - Giải thưởng danh giá trong làng ẩm thực thế giới đánh giá 1 sao, 13 nhà hàng nhận giải quán ăn ngon với giá cả phải chăng (Bib Gourmand), 32 nhà hàng thuộc danh sách tuyển chọn Michelin (Michelin Selected). Đến năm 2024, Hà Nội có thêm 5 cái tên mới lọt vào danh sách Bib Gourmand 2024 và 5 nhà hàng mới ở hạng mục Michelin Selected. Đặc biệt, Hà Nội có 3 nhà hàng được gắn 1 sao Michelin.

Hiện nay, nhiều nhà hàng, cơ sở ăn uống sau khi được Michelin đưa vào danh sách giới thiệu đã tập trung đầu tư xây dựng hình ảnh, nâng cao chất lượng sản phẩm. Cụ thể, nhà hàng Ngon Garden (số 70 phố Nguyễn Du), quán ăn Ngon (số 18 phố Phan Bội Châu) của Công ty cổ phần Phúc Hưng Thịnh (trong danh sách tuyển chọn của Michelin công bố vào năm 2023) đã thường xuyên làm mới không gian ẩm thực bằng việc thiết kế không gian chuỗi cửa hàng ăn uống theo từng mùa hoa, tạo điểm nhấn bằng hình ảnh văn hóa Hà Nội, biến các cơ sở ẩm thực thành điểm du lịch hấp dẫn du khách.

Theo đánh giá của Tổng Thư ký Liên Chi hội đầu bếp Việt Nam (Hiệp hội Du lịch Việt Nam) Nguyễn Xuân Quỳnh, ẩm thực Hà Nội được ví như "ngôi sao đang lên" trên bản đồ du lịch toàn cầu. Với lợi thế này, Hà Nội có thể phát triển các tuyến du lịch ẩm thực nhằm tăng trải nghiệm của khách du lịch cũng như đẩy mạnh phát triển du lịch.

Nâng tầm giá trị ẩm thực để phát triển du lịch

Theo định hướng phát triển du lịch thành phố Hà Nội đến năm 2030, sản phẩm dịch vụ ẩm thực sẽ được phát triển đa dạng, tập trung vào các loại hình mang tính chất độc đáo như phố ẩm thực đêm, làng nghề ẩm thực... bên cạnh hệ thống các nhà hàng, để đáp ứng nhu cầu của Nhân dân và khách du lịch.

Sở Du lịch Hà Nội sẽ xây dựng bản đồ Food Tour để du khách có thể tự mình khám phá, trải nghiệm ẩm thực Hà Nội. Đồng thời, phổ biến kiến thức về bảo đảm vệ sinh an toàn thực phẩm, kỹ năng giao tiếp, nâng cao chất lượng phục vụ

Theo ông Nguyễn Quốc Kỳ, Chủ tịch Hiệp hội Văn hóa ẩm thực Việt Nam: Văn hóa ẩm thực được khai thác để nâng tầm giá trị sẽ thúc đẩy phát triển du lịch, thu hút khách đến với Việt Nam, tăng sức cạnh tranh của du lịch Việt Nam trên trường quốc tế.

khách du lịch để nâng cao hình ảnh, chất lượng của du lịch Thủ đô.

Theo đó, thời gian qua, Thành phố Hà Nội đã tổ chức nhiều hoạt động khai thác, quảng bá các giá trị văn hóa ẩm thực đến với đông đảo du khách trong và ngoài nước. Không gian giới thiệu ẩm thực Hà Nội với chủ đề "Tinh hoa ẩm thực Việt" diễn ra thường niên, quy tụ các hội nghề nghiệp, nghệ nhân, doanh nghiệp, cơ sở ẩm thực, giới thiệu các món ngon Hà Nội và cả nước. Nhiều ấn tượng thông qua câu chuyện ẩm thực, chương trình xây dựng nét đẹp về món ăn Hà Nội đặc trưng và thể hiện giá trị ẩm thực Việt.

Lễ hội Văn hóa ẩm thực Hà Nội diễn ra thường niên đã tôn vinh, bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa, ẩm thực truyền thống của Hà Nội, xây dựng và khai thác có hiệu quả thương hiệu văn hóa, ẩm thực, du lịch. Sự kiện là cơ hội quảng bá hình ảnh Hà Nội là điểm đến du lịch, văn hóa, ẩm thực đặc sắc tới du khách trong và ngoài nước.

Hiện tại, Hiệp hội Văn hóa ẩm thực Việt Nam đang xây dựng Đề án "Xây dựng và phát triển văn hóa ẩm thực Việt Nam thành thương hiệu quốc gia", trong đó xây dựng "Tổng tập 1.000 món ẩm thực tiêu biểu Việt Nam" và tiến hành chuyển đổi số cơ sở dữ liệu đó thành "Bản đồ trực tuyến ẩm thực Việt Nam", "Bảo tàng trực tuyến ẩm thực Việt Nam". Các sản phẩm của đề án sẽ góp phần tạo bước đệm đưa thương hiệu Việt Nam ra thế giới, thông qua văn hóa ẩm thực, thúc đẩy cạnh tranh quốc gia. Khi đó, ẩm thực Hà Nội cũng như các địa phương khác trên cả nước sẽ được nhiều bạn bè quốc tế biết tới.

Ẩm thực Hà Nội được coi như một di sản và là niềm tự hào của người Hà Nội từ bao đời nay. Việc xây dựng ẩm thực thành một sản phẩm du lịch đặc trưng, mang dấu ấn Hà Nội không chỉ dừng lại ở kế hoạch, chủ trương mà điều quan trọng cần sự đầu tư bài bản, đúng tầm với sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị. Có như vậy, tiềm năng văn hóa ẩm thực Hà Nội mới được khai thác và phát huy tốt cho hoạt động du lịch, quảng bá hình ảnh Hà Nội đến với bạn bè trong nước và quốc tế./.

TẾT PHƯƠNG NAM

Hòa vào không khí vui xuân đón Tết ngoài những phong tục mang nét chung của người Việt, Tết phương Nam cũng có những nét riêng, mang bản sắc văn hóa đặc trưng riêng của người phương Nam.

Tết cho tổ tiên, ông bà

Với người Nam bộ, Tết trước hết là cho tổ tiên, ông bà, cho những người đã khuất, rồi mới đến niềm vui cho những người đang sống. Do đó, tục dọn mả ông bà tổ tiên trước Tết Nguyên đán phổ biến ở miền Tây và nhiều tỉnh miền Đông Nam bộ. Từ ngày 23 đến ngày 30 tháng Chạp, con cháu trong gian đình sẽ đi thăm, quét dọn mồ mả ông bà tổ tiên. Họ thường mang theo trái cây, nhang đèn để cúng và mời ông bà về nhà mình ăn Tết. Đây là nét văn hóa truyền thống mỗi khi Tết đến xuân về được người dân phương Nam gìn giữ bao đời nay.

Bên cạnh đó, lễ cúng ông Táo ngày 23 tháng Chạp cũng được người dân coi trọng. Nghi lễ trong lễ cúng ông Táo không cầu kỳ, chỉ cốt chứng minh lòng thành tiễn ông Táo về trời. Các món ăn cúng ông Táo không thể thiếu được món chè, nhất là món chè trôi nước để thể hiện mong muốn mọi việc sẽ trôi chảy, thuận lợi trong năm mới tốt hơn.

Mâm ngũ quả

Trên bàn thờ tổ tiên ngày Tết, ngoài cành mai còn có mâm ngũ quả. Mâm ngũ quả của người Nam bộ thể hiện ước muốn của người dân về cuộc sống đủ đầy, do đó trên mâm ngũ quả thường bày những trái cây chính là: Măng cầu, dưa, đu đủ, xoài với ý nghĩa "cầu vừa đủ xài". Chân đế là 3 trái thơm (dứa) thể hiện sự vững vàng. Ngoài ra, trong mâm ngũ quả người miền Nam có thể cho thêm nhiều loại quả khác như: Trái sung tượng trưng cho "sung sướng, đầy đủ". Dưa hấu vỏ xanh ruột đỏ tượng trưng cho sự lạc quan, yêu đời, chùm quả mây tượng trưng cho may mắn... Những năm trở lại đây, trên vỏ trái dưa hấu còn được

khắc thêm các hình linh vật hay các chữ với ý nghĩa tài lộc phía trên để trang trí cho thêm đẹp và hàm chứa ước muốn của gia chủ. Có thể thấy, triết lý người xưa đã để lại cho con cháu qua mâm ngũ quả vùng Nam Bộ không chỉ là lời cầu chúc về tài lộc, đó còn là nhắn nhủ khuyên răn biết "vừa đủ", biết tiêu xài đúng lúc, đúng chỗ.

Món ăn ngày Tết

Để tỏ lòng tri ân với tổ tiên, mâm cơm cúng ngày Tết được chế biến gồm các món như: Thịt kho, dưa giá, cá chiên, bánh phồng, các món xào, canh khổ qua... theo hương vị truyền thống phương Nam.

Nói đến Tết phương Nam không thể không nhắc tới món bánh tét. Bánh tét tượng trưng cho sự no ấm từ đời này qua đời khác và không thể thiếu trong ngày Tết của người dân phương Nam. Theo tục lệ xưa, bánh tét là bánh dùng thường ngày và dùng cho những chuyến đi xa, vì thế bánh được gói thành đòn dài. Bánh tét miền Nam được làm từ đậu xanh, giò heo bắc thảo, thịt, trứng, nấm… Bánh được luộc chín và cắt ra thành từng lát, mỗi lát có màu tím thẫm của chuối, màu trắng của mỡ, đỏ cam của trứng vịt muối, màu vàng của đậu. Bánh tét miền Nam rất đa dạng về cả hương vị lẫn màu sắc. Mỗi một loại bánh tét lại có cách kết hợp nguyên liệu, tạo hình và màu sắc khác nhau. Đó có thể là đòn bánh tét có phần nếp bên ngoài trộn lẫn với dừa nạo, đậu đen, lá cẩm, lá dứa… để tạo ra những chiếc bánh tét có màu sắc bắt mắt. Các loại nhân bên trong đòn bánh tét cũng khá phong phú từ nhân đậu xanh với mỡ truyền thống, đến nhân chuối, nhân thập cẩm, nhân đậu xanh trứng muối…

Ngoài ra, trong mâm cỗ ngày Tết, người phương Nam còn có món bánh tráng cuốn. Những miếng bánh tráng trắng phau được làm từ gạo ngon đem ngâm rồi xay thành bột, sau đó được tráng thành từng miếng dùng để cuốn cùng thịt, cá nướng, tôm, lạp xưởng và các loại rau cuốn. Cùng với đó, món củ kiệu tôm khô - món ăn tuy bình dị nhưng không thể thiếu và luôn xuất hiện trên mâm cỗ ngày Tết của người phương Nam.

Tết phương Nam được chia làm hai yếu tố: "ăn" Tết" và "chơi" Tết.

Trong thú "chơi" Tết của người phương Nam thì đi chợ hoa giáp Tết không thể thiếu. Người phương Nam xem hoa là biểu tượng của niềm vui, sự may mắn và phúc lộc, do đó các chợ hoa xuân được tổ chức đông vui, tấp nập. Tại các tỉnh miền Tây, chợ hoa thường diễn ra trên sông. Cảnh trên bến dưới thuyền tấp nập là một trong những nét đẹp xuân miền Tây thu hút du khách trong và người nước đến với miền Tây.

"Ăn" Tết" của người phương Nam thường chỉ có vài món cơ bản, trong đó quan trọng là phải có món bánh tét ngày xuân. Bên cạnh bánh tét, thịt kho hột vịt cũng là món đặc trưng của ngày tết miền Tây. Món thịt kho hột vịt ngoài vì có thể để lâu, không hư hỏng trong những ngày tết, mà đây còn là món ăn với ý nghĩa vuông tròn vẹn toàn, mang lại nhiều may mắn, sung túc cho gia chủ trong năm mới. Nồi canh khổ qua với ý nghĩa mong muốn mọi điều khó khăn trong năm cũ đều qua đi, năm mới sẽ có thêm nhiều điều tốt lành. Những ngày cận Tết, các gia đình miền Nam cũng có thói quen tự tay làm các loại mứt như: Mứt dừa, mứt mãng cầu, mứt me, bánh thuẫn... với nhiều màu sắc để gia chủ bày tiếp khách ngày Tết.

Với mảnh đất phương Nam xưa hay nay, Tết luôn mang phong vị rất riêng. Dù Tết phương Nam ngày nay dẫu đã giản lược, phóng khoáng song người dân vẫn giữ nguyên vẹn tập tục cúng tế ông bà tổ tiên, Tết vẫn là thời gian để các gia đình cùng sum họp./.

P.V

Đón Tết cổ truyền Seollal TẠI XỨ "KIM CHI"

Minh Huyền

Seollal, hay còn gọi là Tết Nguyên Đán của Hàn Quốc, là một trong những lễ hội truyền thống quan trọng nhất của đất nước này. Giống như Tết Nguyên Đán của nhiều quốc gia châu Á khác, Seollal là dịp để người Hàn Quốc đoàn tụ gia đình, tưởng nhớ tổ tiên và đón chào một năm mới an lành, hạnh phúc. Tuy nhiên, Seollal mang đậm những nét đặc trưng riêng biệt, phản ánh sâu sắc nền văn hóa và lịch sử lâu đời của xứ sở "kim chi".

Cũng giống như người Việt, người Hàn Quốc đón Tết Nguyên đán cổ truyền vào ngày mùng Một tháng Giêng âm lịch với tên gọi Seollal. Seollal bắt nguồn từ nghi lễ thờ cúng tổ tiên của người Hàn cổ đại. Bên cạnh tết Trung thu thì đây là ngày lễ quan trọng nhất trong năm của người Hàn Quốc, không chỉ đánh dấu sự chuyển giao năm cũ - năm mới, mà còn là dịp để con cháu trong nhà tụ họp, tỏ lòng thành kính với tổ tiên, ông bà, cha mẹ.

Vào dịp Tết Seollal, các thành viên trong gia đình, dù ở bất cứ nơi đâu cũng cùng nhau quay về quê hương, sum họp bên mâm cơm gia đình; Họ bày tỏ lòng biết ơn và kính trọng đối với ông bà, tổ tiên bằng những nghi lễ truyền thống; cầu chúc cho một năm mới bình an, sức khỏe và thành công. Trước ngày Tết khoảng 10 ngày, không khí trở nên nhộn nhịp với các hoạt động mua sắm ở Hàn Quốc và chuẩn bị quà tặng. Dịp này, người Hàn Quốc sẽ mua quà biếu để bày tỏ lòng biết ơn và sự kính trọng với ông bà, cha mẹ. Quà tặng thường là trái cây tươi, nhân sâm, mật ong, giỏ quà cá ngừ, kẹo truyền thống, cá khô, đồ dùng hàng ngày và tiền mặt.

Cũng giống như ở Việt Nam và nhiều quốc gia châu Á khác, vào ngày 30 Tết, các gia đình Hàn Quốc cùng nhau dọn vệ sinh nhà cửa sạch sẽ. Buổi tối trước giao thừa, mọi người sẽ tắm nước nóng để tẩy trần, mặc trang phục Hanbok truyền thống để cử hành các nghi lễ. Trong đêm Giao thừa, người dân Hàn Quốc sẽ đốt các thanh tre trong nhà để xua đuổi tà ma. Ngoài ra theo tục lệ cổ xưa, người dân còn treo một cái xẻng bằng rơm với ý nghĩa hốt thóc gạo rơi ngoài cửa để nhận được phúc lộc quanh năm. Theo truyền thống, các gia đình cùng nhau thức đón giao thừa và để đèn sáng cả đêm vì họ tin rằng đây là cách giúp xua đuổi những linh hồn ma quỷ và đem đến một năm mới an lành và hạnh phúc.

Ngày đầu tiên của Tết Seollal bắt đầu với nghi thức thờ cúng "Charye". Đây là một nghi lễ bày tỏ sự tôn kính với tổ tiên và cầu cho năm mới hạnh phúc, bình an. Các gia đình sẽ bày biện

khoảng 20 loại món ăn khác nhau trên bàn thờ, trước bài vị tổ tiên và cúi lạy để bày tỏ lòng thành kính và tưởng nhớ người đã khuất. Thành viên trong gia đình sẽ mặc trang phục truyền thống của Hàn Quốc và tập trung trước ban thờ đã được chuẩn bị sẵn để thực hiện nghi lễ này.

Trong tất cả nghi lễ thuộc ngày Tết Seollal của Hàn Quốc, lễ Sebae - tuế bái cũng được coi là một trong những nghi lễ quan trọng nhất. Theo đó, những người nhỏ tuổi trong gia đình sẽ mặc lễ phục truyền thống và hành lễ cúi lạy với người lớn tuổi (tiền bối) của họ để thể hiện sự kính trọng và chúc phúc cho năm mới. Sau khi nhận lễ, những người lớn tuổi trong gia đình cũng đáp lại bằng một lời chúc phúc năm mới kèm theo phong bao lì xì để phát lộc cho con cháu.

Sau nghi lễ, mọi người cùng nhau thưởng thức nhiều món ăn truyền thống. Món ăn quan trọng nhất mà người Hàn Quốc thường ăn vào năm mới là canh bánh gạo Tteokguk, được làm từ bánh gạo cắt lát, có thể nấu kèm với thịt bò, trứng hoặc rong biển. Món ăn có ngụ ý khởi đầu một năm mới với tinh thần và thể chất trong sạch, tượng trưng cho việc thêm 1 tuổi, cùng với đó là để cầu mạnh khỏe và sống lâu. Một món ăn quan trọng khác được sử dụng phổ biến là bánh Jeon, một loại bánh kếp kèm kim chi hoặc hải sản. Món Manduguk cũng được nhiều gia đình Hàn Quốc thưởng thức trong ngày Tết, giống với canh bánh gạo của Hàn Quốc, nhưng món canh Manduguk được nấu với mandu - bánh xếp cùng nước tương, muối và hạt nêm. Ngoài ra, các gia đình cũng chuẩn bị nhiều loại thực phẩm và đồ ăn kèm khác cho dịp Tết Nguyên đán như galbijjim (sườn bò kho) hay japchae (miến trộn)…

Quây quần đón tết Seollal, các thành viên trong gia đình cùng nhau tham gia nhiều hoạt động vui chơi gắn kết, làm tăng thêm tình cảm gia đình. Trò chơi phổ biến nhất là "yutnori" tương tự như trò chơi cá ngựa ở Việt Nam, với các bước di chuyển phụ thuộc vào kết quả tung 4 thanh gỗ được gọi là gậy Yut. Ngoài ra, người Hàn Quốc còn có nhiều trò chơi dân gian khác như: Jegichagi (đá cầu), yeonnalligi (thả diều), neolttwigi (bập bênh) và paengi chigi (trò con quay).

Tuy chỉ diễn ra trong 3 ngày từ ngày 30 đến ngày mồng 2 nhưng ngày Tết Seollal ở Hàn Quốc là một trong những ngày lễ quan trọng nhất. Seollal không chỉ đơn thuần là một ngày lễ, mà còn là dịp để người Hàn Quốc tái hiện và gìn giữ những giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp. Qua những nghi lễ, phong tục tập quán, Seollal đã trở thành một phần không thể thiếu trong cuộc sống của người dân xứ sở kim chi. Tất cả đều hướng đến sự sum họp và cầu mong một năm mới bình an, may mắn đến với gia đình./.

Trong Tết cổ truyền của người Việt, nếu như "Thịt mỡ, dưa hành, bánh chưng xanh" là 3 món ăn không thể thiếu trên mâm cỗ thì "hoa đào, pháo hoa và câu đối đỏ" là "món ăn" tinh thần làm nên không khí tết sung túc, đủ đầy, vui vầy, ấm cúng. Trong đó, "câu đối Tết" là nét văn hóa tinh hoa, thú chơi tao nhã được lưu truyền qua nhiều thế hệ người Việt. Ngoài việc trang trí, tô điểm cho không gian ngày tết vừa đẹp vừa sang, câu đối tết còn mang ý nghĩa chúc phúc, may mắn và thành công cho gia đình, cộng đồng trong năm mới.

Câu đối ngày Tết có xuất xứ từ văn hóa Trung Hoa cổ đại. Tương truyền vào thời nhà Chu có một cây đào thần kỳ trên núi Độ Sóc, dưới gốc đào có hai vị thần là Thần Đồ và Uất Lũy chuyên cai quản quỷ dữ. Nghe vậy, nhà vua liền sai người lấy gỗ đào tạc hình hai vị thần rồi đặt hai bên cửa nhà để xua đuổi tà ma, thú quỷ. Tục lệ này dần dần trở nên phổ biến trong nhân dân.

Đến thời Ngũ Đại Hậu Thục, chúa Thục bấy giờ là Mạnh Sướng đã đích thân viết lên hai mảnh gỗ đào hai vế đối: "*Tân niên nạp dư khánh - Gia tiết hào trường xuân" (có nghĩa là Năm mới có thêm nhiều phúc lộc - Tết đến báo hiệu mùa xuân sang*). Đây được xem là câu đối Tết đầu tiên trong lịch sử văn hóa Trung Hoa. Sau đó, sáng tác câu đối nhanh chóng trở thành thú chơi tao nhã hay tạo ra các cuộc thi tài trong tầng lớp nho sĩ. Câu đối cũng nhanh chóng trở thành " tác phẩm nghệ thuật" không thể thiếu trong trang trí ngày tết. Văn hóa này dần lan rộng ra các nước láng giềng và trở thành nét văn hóa truyền thống tại các nước Á Đông, trong đó có Việt Nam.

Câu đối là một thể loại văn biền ngẫu, gồm hai vế đối nhau mang tính tương xứng về thể loại từ, về nghĩa nhằm biểu thị một ý chí, quan điểm, tình cảm của tác giả trước một hiện tượng, một sự việc nào đó trong đời sống xã hội. Từ đối ở đây có nghĩa là ngang nhau, hợp nhau thành một đôi.

Khi viết câu đối, nếu chọn được câu chữ tuân theo nguyên tắc sau thì đôi câu đối được gọi là chỉnh đối hay đối cân. Thường câu đối phải

Câu đối Tết
TINH HOA CỦA NGHỆ THUẬT DÂN GIAN

tuân theo nguyên tắc chặt chẽ như: Đối ý và đối chữ; Luật bằng trắc;...Ngoài ra câu đối phải có số lượng từ ngang bằng nhau, không được sử dụng từ mang ý xấu hay tiếng lóng. Do đó, câu đối là một thể loại khó thường chỉ những bậc nho sĩ uyên thâm, có năng khiếu văn chương, thơ phú mới sáng tác được. Một câu đối Tết hay phải mang ý nghĩa sâu sắc, từ ngữ chắt lọc, giàu hình ảnh; đọc lên phải có âm điệu vui tươi hoặc trang trọng;...

Câu đối có thể viết bằng chữ hán, chữ nôm hoặc tiếng Việt hiện đại, được thể hiện cách điệu hoặc theo kiểu thư pháp. Người ta thường sử dụng bút lông chim và mực đen để viết câu đối trên giấy đỏ hoặc giấy vàng. Việc viết câu đối không chỉ yêu cầu kỹ thuật cao mà còn phải tuân thủ các quy tắc và yếu tố quan trọng khác.

Có khá nhiều câu đối bằng tiếng Hán, hoặc Hán - Việt hay, ý nghĩa mà tới nay vẫn được dùng phổ biến vào dịp năm mới, như:

Tứ thời xuân tại thủ - Ngũ phúc thọ vi tiên : Bốn mùa xuân trước hết - Năm phúc thọ đầu tiên.

Phúc mãn đường niên tăng phú quý - Đức lưu quang nhật tiến vinh hoa : Phúc đầy nhà năm thêm giàu có - Đức ngập tràn ngày một vinh hoa.

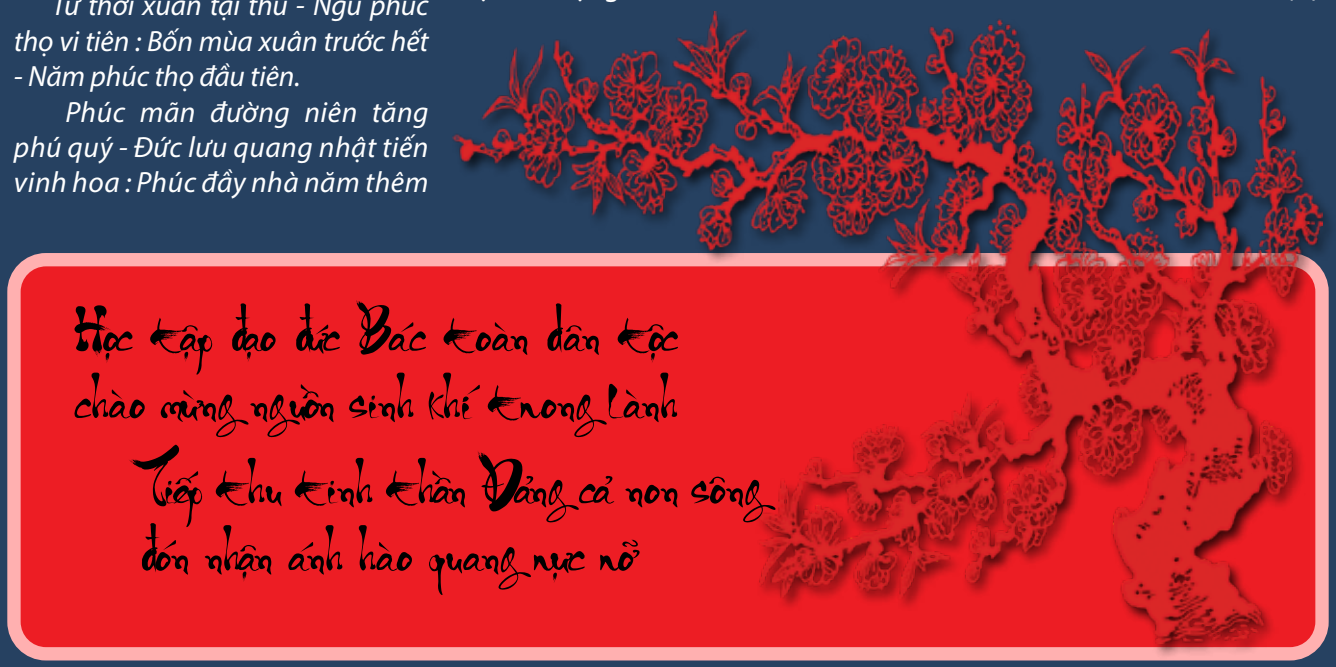
Đức tâm thánh thiện gia đình thịnh - Tài trí thanh liêm tổ quốc hưng.

Chúc tết đến trăm điều như ý/ Mừng xuân sang vạn sự thành công

Trong văn hóa truyền thống của người Việt Nam, câu đối Tết thường là những câu thơ ngắn được được thể hiện như một "bức tranh thư pháp" trên giấy vàng/đỏ và treo lên cửa hoặc tường chính của căn nhà trong dịp Tết Nguyên Đán nhằm bày tỏ ước muốn về một cuộc sống ấm no, hạnh phúc. Ngoài ra, câu đối Tết được tặng cho ông bà, cha mẹ để bày tỏ sự biết ơn, lòng kính trọng; tặng cho con trẻ để nhắn nhủ những triết lý về đạo đức, ý thức trách nhiệm với ông bà, tổ tiên, dòng tộc, đất nước. Câu đối không chỉ mang đến lời chúc phúc mà đôi khi còn là mục tiêu, định hướng phát triển cho gia đình, công ty, cơ quan trong năm mới,..

Có thể nói, trong xã hội hiện đại sôi động, nhiều nét văn hóa truyền thống có thể bị lu mờ, song với ý nghĩa và giá trị văn hóa độc đáo, tinh hoa, câu đối Tết sẽ mãi là một nốt trầm trang trọng trong Tết truyền thống của người Việt Nam./.

P.V *(st)*

TRƯỜNG CAO ĐẲNG Y TẾ PHÚ THỌ

Địa chỉ: Khu Cao Bang, Xã Thanh Minh, Thị xã Phú Thọ, Tỉnh Phú Thọ
Hiệu trưởng: TS. BS. NGUYỄN QUANG ÂN
Điện thoại: 0210.3714.143; 0971 911 888
Email: info@cyp.edu.vn * **Website:** http://www.cyp.edu.vn

Tập thể cán bộ, giảng viên, nhân viên nhà trường

Giảng dạy tại phòng thực hành điều dưỡng

Công ty CP nhân lực Work Support Y - Tập đoàn Jala Nhật Bản

Công ty CP Tập đoàn giáo dục BLA của CHLB Đức

CÔNG TY TNHH MTV XỔ SỐ KIẾN THIẾT PHÚ THỌ:

Tạo sân chơi giải trí lành mạnh, tích cực đóng góp vào ngân sách địa phương

Tập thể cán bộ, nhân viên Công ty TNHH MTV Xổ số kiến thiết Phú Thọ

Công ty TNHH Một thành viên Xổ số kiến thiết (MTV XSKT) Phú Thọ, tiền thân là Công ty Xổ số kiến thiết Phú Thọ, hoạt động kinh doanh chủ yếu trong lĩnh vực phát hành vé số và các dịch vụ khác theo quy định của pháp luật. Những năm qua, Công ty không chỉ phát triển đúng định hướng, đáp ứng nhu cầu vui chơi, giải trí lành mạnh của người dân mà còn đóng góp tích cực vào ngân sách Nhà nước, tạo công ăn việc làm cho hàng trăm người dân với thu nhập ổn định, góp phần phát triển kinh tế - xã hội và đảm bảo an sinh xã hội tại địa phương.

Hiện, hệ thống phát hành và phân phối vé số của Công ty TNHH MTV XSKT Phú Thọ gồm: Hội sở chính đặt tại số 2209 đường Hùng Vương, thành phố Việt Trì; 02 Văn phòng đại diện tại thị xã Phú Thọ và huyện Phù Ninh; 01 Tổ xổ số kiến thiết tại huyện Lâm Thao. Tổng số cán bộ, nhân viên của Công ty là 55 người; Ngoài ra, Công ty còn có trên 400 đại lý bán vé tại 13 huyện, thành, thị trong Tỉnh. Công ty đang tổ chức kinh doanh phát hành các loại hình vé xổ số chủ yếu: Xổ số kiến thiết miền Bắc (Xổ số truyền thống); Xổ số lô tô; Xổ số biết kết quả ngay.

Trao đổi với phóng viên Tạp chí Con số và Sự kiện, ông Trần Doãn Hùng - Chủ tịch, kiêm Giám đốc Công ty TNHH MTV XSKT Phú Thọ cho biết: Xác định "Hệ thống đại lý xổ số là nhân tố đắc lực, là cánh tay kết nối giữa Công ty với khách hàng", những năm qua, Công ty luôn chú trọng phát triển hệ thống đại lý, đặc biệt ở những khu vực thành thị, khu vực đông dân cư, kinh tế phát triển. Hiện nay, Công ty đang ký hợp đồng với hơn 400 đại lý bán vé XSKT trên địa bàn toàn Tỉnh. Năm 2024, cơ bản các đại lý toàn Tỉnh đã hoàn thành định mức về doanh thu, doanh số bình quân mỗi đại lý đạt trên dưới 20 triệu đồng/tháng, trong đó nhiều đại lý tiêu biểu, doanh thu cao, thường xuyên vượt định mức.

Đối với loại hình xổ số kiến thiết miền Bắc, để tăng doanh số bán vé, Ban lãnh đạo Công ty đã chỉ đạo tổ chức sắp xếp đầu vé, phân chia số lượng vé giao phù hợp với tỷ lệ tiêu thụ của từng địa bàn. Riêng trong dịp Tết Nguyên đán và các ngày lễ lớn của đất nước, của Tỉnh, Công ty chủ động lập kế hoạch giao vé đến các địa bàn trên toàn Tỉnh sớm hơn 20 ngày so với ngày thường. Điều này đã tạo điều kiện cho các đại lý chủ động hơn và kéo dài được thời gian bán vé, qua đó năm 2024 tăng tỷ lệ tiêu thụ vé trên 12,5% so với cùng kỳ năm 2023.

Nhận thấy nhu cầu thị trường ngày càng đa dạng về các loại hình vui chơi có thưởng, là thời điểm phù hợp để đưa ra thị trường các sản phẩm mới, Công ty đã đẩy mạnh phát triển loại hình "Xổ số bóc - Biết kết quả ngay" gồm 2 mệnh giá 2.000 đồng và 5.000 đồng với hơn 50.000 vé phát hành mỗi đợt. Cùng với đó, Công ty đổi mới cơ cấu trả thưởng loại hình xổ số lô tô tự chọn 2 số, 3 số và 4 số so với giải Đặc biệt và xổ số lô tô 2 cặp số, 3 cặp số, 4 cặp số so 27 giải nhằm tăng tính hấp dẫn, thu hút khách hàng tham gia mua vé.

Đặc biệt, năm 2024 là năm đầu tiên Công ty thực hiện phân bổ mức khoán doanh thu cho cán bộ, nhân viên văn phòng nhằm tăng tính chủ động, tạo động lực thi đua toàn đơn vị trong thực hiện nhiệm vụ, hoàn thành tốt các chỉ tiêu, kế hoạch đề ra. Mặt khác, Công ty tập trung đổi mới công tác truyền thông, đẩy mạnh tuyên truyền trên mạng xã hội; Tuyên truyền trên báo, đài Trung ương và địa phương; Tăng cường các đợt bán vé xổ số lưu động phục vụ người dân. Đồng thời, chú trọng làm tốt công tác tuyên truyền để người dân hiểu rõ về tính lành mạnh, minh bạch của xổ số Nhà nước, cách tham gia dự thưởng các loại hình xổ số. Thường xuyên kiểm tra, giám sát ở tất cả các khâu trong quá trình kinh doanh,

đảm bảo an toàn, đúng quy định, không để xảy ra sai phạm trong phát hành vé.

Cùng với đó, Công ty triển khai nâng cấp ứng dụng phần mềm trong công tác thanh, hủy vé xổ số truyền thống; quản lý, khai thác, sử dụng phần mềm truyền, nhận bảng kê số dự thưởng xổ số lô tô bằng thiết bị di động an toàn, chính xác, đảm bảo yêu cầu trong công tác quản lý; tổ chức chi trả thưởng cho khách hàng trúng thưởng nhanh gọn và thuận lợi. Đồng thời, tạo cơ chế khuyến khích, khen thưởng đột xuất và đầu tư bổ sung trang thiết bị cho các đại lý hoàn thành đạt và vượt chỉ tiêu, kế hoạch đề ra nhằm nâng cao chất lượng công tác phát hành vé, tạo dựng hình ảnh chuyên nghiệp trong cung cấp các loại hình sản phẩm của Công ty.

Công ty TNHH Một thành viên Xổ số kiến thiết Phú Thọ thực hiện quy trình quay số mở thưởng "Xổ số bóc - Biết kết quả ngay"

Năm 2024, với những nỗ lực đổi mới toàn diện trên các mặt, tổng doanh số phát hành cả 3 loại hình xổ số của Công ty ước đạt 101,5 tỷ đồng; Nộp ngân sách Nhà nước trên 21 tỷ đồng, đảm bảo kinh doanh có lãi, bảo toàn, phát triển nguồn vốn và nâng cao đời sống cho người lao động. Đồng thời, Công ty cũng tích cực tham ra các Chương trình an sinh xã hội, từ thiện nhân đạo tại địa phương.

Ông Đỗ Anh Tuấn - Phó Giám đốc Công ty TNHH MTV XSKT Phú Thọ chia sẻ: Trong thời gian tới, để tiếp tục nâng cao hơn nữa hiệu quả kinh doanh, đảm bảo hoàn thành vượt chỉ tiêu nộp ngân sách Nhà nước, tạo sân chơi lành mạnh "ích nước, lợi nhà", Công ty sẽ tập trung bám sát kế hoạch được giao, chủ động xây dựng chiến lược kinh doanh. Đồng thời, khảo sát thị trường, nắm bắt tâm lý, thị hiếu của người dân để tổ chức phát hành các loại hình xổ số phù hợp.

Tập trung tăng về số lượng và nâng cao chất lượng đại lý. Tăng cường giám sát việc thực hiện nhiệm vụ doanh thu của đại lý theo hợp đồng đã ký kết. Cùng với đó, Công ty tiếp tục quan tâm đào tạo, tập huấn cho đội ngũ nhân viên kinh doanh có đủ kỹ năng nghiệp vụ, dày dạn thị trường, đảm nhận các nhiệm vụ mới. Đồng thời, kịp thời động viên và khen thưởng đối với những cán bộ, đại lý thực hiện tốt nhiệm vụ và chấp hành tốt các quy định của Công ty./.

Minh Hà

64 năm là một chặng đường đầy khó khăn thử thách, nhưng với sự quan tâm, tạo điều kiện của Bộ Y tế, Tỉnh ủy, HĐND, UBND, Sở Y tế Phú Thọ; Cùng với sự đoàn kết, nỗ lực phấn đấu hết mình của các thế hệ cán bộ, giáo viên và học sinh, sinh viên, Nhà trường đã đạt nhiều thành tích trên các mặt hoạt động.

Hiện, đội ngũ cán bộ, giảng viên, nhân viên của trường có 74 người, trong đó số giảng viên cơ hữu là 55 người, tỷ lệ giảng viên có trình độ Thạc sĩ, Tiến sĩ, Bác sĩ CKI, Bác sĩ CKII chiếm trên 90%.

Nhà trường rất chú trọng đầu tư cơ sở vật chất với 100% giảng đường lý thuyết được lắp đặt hệ thống âm thanh, đèn chiếu sáng. Các phòng thực hành, phòng thí nghiệm, thực tập, thư viện, ký túc xá, bể bơi, sân chơi thể thao… được trang bị máy móc, dụng cụ hiện đại, đáp ứng nhu cầu học tập, vui chơi và rèn luyện của sinh viên.

Trong công tác đào tạo, Nhà trường đã hợp tác với nhiều trường Đại học uy tín như: Trường đại học Y tế Công cộng, trường Đại học Phenikaa, trường Đại học Y Hải Phòng, trường Đại học Y - Dược Thái Nguyên để tổ chức các lớp đào tạo đại học, sau đại học. Bên cạnh đó, những năm qua, Nhà trường còn tăng cường hội nhập, hợp tác quốc tế khi ký kết hợp tác với nhiều doanh nghiệp có tiếng như: Công ty Cổ phần nhân lực Work Support Y - Tập đoàn Jala Nhật Bản, Công ty Cổ phần Tập đoàn giáo dục BLA của CHLB Đức, Công ty Thương mại và Du học Hà Nội, Hàn Quốc và Công ty INC Network co.,Ltd Hàn Quốc, Trung tâm Tư vấn du học Viaserco… Qua đó, tạo cơ hội cho sinh viên nâng cao trình độ chuyên môn, tiếp cận hệ thống y tế hiện đại của các nước tiên tiến Đức, Nhật, Hàn Quốc.

Sau 64 năm, Nhà trường đã không ngừng lớn mạnh về mọi mặt, từ cơ sở vật chất đến chất lượng dạy - học và ngày càng tự khẳng định vị thế của mình trong quá trình đào tạo nguồn nhân lực y tế chất lượng cao. Cho đến nay, đã có nhiều thế hệ cán bộ, giáo viên công tác tại Trường, nhiều thế hệ cựu học sinh, sinh viên của Trường có mặt ở khắp mọi miền đất nước, đã và đang góp phần to lớn trong công cuộc xây dựng, đổi mới vào sự nghiệp chăm sóc và bảo vệ sức khỏe cho Nhân dân.

Hướng dẫn sinh viên tại phòng thực hành điều dưỡng

TRƯỜNG CAO ĐẲNG Y TẾ PHÚ THỌ:
NỖ LỰC TẠO NGUỒN NHÂN LỰC CHẤT LƯỢNG

TS. Bác sĩ Nguyễn Quang Ân
Hiệu trưởng Trường Cao đẳng Y tế Phú Thọ

Trường Cao đẳng Y tế (CĐYT) Phú Thọ tiền thân là trường Trung cấp Y tế Phú Thọ được thành lập năm 1960, trải qua 64 năm xây dựng và phát triển với bao thăng trầm, thách thức. Đến nay, Nhà trường đã không ngừng đổi mới toàn diện, mở rộng quy mô, từng bước nâng cao chất lượng đào tạo, xứng đáng là chiếc nôi đào tạo nguồn nhân lực y tế chất lượng cho ngành Y tế Phú Thọ nói riêng và cả nước nói chung.

Trong những năm qua, việc đào tạo nhân lực ngành Y tế đã được quan tâm chú trọng và một trong những giải pháp hữu hiệu là tăng cường giáo dục y đức ngay trong trường học. Theo đó, mục tiêu của Nhà trường là phải đào tạo ra nguồn nhân lực có tay nghề vững vàng, có chuẩn đạo đức nghề nghiệp, lương tâm và trách nhiệm, thể hiện bằng văn hóa giao tiếp ứng xử và hành động ân cần, với người bệnh, người nhà người bệnh và đồng nghiệp.

Tự hào với truyền thống 64 năm xây dựng và phát triển, Trường CĐYT Phú Thọ đã đào tạo gần 100.000 học sinh - sinh viên trên khắp cả nước tham gia công tác trong lĩnh vực Y tế, bảo vệ và nâng cao sức khỏe Nhân dân. Là trường cao đẳng công lập duy nhất của tỉnh Phú Thọ đào tạo các chuyên ngành Y - Dược, Nhà trường đã không ngừng nâng cao chất lượng, mở rộng liên kết đào tạo và nghiên cứu khoa học, hợp tác quốc tế đảm bảo chất lượng nguồn nhân lực cho ngành Y tế. Góp phần vào sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước, hội nhập khu vực và quốc tế.

Với những thành tích đã đạt được, Trường CĐYT Phú Thọ đã vinh dự nhận được nhiều phần thưởng cao quý: Huân chương Lao động hạng Nhất, Nhì, Ba; Huân chương Độc lập hạng Ba; Kỷ niệm chương Hùng Vương; Biểu tượng vàng nguồn nhân lực Việt Nam và các phần thưởng cao quý khác của Đảng, Nhà nước trao tặng và các tổ chức xã hội vinh danh.

Tập thể cán bộ, giảng viên, nhân viên Nhà trường

Những danh hiệu, phần thưởng cao quý đó là sự ghi nhận xứng đáng nhất cho những nỗ lực của tập thể Nhà trường, các thế hệ cán bộ, giảng viên Trường CĐYT Phú Thọ trên hành trình vẻ vang xây dựng và phát triển. Đồng thời là động lực to lớn để thế hệ cán bộ, giảng viên Nhà trường hôm nay tiếp tục phấn đấu, chủ động đổi mới, hội nhập và phát triển.

Qua đó, Nhà trường ngày càng khẳng định được uy tín, nhận được nhiều sự quan tâm tin tưởng của quý phụ huynh, sinh viên và học viên. Tuyển sinh được nhiều đối tượng sinh viên chính quy, liên thông, ngắn hạn và dài hạn với 9 mã ngành: Y sĩ đa khoa, Điều dưỡng, Dược, Kỹ thuật xét nghiệm Y học, Kỹ thuật hình ảnh Y học, Vật lí trị liệu & Phục hồi chức năng, Hộ sinh, Dinh dưỡng, Y sĩ y học cổ truyền. Trong đó, ngành Cao đẳng Y sĩ đa khoa là ngành học mới được Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội cấp mã ngành đào tạo, trường CĐYT Phú Thọ là một trong những trường đầu tiên phía Bắc mở mã ngành này đã thu hút rất nhiều các đối tượng có nhu cầu học tập để chuẩn hóa bằng cấp và nâng cao trình độ.

Thực tế cho thấy, những kết quả đạt được trong suốt chặng đường dài xây dựng và phát triển của trường Cao đẳng Y tế Phú Thọ chính là động lực để đội ngũ cán bộ, giảng viên, sinh viên tiếp tục phấn đấu hơn nữa, kiến tạo những thành tích mới, hoàn thành sứ mệnh bồi dưỡng nhân lực ngành y cho Tỉnh và cả nước, góp một phần không nhỏ vào sự nghiệp bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe Nhân dân./.

TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC NỘI TRÚ TỈNH PHÚ THỌ:

Thực hiện tốt vai trò đào tạo nguồn nhân lực vùng đồng bào dân tộc thiểu số

Trường Phổ thông Dân tộc nội trú (PTDTNT) tỉnh Phú Thọ không chỉ là cơ sở giáo dục phổ thông của hệ thống giáo dục quốc dân mà còn là trường học chuyên biệt, đặc thù, vừa có nhiệm vụ tổ chức giảng dạy, học tập và các hoạt động giáo dục theo quy định chung Chương trình giáo dục phổ thông của Bộ Giáo dục và Đào tạo, vừa đồng thời chăm sóc, nuôi dưỡng và quản lý học sinh dân tộc ở nội trú tại Trường.

Là trường học chuyên biệt, đặc thù, Nhà trường luôn nhận được sự tin tưởng, sự quan tâm của các cấp lãnh đạo Đảng, chính quyền; sự chỉ đạo trực tiếp và kịp thời của Sở Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) tỉnh Phú Thọ; sự hỗ trợ, phối hợp của Hội cha mẹ học sinh và của các ban ngành đoàn thể địa phương. Bên cạnh đó, tập thể cán bộ, giáo viên, nhân viên (CBGVNV) của Nhà trường có tinh thần đoàn kết, trách nhiệm cao, có kinh nghiệm dạy học và giáo dục học sinh dân tộc thiểu số, đã thực hiện tốt các chỉ đạo hướng dẫn của cấp trên để hoàn thành xuất sắc những mục tiêu quan trọng mà Nhà trường đã đề ra từ đầu năm học.

Năm học 2023-2024, Nhà trường tích cực thực hiện cuộc vận động "Mỗi thầy giáo, cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học, sáng tạo"; Đẩy mạnh phong trào "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực" và phong trào thi đua "Đổi mới, sáng tạo trong dạy và học". Đồng thời, tích cực chỉ đạo CBGVNV nghiên cứu, thảo luận nội dung Chương trình giáo dục phổ thông (GDPT) 2018. Đẩy mạnh công tác sinh hoạt tổ chuyên môn, các hoạt động giáo dục của Nhà trường với Chương trình GDPT 2018 đối với lớp 10,11 như tiến hành lấy ý kiến, xây dựng các tổ hợp môn, các môn lựa chọn phù hợp với nhu cầu và nguyện vọng của đại đa số học sinh, phụ huynh để báo cáo và xin ý kiến Sở GD&ĐT Phú Thọ trước khi triển khai.

Tập thể cán bộ, giáo viên Trường Phổ thông DTNT tỉnh Phú Thọ

Để CBGVNV và phụ huynh học sinh cập nhật đầy đủ thông tin, Nhà trường đã đăng tải các văn bản chỉ đạo của Trung ương, Bộ GD&ĐT, UBND tỉnh và Sở GD&ĐT về đổi mới chương trình, sách giáo khoa trên cổng thông tin điện tử của đơn vị; triển khai thực hiện hướng dẫn của Bộ GD&ĐT về Chương trình giáo dục phổ thông hiện hành theo định hướng phát triển năng lực và phẩm chất học sinh. Nhờ đó, chất lượng các kỳ thi chọn học sinh giỏi và xếp loại năm học ngày càng được nâng lên. Cụ thể: Năm học 2023-2024, Nhà trường đạt 15 giải thi chọn học sinh giỏi cấp Tỉnh các môn văn hóa (trong đó đạt 06 giải Nhì, 01 giải Ba, 08 giải Khuyến khích); Thi Khoa học Kỹ thuật cấp Tỉnh đạt 2 giải (01 giải Ba, 01 giải Khuyến khích); Thi CLB Tiếng Anh cụm (Cụm Long Châu Sa) đạt giải Ba toàn đoàn và giải Ba hùng biện.

Bên cạnh đó, tham gia Hội khỏe Phù Đổng cấp Tỉnh đạt tổng số 13 bộ huy chương (trong đó có 01 HCV, 03 HCB, 09 HCĐ); Tham gia gameshow Khát vọng Lạc Hồng đạt 01 giải Ba vòng tranh tài; Thi khảo sát ôn tốt nghiệp lớp 12 đợt 1 của Sở: Trung bình đạt 5,62, xếp thứ 2.

Bên cạnh nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện, Nhà trường luôn chú trọng đến công tác giáo dục, định hướng nghề nghiệp nhằm giúp các em có được nhận thức đúng đắn về nghề nghiệp trong tương lai; phát huy tối đa năng lực sáng tạo, nâng cao chất lượng cuộc sống, đáp ứng được nhu cầu của xã hội, sử dụng lao động hợp lý, tránh lãng phí về đào tạo, góp phần phát triển kinh tế - xã hội bền vững của địa phương. Công tác bồi dưỡng phát triển đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên cũng luôn được Nhà trường chú trọng. Hiện, tỷ lệ cán bộ, giáo viên có trình độ trên chuẩn

của đơn vị chiếm 36%, trong năm học này có 02 cán bộ, giáo viên hoàn thiện chương trình thạc sĩ; 100% giáo viên tham gia công tác bồi dưỡng chuyên môn đáp ứng yêu cầu Chương trình GDPT 2018.

Song song với đó, Nhà trường luôn tích cực xây dựng kế hoạch ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy, học và công tác quản lý phù hợp với nhiệm vụ năm học, điều kiện thực tế của Nhà trường. Thành lập tổ công nghệ thông tin, tổ chức tập huấn hỗ trợ giáo viên trong quá trình thực hiện các nhiệm vụ giáo dục. Đồng thời, tổ chức biên soạn tài liệu, bài giảng, tổ chức dạy học qua internet, ghi hình các video bài giảng phục vụ công tác dạy học. Các lớp học được trang bị đường mạng internet và máy chiếu để phục vụ công tác giảng dạy trong Nhà trường.

Đối với công tác quản lý học sinh nội trú, tổ Quản lý học sinh đã xây dựng kế hoạch hoạt động của khu nội trú một cách khoa học hợp lý, tạo điều kiện cho học sinh được tham gia đầy đủ các hoạt động như: Thể dục thể thao, văn hóa Văn nghệ tăng gia sản xuất.v.v... Phục vụ kịp thời, đắc lực cho công tác sinh hoạt và học tập của học sinh. Tổ chức trực nội trú 24/24 giờ để quản lý học sinh, phụ đạo học sinh yếu kém, chăm sóc sức khỏe kịp thời khi học sinh ốm đau... Công tác nuôi dưỡng, chăm sóc sức khỏe cho học sinh được Nhà trường quan tâm thường xuyên. Trong năm học, Nhà trường đã phối hợp với Bệnh viện Đa khoa thị xã Phú Thọ tổ chức khám sức khỏe cho 100% học sinh.

Bên cạnh đó, Nhà trường luôn quan tâm đến các học sinh có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn hoặc ốm đau phải đi viện. Các em được động viên kịp thời về tinh thần, vật chất của cán bộ, giáo viên và các bạn trong lớp, trong Nhà trường. Công tác vệ sinh khu ký túc xá, các khu vực trong trường, trật tự nội vụ phòng ở được duy trì thường xuyên sạch sẽ. Duy trì và cải tiến nội dung sinh hoạt nội trú, kết hợp sinh hoạt tập thể đầu tuần, phối kết hợp với các đoàn thể, tổ chuyên môn tổ chức các cuộc thi tìm hiểu về kiến thức khoa học, hiểu biết về các vấn đề xã hội. Trong năm học Trường đã tổ chức được nhiều hoạt động ngoại khoá có ý nghĩa thiết thực cho học sinh như: Ngoại khoá giáo dục sức khỏe sinh sản vị thành niên, ngoại khoá giáo dục kỹ năng sống cho học sinh, tổ chức cuộc thi "Rung chuông vàng"...

Năm học 2024-2025, Nhà trường tiếp tục tập trung thực hiện đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo; triển khai đáp ứng có hiệu quả việc thực hiện chương trình, sách giáo khoa GDPT mới đối với 03 khối lớp đảm bảo khoa học, phù hợp với đặc điểm tình hình học sinh và điều kiện của Nhà trường. Xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện "Trường học hạnh phúc". Quyết tâm thi đua "Dạy tốt - Học tốt" hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao./.

Trọng Nghĩa

TRƯỜNG THPT HẠ HÒA: Chú trọng nâng cao chất lượng GIÁO DỤC TOÀN DIỆN

Trường THPT Hạ Hoà là một trong những trường THPT có uy tín và chất lượng giáo dục của tỉnh Phú Thọ. Trong những năm qua, Nhà trường luôn đặt mục tiêu chất lượng làm nền tảng quan trọng cho sự nghiệp giáo dục và chú trọng việc nâng cao chất lượng dạy và học, xây dựng môi trường học tập, rèn luyện lý tưởng để tạo điều kiện cho học sinh phát triển toàn diện...

Lễ đón nhận Huân chương Lao động hạng Nhất của trường THPT Hạ Hòa

Trường THPT Hạ Hoà được thành lập vào tháng 9/1961. Trường đóng trên địa bàn huyện miền núi, điều kiện kinh tế - xã hội còn gặp nhiều khó khăn. Trải qua 63 năm xây dựng và phát triển, vượt qua nhiều khó khăn thử thách, đến nay Trường đã có cơ sở vật chất khang trang, từng bước được hiện đại hoá, có đội ngũ đủ về số lượng, đồng bộ về cơ cấu, chất lượng giáo dục ngày càng được nâng cao.

Tháng 1/2013, Trường THPT Hạ Hòa được UBND tỉnh Phú Thọ công nhận là trường đạt chuẩn Quốc gia. Đến thời điểm tháng 3/2018, Trường đã được UBND tỉnh Phú Thọ công nhận trường đạt chuẩn quốc gia mức độ 2. Việc được công nhận đạt chuẩn Quốc gia từ những năm đầu thực hiện và công nhận lại chuẩn Quốc gia đã tạo cho Trường nhiều điều kiện thuận lợi để hiện đại hoá cơ sở vật chất, nâng cao chất lượng giáo dục.

Nhiều năm liền Trường dẫn đầu và đứng trong top 5, top 10 các trường THPT về kết quả thi học sinh giỏi cấp Tỉnh, thi đại học. Những năm gần đây, tỷ lệ học sinh đỗ tốt nghiệp THPT luôn đạt 100%, tỷ lệ học sinh đỗ đại học đạt trên 75%, số học sinh đạt từ 27 điểm trở lên (các khối thi đại học truyền thống: A, B, C, D, A1) tăng nhanh. Ngoài việc chú trọng nâng cao chất lượng giáo dục đại trà, Trường đã đầu tư

nâng cao chất lượng giáo dục mũi nhọn có hiệu quả. Tỷ lệ học sinh dự thi chọn học sinh giỏi cấp Tỉnh đạt giải chiếm trên 75%, thứ hạng đội tuyển học sinh giỏi của Trường luôn đứng vững trong top các trường dẫn đầu toàn Tỉnh.

Cùng với công tác giáo dục văn hóa, Nhà trường luôn xác định giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh là nền tảng quan trọng góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, hướng đến giáo dục toàn diện. Theo đó, Công đoàn, Nhà trường phối hợp với Đoàn thanh niên đã tổ chức các hoạt động ngoại khóa với các chủ đề đa dạng nhằm trang bị cho học sinh những kỹ năng cần thiết như kỹ năng giao tiếp, phòng chống tai nạn thương tích và những trải nghiệm thực tế. Hoạt động ngoài giờ lên lớp được triển khai đồng bộ theo kế hoạch, đảm bảo tính giáo dục, phù hợp với đối tượng học sinh, có tác dụng tích cực trong công tác giáo dục học sinh của Trường.

Hoạt động hướng nghiệp, dạy nghề được thực hiện đúng phân phối chương trình và kế hoạch đã được Nhà trường xây dựng. Các bài dạy hướng nghiệp được thực hiện đầy đủ. 100% học sinh trong toàn trường được học và cấp chứng chỉ học nghề phổ thông. Ngoài ra, học sinh được phân luồng ngay từ lớp 10 theo định hướng nghề nghiệp và lựa chọn thi đại học. Hằng năm, Ban chấp hành Đoàn trường phối hợp với các trường Đại học, Hội đồng hương sinh viên tỉnh Phú Thọ tại Hà Nội xây dựng Chương trình Hành trang sỹ tử, tư vấn nghề nghiệp, tư vấn thi đại học tại trường. Qua đó, 100% học sinh được cung cấp đầy đủ thông tin, chủ động lựa chọn nguyện vọng trong đăng ký thi tốt nghiệp, thi tuyển sinh đại học và học nghề.

Để đáp ứng được yêu cầu nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý, hằng năm, Nhà trường luôn quan tâm đến xây dựng kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng trình độ lý luận chính trị, đào tạo, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho cán bộ, viên chức của Nhà trường tổ chức triển khai kế hoạch đào tạo bồi dưỡng cán bộ, công chức theo quy định. Nhờ đó, chất lượng đội ngũ ngày càng được nâng lên: 100% giáo viên đều đạt chuẩn, trên chuẩn là 10,2%; 43 cán bộ, giáo viên, nhân viên là đảng viên; 11 cán bộ, giáo viên có trình độ cao cấp, trung cấp lý luận chính trị... Trường cũng xây dựng được đội ngũ giáo viên cốt cán ở tất cả các bộ môn; trong đó 3 giáo viên các bộ môn lịch sử, tiếng Anh và tin học được Sở GD&ĐT lựa chọn làm giáo viên cốt cán của Tỉnh.

Thầy giáo Nguyễn Anh Tuân, Hiệu trưởng Trường THPT Hạ Hòa chia sẻ: Trong hơn 63 năm xây dựng và phát triển, Trường THPT Hạ Hòa đã đón trên 500 lượt cán bộ, giáo viên, nhân viên ở khắp mọi miền về công tác; đào tạo được trên 18.000 học sinh tốt nghiệp. Các khoá học sinh ra trường hiện đang công tác, lao động, học tập ở nhiều lĩnh vực khác nhau trên khắp mọi miền của Tổ quốc. Trong số đó, có gần 2.000 lượt thầy giáo, học sinh tham gia lực lượng vũ trang, 198 thầy giáo, học sinh đã anh dũng hy sinh trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước vì nền hoà bình, độc lập và thống nhất đất nước. Nhiều học sinh của Nhà trường đã trở thành nhà lãnh đạo, quản lý, giáo sư, tiến sĩ, nhà khoa học, bác sĩ, chủ doanh nghiệp, sĩ quan trong các lực lượng vũ trang…, đã và đang góp phần đắc lực vào sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước.

Ghi nhận sự phấn đấu toàn diện các mặt hoạt động, Nhà trường đã vinh dự được đón nhận các danh hiệu thi đua và hình thức khen thưởng cao quý: Bằng khen của Bộ Giáo dục và Đào tạo (Năm 2015), Cờ thi đua của Bộ Giáo dục và Đào tạo (Năm 2016), Bằng khen của Chủ tịch UBND tỉnh Phú Thọ (Năm 2018), Bằng khen của Thủ tướng Chính phủ (Năm 2019). Đặc biệt, năm 2022 Trường được Nhà nước tặng thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất.

Với sự nỗ lực phấn đấu vươn lên của tập thể cán bộ, giáo viên, nhân viên và học sinh, trong giai đoạn tới, Trường THPT Hạ Hòa sẽ tiếp tục tập trung đổi mới công tác quản lý, tích cực đổi mới phương pháp dạy học, đáp ứng yêu cầu phát triển giáo dục trong giai đoạn mới, tạo được vị thế và niềm tin vững chắc đối với Sở GD&ĐT Phú Thọ, với Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân địa phương, trở thành địa chỉ đáng tin cậy về chất lượng giáo dục của tỉnh Phú Thọ./.

Trọng Nghĩa

Đội tuyển học sinh giỏi cấp Tỉnh của trường THPT Hạ Hòa xếp thứ 2 toàn Tỉnh năm học 2023-2024

60 TRƯỜNG THPT THANH SƠN
năm dấu ấn một chặng đường

Bùi Vĩnh Tuy
Bí thư Đảng ủy, Hiệu trưởng Trường THPT Thanh Sơn,

Trường THPT Thanh Sơn Kỷ niệm 60 năm ngày thành lập

Trường THPT Thanh Sơn, (huyện Thanh Sơn, tỉnh Phú Thọ) được thành lập năm 1964 - trong những năm tháng hào hùng của cả dân tộc kiên cường chống Mỹ cứu nước. Đây là ngôi trường cấp 3 đầu tiên của huyện Thanh Sơn. Hơn nửa thế kỷ vượt qua khó khăn, thử thách, từ một ngôi trường tranh tre, nứa lá đơn sơ đã trưởng thành cùng đất nước và quê hương.

Ra đời trong hoàn cảnh đất nước đang chiến tranh ác liệt, khi mới thành lập, Trường chỉ có 2 lớp học với 84 học sinh và 11 thầy cô giáo, đến năm 1975 phát triển lên 15 lớp học với hơn 700 học sinh và 34 cán bộ, giáo viên, nhân viên, đến nay Nhà trường có 34 lớp gần 1.500 học sinh với cơ sở vật chất khang trang, hiện đại. Trong 60 năm hình thành và phát triển, các thế hệ thầy và trò Nhà trường đã vượt qua bao gian nan, thử thách, từ trong khói lửa chiến tranh đến những năm bao cấp đầy vất vả để cùng nhau chăm lo cho sự nghiệp trồng người. 60 năm qua, đã có trên 25.000 học sinh tốt nghiệp trường THPT Thanh Sơn đã và đang góp sức cho sự phát triển của quê hương, đất nước.

Trong số những học sinh đã tốt nghiệp từ mái trường này, hàng nghìn người đạt trình độ đại học và trên đại học; nhiều người đã trở thành nhà khoa học, lực lượng vũ trang, cán bộ chủ chốt của các cấp chính quyền, đoàn thể từ Trung ương đến địa phương.

Tiếp nối truyền thống vẻ vang, Trường THPT Thanh Sơn hôm nay phát triển ngày càng vững mạnh, là điểm sáng, niềm tự hào của ngành Giáo dục tỉnh Phú Thọ. Gắn với các cuộc vận động và phong trào thi đua của Ngành, Nhà trường luôn thực hiện đúng nguyên lý giáo dục của Đảng, xây dựng kỷ cương nề nếp, biết chăm lo xây dựng và đào tạo đội ngũ, khơi dậy tiềm năng của mỗi cán bộ, giáo viên. Đến nay, 100% giáo viên Nhà trường được đào tạo đạt chuẩn nghề nghiệp, trong đó có 30 % trên chuẩn, với đạo đức tốt, chuyên môn giỏi, tận tâm với nghề và vững vàng về chính trị. Nhà trường đã tạo dựng được thương hiệu, được công nhận trường trung học đạt chuẩn Quốc gia mức độ I năm 2019.

Nhà trường đã thực hiện hiệu quả có chiều sâu Chỉ thị 05-CT/TW của Bộ Chính trị gắn với thực hiện "Mỗi thầy giáo, cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo" và "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực". Đẩy mạnh phong trào thi đua: "Đổi mới, sáng tạo trong quản lý, giảng dạy và học tập", xây dựng "Trường học An toàn - Thân thiện - Bình đẳng". Nâng cao hiệu quả công tác giáo dục tư tưởng chính trị, đạo đức, kỹ năng sống, các hoạt động trải nghiệm, sáng tạo cho học sinh; tăng cường an ninh, an toàn trường học, xây dựng văn hóa học đường và môi trường giáo dục Nhà trường lành mạnh, đẩy mạnh thực hiện dân chủ, tăng cường kỷ cương trường học.

Chủ động, linh hoạt trong việc thực hiện chương trình, xây dựng kế hoạch giáo dục theo định hướng phát triển phẩm chất, năng lực học sinh; Đẩy mạnh việc đổi mới phương pháp dạy học, tăng cường công tác bồi dưỡng giáo viên về năng lực chuyên môn, kỹ năng xây dựng và thực hiện kế hoạch giáo dục; đổi mới

phương pháp dạy học, kiểm tra đánh giá; quan tâm phát triển đội ngũ tổ trưởng chuyên môn, giáo viên cốt cán, giáo viên chủ nhiệm lớp; chú trọng đổi mới sinh hoạt chuyên môn; nâng cao vai trò của giáo viên chủ nhiệm lớp, của tổ chức Đoàn, Hội, gia đình và cộng đồng trong việc quản lý, phối hợp giáo dục toàn diện cho học sinh.

Thầy và trò Trường THPT Thanh Sơn thi đua dạy tốt, học tốt

Chỉ tính 5 năm học gần đây nhất, tỷ lệ học sinh thi đỗ tốt nghiệp đạt 100%, số học sinh giỏi cấp Tỉnh hằng năm đều tăng và đứng vị trí trong tốp 10 trong khối THPT không chuyên của Tỉnh. Đặc biệt, số học sinh đỗ vào các trường Đại học ngày càng tăng. Từ năm học 2018-2019 đến nay, Trường vẫn tiếp tục là một trong những đơn vị dẫn đầu của Tỉnh về kết quả ở Kỳ thi Tốt nghiệp THPT với trên 70% học sinh thi đỗ Đại học.

Bằng sự cố gắng nỗ lực của tập thể cán bộ, giáo viên, nhân viên và học sinh Nhà trường, dưới sự chỉ đạo có hiệu quả của các cấp lãnh đạo từ Tỉnh đến huyện, Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Phú Thọ và các Sở, ban ngành liên quan, sự đồng thuận ủng hộ của Nhân dân, Nhà trường đã đạt nhiều thành tích và phần thưởng cao quý: Nhiều năm liên tục Trường đạt Tập thể Lao động xuất sắc, được Chính phủ, Bộ Giáo dục và Đào tạo, UBND tỉnh Phú Thọ tặng Cờ thi đua, Bằng khen. Đặc biệt, năm học 2023-2024 Nhà trường vinh dự được Chủ tịch nước tặng thưởng Huân chương Lao động hạng Ba.

Nhìn lại chặng đường hơn nửa thế kỷ đã đi qua là nhìn lại hành trình vượt lên khó khăn, gian khổ, tinh thần đoàn kết, quyết tâm, ý chí, nghị lực, sức sáng tạo, bản lĩnh, lương tâm nghề nghiệp của các thế hệ nhà giáo, cán bộ, nhân viên và tinh thần hiếu học của các thế hệ học sinh Nhà trường. Những danh hiệu, phần thưởng cao quý đó là niềm vinh dự, tự hào nhưng cũng là trách nhiệm lớn lao để thầy và trò Nhà trường luôn tự nhắc mình không ngừng phấn đấu vươn lên, xứng đáng với niềm tin yêu của các cấp ủy, chính quyền và Nhân dân, làm rạng danh truyền thống hiếu học trên quê hương Đất Tổ./.

Là một trường THPT đóng trên địa bàn huyện miền núi Yên Lập, điều kiện kinh tế - xã hội còn gặp nhiều khó khăn, tuy nhiên, với sự phấn đấu vươn lên không ngừng của các thế hệ thầy giáo và học sinh, Trường THPT Yên Lập đã giành được những thành tích đáng tự hào, trở thành một tập thể lao động xuất sắc, điểm sáng của ngành Giáo dục và Đào tạo tỉnh Phú Thọ.

Năm 2014, Nhà trường vinh dự được công nhận trường đạt chuẩn Quốc gia và tiếp tục được công nhận lại vào năm 2019. Chất lượng giáo dục của Nhà trường trong những năm gần đây có bước tiến vững chắc, nằm trong danh sách những trường dẫn đầu trong khối các trường THPT toàn Tỉnh. Nhằm nâng cao chất lượng nguồn nhân lực có trình độ, tri thức, có phẩm chất đạo đức tốt, thầy và trò Trường THPT Yên Lập đã luôn chú trọng tới chất lượng dạy, học và giáo dục học sinh, đặc biệt coi trọng nhiệm vụ phát hiện bồi dưỡng học sinh giỏi, học sinh năng khiếu. Trường là đơn vị điển hình trong công tác bồi dưỡng HSG cấp Tỉnh. Năm học 2020-2021, Trường vươn lên vị trí dẫn đầu trong khối THPT không chuyên của Tỉnh và liên tiếp 4 năm liền duy trì vị trí thứ Nhất toàn Tỉnh.

Bên cạnh đó, Nhà trường còn là đơn vị tiêu biểu trong công tác dạy học Ngoại ngữ, thu hẹp khoảng cách giữa miền núi với miền xuôi, giúp các em học sinh tự tin giao tiếp bằng tiếng Anh. Liên tục trong 4 năm học tổ chức giao lưu cấp Tỉnh, Câu lạc bộ Tiếng Anh Nhà trường luôn xếp thứ Nhì toàn Tỉnh về giải đồng đội. Năm học 2022-2023, xếp thứ Nhì vòng cụm và đạt giải Khuyến khích cấp Tỉnh. Năm học 2023-2024, đạt giải Khuyến khích vòng cụm. Ngoài giờ lên lớp, Nhà trường phối kết hợp với các tổ chức, đoàn thể khác trong và ngoài trường tổ chức ngoại khóa với các chủ đề khác nhau nhằm trang bị cho học sinh những kỹ năng giao tiếp, kỹ năng ứng xử, kỹ năng sinh tồn; phối hợp với Công an Huyện Yên Lập ngoại khóa tuyên truyền về pháp luật an ninh trật tự, Luật an toàn giao thông và an ninh mạng. Song song với

Học sinh Trường THPT Yên Lập trình bày nội dung bài giảng

TRƯỜNG THPT YÊN LẬP

Đổi mới toàn diện công tác giáo dục

Được thành lập từ năm 1966, trải qua 58 năm xây dựng và phát triển, Trường THPT Yên Lập (Phú Thọ) đang từng bước khẳng định được vị thế, trở thành địa chỉ giáo dục chất lượng, uy tín, tạo được niềm tin với chính quyền các cấp và Nhân dân địa phương.

Tập thể cán bộ, giáo viên Nhà trường

công tác giáo dục đạo đức, trang bị kiến thức cho học sinh, Nhà trường còn phát huy tốt công tác giáo dục quốc phòng an ninh, tăng cường sức khỏe thể chất cho học sinh, thông qua các cuộc thi Hội khỏe phù đổng cấp Tỉnh và Hội thao Quốc phòng an ninh.

Về công tác hướng nghiệp, dạy nghề, Nhà trường tổ chức cho 100% học sinh trong toàn trường học nghề phổ thông, một mặt để trang bị nghề nghiệp cho các em học sinh, mặt khác tạo điều kiện cho các em có những trải nghiệm thực tế sinh động, giáo dục kỹ năng sống cho học sinh. Ban chuyên môn và ban chấp hành Đoàn trường cũng xây dựng kế hoạch để phối kết hợp với các trường đại học, các chuyên gia, các cựu học sinh thành đạt về tư vấn nghề nghiệp, tư vấn hướng nghiệp cho học sinh, nhất là học sinh khối 12 tại Trường. Đây là việc làm có ý nghĩa lớn trong việc lựa chọn nghề nghiệp, lựa chọn trường thi đúng với năng lực cá nhân, nguyện vọng của bản thân học sinh và gia đình.

Việc đổi mới công tác giáo dục đạo đức, giáo dục pháp luật, giáo dục kỹ năng sống được triển khai hiệu quả, công tác quản lý học sinh được thực hiện chặt chẽ đã góp phần xây dựng môi trường giáo dục nề nếp, thân thiện.

Những năm qua, hơn 20 nghìn học sinh tốt nghiệp từ mái trường này đã và đang góp sức cho sự phát triển của quê hương, đất nước. Trong số đó có hàng nghìn người đạt trình độ đại học và trên đại học. Nhiều người đã trở thành nhà khoa học, cán bộ chủ chốt của các cấp chính quyền, đoàn thể từ Trung ương đến địa phương. Hàng trăm người là cán bộ trung - cao cấp trong các lực lượng vũ trang. Tiếp nối sự nghiệp trồng người, hàng nghìn học sinh trường THPT Yên Lập đã đứng trên các bục giảng, giảng đường ở khắp mọi miền Tổ quốc. Dù làm gì ở đâu, giữ cương vị nào, các thế hệ thầy và trò Nhà trường luôn phát huy truyền thống của Trường và quê hương Yên Lập Anh hùng để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Ghi nhận sự phấn đấu toàn diện các mặt hoạt động, Trường THPT Yên Lập đã vinh dự được UBND tỉnh Phú Thọ tặng Cờ thi đua, tặng Bằng khen. Năm học 2020-2021, Nhà trường được Thủ tướng Chính Phủ tặng Cờ thi đua vì đã có thành tích xuất sắc trong công tác. Năm học 2021-2022, Nhà trường được Chủ tịch nước tặng thưởng Huân chương Lao động Hạng Ba nhằm ghi nhận những thành tích vượt bậc trong những năm qua của Nhà trường và nhiều tập thể, cá nhân đã được Bộ Giáo dục và Đào tạo, UBND tỉnh, Sở Giáo dục và Đào tạo tặng Bằng khen, Giấy khen, Chiến sĩ thi đua các cấp.

Hướng đến mốc thời gian Kỷ niệm 60 năm ngày thành lập Trường, thầy và trò Trường THPT Yên Lập đã và đang không ngừng nỗ lực thay đổi cả về chất và lượng trong công tác dạy và học, tạo tiền đề mở ra những hy vọng mới, cơ hội phát triển mới./.

Minh Hằng

TRUNG TÂM Y TẾ HUYỆN TÂN SƠN

Hướng tới sự hài lòng của người bệnh

Bác sĩ trao đổi kinh nghiệm chăm sóc người bệnh

Trung tâm Y tế huyện Tân Sơn là đơn vị sự nghiệp y tế hạng II trực thuộc Sở Y tế tỉnh Phú Thọ. Hiện, Trung tâm hoạt động theo mô hình Trung tâm Y tế tuyến huyện đa chức năng đó là: Cung cấp dịch vụ chuyên môn, kỹ thuật về y tế dự phòng, khám bệnh, chữa bệnh, phục hồi chức năng, dân số và các dịch vụ khác. Với mạng lưới được bố trí trải rộng trên địa bàn gồm: 05 phòng chức năng; 12 khoa lâm sàng và cận lâm sàng; 17 Trạm Y tế xã; 01 Phòng khám Đa khoa Minh Đài và 332 cán bộ, viên chức, người lao động là điều kiện tốt để phục vụ và đáp ứng kịp thời các nhu cầu về khám, chữa bệnh của Nhân dân trên địa bàn.

Hoạt động tại địa bàn huyện miền núi chủ yếu là người đồng bào dân tộc thiểu số, trình độ dân trí không đồng đều, còn nhiều phong tục tập quán lạc hậu; mặt bằng kinh tế Nhân dân còn thấp, việc chăm lo cho sức khỏe còn hạn chế... Tuy nhiên, Trung tâm Y tế huyện Tân Sơn luôn nhận được sự quan tâm lãnh chỉ đạo trực tiếp của Huyện uỷ, HĐND, UBND huyện và Sở Y tế. Bên cạnh đó, tập thể viên chức, người lao động của Trung tâm luôn nêu cao tinh thần đoàn kết, nhiệt huyết với nghề giúp cho đơn vị ngày càng phát triển, khẳng định được vị thế và là địa chỉ tin cậy của Nhân dân.

Để hoàn thành tốt nhiệm vụ công tác năm 2024, ngay từ đầu năm Trung tâm đã chủ động xây dựng kế hoạch triển khai, thực hiện các chỉ tiêu, nhiệm vụ của đơn vị. Đồng thời, chỉ đạo các khoa, phòng xây dựng kế hoạch của từng bộ phận để triển khai thực hiện; hàng tuần, tháng, quý có báo cáo, đánh giá và chỉ đạo kịp thời những tồn tại hạn chế, đưa ra giải pháp khắc phục. Vì vậy, công tác khám, chữa bệnh đã có nhiều đổi mới, thể hiện ở việc thực hiện quy chế bệnh viện được duy trì theo đúng quy định của Bộ Y tế, không có cá nhân, tập thể nào vi phạm quy chế chuyên môn.

Với chỉ tiêu được giao là 280/320 số giường thực kê tại đơn vị, trong đó 100 giường theo chỉ tiêu pháp lệnh và 180 giường xã hội hóa. Năm 2024, tính trên số ngày sử dụng giường bệnh/tháng (30 ngày), Trung tâm đã thực hiện được số ngày điều trị trung bình là 7,1, tăng 0,4 ngày so với cùng kỳ; Tổng số lượt khám, chữa bệnh 72.000 lượt, tăng 4.500 lượt so với cùng kỳ; Tổng số lượt người bệnh điều trị nội trú 13.200 lượt, tương đương cùng kỳ; Số ca phẫu thuật 1.600 ca, tương đương so với cùng kỳ; Các hạng mục theo danh mục kỹ thuật Bệnh viện hạng II theo quy định của Bộ Y tế. Công tác triển khai kỹ thuật mới áp dụng vào khám, chữa bệnh được Trung tâm thực hiện có hiệu quả. Trong năm đã triển khai được 27 kỹ thuật mới áp dụng vào công tác chuyên môn, nâng cao chất lượng khám chữa bệnh cho Nhân dân, đạt 540% kế hoạch (tăng 04 kỹ thuật so với cùng kỳ). Công tác Dược đảm bảo cung ứng thuốc, vật tư phục vụ cho công tác điều trị và phòng chống dịch bệnh, bảo quản và sử dụng thuốc, vắc xin an toàn, hợp lý.

Năm 2024, để nâng cao chất lượng dịch vụ khám, chữa bệnh, Trung tâm đã xây nhà ăn, dãy nhà điều trị nội trú cho phù hợp với nhu cầu thực tế của đơn vị, tạo được sự hài lòng và niềm tin đối với người bệnh và Nhân dân trên địa bàn Huyện. Bên cạnh đó, Trung tâm thường xuyên cử cán bộ đi học nâng cao trình độ, chuyên môn tại trường Đại học Y dược Thái Nguyên với nhiều hình thức như: Đào tạo bác sĩ Chuyên khoa cấp I và Chuyên khoa cấp I về xét nghiệm. Đặc biệt, Trung tâm còn triển khai đào tạo các khóa cầm tay chỉ việc tại các bệnh viện tuyến Trung ương, tuyến tỉnh cho 19 bác sĩ thuộc các chuyên ngành: Phẫu thuật trĩ; Phẫu thuật nội soi; Chẩn đoán, điều trị một số bệnh cơ xương khớp cơ bản và kỹ thuật tiêm khớp ngoại vi; Đọc kết quả điện tim; Đọc kết quả đo mật độ xương; Siêu âm sản phụ khoa.

Đào tạo 13 điều dưỡng, kỹ thuật viên, dược sĩ về: Chăm sóc người bệnh cấp cứu; Đo chức năng hô hấp; Đo mật độ loãng xương; Chăm sóc sơ sinh; Chụp cắt lớp vi tính cơ bản; Bảo quản thuốc... Ngoài ra, trong năm 2024 Trung tâm còn cử đầy đủ cán bộ tham gia các lớp đào tạo, tập huấn

ngắn hạn, hội thảo khác với tổng số 550 lượt. Về công tác nghiên cứu khoa học, Trung tâm đã kiện toàn Hội đồng nghiên cứu khoa học, tiến hành nghiệm thu 14 đề tài. Về công tác chỉ đạo tuyến, Trung tâm chú trọng chỉ đạo chuyên môn đối với Y tế tuyến xã. Hằng tháng, Trung tâm đều tổ chức giao ban Trạm trưởng Trạm Y tế xã, giao ban cán bộ chuyên trách các chương trình và tổ chức tập huấn các chương trình theo kế hoạch; thực hiện việc kiểm tra, giám sát, đôn đốc thường xuyên.

Nhằm hướng tới sự hài lòng của người bệnh, việc thực hiện đổi mới phong cách, thái độ phục vụ của nhân viên y tế được Trung tâm triển khai sâu rộng và quán triệt tới toàn thể viên chức, người lao động trong toàn đơn vị. Đồng thời, Trung tâm đã kiện toàn tổ chăm sóc khách hàng; hội đồng quản lý chất lượng bệnh viện, cải cách thủ tục hành chính; tổ chức ký cam kết đối với 100% cán bộ và tập thể khoa, phòng. Kết quả năm 2024, tinh thần thái độ phục vụ của cán bộ, nhân viên y tế có nhiều thay đổi tích cực, từng bước đáp ứng sự hài lòng người bệnh.

Một ca phẫu thuật tại Trung tâm Y tế huyện Tân Sơn

Phát huy những kết quả đã đạt được, bước sang năm 2025, Trung tâm Y tế huyện Tân Sơn tiếp tục củng cố các khoa, phòng về mọi mặt, nêu cao tinh thần thái độ phục vụ người bệnh, y đức, chất lượng trong công tác khám, chữa bệnh và chăm sóc sức khỏe cho Nhân dân. Thực hiện tốt nội quy, quy chế chuyên môn, tuyệt đối không để xảy ra sai sót về chuyên môn làm ảnh hưởng đến sức khỏe, tính mạng người bệnh. Bên cạnh đó, có các chính sách thu hút bác sĩ, đặc biệt bác sĩ chính quy có trình độ chuyên môn cao về công tác. Đồng thời, tăng cường đào tạo cán bộ về chuyên môn nghiệp vụ để đáp ứng nhu cầu chăm sóc sức khỏe cho Nhân dân. Tiếp tục nghiên cứu áp dụng các kỹ thuật mới vào khám, chữa bệnh. Đảm bảo cung ứng đầy đủ thuốc, vật tư thiết yếu để phục vụ người bệnh, không để thiếu thuốc thiếu vật tư y tế./.

P.V

Trung tâm Y tế huyện Yên Lập:
Nỗ lực hoạt động vì sức khỏe Nhân dân

Trung tâm Y tế (TTYT) huyện Yên Lập (tỉnh Phú Thọ) hiện có 16 khoa, phòng bao gồm: 11 khoa, 01 Phòng khám Đa khoa khu vực Lương Sơn, 5 phòng chức năng với tổng số 240 cán bộ, nhân viên (với 58 bác sĩ, trong đó: 01 bác sĩ CKII, 18 bác sĩ CKI, 30 bác sĩ đa khoa, 5 bác sĩ Y học cổ truyền, 4 bác sĩ Y học dự phòng). Toàn Huyện có 17 trạm Y tế xã, thị trấn với tổng 104 cán bộ, viên chức, lao động (trong đó có 17 bác sĩ). Năm 2024, Trung tâm được Sở Y tế giao chỉ tiêu 280 giường (giường bệnh pháp lệnh 100 giường; giường bệnh xã hội hóa: 180 giường). Trung tâm được xếp hạng là Bệnh viện hạng II từ năm 2020, hiện là Bệnh viện vệ tinh của Bệnh viện Đa khoa tỉnh Phú Thọ.

Nhằm nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ, viên chức, trong năm 2024, Trung tâm tiếp tục tăng cường công tác đào tạo, cử cán bộ đi học, đào tạo, tập huấn. Ngoài việc đào tạo, chuyển giao kỹ thuật cho các cán bộ từ các Bệnh viện tuyến trên (Bệnh viện Bạch Mai, Bệnh viện Nhi TW…), Bệnh viện Đa khoa tỉnh Phú Thọ đã cử các cán bộ là những chuyên gia đầu ngành của Tỉnh lên trực tiếp làm việc, hỗ trợ chuyển giao kỹ thuật theo hình thức cầm tay chỉ việc. Trung tâm còn tham gia hội chẩn, đào tạo trực tuyến với Bệnh viện Việt Đức vào thứ Ba, Bệnh viện Bạch Mai các ngày thứ Hai, thứ Tư, thứ Năm hằng tuần.

Để nâng cao chất lượng khám, chữa bệnh (KCB) cho Nhân dân, Ban Giám đốc TTYT huyện Yên Lập đã

Cơ sở vật chất của Trung tâm Y tế huyện Yên Lập được đầu tư theo hướng đồng bộ

thực hiện đổi mới toàn diện trong việc khám và điều trị cũng như nâng cao trình độ chuyên môn của mỗi y, bác sĩ, đặc biệt, đã cụ thể hóa các nội dung đó bằng việc thực hiện tốt khẩu hiệu "tất cả vì sự hài lòng của người bệnh". Cùng sự phấn đấu hết sức mình với tâm huyết nghề nghiệp, đội ngũ cán bộ, y, bác sĩ đang chung sức xây dựng thương hiệu đơn vị bằng tấm lòng "Lương y như từ mẫu".

Bên cạnh đó, để đáp ứng nhu cầu KCB ngày càng cao của Nhân dân, thời gian qua, Trung tâm đã phát triển nhiều dịch vụ kỹ thuật mới, đầu tư mua sắm nhiều máy móc, trang thiết bị y tế hiện đại phục vụ công tác dự phòng và KCB như: Máy phân tích huyết học tự động; Máy miễn dịch huỳnh quang; Hệ thống phẫu thuật nội soi ổ bụng, tiết niệu 03 chíp; Máy CT-Scanner 16 lát/vòng quay; Máy siêu âm DOPPLER màu 04 đầu dò; Hệ thống nội soi tiêu hóa; Hệ thống máy sinh hóa tự động; Hệ thống Oxy trung tâm,…

Trong hoạt động khám và điều trị bệnh, Trung tâm luôn chú trọng cả về y đức lẫn trình độ chuyên môn đối với đội ngũ cán bộ, y, bác sĩ. Trao đổi với phóng viên Tạp chí Con số và Sự kiện, bác sĩ CKII Lê Công Bình - Giám đốc TTYT huyện Yên Lập cho biết: "Chúng tôi thường xuyên tổ chức, khuyến khích anh chị em trau dồi kiến thức, kỹ năng và rèn luyện tay nghề, không ngừng rèn giữa bản thân có đạo đức, lối sống lành mạnh, trong sáng, tất cả vì sự nghiệp cao cả của người thầy thuốc. Hoạt động học tập, nghiên cứu khoa học được coi trọng và đã thực sự trở thành phong trào thi đua trong toàn đơn vị".

Bên cạnh công tác KCB, Trung tâm Y tế huyện Yên Lập còn chú trọng công tác phòng chống dịch bệnh, thực hiện tốt các Chương trình Mục tiêu y tế quốc gia. Tình hình dịch bệnh không có biến động lớn trên địa bàn, ngoại trừ một vài ca đơn lẻ về sốt xuất huyết, tay chân miệng, tiêu chảy cấp đã được phát hiện kịp thời và giải quyết triệt để theo đúng quy trình. Trung tâm tổ chức tuyên truyền theo định kỳ về công tác phòng chống dịch bệnh theo mùa cho cộng đồng. Các Chương trình y tế quốc gia như: Phòng chống suy dinh dưỡng, chăm sóc sức khỏe sinh sản, bảo vệ sức khỏe tâm thần cộng đồng, phòng chống các bệnh xã hội… đều đạt kế hoạch được giao. Trong công tác vệ sinh an toàn thực phẩm Trung tâm thường xuyên phối hợp liên ngành tiến hành thanh tra, kiểm tra chuyên ngành về VSATTP trên địa bàn. Đảm bảo trên địa bàn Huyện không có tình trạng ngộ độc thực phẩm hàng loạt xảy ra.

Bác sĩ Trung tâm Y tế huyện Yên Lập thăm khám cho bệnh nhân nhi

Bên cạnh đó, Trung tâm tăng cường tuyên truyền, giám sát, phòng chống dịch trong toàn Huyện, thực hiện truyền thông về các dịch, bệnh lây nhiễm và không lây nhiễm như Zika, Dại, Bại liệt, HIV/AIDS, Tăng huyết áp, Đái tháo đường,... Triển khai tiêm/uống một số loại vắc xin dịch vụ như vắc xin Dại, huyết thanh kháng Dại, Viêm gan B, Huyết thanh kháng độc tố uốn ván, Cúm, Tả,... Trong năm 2024, không có dịch lớn xảy ra trên địa bàn.

Bên cạnh những thuận lợi, Trung tâm còn nhiều khó khăn: Một số nhà điều trị xây dựng lâu năm như: Tòa nhà C (Khoa Ngoại - Sản thường, Dược - Vật tư y tế) xuống cấp, thấm dột, nhà vệ sinh, cổng, sân vườn,... Một số máy móc trang thiết bị được đầu tư lâu năm thường xuyên hỏng hóc như: Máy X-Quang, Máy CT-Scaner,... Nhân lực y tế còn thiếu, đặc biệt là bác sĩ chuyên môn sâu, chưa đáp ứng được nhu cầu ngày càng cao của người dân.

Ngoài ra, công tác phòng chống dịch bệnh trên địa bàn, dù luôn nhận được sự quan tâm từ chính quyền địa phương và của ngành Y tế, tuy nhiên, trong khi triển khai công việc vẫn gặp một số khó khăn như: Kiến thức, ý thức của một bộ phận người dân về phòng chống dịch còn hạn chế và chủ quan. Nguồn nhân lực còn thiếu, chỉ tiêu giường bệnh thấp, một số trang thiết bị phục vụ cho việc phòng chống dịch bệnh và điều trị còn thiếu thốn đã ảnh hưởng không nhỏ đến hoạt động chuyên môn của Trung tâm. Vì vậy, Trung tâm mong muốn tiếp tục nhận được sự quan tâm, chỉ đạo của các cấp, các ngành để hoàn thành tốt các chỉ tiêu, kế hoạch được giao, góp phần nâng cao chất lượng công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe Nhân dân trên địa bàn Huyện và vùng lân cận./.

Minh Hà

TRUNG TÂM GDNN-GDTX HUYỆN TÂN SƠN

Vượt khó vươn lên dạy tốt - học tốt

Những năm qua, mặc dù còn gặp nhiều khó khăn về cơ sở vật chất, phương tiện, trang thiết bị phục vụ cho công tác dạy và học, song Trung tâm Giáo dục nghề nghiệp - Giáo dục thường xuyên (GDNN-GDTX) huyện Tân Sơn (Phú Thọ) đã nỗ lực vươn lên dạy tốt - học tốt, trở thành địa chỉ tin cậy trong công tác đào tạo nghề và dạy văn hóa cấp THPT cho học sinh trên địa bàn Huyện.

Học viên Trung tâm thực hành sửa chữa, vận hành máy nông nghiệp

Trên cơ sở bám sát vào các văn bản hướng dẫn, chỉ đạo của Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT), của Sở GD&ĐT Phú Thọ, Trung tâm GDNN-GDTX huyện Tân Sơn đã cụ thể hóa xây dựng, triển khai kế hoạch thực hiện nhiệm vụ năm học sát với điều kiện tình hình thực tế của đơn vị, đảm bảo thời lượng chương trình năm học theo quy định. Đặc biệt, Trung tâm luôn bám sát định hướng phát triển kinh tế - xã hội của Huyện để triển khai các chương trình, hoạt động giáo dục, lựa chọn ngành nghề đào tạo linh hoạt phù hợp thực tiễn; đồng thời, đa dạng trong hình thức tổ chức lớp học đáp ứng các nhu cầu học tập, học nghề cho mọi tầng lớp Nhân dân trong Huyện.

Để tạo điều kiện thuận lợi nhất cho công tác giảng dạy và học tập của cán bộ, giáo viên và học viên, Trung tâm đã rà soát mua sắm bổ sung những thiết bị dạy học tối thiểu, đáp ứng với Chương trình giáo dục phổ thông 2018. Từ năm học 2022-2023, đơn vị tiếp quản trường THPT Thạch Kiệt cũ, vì vậy cơ sở vật chất đã được củng cố và tăng cường đáp ứng cho yêu cầu dạy và học. Hiện, Trung tâm có 24 phòng học, 4 phòng học bộ môn, 5 phòng hỗ trợ học tập, 9 phòng phụ trợ và 2 sân chơi bãi tập. Trung tâm có đủ máy tính, máy chiếu để ứng dụng vào quản lý và dạy học. 100% cán bộ quản lý, giáo viên sử dụng CNTT vào thực hiện nhiệm vụ.

Xác định đội ngũ cán bộ, giáo viên là điều kiện quan trọng để nâng cao chất lượng giáo dục, Trung tâm luôn quan tâm bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục. Ban Giám đốc Trung tâm bố trí cán bộ, giáo viên tham gia đầy đủ các lớp bồi dưỡng, tập huấn cho giáo viên dạy các môn văn hóa theo kế hoạch của Bộ GD&ĐT, của Sở GD&ĐT; tổ chức cho cán bộ quản lý, giáo viên đại trà tham gia bồi dưỡng trên phần mềm trực tuyến. Trung tâm cũng tăng cường đổi mới công tác thi đua khen thưởng trong cán bộ, giáo viên, nhân viên để động viên, khích lệ những cá nhân và tập thể có thành tích cao trong các hoạt động phong trào thi đua của Nhà trường. Đội ngũ giáo viên của Trung tâm luôn nêu cao ý thức tự học, tự bồi dưỡng về chuyên môn nghiệp vụ; đoàn kết, khắc phục mọi khó khăn cùng nhau hoàn thành tốt nhiệm vụ.

Với những nỗ lực trên, nề nếp, kỷ cương tiếp tục được cải thiện tốt, ý thức học tập của học viên có nhiều tiến bộ, chất lượng dạy và học tại Trung tâm từng bước được nâng cao. Năm học 2023-2024, Trung tâm có tổng số 550 học viên; Trong đó, 338/550 học viên, chiếm 61,4% xếp loại hạnh kiểm tốt; 30% học viên xếp loại hạnh kiểm khá; 43,4% học viên xếp loại học lực khá…

Về công tác giáo dục nghề nghiệp và tư vấn hướng nghiệp, cán bộ, giáo viên của Trung tâm được phân công đến từng trường THCS trên địa bàn Huyện để làm công tác tư vấn hướng nghiệp, tư vấn học nghề cho học sinh sau khi tốt nghiệp THCS. Đồng thời, định hướng cho các em lựa chọn ngành nghề sao cho phù hợp với khả năng, năng lực, điều kiện hoàn cảnh gia đình của mỗi em. Năm học 2023-2024, Trung tâm tổ chức 19 lớp liên kết đào tạo nghề với 453 học viên, gồm các ngành nghề: Thú y, Điện công nghiệp, Điện công nghiệp và dân dụng, Nấu ăn, Vận hành máy thi công nền, Kỹ thuật xây dựng, Hướng dẫn du lịch, Chăm sóc sắc đẹp, Pha chế đồ uống, May thời trang. Trung tâm cũng đã tuyển sinh và đào tạo 31 lớp sơ cấp nghề với 539 người (trong đó 55 người theo chỉ tiêu pháp lệnh và 484 người theo các Chương trình MTQG dân tộc thiểu số và miền núi và giảm nghèo bền vững).

Với lòng nhiệt huyết, sự nỗ lực phấn đấu khắc phục mọi khó khăn của thầy và trò, Trung tâm GDNN-GDTX huyện Tân Sơn đã hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao, trở thành địa chỉ tin cậy trong công tác đào tạo nghề và dạy văn hóa cho học sinh trên địa bàn Huyện. Trong thời gian tới, Trung tâm tiếp tục hưởng ứng và thực hiện tốt các cuộc vận động và các phong trào thi đua do ngành Giáo dục phát động; Đồng thời, đổi mới công tác quản lý, nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện. Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, cải tạo cảnh quan khuôn viên Trung tâm: Xanh - Sạch - Đẹp./.

P.V

CON SỐ & SỰ KIỆN
Tạp chí của Tổng cục Thống kê ISSN 2734-9136. Số kỳ I+II - 01/2025 (685+686) Ra hàng tháng. Năm thứ 64
Phó Tổng biên tập phụ trách: BÙI BÍCH THỦY - Phó Tổng biên tập: NGUYỄN THỊ PHƯƠNG LAN
Tòa soạn: 54 Nguyễn Chí Thanh, Đống Đa, Hà Nội **ĐT:** (84-24) 37344920 - 37344970 - 37344971
Fax: 84-24-37344969 **Email:** consosukien@gso.gov.vn
Giấy phép xuất bản số 340/GP-BTTTT ngày 09/6/2021. Số lượng in: 1.200 bản
In tại **Công ty TNHH In ấn Đa sắc**
Ấn phẩm được phát hành qua ngành Bưu điện. Độc giả đặt mua tại các Bưu điện trong cả nước.

TRONG SỐ NÀY

1. Thư chúc mừng năm mới của Tổng cục trưởng Tổng cục Thống kê Nguyễn Thị Hương
2. Bác Hồ với công tác cán bộ - Câu chuyện không bao giờ cũ
Hoài An
5. Ngành Thống kê vượt khó hoàn thành tốt nhiệm vụ năm 2024
9. Thống kê kết hợp với dữ liệu tạo ra lực lượng sản xuất mới trong thời đại số
TS. Nguyễn Trí Duy
12. Việt Nam sẵn sàng tâm thế tiến vào kỷ nguyên mới
Bích Ngọc
15. Nhiều điểm sáng tích cực trong bức tranh kinh tế - xã hội năm 2024
20. Đối ngoại Việt Nam năm 2024 - Tầm vóc mới góp phần tạo thế và lực để đất nước bước vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc
Quang Vinh
24. Hoạt động sản xuất công nghiệp Việt Nam năm 2024 và xu hướng năm 2025
Phí Thị Hương Nga
28. Thu hút FDI năm 2024 điểm sáng của nền kinh tế
Thu Hường
31 Cuộc gặp giữa Thủ tướng Phạm Minh Chính và ông chủ NVIDIA, hứa hẹn về một NVIDIA Việt Nam
Thu Hiền
34. Khởi sắc thương mại Việt Nam năm 2024
Phương Thảo
38. Bảo tồn di sản văn hóa, phát huy sức mạnh mềm của dân tộc
Nguyễn Hà Thu
41. Tinh thần người Việt "Chia ngọt sẻ bùi"
Kim Loan
44. Thành Nam - Mảnh đất "địa linh nhân kiệt" hào hùng trong dòng chảy lịch sử đất nước
Thu Hiền
48. Tổng quan dự báo tình hình kinh tế thế giới Quý IV và năm 2024
TS. Hoàng Thị Thanh Hà
53. Văn hóa ÓC Eo - Tiếng gọi từ nền văn minh cổ đại đất Việt
Mai Trang
58. Ngất ngây men rừng đại ngàn Tây Nguyên
Minh Hà
62. Mỹ thuật trẻ hiện thực hóa đời sống của giới trẻ
Trang Nguyễn
67. Mạng xã hội nơi thế hệ trẻ thể hiện lòng tự tôn dân tộc, lan tỏa tình yêu đất nước
Ngọc Linh
70. Trẩy Hội chùa Hương - Hành trình về đất Phật
Duy Hưng
72. Lễ hội Lam Kinh: Di sản văn hóa phi vật thể vô giá
Trúc Linh
74. Hà Nội: Khẳng định vị thế kinh đô ẩm thực của Việt Nam
Trúc Linh
79. Đón Tết cổ truyền Seollal tại xứ "kim chi"
Minh Huyền
83. Công ty TNHH MTV Xổ số kiến thiết Phú Thọ: Tạo sân chơi giải trí lành mạnh, tích cực đóng góp vào ngân sách địa phương
Minh Hà
84. Trường Cao đẳng Y tế Phú Thọ: Nỗ lực tạo nguồn nhân lực chất lượng
TS. Bác sĩ Nguyễn Quang Ân
86. Trường Phổ thông Dân tộc nội trú tỉnh Phú Thọ: Thực hiện tốt vai trò đào tạo nguồn nhân lực vùng đồng bào dân tộc thiểu số
Trọng Nghĩa
87. Trường THPT Hạ Hòa: Chú trọng nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện
89. Trường THPT Thanh Sơn: 60 năm dấu ấn một chặng đường
Bùi Vĩnh Tuy
90. Trường THPT Yên Lập Đổi mới toàn diện công tác giáo dục
Minh Hằng
92. Trung tâm Y tế huyện Tân Sơn : Hướng tới sự hài lòng của người bệnh
93. Trung tâm Y tế huyện Yên Lập: Nỗ lực hoạt động vì sức khỏe Nhân dân
Minh Hà
95. Trung tâm GDNN-GDTX huyện Tân Sơn: Vượt khó vươn lên dạy tốt - học tốt

Giá: 62.500 đ

SẢN XUẤT CÔNG NGHIỆP

TÀI CHÍNH - NGÂN HÀNG

GELEXIMCO

BẤT ĐỘNG SẢN

THƯƠNG MẠI - DỊCH VỤ

Trụ sở: 36 Hoàng Cầu - Đống Đa - Hà Nội

0243.514.1199 info@geleximco.vn geleximco.vn

Chương trình khuyến mại

THẺ 0 ĐỒNG - XUÂN ĐẮC LỘC

*Từ **01/01/2025** đến **31/03/2025***

Miễn phí thường niên **3 NĂM** khi có tổng số tiền giao dịch tối thiểu **2.000.000 VND** qua thẻ tín dụng BAC A BANK MasterCard

Khám phá ngay
Thẻ tín dụng quốc tế
BAC A BANK

BAC A BANK

www.baca-bank.vn 1800 588 828